„Tot ce-l preocupa, tot ce vedea plutind în noaptea neagră era chipul alb, oval al străinului şi mîna ridicată cu care încerca să se apere de el. Iar pe partea interioară a încheieturii mîinii, un cerc mic, negru, tatuat, iar în interiorul cercului un sfeşnic cu şapte braţe, încununat cu o cruce."

DANIEL EASTERMAN

FRĂŢIA MORMÎNTULUI

Editura RAO

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
P.O. Box 2-124 București, ROMÂNIA

DANIEL EASTERMAN
Brotherhood of the Tomb

Traducere din limba engleză
LUMINIȚA HOLBAN
MINODORA HOLBAN

Coperta
DONE STAN

Ediția I

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

Aprilie 1998

ISBN 973-98566-4-0

Părinţilor mei, David şi Isabel,
pentru patruzeci de ani de răbdare.
Şi pentru Beth: nu renunţa,
s-ar putea să mai trăiesc încă patruzeci.

MULŢUMIRI

Mai mulţi oameni au contribuit enorm la apariţia acestei cărţi. Ca de obicei, vreau să mulţumesc editorului meu, Jeffrey Simmons, pentru încurajare, sugestii şi buna dispoziţie neobosită. Patricia Parkin a contribuit, la Grafton, cu cîteva idei excelente. Jeremy şi Nicoletta Johns au fost surse inepuizabile de informaţii, umor şi cunoştinţe de limbă italiană. Doctorul John Healy de la Universitatea din Durham a făcut minuni cu limba arameică. Damien O'Muiri mi-a ameliorat irlandeza. Eveleen Coyle mi-a însufleţit şederea la Dublin şi a realizat, ulterior, o extraordinară verificare a faptelor. Soţia mea, Beth, a citit manuscrisul de nenumărate ori, cu un ochi foarte atent şi o minte ascuţită. Tuturor, multe mulţumiri.

SPIRITELE

Iar eu nu știu nimic... doar acest trup,
Doar acel vechi, năucitor sărut.

W.B. YEATS

UNU

Giv'at ha-Mivtar, Ierusalimul de Nord
Octombrie 1968

Mormintele fuseseră acolo dintotdeauna. La început mîndre, apoi ascunse, apoi în întregime pierdute – loc tainic unde moartea continua să-şi facă datoria, nevăzută şi neîntreruptă. Timp de secole, oraşul fusese retras, aproape lipsit de importanţă. Cei vii cunoscuseră moartea, cei care-i bociseră fuseseră la rîndul lor bociţi, iar cîmpiile morţii fuseseră mereu lăsate în singurătatea lor. Nimeni nu-şi clădise casa peste ele, nu-şi înfipsese plugul în pămîntul lor, nu-şi lăsase oile să pască printre ele.

În oraş fusese foc şi foamete. Armate trecuseră prin el. Turnurile înalte se prăbuşiseră, soarele se transformase în sînge, iar cenuşa plutise în vînt ca o ninsoare neagră de sfîrşit de iarnă. Zei noi veniseră să locuiască pe ruinele Templului.

Cu un an în urmă, vechiul Dumnezeu reintrase în luptă. Armata israeliană cucerise Ierusalimul de Est, alungîndu-i pe adversarii arabi înapoi peste Iordan. *Şofarul*[1] răsunase din nou pe colina Templului. Acum buldozerele cutreierau bătrînele dealuri, săpînd drumuri şi netezind pămîntul pentru a face loc caselor, şcolilor şi spitalelor. Urmaşii celor morţi veniseră să-şi revendice moştenirea.

Cu o lună în urmă, în timp ce un buldozer săpa într-un deal numit Giv'at ha-Mivtar, la vest de şoseaua Nablus, unul dintre muncitori văzuse primul mormînt. Erau trei cu totul, grupate, dar

1 Goarnă făcută dintr-un corn de berbec, folosită în ceremoniile religioase evreieşti; în timpuri mai vechi, sunetul ei era o chemare la luptă (n.trad.).

situate pe niveluri separate. Unul era accesibil numai prin bolta de deasupra,fiindcă intrarea fusese deja acoperită de noua şosea care se construia.

O echipă de arheologi de la Departamentul Muzeelor şi Antichităţilor primise un termen de o lună pentru a studia mormintele şi conţinutul lor. La sfîrşitul acestei perioade, adică după doar cîteva zile, oasele trebuia să fie reaşezate în sarcofage şi îngropate la loc. După aceea buldozerele şi compresoarele aveau să se întoarcă, pentru a turna smoală şi ciment în fîşii topite, iar morţii aveau să-şi reia somnul.

Gershon Aharoni se împiedică, înjură în barbă şi se întoarse la bărbatul din spatele său.

– Fiţi atent, aici e o mică treaptă, spuse el, străduindu-se să zîmbească, şi-i întinse italianului o mînă de sprijin. Trebuia să-şi reprime nervii, iritarea de a se afla, pur si simplu, acolo. Existau multe lucruri urgente de făcut la muzeu, iar timpul era şi aşa puţin. Îi venea să-l bată pe Kaplan pentru că îi dăduse această treabă.

Fă tot ce poţi, Gershon. Plimbă-l. Stîrneşte-i interesul. Lasă-l să-şi bage nasul puţin, să se murdărească pe mîini, să găsească un artefact. Ascunde tu unul într-un loc în care să dea uşor peste el, fă-l să se simtă implicat. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, îndulceşte-l cumva. Dacă e nevoie, spune-i că ne aşteptăm din clipă în clipă să găsim rămăşiţele lui Iisus, ale Fecioarei Maria şi ale celor doisprezece apostoli la un loc. Şi capul Sfîntului Ioan Botezătorul şi sînii Salomeii, dacă pare uşor de dus de nas. Dar convinge-l să cheltuiască bani. Mulţi bani. Atît cît e nevoie pentru o fundaţie de cercetare şi un muzeu nou. Lasă-l să-şi folosească imaginaţia, dacă are. Fondul Episcopului Migliau pentru Arheologie Biblică – vezi dacă-i place cum sună. Poate să-l scrie cu litere mari de zece picioare, dacă-i face plăcere. Totul e să-l aduci mîine dimineaţă la biroul meu, cu aerul unui om care-şi cîştigă existenţa semnînd cecuri.

– Mulţumesc. E mai întuneric decît mă aşteptam, răspunse episcopul, sprijinindu-se o clipă de mîna lui Aharoni, asemenea unui balerin nehotărît, condus pe scenă.

Aharoni înălţă brusc lampa care împrăştie o lumină sulfuroasă asupra firidelor lungi şi subţiri, scobite adînc în pereţii încăperii pentru a servi drept nişe funerare, unele pentru corpuri întregi, altele adevărate osuare de calcar, adăpostind, uneori, relicvele unei întregi familii.

– Pînă mîine dimineaţă vom repara generatorul. Dacă preferaţi, ne putem întoarce atunci.

Şi lasă-mă să mă întorc la oalele mele pînă la sfîrşitul zilei.

Era întuneric afară. Muncitorii de peste drum plecaseră acasă. Nimeni nu mai săpase după ora patru, cînd cedase generatorul care alimenta lămpile. De vreme ce oricum erau multe de făcut la Institut – obiecte descoperite de înregistrat şi măsurat, artefacte de fotografiat, vase de restaurat – toată lumea se întorsese acolo. Dimineaţă devreme áveau să trimită un tehnician ca să repună luminile în funcţiune. Între timp, Aharoni folosea o lampă de furtună pentru a-şi conduce oaspetele prin mormintele goale.

– Nu, mă simt foarte bine. Poate e chiar mai interesant aşa, mai... autentic.

Episcopul Giancarlo Migliau era un bărbat înalt de peste şase picioare, iar prezenţa lui era impunătoare în peşteră. Avea în jur de patruzeci şi cinci de ani; era slab şi spiritualizat, parcă lipsit de substanţă, cu oase proeminente, dar mişcări line, ca şi cum nu s-ar fi aflat cu totul în spaţiul ocupat de corpul său. Stînd drept în mijlocul încăperii, părea să o umple, nu prin masivitate, ci prin simplul fapt de a fi acolo. Lui Aharoni îi evoca o sperietoare pe cîmp, după furtună, cu braţul negru proiectînd o umbră zdrenţuită peste straturile de porumb inundate.

Era un om bogat, descendent al unei familii aristocrate din Veneţia, una dintre puţinele care nu căzuseră în uitare sau nu se stinseseră cu totul în secolul al optsprezecelea. Strămoşii lui îndepărtaţi fuseseră evrei, dar încă de pe timpul primei lor înnobilări îşi încredinţaseră, la fiecare generaţie, cîţiva urmaşi Bisericii. Fraţii lui Giancarlo continuaseră cealaltă tradiţie a familiei, afacerile bancare, operînd acum nu de la mesele simple

de lemn de pe Rialto, ci din clădirile uluitoare de marmură din Mestre, Roma şi Milano.

De ani de zile, Giancarlo era un amator pasionat de arheologie biblică. Participa la conferinţe de cîte ori avea posibilitatea, colabora cu cîte o lucrare ocazională la cele mai importante jurnale catolice şi îşi folosea cu o mînă largă averea personală pentru a înzestra asociaţiile de cercetare în domeniu. Petrecea în Israel cel puţin o lună pe an vizitînd şantiere arheologice, făcînd turul muzeelor şi întîlnindu-se cu studenţi la Institutul Franciscan de Arheologie din Ierusalim.

De cîteva ori participase la săpături, mînuind o lopăţică şi o perie fină, şi descoperise fragmente de vase şi lămpi pe care le înmînase experţilor pentru a fi curăţite şi catalogate. Acestea fuseseră acolo de pe vremea Noului Testament, locuri în care putea atinge cîte un obiect proaspăt scos din argilă şi-şi putea spune: „Vasul acesta era aici cînd Iisus a venit pe pămînt“sau putea călca pe un fragment de drum şoptind: „Poate Iisus a călcat aici, chiar pe această piatră.“

Descoperirea mormintelor de la Giv'at ha- Mivtar îi stîrnise imaginaţia. În măsura în care se putea aproxima, acestea conţineau relicve dintr-o perioadă cuprinsă între secolul I î.Hr. şi distrugerea celui de-al doilea Templu în anul 70 d.Hr. Curăţarea lor era o activitate prea specializată şi prea urgentă pentru a permite amatorilor să ia parte, dar el primise aprobarea de a face această vizită, ca să vadă mormintele al căror conţinut era examinat la Muzeul Israelului.

– Aici aţi găsit trupul bărbatului care credeţi că a fost crucificat? întrebă el. Cel pe care l-am văzut la muzeu?

Se aflau în primul mormînt, cel mai mare dintre cele patru, în incinta funerară inferioară, o încăpere dreptunghiulară din care porneau, ca nişte raze, opt firide.

– Aici. Aharoni ridică lampa spre o adîncitură din dreapta. Scheletul era într-un osuar, împreună cu cel al unui copil.

Migliau revăzu în minte oasele: labele picioarelor prin care trecea un piron şi tibiile zdrobite de o lovitură puternică. Un sentiment de recunoaştere îi provocase ameţeală. Omul putea foarte

bine să fi fost unul din cei doi tîlhari crucificaţi împreună cu Iisus, putea să fi fost răstignit pe muntele Golgotei la cîţiva paşi de Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul lumii. Era aproape. Simţea asta.

– Cum îl chema? Aţi găsit vreun nume?

– Jehohannon. Numele era scris pe marginea osuarului în arameică.

Episcopul atinsese uşor osul cu un deget. Între el şi capul pironului fusese prinsă o bucăţică de lemn. Lemn roman şi metal roman, instrumentele uciderii lui Dumnezeu. Era cald şi zăpuşeală în mormînt, ca şi cum de secole n-ar mai fi pătruns nici un pic de aer curat.

Migliau oftă. Simţea că-l apasă tavanul jos al încăperii. Lampa pîlpîi. Umbre se tîrîră pe pereţii de stîncă cioplişi grosolan. Niciodată nu fusese în stare să suporte ideea morţii, conştiinţa decăderii ireversibile.

– Ce e acolo? întrebă el, traversînd camera spre peretele sudic. Se pare că au lăsat un spaţiu larg, fără firide.

– Da, şi nouă ni s-a părut ciudat. Dar să nu uităm că mormîntul era departe de a fi plin. N-au mai avut nevoie să sape firide. În anumite locuri calcarul e foarte dur.

Episcopul îşi plimbă mîna de-a lungul peretelui.

– Cred că cineva a lucrat şi aici.

Peretele era aspru, ascuţit pe alocuri, ca şi cum ar fi fost cioplit cu toporul sau cu dalta. Pipăi cu degetele suprafaţa de calcar.

Aharoni veni lîngă el şi înălţă lampa, luminînd stînca.

– Da, cred că aveţi dreptate, spuse el.

Era ciudat. Nu observase înainte, în lumina puternică furnizată de generator. Dar în strălucirea blîndă a lămpii de furtună, semnele unei activităţi se vedeau limpede pe o bucată de perete.

Lucrînd cot la cot acum, cei doi urmăriră liniile pe care le lăsase unealta folosită.

– Urmele par să se oprească aici, zise episcopul, trecînd cu degetele de-a lungul unei fisuri aflate aproape la nivelul pieptului.

– Aş spune că s-au rezumat cu săpatul la această zonă centrală, adăugă Aharoni, delimitînd o suprafaţă de aproximativ trei picioare pătrate.

Îşi plimbă un deget pe laturi, întîi pe cea din stînga, apoi pe cea din dreapta, de sus în jos. Cîteva bucăţi de calcar căzură pe pămînt. Aplecîndu-se, desenă latura de jos a pătratului, apoi se ridică şi se îndepărtă de perete.

Migliau se întoarse şi îl privi. Faţa îi era în umbră, ochii nu i se vedeau deloc.

– Ăsta nici măcar nu face parte din perete, rosti el.

Vocea îi răsună spartă, imaterială. Zidurile groase o îngropară şi pe ea, alături de oase şi de carne.

– Ce vreţi să spuneţi?

Evreul simţi un fior de emoţie pe şira spinării.

– E un bloc de piatră scos afară, apoi fixat la loc şi aranjat ca să nu se vadă marginile. Nu înţeleg. Cum de nu l-aţi văzut pînă acum?

Aharoni ştia răspunsul la această întrebare. Lucraseră sub presiunea timpului, grăbindu-se să facă ceea ce era absolut necesar: măsurătorile camerelor, scoaterea osuarelor din cavităţi, adunarea fragmentelor de lămpi şi vase piriforme împrăştiate pe jos. Nu avuseseră timp pentru detalii subtile. Iar aceste crăpături erau foarte subtile. Chiar şi în condiţii obişnuite ar fi putut să treacă mult timp neobservate.

– Ar fi mai bine să ne întoarcem la muzeu, să-l anunţăm pe director. Abia dacă mai este timp să vedem ce e dincolo de perete, dacă o fi ceva. Am putea începe lucrul mîine dimineaţă.

– Dar noi sîntem aici, acum. Mi-aţi spus că timpul vă presează. Cred că ar trebui să aruncăm măcar o privire în seara aceasta.

Migliau nu mai fusese niciodată atît de aproape de o descoperire. Toate săpăturile la care participase pînă atunci fuseseră relativ banale şi aproape încheiate în momentul în care se implicase el. Acum avea şansa de a vedea ceva nou, la prima mînă, şi chiar de a fi considerat unul dintre descoperitori. Cine putea şti ce se afla în spatele blocului de stîncă. Poate era tocmai

ceea ce căuta. Se sprijini cu amîndouă mîinile pe una din laturile blocului şi începu să împingă.

– Nu cred că e bine...

Aharoni amuţi la auzul zgomotului de piatră alunecînd pe piatră, purtat de ecou prin toată încăperea.

– Ajutaţi-mă, vă rog, strigă Migliau. Stînca e foarte grea.

Lasă-l să-şi bage nasul puţin, să se murdărească pe mîini, să găsească un artefact. „Ce naiba", se gîndi Aharoni. Bucuria descoperirii era totul. În fond, era arheolog. Asemenea clipe se iveau rar în viaţă, poate niciodată. Aşeză lampa jos cu grijă, trecu lîngă Migliau şi-şi puse mîinile pe piatra grea.

Împinseră amîndoi, încordîndu-şi spatele şi braţele, şi simţiră greutatea lespezii în picioare, o masă ce vibra dens, părînd să aparţină cumva acestui spaţiu subpămîntean. Piatra se mişcă, la început puţin, apoi, pe măsură ce-i învăţară dimensiunile, cu mai mulţi ţoli deodată. Brusc, o simţiră trepidînd, doar o fracţiune de secundă, dar îndeajuns ca să-şi dea seama că începuse să iasă. Împinseră mai tare, cu venele încordate pe gît şi muşchii fremătînd de efort.

Pe neaşteptate, piatra le scăpă din mîini şi căzu în bezna din spate. O clipă mai tîrziu se auzi o bufnitură violentă, urmată de o linişte absolută. Cei doi îşi ţinură respiraţia. Un miros stătut, de aer multă vreme închis, se strecură prin deschizătură în camera în care se aflau. Iar sub acest strat dens de aer nemişcat, în adînc, persista un alt miros, un parfum imperceptibil, vag, îndoliat, de mirodenii. Un moment păru să-i atingă, apoi dispăru.

Aharoni ridică lampa şi o ţinu spre intrarea întunecată. Imediat în jurul ei se îngrămădiră mii de umbre. Se aplecă în deschizătură, scrutînd întunericul. Cînd vorbi, în sfîrşit, glasul îi era încordat şi înăbuşit.

– Cred că am găsit încă un mormînt.

DOI

Aharoni intră primul. Păşi atent, ţinînd lampa cu grijă în faţă, de teamă să nu mişte sau să nu spargă vreun obiect care s-ar fi putut afla pe pămînt. Mormîntul era îngust, mai mic decît toate celelalte. Dar părea mai finisat şi mai ordonat. Părţi din pereţi fuseseră văruite, iar podeaua, atent măturată. Nu existau firide, doar trei sarcofage mari de calcar, în mijlocul camerei boltite. Erau mai lungi şi mai masive decît oricare dintre osuarele găsite în celelalte morminte.

Lui Migliau îi trebui mai mult timp ca să se strecoare prin deschiderea îngustă. Corpul lui mare fu nevoit să suporte o strînsoare mai puternică, dar reuşi să treacă, într-un sfîrşit, plin de praf, zgîriat pe alocuri şi răsuflînd din greu. Simţi imediat: acest mormînt peste care dăduseră nu era unul obişnuit. Mai corect, îşi spuse, peste care el dăduse.

Rămase lîngă intrare, încordat, urmărindu-l pe evreu cum se mişca printre coşciuge, se apleca să citească inscripţii şi apoi se ridica; în lumina slabă, galbenă,calcarul dur căpăta consistenţa untului. Episcopul încercă să vorbească, dar îşi simţi gura uscată şi limba aspră, incapabilă de a articula.

În cele din urmă, Aharoni se ridică în picioare şi se întoarse cu faţa spre celălalt.

– Cred că ar trebui să veniţi aici, spuse el. Vocea îi tremura, iar Migliau observă că şi mîna în care ţinea lampa îi era nesigură. Episcopul simţi că i se strînge inima, ca şi cum ar fi fost prinsă într-un burete ud. Mormîntul acesta nu era obişnuit, coşciugele acestea nu erau obişnuite şi nu conţineau nişte oase oarecare. Era absolut sigur. Şi siguranţa lui îl îngrozi pînă în măduva oaselor. Ceva îi spunea că găsise ceea ce căutase dintotdeauna.

Distanţa dintre perete şi sarcofage i se păru cea mai lungă pe care o străbătuse vreodată; nu erau doar picioare şi ţoli, nu erau nici măcar secole, ci altceva, mult mai adînc şi mai înfiorător.

– Ce e? întrebă el. S-a întîmplat ceva?

Aharoni era palid, în ciuda luminii galbene. Migliau voia să rîdă, să strige, să lovească ceva. Sentimentele îi oscilau de la o extremă la alta. Se simţea prizonier în cripta îngustă.

Evreul îşi umezi buzele. Auzea sîsîitul slab al lămpii. Îşi auzea ritmul propriei respiraţii. În rest, linişte. Nu el dorise acest lucru.

– Înţelegeţi arameica? întrebă el.

– Puţin... Mă descurc. Nu sînt specialist, sînt...

– Nu contează. Vreau doar să mă ajutaţi să examinez aceste inscripţii, atît.

– Dar le-aţi examinat deja. Ce spun?

Aharoni nu răspunse. Îl privi misterios pe italian.

– Cred că ar trebui să vă uitaţi şi dumneavoastră, şopti el.

Primul sarcofag era o cutie lungă cu capac ţuguiat, decorat cu rozete şi linii incizate. Avea cam şase picioare lungime şi două picioare lăţime. Un sarcofag evreiesc specific pentru acea perioadă. De-a lungul uneia dintre laturi era o inscripţie cu caractere ebraice.

– Înţelegeţi? întrebă Aharoni.

Migliau clătină negativ din cap. Nu era decît o simplă cutie plină cu oase, îşi spuse. Mai întîi carnea fusese lăsată să putrezească, apoi oasele fuseseră adunate într-o grămăjoară şi aşezate în acest coşciug. De ce l-ar tulbura atît de puternic vederea lui?

– V-o citesc eu. Să-mi spuneţi dacă vi se pare că greşesc. Aharoni se apleacă şi aduse lampa mai aproape de inscripţie. הדא קבורתא | די יעקב בר | יוסף ; רבנא ורעא *hd' qbwrt' dy y ' qb br ywsp rbn' wr* '... Urmează două cuvinte pe care nu le înţeleg, apoi חבורתא די בירשלם הטיל מן טעם חנניה כהנא רבא ביומיא די באחר מוח פהסטס הגמונא *hbwrt' dy byršlm qtyl mn t ' m hnnyh khn' rb' bywmy' dy b'tr mwt phsts hgmwn'*. După traducerea mea, sună cam aşa: „Acesta este mor-

mîntul lui Iacov, fiul lui Iosif, stăpîn şi păstor... comunitatea din Ierusalim – ucis din ordinul lui Hananiah, mare preot în zilele de după moartea guvernatorului Festus."

Migliau nu spuse nimic. Aerul i se oprise în piept şi nu-l mai putea da afară. Nu era istoric, dar ştia destul de multe ca să înţeleagă ce spunea inscripţia şi la al cărui trup se referea. Iacov, fratele lui Iisus, primul conducător al comunităţii creştine din Ierusalim, fusese ucis cu pietre împreună cu alţi creştini, în anul 62 d.Hr. Prin decretul Sinedriului, din ordinul lui Hananiah – Anania.

Episcopul nu ştia ce să facă. Voia să plîngă, să strige sau să găsească alt mijloc de a-şi exprima emoţia pe care o simţea, dar nu reuşea decît să se uite fix la piatră, ca şi cum însăşi vederea acesteia l-ar fi împietrit. În cele din urmă, expiră aerul din plămîni, se întinse după Aharoni şi-l apucă strîns de braţ.

– Sînteţi sigur? întrebă el.

Evreul îi prinse la rîndul lui mîna, desfăcîndu-i degetele. Făcu o pauză.

– Nu, nu sînt sigur. Literele sînt şterse, lumina e slabă. Dar cred că nu mă înşel. Cînd le veţi vedea şi pe celelalte două, veţi înţelege.

– Ce să înţeleg?

– Veţi vedea. Evreul tăcu şi se duse la cel de-al doilea osuar. Era mai simplu decît celălalt, dar în rest avea acelaşi model şi aceeaşi fineţe. Pe capac era sculptat conturul unui copac, dar pe părţile laterale nu era nici un ornament, doar o inscripţie scurtă. Migliau ştia cum avea să sune. Ştia de mai mulţi ani.

גרמי מרים אתת יוסף אם ישוע ואם יעקב שלמא עליה '

grmy mrym 'tt ywsp w'm yšw' w'my' qb šlm 'lyh', citi Aharoni nesigur, ca şi cum cuvintele ar fi refuzat să i se dezvăluie. „Corpul lui Miriam, soţia lui Iosif, mama lui Iisus şi a lui Iacov. Pacea fie cu ea."

Lumina arunca umbre fantomatice pe pereţi şi pe tavan. Migliau avu impresia că le auzea mişcările, asemenea unor uriaşe aripi negre bătînd într-un spaţiu închis, aripile unor păsări oarbe, furioase. Ridică o mînă, ca şi cum ar fi vrut să le alunge,

dar umbrele se liniştiră şi îl părăsiră în cea mai adîncă tăcere.

– Mai e unul, spuse Aharoni. Lui Migliau i se păru că vocea venea din celălalt capăt al universului.

Străbătură împreună cei cîţiva paşi pînă la cel de-al treilea şi ultimul sarcofag. Era alb şi foarte delicat sculptat, dar foarte solid, ca şi cum n-ar fi fost gol pe dinăuntru, ci un bloc întreg cioplit în piatră vie. Migliau îl privi pe Aharoni care-şi trecu uşor mîna peste capac.

Pe o latură, printre rozete şi alte ornamente incizate, un cerc ieşea puternic în relief. În el era sculptată o menora cu şapte braţe, sfeşnicul Templului, luat de romani la distrugerea Ierusalimului, în anul 70. Totuşi, aceasta nu era o menora obişnuită. Cele şase braţe laterale aveau forma normală, dar cel din mijloc era în formă de cruce. Dedesubtul cercului, un rînd de litere adînc încrustate se lupta să iasă la lumină.

Aharoni citi rar, pronunţînd apăsat fiecare cuvînt, fără să şovăie din nesiguranţă, ci cu precizia unuia care ştie exact ce citeşte şi ce înseamnă:

טמי ישוע בר יוסף די אצטלב מן טעם פנטיוס פילטוס ‘
הגמונא ביהודה בשנת ארבע להגמונותה
והוא דבחא די ימלא קורבנא די היכלא והוא קבור בהדן אתרא
למליות כולא ביומינא שלמא עלוהי

tmy yšw ‘ br ywsp dy ’stlb mn t m pntyws pyltws hgmwn’ byhwdh bsnt ’b ‘ lhgwmnwth whw’ dbh’ dy yml’ qwrbn’ dy hykl’ whw’ qbwr bhdn ’tr’ lmlywt kwl’ bywmyn’ slm’ lwhy’.

Tăcu. Migliau înţelesese. Poate nu fiecare cuvînt sau fiecare silabă, dar exact atît cît avea nevoie. Aharoni nu suportă să-şi ridice privirea, să-l vadă uitîndu-se la el. Nu putea face nimic. Citise inscripţia. Mai rămînea să o traducă: „Trupul lui Iisus, fiul lui Iosif şi al lui Miriam, care a fost crucificat din ordinul lui Pontius Pilat, guvernator al Iudeii, în al patrulea an al magistraturii sale. El a fost jertfa care a împlinit ofranda Templului şi se află înmormîntat în acest loc pentru a se împlini totul în zilele noastre. Pacea fie cu el."

Mult timp, nici unul din ei nu spuse nimic. Cuvintele erau nepotrivite, primejdioase. Nu se puteau privi în ochi unul pe

celălalt, evreu şi creştin, credincios şi necredincios. Două mii de ani de neînţelegere îi despărţeau.

O dată, Migliau aproape izbucni în rîs. O tensiune extraordinară pusese stăpînire pe el. Simţea, în acelaşi timp, euforie şi descurajare, ca un copil confruntat deodată cu problemele unui adult. Într-o clipă, îndoielile unei vieţi întregi se risipiseră, transformîndu-se în certitudine. Ceea ce fusese doar credinţă devenise acum cunoaştere. Pentru el, căutarea luase sfîrşit. Iar menirea lui era pe punctul de a începe.

Timpul trecea ca şi cum n-ar fi avut nici o însemnătate. În sfîrşit, Aharoni rupse tăcerea:

– Domnule Migliau, şopti el, cred că ar fi bine să plecăm. Poate mai găsim pe cineva lucrînd peste program la Muzeu. Trebuie să-i anunţăm. Înţelegeţi, e o descoperire... epocală. Trebuie să luăm măsuri pentru ca vestea să nu se împrăştie prea devreme. Înţelegeţi, nu-i aşa? Dacă se află ceva înainte de a se face o anchetă serioasă... cred că am putea avea probleme. Ziare, televiziune – absolut toate ziarele şi toate posturile de televiziune din lume! Nu putem face faţă fără ajutor. Mai există şi o latură politică... mă înţelegeţi? Biserica dumneavoastră va dori să aibă un cuvînt de spus în tot ce se întîmplă. Fără îndoială, prezenţa dumneavoastră aici a fost o şansă extraordinară pentru ei. Dar şi Bisericile Ortodoxe vor vrea să se implice. Apoi anglicanii, ceilalţi protestanţi. Toată lumea îşi va cere partea din pradă. Tresări, gîndindu-se că nu-şi alesese prea bine cuvintele. Dar uitaţi-vă la inscripţii, uitaţi-vă la sarcofage: e un mormînt evreiesc. Nu vi se pare evident? Înţelegeţi, nu-i aşa?

Aharoni ştia că prezenţa unui episcop catolic era cea mai mare complicaţie pe care şi-ar fi putut-o închipui un om în situaţia lui. Dacă ar fi fost un coleg arheolog, ar fi înţeles nevoia de a acţiona cu precauţie, cu tact. Dar Migliau avea să încerce să profite de situaţie pînă la capăt. Aharoni auzise că episcopul era ambiţios, că spera să ajungă cardinal. Dacă numele lui ar fi fost legat de o descoperire atît de valoroasă, toate acestea i-ar fi fost asigurate şi chiar mai mult. Şi, în mod sigur, avea să facă tot posibilul ca Biserica lui să deţină controlul asupra mormintelor:

nu mai voiau pe cap un alt Sfînt Mormînt, divizat între facţiuni rivale ca un os între haite de dulăi furioşi.

– Nu, domnule doctor Aharoni, răspunse italianul. Îşi ridică privirea. Toată nesiguranţa i se risipise. Începea să se obişnuiască cu gîndul descoperirii. Nu vă înţeleg. Nu văd unde vreţi să ajungeţi.

Bărbatul înalt făcu un pas spre Aharoni. În spaţiul îngust, îl domină ca un turn. Încordarea îi devenise furie. Evreul nu înţelegea.

– Voiam doar să spun...

– Am avut impresia că aţi sugerat că poporul dumneavoastră ar avea un fel de drept de proprietate. „Un mormînt evreiesc", aţi spus. Vreţi să vă faceţi stăpîni şi aici, aşa cum v-aţi făcut la Templu? Voi deţineţi unul dintre cele trei locuri sfinte ale islamului. Acum poate credeţi că aveţi vreun drept şi aici.

– Nu, nu. Bineînţeles că nu. Trebuie doar să fim atenţi. Nu sîntem într-o ţară creştină. Dacă vă gîndiţi că...

– M-am gîndit deja. Vreţi să vă faceţi un merit din faptul că sînteţi evrei. Nu-i aşa? Vreţi să-mi fluturaţi acest lucru prin faţa ochilor, ca pe un steag, pînă aş încuviinţa şi aş zice: „Da, totul e al vostru. Şi asta. Şi asta. Luaţi totul. *Mea culpa.* Aţi suferit destul. Luaţi tot ce vreţi ca recompensă."

Glasul lui Migliau devenea răguşit şi ameninţător. Se simţea strivit de pereţi, în acelaşi timp speriat şi entuziasmat de ceea ce găsise. Mai mult decît orice, simţea un val negru de ură crescînd în el împotriva lui Aharoni. Era absurd, abia îl cunoştea, nu avea nici un motiv să se teamă de el sau să-l urască, şi totuşi îl irita faptul că se afla acolo.

– Excelenţa voastră, vă rog... nu m-aţi înţeles.

Aharoni sesiză mînia episcopului. Îi era teamă de el în acest spaţiu închis, atît de slab luminat.

– Cred că ar trebui să plecaţi.

– Cum...?

– Cred că ar fi bine să ieşiţi. Acesta e un loc sfînt. Nu mă aştept să înţelegeţi. Dar eu înţeleg. Nu aveţi nici un drept să vă aflaţi aici. Nici un drept.

Dar asta nu era de nici un folos. Dacă pleca, evreul n-ar fi făcut decît să aducă mai mulţi cu el. Acum ei conduceau oraşul. Aveau să năvălească în cămara cea sfîntă a lui Dumnezeu şi să o revendice. Îi ura pentru făţărnicia lor, pentru siguranţa cu care luau în posesie pămîntul pe care călcase Mîntuitorul său. Un neam îndărătnic, aşa îi numise Dumnezeu.

– Cred că ar trebui să plecăm *amîndoi*, zise Aharoni.

Italianul reacţiona prea violent la descoperirea lor. Poate era de înţeles. Aharoni, care nici măcar nu era un evreu practicant, şi cu atît mai puţin un creştin, fusese profund impresionat de ceea ce găsiseră. Era conştient de încărcătura emoţională a descoperirii. De aceea voia ca lucrurile să fie făcute cum trebuie, înainte ca huliganii, oportuniştii şi demagogii să aibă ocazia de a interveni. Cutremurîndu-se, îşi aminti de o companie americană care comercializase rămăşiţe ale epavei *Titanicului* pe post de prespapieuri. Ce efect ar fi avut descoperirea trupului lui Iisus pe piaţa bursieră?

Făcu un pas înainte şi-şi puse mîna pe braţul bărbatului mai înalt. Migliau îl apucă de încheietură şi-l trase spre el.

– Mesia a venit şi voi L-aţi răstignit. Iar acum vreţi să-I transformaţi trupul într-un fel de jucărie politică, pretext de tîrguială pentru politicienii voştri.

– Vă rog, nu vreau să intru într-o dispută religioasă cu dumneavoastră. Nu e treaba mea.

Episcopul Migliau aşteptase toată viaţa acest moment. Nu se îndoise niciodată că există un mormînt şi nici că el va fi cel care-l va găsi. Dar în imaginaţia lui era întotdeauna singur în momentul descoperirii. Aharoni nu intrase niciodată în calculele sale, pînă acum.

„Te rog, Doamne, gîndi el, spune-mi ce să fac. M-ai călăuzit pînă aici, mi-ai oferit această onoare. Am nevoie de ajutorul Tău. Nu pot să răzbat singur."

Se uită în jur, la Aharoni, la mormînt. Întreaga lui existenţă fusese rescrisă aici, pe un bloc de calcar, într-un mormînt neluminat – o inscripţie imperfectă scrisă de o mînă necunoscută. În acel moment ştiu ce trebuia să facă. Ce voia Dumnezeu de la el. Era voinţa lui Dumnezeu. Evreul avea de gînd să vorbească lumii

necredincioase despre acest loc. Nu putea să îngăduie aşa ceva. Dumnezeu nu avea să-l lase.

Miglíau îl privi o dată pe Aharoni în ochi.

– Iartă-mă, şopti el.

Dar ştia că Dumnezeu îl iertase deja.

Îl împinse cu putere pe evreu. Aharoni se împiedică şi îşi pierdu echilibrul. Se clătină şi căzu, lovindu-se tare cu capul de colţul ascuţit al sarcofagului din mijloc. Nici măcar nu strigă. Între îmbrîncitură şi lovitura mortală, între prăbuşire şi ultima suflare nu trecu nici o secundă. Muri pe loc. Sîngele şiroi pe piatra albă, strălucitor şi lipicios.

Migliau privi pata roşie care se întindea şi îşi ascultă, în linişte, bătăile inimii. Simţi toată greutatea mormîntului asupra lui şi aerul care se mişca greoi, fără zgomot, prin el. Auzi din nou foşnetul umbrelor înaripate, mai puternic decît bătăile inimii lui. Aharoni zăcea neajutorat în locul în care căzuse, iar sub el, printre umbrele de pe podea, se forma o baltă purpurie.

Ridică lampa şi lumină sarcofagele. Aharoni rămăsese nemişcat la picioarele Mîntuitorului. Sîngele nu mai curgea. Migliau se întoarse şi se uită la mica deschizătură prin care intraseră. Era timp destul. Nu era prea greu să pună blocul de la intrare la loc, cum fusese. Putea să-l împingă pînă în primul mormînt şi apoi să-l aşeze în deschizătură.

A doua zi de dimineaţă, generatoarele aveau să dea din nou orbitoarea lor lumină. Nimeni nu mai putea găsi crăpătura din perete. Nimeni nu avea să ştie că mai exista un mormînt. Rămăsese ascuns atîta timp, avea să rămînă ascuns şi mai departe.

Peste trei zile aveau să îngroape la loc oasele morţilor şi să închidă mormîntul. Buldozerele şi basculantele aveau să se întoarcă la lucru. Case, magazine, parcări aveau să fie construite. Anul următor avea să cumpere toată zona printr-una din companiile familiei. În sfîrşit, îşi primise adevărata moştenire.

TREI

Colegiul Trinity, Dublin
Octombrie 1968

O chema Francesca. Prietenul lui, Liam, îi spusese într-o seară, la cămin. Francesca Contarini, din Italia. Familia ei locuia la Veneţia, într-un palat de aur, spunea Liam. Cu servitori, fresce, picturi murale şi o gondolă personală cu care să meargă la liturghie. Fusese trimisă la Dublin pentru a-şi perfecţiona engleza, pe care, oricum, o vorbea fluent, şi pentru a studia literatura engleză şi italiană. Iar el era îndrăgostit nebuneşte de ea de două săptămîni încoace.

Patrick Canavan sosise la Dublin cu cinci luni în urmă. Avea optsprezece ani, era american şi pornise în căutarea rădăcinilor sale. În urmă cu douăzeci de ani, în vara anului 1948, părinţii lui îşi luaseră rămas bun de la oraş şi plecaseră spre o viaţă nouă în America. Îl trimiseseră pe el, singur, înapoi, un fel de ambasador al trecutului.

Îşi găsise frontiere şi avanposturi peste tot: în numele străzilor şi ale teatrelor; în rîul care, noaptea, se întindea şi se încolăcea ca o pată lungă, subţire, prin inima oraşului adormit; în glasurile cerşetoarelor de pe podul O'Connell, femei tinere, palide, cu bebeluşi şi mai palizi înfăşuraţi în şaluri, vînzîndu-şi sărăcia pentru o para.

Vara trecuse ca un vis. Rămăsese să se îmbete cu bere Guinness şi vin roşu ieftin, iar într-o seară tîrzie de august se trezise pe plajă la Dalkey, sărutînd pentru prima oară o fată şi închipuindu-şi că-şi descoperise rădăcinile. La optsprezece ani, amurgul celtic părea plin de promisiuni.

Fata îl părăsise după două săptămîni. Nu era nici o problemă să se ţină de mîini şi să se sărute pe o bancă, privind cum trecea luna peste marea albă, spusese ea. Dar celelalte lucruri la care el făcea aluzie aveau să-i arunce pe amîndoi, cît ai clipi, în flăcările iadului. Mai avea încă de aflat că fecioarele reprezentau cea mai veche, numeroasă şi bine organizată breaslă a Irlandei.

În ciuda dezamăgirii – sau poate tocmai de aceea – se hotărî să mai rămînă. Oraşul îi vorbea în şoaptă despre lucruri pe care abia le înţelegea. I se dezvăluia încet, temător, în gesturi tăcute, întîmplătoare, în momente de neaşteptată intimitate. Dintr-o dată, Brooklynul părea din alt univers, un loc zgomotos plin de oameni zgomotoşi.

O dată, într-o după-amiază lungă, spre sfîrşitul verii, stătea întins pe terenul de cricket din spatele Colegiului Trinity şi privea o studentă care înălţa un zmeu roşu pe cerul albastru-deschis. Gestul îl umplu de bucurie: la optsprezece ani, un zmeu purtat de vînt poate părea la fel de semnificativ ca şi un sărut. La începutul lui septembrie se înscrise la colegiu pentru a studia limbile semitice.

Acum toamna devenea treptat iarnă şi peste vastele curţi interioare ale Colegiului Trinity plutea o linişte plină de înţelesuri subtile. În sala de lectură 1937, lumina palidă, de studiu, cădea peste rîndurile nesfîrşite de cărţi. Stătea la o distanţă de două bănci de ea şi-i arunca din cînd în cînd cîte o privire fugară ca să-i vadă chipul. Chiar şi cînd îşi întoarse privirea, prefăcîndu-se că citeşte, înfăţişarea ei îi pluti peste pagini: părul lung, negru, care-i cădea în valuri pe umăr, ochii cenuşii, larg deschişi în lumina slabă, de bibliotecă, dinţii mici şi albi apăsîndu-i buza inferioară, conturul sînilor mici prin materialul subţire al bluzei.

La drept vorbind, el nu trebuia să se afle aici, ci în biblioteca principală. Sala de lectură era rezervată studenţilor de la literatură şi nu avea cărţi despre subiectul lui. Dar o mare parte din atracţia pe care Irlanda o exercita asupra lui o reprezenta literatura, iar el abia începuse să o descopere. Devenise deja un musafir regulat al sălilor de teatru, urmărind spectacolele de la Abbey, Peacock şi Gate. O dată mersese pînă la Belfast ca să

vadă o trilogie de Yeats, în regia lui Mary O'Malley, la micul Teatru Liric.

Acum citea poemele lui Yeats, în parte pentru că se potriveau cu dispoziţia lui romantică, dar mai ales pentru că îi ofereau un motiv să stea în sala de lectură 1937 şi să arunce priviri furişe unei fete pe care poate n-avea să o mai vadă niciodată. Se uită în carte.

O, pleoape străvezii, ochi umbriţi de vis,
Truda poeţilor de zi cu zi
Spre-aflarea frumuseţii desăvîrşite-n vers
Zadarnică-i în faţa privirii unei femei.

În seara aceea era o reprezentaţie la Abbey, *Deirdre* de Yeats. Cumpărase două bilete cu intenţia de a o invita şi pe ea; dar cu cît stătea şi o privea mai mult cum citea concentrată în lumina galben-verzuie, cu atît hotărîrea îi slăbea.

Deodată ea închise cartea şi se ridică. Nu stătuse în bibliotecă mai mult de o jumătate de oră, era imposibil să plece deja. O urmări pe ascuns, convins că niciodată nu şi-ar fi putut face curaj să o invite. Fata urcă la balcon şi începu să se uite de-a lungul rafturilor. După cinci minute, coborî pe o altă scară şi porni înapoi spre masa ei. Cînd trecu pe lîngă el, aruncă o privire cărţii pe care o citea.

– *Scusi*. Scuză-mă.

Stătea chiar lîngă el şi-i vorbea în şoaptă. Îşi ridică privirea. Inima îi bătea insuportabil de repede, iar limba îi înţepenise. *Pleoape străvezii, ochi umbriţi de vis...*

– Citeşti Yeats, nu-i aşa?

– Eu... Da. Da, Yeats. W.B. Yeats.

– Îmi pare rău. Căutam un exemplar. Am şi eu unul, dar nu la mine. Cînd termini, poate îl împrumut pe acesta.

– Cum? O, nu, nu e nici o problemă. Poţi să-l iei acum. Serios. Eu încercam doar să-mi ocup timpul. De fapt, ar trebui să citesc altceva.

Ea ezită, dar el închise volumul şi i-l puse în mînă. Zîmbi, îi mulţumi şi se întoarse la locul ei. Pînă cînd reuşi să se mişte din nou, trecu parcă o eternitate. Vorbise cu el. Îl lăsase să-i împrumute o carte. Nu a lui, e adevărat, dar o carte cu poeziile lui preferate.

În ora care trecu, încercă să se concentreze asupra piesei *Deirdre*, de parcă citind-o ar fi putut să o convingă pe fată să meargă cu el la spectacol. Dar strofele sumbre reuşiră doar să-l întristeze şi să-l tulbure.

Ce folos are jocul iubirii,
Acel tumult al trupului
Ce moare pînă-n zori,
Inimă lîngă inimă şi gură lîngă gură,
Două răsuflări contopite într-una,
Cînd dorul nu-i decît o sete
De moarte şi de ceea ce vine după ea?

– Mulţumesc.

Stătea din nou lîngă el, în picioare, şi-i întindea cartea, zîmbind. El trase adînc aer în piept. Mintea îi era plină de palate, gondole şi un sentiment acut de groază.

– Eu... aveam de gînd să mă duc vizavi, la bar, să beau o cafea. Vrei să vii?

Ea puse cartea jos.

– Îmi pare rău, spuse. Dar trebuie să termin un eseu. Îmi ia foarte mult timp. O văzu întorcîndu-se să plece şi se gîndi că totul se sfîrşise. Dar ea ezită şi se întoarse. Poate mîine. Dacă termin eseul la timp.

Îl termină şi merseră să bea cafea la Bewley, care, oricum, era un loc mult mai plăcut. Seara el avea deja două noi bilete la *Deirdre*. Se întîlniră la poarta colegiului şi merseră pe jos pînă pe strada Abbey. Ea purta o haină largă pe deasupra rochiei negre de caşmir, iar în urechi avea cercei micuţi, probabil dia-

mante, se gîndi el. Nu mai văzuse niciodată ceva atît de frumos, de desăvîrşit.

Pînă la sfîrşitul piesei, şezu ca în transă. Nu-şi mai amintea decît cuvintele lui Deirdre către Naoise, în timp ce aşteptau să fie prinşi de regele Conchubar:

Apleacă-te acum, dă-mi un sărut,
Poate ultimul înainte de moarte.
Căci după aceea vom fi altfel:
Fiinţe nepieritoare, flăcări sau nori,
Iar eu nu ştiu nimic... doar acest trup,
Doar acel vechi, năucitor sărut.

O conduse acasă în seara aceea, pe străzile cuprinse de o moleşeală tomnatică, cu gîndul numai la săruturi năucitoare, la întîlnirea caldă a două respiraţii, dar fără să îndrăznească măcar să o ia de mînă. Vorbiră despre piesă, pe care ea o considera greu de urmărit, despre Yeats, despre cursuri. Stătea în Rathmines, la o familie de italieni cărora le spusese că merge la o prietenă, la căminele Colegiului Trinity.

– Ne mai vedem? întrebă el cînd ajunseră.

– Bineînţeles. Doar nu crezi că ţi-am cerut cartea aceea doar ca să citesc nişte poezii vechi?

– Vrei să spui că... Ea zîmbi, se înălţă pe vîrfuri şi-l sărută. Fără înflăcărare, dar destul ca să-l năucească pe deplin. Te iubesc, spuse el.

– Ştiu, zîmbi ea.

– Am fost chiar atît de uşor de ghicit?

Ea ridică din umeri.

– Mai sărută-mă o dată, Patrick. Cu ochii închişi, de data asta.

Toamna se transformă în iarnă, cerul de deasupra colegiului deveni tăcut şi încărcat de zăpadă. Trăiau împreună acum, eliberaţi, dar, în acelaşi timp, robiţi de sentimentele neaşteptate care le luaseră vieţile în stăpînire. Una după alta, veniră ninsori, ploi

şi zile de un senin perfect, stralucitor, în care se plimbau mile întregi pe fîşia de nisip de la Sandymount sau prin pustietatea îngheţată a parcului Phoenix.

Nu locuia într-un palat de aur, deşi recunoscuse că strămoşii ei construiseră, într-adevăr, celebra Ca' d'Oro, Casa de Aur, al cărei exterior superb aurit o făcuse cîndva faimoasă printre toate *palazzi* de pe Grand Canal. Într-o carte despre Veneţia, găsită la bibliotecă, aflase că familia Contarini fusese cea mai nobilă dintre toate familiile oraşului. Opt dintre membrii ei fuseseră dogi. Aveau palate peste tot.

Acum familia locuia tot într-un *palazzo,* desigur, dar nu la fel de măreţ ca şi Ca' d'Oro. Îi promise să-l ia la Veneţia în vara următoare, ca să-i cunoască părinţii şi pe restul familiei Contarini. El se întrebă ce impresie i-ar fi făcut Brooklynul sau unchiul Seamus.

Îi scrise poezii îngrozitoare care, mai tîrziu, îl umplură de ruşine şi de o dureroasă tristeţe. Una dintre ele evoca o dimineaţă senină de iarnă în care se plimbaseră pe plaja Sandymount. Aici avusese loc prima lor ceartă, întîmplare după care se simţise mult timp rănit şi nedumerit.

Lumina se odihnea pe suprafaţa mării ca o bijuterie de argint. În depărtare, dincolo de Dun Laoghaire, munţii Wicklow se înălţau graţios, învăluiţi în ceaţa dimineţii. El o ţinea de mînă. Deasupra lor, un pescăruş plana prin văzduhul auriu şi violet.

Şezură unul lîngă altul pe nisip, uitîndu-se la mare.

– Cînd vine vara, spuse ea, o să stăm în fiecare zi pe plaja Lido şi o să ne uităm la Adriatica. Iar seara o să găsim un loc unde o să facem dragoste.

– Sună minunat, răspunse el. Dar nu în fiecare zi. Vreau să văd San Marco şi Santa Maria della Salute şi...

Ea îi acoperi buzele cu degetul, se aplecă şi-l sărută uşor. El o trase mai aproape, cuprinzîndu-i un sîn în palmă. Strîngînd-o în braţe, îi descheie bluza şi se aplecă să-i sărute pielea. Atunci observă un pandantiv micuţ care atîrna pe un lănţisor fin la gîtul ei. Îl luă între degete şi îl ridică mai aproape.

Medalionul era de aur, circular. Pe o parte era gravat numele ei, Francesca Contarini, iar pe cealaltă, un obiect ciudat: un sfeşnic cu şapte braţe, cel din mijloc avînd formă de cruce.

– N-am mai văzut asta pînă acum, spuse el. Ce e? Brusc, ea îi smulse medalionul şi şi-l scoase de la gît. Îl strînse în pumn, furioasă, apoi îşi încordă mîna şi-l aruncă în mare, cu putere. Francesca! Ce s-a întîmplat? Ce e? Ea se sculă în picioare tremurînd şi îşi încheie bluza cu o mînă nesigură. El se ridică şi încercă să o ia în braţe, dar ea îl respinse şi începu să meargă repede pe ţărm. Complet năucit, alergă după ea, dar îl respinse din nou. O auzea cum plîngea. Merse alături de ea pînă cînd obosi. Acum plîngea mai liniştit. În spate, valurile lacome le înghiţiseră deja urmele paşilor. În cele din urmă, ea se opri şi îl lăsă să-i cuprindă umerii. Ce s-a întîmplat, draga mea? N-am vrut să te necăjesc.

Îşi întoarse faţa scăldată în lacrimi către el.

– Te rog, Patrick. Să nu mă mai întrebi niciodată despre asta. Promite-mi. Jură că n-o să mai aduci vorba despre asta niciodată.

– Dar...

– Jură! Se supuse şi ea păru să se calmeze dintr-o dată. Îi cuprinse gîtul cu braţele şi-l sărută pe frunte. Iartă-mă, zise ea. N-am vrut să mă supăr pe tine. Nu-mi cere să-ţi explic. N-are nici o legătură cu noi. Nici una.

Mult timp după aceea, el crezu că pandantivul trebuia să fi fost un dar de la alt bărbat, vreun iubit rămas în Italia, deşi ea îl asigurase că nu mai avusese nici o relaţie serioasă înaintea lui, iar el o crezuse. În anii care urmară, pandantivul continuă să-l tulbure din cînd în cînd. Dar n-o mai întrebă niciodată nimic.

CEI VII

Iar la miezul nopții a lovit Domnul pe toți întîi-născuții în pămîntul Egiptului, de la întîi-născutul lui Faraon, care ședea pe tron, pînă la întîi-născutul robului care sta în închisoare.

Ieșirea 12:29

PATRU

Dalkey, Co. Dublin
Ianuarie 1992

Trei dimineața. Întunericul purta o încărcătură inexplicabilă, liniștea era grea și amețitoare. O nouă furtună avea să vină. O simțea în oase, circulînd într-un flux lent, ca electricitatea. Afară, vîntul bolborosea puternic, spunînd lucruri pe care el nu voia să le audă.

Lumina cădea pe lumină; pe masa de lucru, o pată mică, galbenă, strălucea deasupra unei foi de hîrtie învechite; prin fereastră, un bec din stradă alunga umbrele din camera întunecată. În depărtare se auzea marea în flux, valurile mici care luau în stăpînire uscatul. Sau poate era același val, repetat la nesfîrșit, pînă cînd dispărea tot pămîntul, rămînînd numai apă.

Alesese casa aceasta pentru priveliște. În fața ei se deschidea golful Dublin; toată vara trecută urmărise baletul lin, neîntrerupt, al mării, care dansa parcă numai și numai pentru el. Acum, în mijlocul iernii, nu mai era sigur că făcuse alegerea cea mai înțeleaptă. Zgomotul valurilor îl neliniștea, umplîndu-l de presimțiri sumbre și de o cumplită singurătate. În clipe ca acestea se întreba dacă făcuse bine întorcîndu-se în Irlanda.

Se frecă la ochi. Scrisul neglijent și șters era foarte greu de citit, chiar cu ajutorul unei lupe. Lumina galbenă încețoșa hîrtia maronie. Fragmentele de litere alergau pe pagină ca niște furnici speriate.

Haide, Patrick. Nu l-ai omorît tu, altcineva trebuie să o fi făcut.

Vocile îl răneau asemenea unor crengi cu țepi ascuțiți. Trecutul era încă furios și necruțător.

Începea să înţeleagă. Se săturase. A fost un semnal: secţia din Damasc l-a interceptat. De ce n-am fost informat?

A fost o scăpare. Se mai întîmplă. Ştii că se mai întîmplă. Ce importanţă are? Nu se poate spune că nu se aştepta. Cineva tot ar fi făcut-o mai devreme sau mai tîrziu. Dacă nu tu, altcineva.

În depărtare, valurile acopereau uscatul.

Se ridică şi merse la fereastră. La patruzeci şi doi de ani, Patrick Canavan nu avea mare lucru. Plătea chirie, din pensia mică de la CIA, pentru o casă care dădea spre Marea Irlandei. Nu avea soţie, nu avea copii, nu avea amintiri pe care să le poată împărtăşi cu prietenii şi nici prieteni cu care să împărtăşească amintiri.

Deschise fereastra de tot, împingînd rama cu putere în sus. Din inima nopţii, din bezna compactă şi îngheţată, se ridicau spre el zgomotele lumii: apa care se izbea de stînci, un tren în depărtare, huruind pe şinele îngheţate, sirena unui vapor, clopoţelul de pe o baliză legănată de mare.

Departe, pe apele pustii ale golfului, văzu lumini: vapoare venind dinspre marea întunecată, din Franţa, Spania şi Italia, îndreptîndu-se către Dun Laoghaire sau către portul Dublin, o adevărată armadă de luminiţe plutind pe marea înnegrită de vînt. Ceaţa care le ţinuse în larg atît de tîrziu se ridicase, descoperind o vastă întindere pustie, întunecată, năpădită de stele. La marginea cea mai îndepărtată a nopţii, o ambarcaţiune mică trecu asemenea unui licurici şi dispăru brusc.

Îşi plimbă privirea prin bezna de afară, gîndindu-se la perfecţiunea ei, în care se cufunda totul. *Cum pot douăzeci de ani să aibă o atît de mare importanţă?* se întrebă. **Vremurile se schimbă, oamenii se schimbă şi mor; dar era mai mult decît atît.**

Revăzu oraşul Beirut, de parcă întunericul s-ar fi transformat într-un ecran pentru amintiri. La stînga, un post de gardă, acoperit cu pozele lui Asad, la dreapta hotelul părăsit al-Saqi, acum ocupat de o grupare Hezbollah din Bi'r al- ' Abd. Văzu jeepul dînd colţul şi pe băiatul din Amal trăgînd de jos, de lîngă

înspre el, ridică la rîndul lui arma, ţinti şi trase. Apoi îl văzu pe Hasan căzut la picioarele sale şi sîngele prefăcut în praf pe pămîntul uscat. *„Începea să înţeleagă. Se săturase."*

– Hai înapoi în pat, Patrick.

Ruth stătea în uşă, goală,cu ochii înceţoşaţi de somn. El îşi întoarse privirea de la fereastră, clipind din cauza soarelui, cu sîngele brusc înfrigurat.

– Lucram, spuse el, întrebîndu-se de ce simţea nevoia să se justifice în faţa ei.

– E trecut de trei. M-am trezit şi nu erai acolo. Întoarce-te în pat.

Se simţi iritat de prezenţa ei, de lucrurile pe care i le cerea. Trecuse mult timp de cînd nu mai împărtăşise nimic cu o femeie. Închise fereastra, lăsînd lumea afară.

Îl duse înapoi în pat, dar goliciunea ei rămase inutilă în faţa indiferenţei lui. Stătură mult timp întinşi printre cearşafurile reci, tremurînd. Razele becului din stradă străbăteau draperiile subţiri din dormitor, proiectînd pe pat dîre de lumină artificială. Braţul ei se odihnea lîngă al lui, aproape translucid, ca de alabastru.

– Mă iubeşti? întrebă el, dar ea adormise din nou, iar el nu dorise neapărat un răspuns.

Exista, probabil, un fel de dragoste între ei; iar pasiunea fizică îl putea face încă să strige, ca de durere. Încercă să se convingă că singurul lucru care-i separa era vîrsta – ea fiind cu mai mult de zece ani mai tînără – dar ştia că, de fapt, era un zid construit în el însuşi, din toate golurile pe care le avusese viaţa

Făcuse o mare greşeală încurcîndu-se cu Ruth. Credea că o iubeşte, dar nu asta era problema. Ruth era de la Agenţie, ca mai toată lumea, ca şi el, la început. Asta era problema. În parte, cel puţin.

Se întîlniseră la o petrecere, cu trei sau patru luni în urmă, nu mult după sosirea lui la Dublin. Un vechi prieten din Langley, Jim Allegro, se afla aici, ataşat la Brigada de Poliţie Irlandeză, ca om de legătură pentru tactici antiteroriste. Jim auzise zvonul

ca om de legătură pentru tactici antiteroriste. Jim auzise zvonul venirii lui Patrick şi îl căutase. „Dau o petrecere diseară, vino să cunoşti cîţiva oameni."

Petrecerea fusese plicticoasă: cu brînză şi bucăţi de ananas conservat, înfipte în beţişoare de lemn pentru cocteil, pîine franţuzească de secară şi pereţii plini de Dire Straits. Invitaţii erau genul obişnuit: secretare anemice de ambasadă, o mînă de nebuni pe care îi poţi vedea prin coloniile de nudişti şi cîţiva localnici stingheriţi, bînd bere Guinness într-un ritm de speriat. Ca de obicei, toţi copoii de la Informaţii se adulmecau unul pe altul în grup. Ea stătea într-un colţ, cotrobăind prin servieta lui Allegro, ca un cenzor în căutare de mizerii.

– N-o să găseşti nimic acolo, spusese el. Jim e mai curat decît o masă de operaţii.

– Dimpotrivă, replicase ea, exact acolo ajung lucrurile cele mai scîrboase.

Cum ghicise că şi ea era în meserie? Nu părea genul. Nu că ar fi existat un gen anume – dar, dacă ar fi existat, ea nu era acela. În primul rînd, era prea bine îmbrăcată. Tipul de haine care au etichetele pe dinăuntru, dacă au. O singură bijuterie discretă, o vagă idee de parfum scump. Dar, după accent, ar fi zis că e franţuzoaică. Era minionă, avea părul scurt, blond, colţurile gurii răsfrînte şi urechile mici ca nişte scoici.

Următoarele ei cuvinte fuseseră:

– Nu vrei să plecăm de aici? Ea luase iniţiativa încă de la început, altfel el n-ar fi sugerat niciodată nimic. Se plimbaseră de-a lungul coastei în Mercedes-ul ei albastru. Totul avea un aer de toamnă: cerul, marea, starea lor sufletească. Conducea mult prea repede pentru îngustele şosele irlandeze, dar, în acelaşi timp, atît de bine, încît nu mai avea importanţă. Abia în zori ajunseseră la el acasă. Ai un gust îngrozitor, fuseseră ultimele ei cuvinte, înainte de a-l duce în pat.

După ce plecase de la CIA, se întorsese în Irlanda pentru a-şi da doctoratul pe care îl abandonase cu optsprezece ani în urmă. Revederea Dublinului îi provocase un şoc aproape fizic: vechile

şi lăsîndu-l neputincios în faţa atacului lor. Rathmines, Ranelagh, Donnybrook, Ballsbridge – numele săriseră afară din hărţi sau de pe plăcuţele autobuzelor, fiecare cu gustul său dulce sau amar, cu greutatea sa de amintiri şi asociaţii.

Se întorsese cu atîtea speranţe, atîtea aşteptări. Dublinul ar fi trebuit să-i aducă tinereţea înapoi, ceva de genul acesta. Dublinul trebuia să-i reînvie idealurile din urmă cu douăzeci şi patru de ani. Ei bine, toate acestea fuseseră iluzii, şi acum ştia; chiar dacă oraşul ar fi fost conservat în toţi aceşti ani, nimic din trecut nu s-ar mai fi putut întoarce la el, doar, cel mult, ca o umbră, o imagine chinuitoare într-o oglindă ruginită.

Anii de la Colegiul Trinity îi modelaseră întreaga viaţă. Trăise şi muncise într-un castel cenuşiu de piatră, înconjurat de vise şi poezie. Nu numai trecutul, dar nici prezentul nu părea în întregime real. Nu era vorba atît de o magie a locului cît, mai ales, de farmecul tinereţii; cu timpul ajunsese să înţeleagă asta. Dar pe vremea aceea nu ştia decît de ninsoarea care cădea pe pietrele întunecate, găurite, ale pavajului, de lumina soarelui în ferestrele cu scînduri pe mijloc şi de clopotul din turn, bătînd în umbrele asfinţitului, în timp ce el mergea prin curţile blînd luminate spre cămine. Şi de Francesca. Întotdeauna Francesca.

Acum se întorsese, dar vraja şi poezia dispăruseră. Încercase să le regăsească în Ruth, dar tot ce rămînea era un sentiment de mirare şi de ruşine. Dacă ar fi fost nevoit să dea o explicaţie, ar fi găsit zece. În adîncul sufletului ştia că nu exista decît o singură cauză pentru neputinţa lui de a iubi şi de a fi iubit: moartea Francescăi. Dar acesta era trecutul. Învăţase să-l suporte. Stătea pe întuneric şi îşi asculta propria respiraţie, incapabil să se abandoneze somnului.

Se strecură din nou afară din pat, ştiind că somnul nu avea să vină. Mai fuseseră multe nopţi ca aceasta: trebuia să le îndure. Străbătu camera pînă la fereastră, atras parcă de lumina palidă a felinarului. Chiar dacă demisionase din Agenţie, mintea şi trupul îi erau tot timpul în alertă.

Auzi pasul chiar în clipa în care întinse mîna spre draperie. Un singur pas, apoi linişte. Se încordă şi-şi lăsă mîna în jos. Linişte. Cu grijă, trase marginea draperiei într-o parte şi se aplecă să privească prin crăpătură.

Ochii obişnuiţi cu întunericul văzură aproape imediat, pe partea cealaltă a străzii, departe de lumină, un bărbat. Era îngheţat şi se mişca încontinuu, ca şi cum ar fi stat acolo mult timp, aşteptînd ceva. Sau pe cineva.

Cinci

Patrick lăsă draperia să cadă. Timp de jumătate de minut rămase lîngă fereastră, încercînd să-şi păstreze calmul. Ruth dormea în continuare, iar respiraţia ei adîncă se auzea pînă în partea cealaltă a camerei, unde se afla el. Mişcîndu-se tăcut în întuneric, îşi găsi pantalonii şi puloverul gros pe care îl purtase cu o zi în urmă. Pantofii erau lîngă pat.

Ajuns jos, se opri în bucătărie. Un şir de cuţite lucioase Sabatier, cu mînere de lemn, atîrnau de un suport magnetic. Alese unul cu lama de şase ţoli şi-l strecură la curea. Ştia că tăia ca un brici, pentru că ascuţise tot setul cu trei zile în urmă.

Uşa din spate dădea în grădină, dar el era prea priceput ca să o ia pe acolo. Puteau fi mai mulţi urmăritori, iar şansele erau ca un eventual al doilea bărbat să stea în spatele casei.

O fereastră laterală se deschidea spre alee. Desfăcu încuietoarea şi o deschise fără nici un zgomot. Un val de aer rece îl lovi pe neaşteptate. Vîntul se înteţea. Foarte departe, în spatele norilor nevăzuţi, bubui un tunet. Venea furtuna.

Se lăsă să cadă la pămînt, pregătit împotriva unui posibil atac. Aici, lîngă casă, întunericul era perfect. Norii veneau repede, acoperind stelele. Se ghemui şi ascultă. O dată cu bătăile inimii lui, auzi valurile reci rostogolindu-se pe ţărm. Deasupra, crengile se mişcau. Îşi simţea pielea întinsă de încordare. În ciuda frigului, transpira.

Trecerea peste pietrişul aleii îi luă o veşnicie. Apoi iarba şi gardul care îl despărţea de casa vecină. O suprafaţă îngheţată ducea la un zid jos, dincolo de care se afla strada. Din acest loc vedea felinarul, dar nici urmă de omul care îl supraveghea. Îşi verifică, mecanic, cuţitul. Celălalt purta, în mod sigur, pistol.

Deşi ştia că întunericul îl ascundea, se simţi complet expus cînd traversă în fugă strada. Pe partea cealaltă, sări peste parapetul falezei şi ajunse pe poteca ce şerpuia de-a lungul ţărmului. Fluxul era la maximum acum, o masă imensă de apă, împinsă de vînturi. Tunetul răsună din nou, de data aceasta mai aproape, ca un mormăit gros de animal, prevestind violenţă.

Rămase pe nisip, ghemuindu-se. Valurile acopereau orice zgomot. Bărbatul stătea exact unde îl văzuse Patrick ultima oară, în umbra de dincolo de cercul de lumină. Era cu spatele la mare. Se mişca neîncetat, încercînd să se încălzească. Avea cam şase picioare, aproximă Patrick, şi era bine făcut. Trebuia să fie şi o maşină prin apropiere, poate încă un bărbat aşteptînd în ea.

Patrick se descălţă. Frigul era muşcător,dar trebuia să se asigure că nu face nici un zgomot. Se strecură în spatele zidului, apoi sări peste el, fără să-şi scape ţinta din ochi. Gheaţa îi înţepa tălpile ca nişte pumnale. Cu mîna dreaptă îşi scoase cuţitul din curea. Tunetele se rostogoleau ca nişte pietre în cer. Bezna îl înconjura. Marea zbuciumată venea din noapte înspre ţărm.

Acum era exact în spatele bărbatului. Fără nici un zgomot îşi lăsă pantofii jos. Respiraţia fină ca o pînză de păianjen îi pluti în aer. Se pregăti şi întinse amîndouă mîinile în acelaşi timp. Cu stînga îl apucă de claia de păr, trăgîndu-i capul violent în spate, în timp ce cu dreapta îi puse cuţitul la gît. Simţi cum lama atinse carnea şi oţelul apăsă mărul lui Adam.

– În genunchi.

Vechiul glas în întuneric; glasul lui, şi totuşi nu glasul lui obişnuit.

Bărbatul horcăi, încercînd să strige, în timp ce lama îi intra nevăzută în carne. Apoi picioarele i se îndoiră încet şi se lăsă în genunchi. Patrick acţionă violent înapoia lui, cu un genunchi proptit în spatele lui şi lama bine aşezată pe gîtul lung, întins. Simţea frica necunoscutului, iute în aerul de mare, în electricitatea furtunii.

– Scoate pistolul şi aruncă-l la pămînt. Te rog să nu mă obligi să te rănesc.

Omul se luptă să-şi găsească cuvintele.

– Nu... am... pistol... Jur.

– Cine eşti? Tăcere. Vîntul bătea rece. Apăsă din nou cuţitul; o picătură de sînge îngheţă pe lamă. Moartea plutea ameninţătoare în aerul tăios. Teama omului se transforma rapid în altceva: înfruntare, indiferenţă, transă? De ce mă urmăreşti? Tăcere. Bubui un tunet şi ecoul lui răsună peste golf. Trecu pe arabă. *Min ayna ta'ti?* De unde eşti? Nici un răspuns. Încercă persana. *Az koja amadi?*

Nici o reacţie.

Dintr-o dată fulgeră puternic, luminînd o clipă lumea. O imagine se întipări în mintea lui Patrick: un bărbat brunet, cu capul pe spate şi gîtul apăsat de un cuţit, o linie subţire de sînge pe carnea învineţită.

Patrick clipi şi, în acea fracţiune de secundă, necunoscutul acţionă. Ridică mîna dreaptă, apucînd încheietura lui Patrick, şi lovi cuţitul, care zbură departe. Se aruncă într-o parte, părul i se răsuci dureros în strînsoarea atacatorului, apoi îşi roti mîna stîngă şi-l lovi puternic cu pumnul. Patrick se clătină şi slăbi strînsoarea. Omul se legănă împreună cu el, apoi se aruncă înainte şi-l izbi cu capul pe Patrick, trîntindu-l jos. În acea clipă izbucni furtuna. Ploaia cădea în valuri din cer, ca un rîu scăpat din zăgazuri, deasă, rece şi grea.

Patrick auzi paşii bărbatului bocănind pe pămîntul tare. Se răsuci în genunchi şi începu să bîjbîie după pantofi. Ploaia îl sufoca şi îl orbea. Hainele îi erau fleaşcă. Înnebunit, pipăi şoseaua cu mîinile. Găsi întîi un pantof, apoi şi pe celălalt şi se încălţă în grabă, lăsînd şireturile desfăcute.

Necunoscutul o luase la dreapta. Patrick îl urmări, împiedicat de ploaie şi de întuneric. Fulgeră din nou, neîntrerupt, săgeată după săgeată, alb şi rece ca ura. În noapte, văzu conturul unei maşini şi un om care deschidea portiera. Merse mai departe cu disperare, împleticindu-se.

Auzi zgomotul unui motor care nu voia să pornească. Avea o şansă. Alergă gîfîind prin beznă. Motorul hurui din nou şi se stinse. Călcă pe un şiret, îşi pierdu echilibrul şi se prăbuşi în faţă,

julindu-şi palmele pe pămîntul aspru. Motorul tuşi, porni şi rezistă. Strîngînd din dinţi de durere, se chinui să se ridice în picioare şi străbătu şovăitor ultimii iarzi.

Se prăbuşi peste maşină exact cînd aceasta porni de lîngă bordură; se întoarse, alergă şi apucă mînerul de la uşă. Portiera se deschise, iar el se aruncă înăuntru în timp ce maşina prindea viteză. Şoferul nu aprinsese încă farurile. Ploaia şi întunericul inundau parbrizul.

Patrick întinse mîna după volan şi îl trase înspre el. Şoferul frînă brusc, intrînd în derapaj. Maşina urcă peste bordură, se înclină şi intră în zidul falezei.

Intrînd în panică, şoferul deschise uşa şi se chinui să iasă în şosea. Alunecă, îşi recăpătă echilibrul şi începu să alerge.

Patrick îşi deschise şi el, violent, portiera, dar aceasta se opri în zid, lăsînd un loc mult prea îngust ca să se poată strecura afară. Se arcui peste schimbătorul de viteze şi ieşi pe uşa şoferului. Vîntul şi ploaia îl cuprinseră şi-l aruncară înapoi în lumea lor. Scuipă, trase aer în piept şi o luă la fugă.

Încă un fulger despica cerul, tîrînd după el bubuitul mînios al unui tunet. În largul mării, talazurile înfuriate îngheţaseră, de parcă lumina le-ar fi sculptat într-o clipită din gheaţă pură. Un vas apăru, căutînd adăpost în port, singur şi deznădăjduit pe valurile de cristal. Îl văzu pe necunoscut escaladînd zidul în direcţia plajei.

Nisipul era deja îmbibat de ploaie. Picioarele i se afundau în el. Era ca un clei care i se lipea de tălpi, trăgîndu-l în jos. Mergea ca în vis, fără să mai ştie sigur de ce se afla acolo. Lumea dispăruse şi fusese înlocuită de un coşmar. Auzea valurile izbindu-se de stînci şi vîntul sfîşiind cerul în bucăţi. Dîrele frînte ale fulgerelor apăreau de nicăieri şi creşteau ca ramurile unui copac uriaş. Bărbatul era cu numai cîţiva iarzi înaintea lui, bîjbîind prin spuma albă de la marginea stîncilor. Un tunet zgudui văzduhul gol.

Patrick strigă, dar vîntul îi smulse cuvintele din gură, tăindu-i respiraţia. Omul era nebun. Stîncile pe care se căţăra aveau să fie înghiţite de flux în curînd; nu se putea adăposti acolo.

Valurile îi spălau deja gleznele. Înaintă şi mai mult în apa îngheţată, fără să vadă nimic, orbit de ultimul fulger. Marea îi ajungea acum pînă la genunchi.

Prima stîncă îl luă pe nepregătite, lovindu-i fluierul piciorului, şi aproape îl aruncă în apă. Se căţără pe ea, se ghemui şi încercă să o găsească pe următoarea prin pipăit. Nu mai era sigur în ce parte se afla ţărmul şi în ce parte marea. În orice clipă îşi putea pierde sprijinul şi putea aluneca într-un loc cu apă adîncă, la mila curenţilor reci, lovit de stîncile negre, înghiţit de întuneric.

Alunecă pe alge şi plonjă înainte, în apa îngheţată. În mijlocul vîrtejului, îi ajunse la urechi o voce subţire şi speriată. Vîntul risipi orice urmă de înţeles. Nu putea şti dacă vorbele exprimaseră o ameninţare sau o chemare de ajutor. Aici, în depărtare, nu erau decît vîntul şi marea.

Încă o piatră, plină de scoici cu marginile ascuţite; ploaia şi valurile amestecate într-o singură perdea de apă şi vîntul tăios ca o sîrmă subţire de metal. Zări o umbră mai întunecată decît celelalte, ghemuită la capătul stîncilor, acolo unde acestea se întîlneau cu marea. Abia ţinîndu-se pe picioare, se aruncă înainte şi îl înşfăcă pe necunoscut.

Căzură amândoi în spate, pe o stîncă lată, acoperită cu alge. Auzi aerul din plămînii adversarului său şuierînd afară.

– Cine eşti? strigă Patrick, glasul lui furios acoperind vuietul furtunii.

Bărbatul rămase tăcut, zbătîndu-se în strînsoarea lui.

Deasupra lor, fulgerele sfîşiau întunericul ca pe un văl subţire. Patrick văzu o faţă albă, cu ochii holbaţi de groază, şi o mînă peste faţă, ca şi cum s-ar fi apărat de el. Un tunet zgudui cerul.

Brusc, adversarul său îl împinse şi scăpă din strînsoare, pe stînca udă. Alunecă într-o scobitură, se răsuci şi încercă să

rămînă drept. Cînd reuşi să stea într-un picior, un talaz uriaş se prăbuşi peste el, dezechilibrîndu-l complet. Se auzi un urlet înfiorător, animalic, nearticulat. Patrick întinse mîna. Dar nu prinse nimic. Dîra unui fulger străbătu cerul. Stînca din faţă era goală.

Fluxul era încă în creştere. Pe o mare ca aceasta, Patrick nu mai putea face nimic pentru necunoscut. Se întoarse şi începu să se tîrască înapoi, de-a lungul stîncilor. Pe ţărm nu era nici o lumină care să-l călăuzească. În nebunia aceea putea foarte bine să se îndepărteze de uscat, să se îndrepte spre mare, spre moarte sigură. Pierdu şirul căzăturilor şi al izbiturilor de stînci. Era foarte uşor să-şi rupă un picior şi să rămînă prins acolo pînă cînd marea avea să ia totul în stăpînire şi să-l tîrască în adîncurile ei.

Fulgeră din nou. Lumea înnebunise cu totul. Se orientă şi sări în apă, luptînd cu disperare să-şi păstreze echilibrul. Chiar şi aici curenţii de adîncime erau violenţi, ca nişte frînghii care încercau să-i smulgă picioarele de sub el. Apa îi crescuse pînă la piept. Deodată se simţi obosit, ca şi cum marea l-ar fi stors de puteri.

Chinuit de durere, i se abandonă, pe jumătate înotînd, pe jumătate înecîndu-se. Apa sărată îi năvăli în gură şi-i umplu stomacul, făcîndu-l mai greu. Mîinile şi picioarele i se mişcau lent, de parcă ar fi înotat în altă substanţă, mercur sau nisipuri mişcătoare, grea şi mortală, care-l trăgea în jos.

Dintr-o dată, simţi pămîntul sub picioare. Tuşind şi scuipînd, se aruncă înainte. Capul i se scufundă, apoi ieşi din nou la suprafaţă. Se strădui să-şi menţină echilibrul. Picioarele aflară sprijin pe ţărmul uşor în pantă. Vomitînd apă, parcurse, împleticit, ultimii iarzi de valuri furioase şi ajunse, în sfîrşit, la nisipul îmbibat de ploaie. Mai merse cîţiva paşi şi se trînti la pămînt. În jurul lui se dezlănţuise urgia. Dar el abia băga de seamă.Tot ce-l preocupa, tot ce vedea plutind în noaptea neagră era chipul alb, oval al străinului şi mîna ridicată cu care încerca să se apere de el. Iar pe partea interioară a încheieturii bărbatului, un cerc mic,

negru, tatuat, iar în interiorul cercului un sfeşnic cu şapte braţe, încununat cu o cruce.

Era imposibil, se gîndi. Un coşmar din trecut, un coşmar care nu putea să-l fi urmărit pînă aici, în acest loc, în acest moment.

În spatele lui, în întuneric, marea se legăna ritmat, îngreunată de corpurile înecaţilor şi ale peştilor uriaşi care se scufundau în patul ei putrezit. Acolo jos se devorau unul pe altul, oameni, peşti şi vietăţi fără număr, tîrîtoare sau înotătoare.

ŞASE

Cît timp rămase întins, cu respirația tăiată, la baza parapetului, aruncat parcă de valurile amețite, pierdu orice noțiune a timpului. Încet, ploaia se liniști și tunetul deveni doar un huruit îndepărtat, iar furtuna se îndreptă spre dealurile Wicklow. Deși îl durea tot trupul, se ridică de jos, se cățără cu greu pe zid și trecu în stradă.

Mașina era tot acolo unde o lăsase, proptită în zid. Motorul se oprise. Își închipuise că cineva avea să audă accidentul și să iasă să vadă sau să anunțe Poliția, dar șoseaua era pustie. Dacă se trezise cineva din somn, își imaginase probabil că fusese doar un tunet și se culcase la loc. Deschise portiera și se strecură pe scaunul șoferului.

Știa că trebuia să se întoarcă repede acasă, ca să facă un duș fierbinte și să-și schimbe hainele, dar mai întîi avea de cercetat mașina. Mintea îi era ca un vîrtej. Mai văzuse simbolul de pe mîna bărbatului de două ori înainte. O dată pe medalionul de la gîtul Francescăi, cel pe care îl aruncase supărată în mare, aproape ca pe o prevestire a evenimentelor de acum.

Și a doua oară cu cîțiva ani în urmă, într-o misiune în Egipt. Revederea lui aici, în Irlanda, îl umplu de presimțiri sumbre. Crezuse acel episod îngropat pentru totdeauna; trebuia să-și dea seama că nisipurile alunecă și trecutul mort se întoarce la viață.

Aprinse luminile din interior și se uită în jur. Era un Citroën micuț, combi, curat și cu un aspect destul de nou, probabil închiriat. Pe scaunul din spate și în portbagaj nu era nimic. Se aplecă pe scaunul de lîngă el și deschise torpedoul.

Înăuntru găsi o hartă și o cărțulie legată în piele neagră. Era un exemplar din Noul Testament în grecește, cu traducere la

fiecare rînd în engleză, bazată pe versiunea revizuită. Paginile păreau foarte citite şi, din loc în loc, pe margine, cineva făcuse adnotări, cu creionul. Lăsă cartea şi se concentră asupra hărţii. Era o hartă obişnuită a oraşului Dublin, de la Ballymun şi Santry în nord pînă la Tallaght şi Glenageary în sud.

Strada lui, situată în colţul din dreapta jos, fusese încercuită de mai multe ori cu cerneală roşie. Alte cîteva inele încercuiau o zonă din Liberties, în centrul căreia se afla strada Francis, în apropierea bisericii Sf. Malachy.

Simţi că îi îngheaţă sîngele în vine. Legătura dintre cele două cercuri era evidentă.

Luă cartea şi harta şi ieşi în ploaie. Acum picura doar, furtuna îşi consumase puterile sau plecase în altă parte. Se opri doar ca să cerceteze şi portbagajul, pe care îl găsi gol, aşa cum se aştepta, apoi plecă spre casă.

Ruth era trează şi îl aştepta. Era aplecată peste masa din bucătărie şi ţinea în mînă un ibric de ceai, mai mult ca să se liniştească decît din nevoia de a bea. El se aşeză în faţa ei, mut, tremurînd; se temea de blîndeţea ei mai mult decît de orice.

– Furtuna m-a trezit, spuse ea. Plecaseşi din nou. M-am gîndit că poate eşti în birou. Te-am căutat peste tot.

Nu-l întrebă unde fusese, îşi spuse doar povestea şi apoi tăcu. În penumbră chipul ei părea mai frumos decît orice chip de femeie pe care îl văzuse vreodată. În acel moment şi în acel loc. Voia să stea alături de ea, să o ţină în braţe, să-i vorbească. Îşi spuse că, totuşi, o iubea; sau, cel puţin, asta era ceea ce voia. Să o iubească, să fie împreună. Dar în momentul acela nu era timp. Cercurile din jurul bisericii Sf. Malachy şi cercul de la încheietura necunoscutului nu puteau avea decît un înţeles: un om era în primejdie de moarte. Patrick nu avea de ales.

– Trebuie să ies din nou, zise el.

Ea îl privi fix, începînd să înţeleagă.

– Ce se întîmplă, Patrick? Orice-ar fi, nu te priveşte pe tine. Tu ai terminat cu treaba asta.

– Vino sus, o chemă el. Trebuie să mă schimb.

Îl urmă, strîngîndu-şi halatul în jurul corpului, ca şi cum ar fi putut să o apere de ameninţările nopţii. Lumea o apăsa, rece şi grea, îi simţea răsuflarea fetidă în nări.

El intră direct în dormitor şi ridică telefonul de pe măsuţa de lîngă pat. Ruth rămase în uşă, privind. Era un frig muşcător.

Telefonul de la parohia Sf. Malachy începu să sune. De Faoite nu auzea prea bine şi, probabil, dormea, dacă nu cumva îl trezise furtuna. Inima lui Patrick bătea tare, în acelaşi timp cu soneria telefonului. Aşteptă două minute, apoi închise.

– Gata, Patrick... lasă prostiile şi spune-mi exact ce se întîmplă! El încercă să o ignore, începînd să-şi dea jos hainele ude, dar ea îl apucă de braţ şi-l obligă să o privească în ochi. Nu te juca cu mine, Patrick! Am dreptul să ştiu ce se petrece. Pentru Dumnezeu, nici măcar nu mai lucrezi în spionaj.

– N-are legătură cu asta.

– Nu? Atunci de ce tot misterul ăsta? Plimbări în miez de noapte, telefoane misterioase. Haide, Patrick, am mai trecut prin asta. Dacă tu eşti în pericol şi eu sînt în pericol, aşa că nu te juca.

O îmbrăţişă încurcat, incapabil să răspundă, poate de teamă. Afară, marea lovea încă mînioasă ţărmul. Apă lîngă apă, val lîngă val, un ocean neîntrerupt în jurul lumii, înconjurîndu-l, legîndu-l de trecut. Beirut, Alexandria, Bandar Abbas – pretutindeni marea, pretutindeni valuri furioase se izbeau de ţărm.

– N-are nici o legătură cu tine, Ruth. Pe cuvînt. E ceva din trecutul meu. Ceva ce trebuie să rezolv singur.

– Pe cine ai sunat?

– Pe Eamonn De Faoite. E preotul paroh de la Sf. Malachy, din oraş. Din cînd în cînd predă cursuri de limbi semitice la Universitate şi la Trinity. A fost profesorul meu în anii şaizeci, cînd am studiat aici. Cred că e în pericol. Am vrut să-l avertizez.

– Să-l avertizezi? În legătură cu ce?

Patrick clătină din cap.

– Nu ştiu. Eu... Se opri. Fii atentă, continuă el. Acum opt ani am fost în Egipt. Agenţia căuta sprijin printre copţii creştini pentru a-i contracara, într-un fel, pe Fraţii Musulmani. Fuseseră multe revolte anticopte la începutul anilor optzeci; Sadat îl exi-

lase pe papa Shenuda la Wadi Natrun; fundamentalismul islamic se răspîndea. Eu stăteam într-un sătuleţ din deltă, împreună cu un agent local. Gazdele noastre erau copţi. Într-o dimineaţă ne-am trezit foarte devreme. Ceva îi înspăimîntase. M-au întrebat dacă nu vreau să merg pînă în satul vecin, numit Sidi Ya'qub. Repetau încontinuu că se întîmplase ceva îngrozitor şi că voiau să mă duc eu să văd dacă era adevărat. Cînd i-am rugat să-mi spună ce era, n-au făcut decît să-şi ridice mîinile în sus şi să clatine din cap. În cele din urmă, am acceptat. Am luat jeepul şi m-am dus la Sidi Ya'qub. Se opri. Afară, glasul mării agitate acompania furtuna. A fost una dintre cele mai mari prostii pe care le-am făcut vreodată. Era cît pe ce să fiu linşat. Iată ce se întîmplase: în Sidi Ya'qub era o şcoală. Clădirea se afla pe o platformă mică în afara satului propriu-zis, pe o culme joasă. În după-amiaza anterioară veniseră nişte bărbaţi, îi adunaseră pe copii la un loc, îi suiseră într-un autobuz şi plecaseră cu ei. Cam treizeci de copii. Cînd am ajuns eu, satul era înnebunit. Îi căutaseră pe copii toată noaptea. Chemaseră poliţia, Fraţii Musulmani erau prezenţi în forţă, toată lumea acţiona haotic. Am rămas să dau o mînă de ajutor. Mi-am dat seama de ce se temeau copţii din satul vecin: dacă li se întîmplase ceva copiilor, ei aveau să fie, probabil, acuzaţi. Iar dacă li se întîmplase ceva rău, ştiau că lucrurile puteau lua o întorsătură urîtă.

Patrick ezită.

– Şi? întrebă ea.

– Ei bine, s-a dovedit că li se întîmplase într-adevăr ceva rău. Foarte rău. I-au găsit pe copii imediat după prînz, într-un templu vechi, cam la o milă de sat. Nu e un templu extraordinar, de tipul celor pe care le găseşti în traseele turistice. Am plecat şi eu într-acolo, cu toată lumea, cînd s-a aflat că fuseseră găsiţi copiii. În mijlocul templului era un bazin de piatră. De bazalt, cred. Foarte mare. Fusese grav avariat, dar încă mai putea reţine cam o sută de galoane. Închise ochii. Amintirea templului şi a ceea ce găsiseră acolo era foarte vie în mintea lui. Co... copiii zăceau în cerc, pe marginea bazinului. Gîturile le fuseseră tăiate şi sîn-

gele cursese în bazin. Nu era chiar plin, dar sîngele din el era adînc. Era şi profesorul lor acolo. Fusese înecat în bazin. Copiii fuseseră dezbrăcaţi şi legaţi cu sfoară. Cineva le desenase pe frunte cîte un cerc, iar în cerc un sfeşnic în vîrful căruia se afla o cruce. Atunci am fost nevoit să plec, în momentul în care au văzut crucea. Făcu o pauză. Mai tîrziu am aflat că satul în care stătusem fusese la un pas de masacru. Plecaseră la timp, înainte ca vecinii lor să ajungă acolo. Nu s-au mai întors niciodată.

Ruth îl întrerupse.

– Nu înţeleg ce legătură are asta cu tine şi cu Eamonn De Faoite.

– Cred că cei care i-au omorît pe copii sînt aici, răspunse el. Sînt aici, în Irlanda. Şi cred că au de gînd să facă probleme. Trebuie să ajung la Eamonn. Acum, în noaptea asta.

– De unde ştii că sînt aici? Ce s-a întîmplat?

– L-am văzut pe unul dintre ei. L-am urmărit.

– Un egiptean?

Patrick clătină din cap.

– Nu. Asta e cel mai ciudat. Nu cred că era egiptean. Cred... sînt sigur că era irlandez.

– Ce s-a întîmplat cu el? Patrick îi povesti. Şi crezi că l-ar putea urmări pe De Faoite?

El ridică din umeri. Se îmbrăcase şi era nerăbdător să plece.

– E posibil. Ascultă, Ruth, trebuie să plec.

– Vin cu tine.

– Nu, aş prefera să rămîi aici să supraveghezi casa. S-ar putea să mai fie un urmăritor.

Ea se îndepărtă de el. În spatele lor, patul se răcise.

– Nu ăsta e motivul, nu-i aşa?

El se întorsese deja spre uşă.

– Nu vreau să te implic, Ruth. O tratez ca pe o afacere personală. N-are nimic de-a face cu Agenţia.

– Aşa crezi?

Devenea din nou nervoasă.

– Da, aşa cred. Dar minţea, din disperarea de a evita gîndul că trecutul punea din nou stăpînire pe el, că nimeni nu scapă, de fapt, din plasa fină a acelei lumi. Nu te implica, Ruth. Nu implica şi Agenţia. Mă întorc imediat ce îl văd pe De Faoite.

– Fă cum vrei. Dar nu te aştepta să mă mai găseşti aici cînd vii înapoi.

Încă mai ploua cînd plecă.

ȘAPTE

Conduse distrat prin universul de lumini şi umbre, ca o fantomă în trecere prin visul altcuiva. În ultima parte a drumului străbătu un decor plin de ferestre-evantai sparte, şine de tren ruginite şi ziduri de blocuri înnegrite, pe care cineva scrisese DIAVOL cu litere de-o şchioapă, de mai multe ori la rînd. Era un fel de invocaţie. Dar cine asculta?

Liberties era cel mai vechi cartier al oraşului şi nici măcar întunericul nu putea ascunde mizeria şi paragina de pe ambele părţi. Mergînd pe strada Francis, spre Sf. Malachy, Patrick simţi miros de drojdie de la o fabrică de bere Guinness din apropiere, amestecat cu fumul şi aerul fetid care se ridicau dinspre chei. O ceaţă subţire, îngheţată, începuse să se apropie dinspre mare şi să se strecoare încet pe străzi.

Deasupra lui, într-un apartament, perdeaua fusese trasă într-o parte. Ochi nevăzuţi îl urmăriră trecînd, apoi perdeaua căzu la loc. Un cîine lătră furios în stînga lui. Uşi pătate şi putrezite stăteau deschise, graffiti pe pereţi, din holuri răzbătea un miros de urină, ferestre distruse, becuri distruse, vieţi distruse.

Eamonn De Faoite fusese parohul bisericii Sf. Malachy dintotdeauna. Timp de aproape şaizeci de ani, în fiecare dimineaţă, îşi lăsa studiile sus, în cameră, şi cobora în stradă să dea ochii cu mica lui lume. Liberties era calvarul lui, îi spusese o dată lui Patrick: acolo îl doborîseră, îl biciuiseră şi-l bătuseră în cuie, într-un Paşte nesfîrşit. Generaţii de oameni săraci şi aproape săraci fuseseră vegheate de el: îi botezase, îi cununase, săvîrşise liturghia pentru ei şi pentru copiii lor, primise confesiunile lor bîiguite, le îndeplinise ultimele rituri, îi îngropase în sicrie din lemn de brad. Şi încă mai aştepta învierea.

Se apropie atent de casa parohială, cu simţurile în alertă, după orice semn al unui posibil urmăritor: o maşină parcată, o umbră mişcîndu-se, un sunet. Dar nu era nimic. Merse pe lîngă pereţii casei şi se apropie de uşă. Acum nu mai avea ce face: dacă era urmărit, trebuia să-i lase să-l vadă.

Bătu la uşa casei parohiale. Vizitele la De Faoite nu-l aduseseră foarte des aici. În mod normal, se întîlneau la Colegiul Trinity sau la Biblioteca Chester Beatty din Ballsbridge; bătrînul preot îşi păstra cele două lumi separate una de cealaltă. Poate doar aşa reuşea să nu înnebunească.

– Nu sînt un om bun, îi spusese o dată lui Patrick. Mi-e greu să fiu preot. Urăsc sărăcia. Detest găinăriile şi mizeria pe care o fac oamenii din viaţa lor de fiecare zi. Dacă ar trebui s-o iau de la capăt, nu ştiu dacă aş mai face faţă. Ştii, dacă aş crede în reîncarnare ca yoghinii indieni, aş lua-o razna. Imaginează-ţi, să trebuiască să mă întorc aici! Iisuse, nu-ţi dă fiori ideea?

Patrick bătu din nou. Poate faptul că-şi ura menirea îl făcea să fie aproape un sfînt. Nu ştia; el era dintre acei oameni care-şi făcuse o mizerie din viaţă. Îşi dădu seama, dintr-o dată, că nu se mai spovedise de peste douăzeci de ani. Avea o mulţime de greutăţi care-i apăsau sufletul. Ceaţa şerpuia în jurul uşii emailate. De ce nu răspundea De Faoite? În camera de sus, care-i servea bătrînului drept birou, ardea o lumină.

Nu primi răspuns nici cînd bătu a treia oară. Cînd se întoarse să plece, observă că lumina era aprinsă şi în biserica alăturată. Deschise poarta de fier şi intră în curte. Biserica veche se desluşea în întuneric, vag ameninţătoare, învăluită în ceaţă. Fusese înălţată în 1689, acum fiind, în mare parte, grav degradată. De Faoite deschisese un fond pentru restaurare şi lansase apeluri pentru bani, dar cine avea să-şi golească buzunarele pentru a înfrumuseţa o biserică de cartier?

De deasupra uşii îl privea o statuie învechită a Fecioarei. Chipul îi era aproape lipsit de trăsături, neavînd nici nas, nici ochi, nici un fel de expresie. Pe cap purta o coroană, iar în braţele ei un prunc deformat, cu membrele erodate de vînt şi de mizerie, întindea o mînă fără degete spre sînul vag conturat.

Uşa se deschise la atingerea lui. Miresmele amestecate de ceară şi tămîie se suprapuneau peste mirosul persistent de umezeală. Sub icoana Inimii Sacre, o candelă pîlpîi din cauza curentului de la uşă. Se strecură fără zgomot înăuntru, simţindu-se străin şi stingherit. Cînd călcase ultima oară într-o biserică?

Umbre vagi se mişcară sub boltă. În capătul îndepărtat al bisericii, deasupra altarului, un felinar singuratic atîrna de un lanţ de aramă, răspîndind o lumină slabă, sidefată peste ultimele trepte ale altarului. Alături, şase lumînări arseseră în întregime la picioarele unei statui de alabastru a Fecioarei.

Îl strigă pe De Faoite, dar nu primi nici un răspuns. Ceaţa intrase după el în biserică şi se învolbura pe podea. Închise uşa.

– Eşti aici, părinte?

Un ecou slab răsună din bolta ascunsă în întuneric. Cu un gest instinctiv, îşi cufundă degetele în vasul cu apă sfinţită şi se închină. Biserica nu era încălzită, iar în noaptea aceea părea un adevărat congelator.

Poate că preotul fusese chemat urgent să asculte confesiunea vreunui enoriaş. De-a lungul zidului de vest erau trei confesionale. Patrick merse pînă la ele. Erau goale.

Strigă din nou, dar glasul i se pierdu în liniştea umedă, plină de sacralitate. Îşi pierdea timpul aici. Mai bine să găsească un telefon şi să-l sune din nou pe De Faoite. Se întoarse şi porni spre uşă.

Auzi un zgomot înfundat. Părea să vină din direcţia transeptului, poate din altar. Patrick împietri. În umbră, nici o mişcare. O lumînare sfîrîi şi se stinse. Făcu un pas precaut înainte.

– E cineva acolo? întrebă.

Nu răspunse nimeni. Simţi cum i se ridică părul pe mîini şi la ceafă. De ce îi era frică?

Zgomotul se auzi din nou, puţin mai tare. Era ca un geamăt, aproape neomenesc. Un animal, poate. Un cîine sau o pisică rănită.

Înaintă pe vîrfuri prin întuneric, spre transept. Deasupra anafurei tremură o flacără roşie. Îşi încordă privirea în semiîntuneric.

Era ceva pe altar. Ceva viu. Aerul i se blocă în gît, acru de frică.

– Eamonn, şopti el. Tu eşti?

Fiinţa de pe altar se mişcă. Patrick urcă treptele, simţind în nări mirosul greu de tămîie. Aerul era ameţitor, greu de sfinţenie. Cînd se apropie, văzu că pînza albă de pe altar era pătată. O dîră roşie, ca de sirop sau de vin, o îmbibase. Amintirile din copilărie năvăliră peste el ca să-l îngrozească: oroarea potirului cu sînge, oroarea jertfei de carne oferită ca pîine, oroarea celor şapte răni ale lui Hristos sîngerînd pe altar. Fiinţa de pe masa albă era un bărbat.

Probabil îl legaseră înainte de a-l tîrî acolo. N-ar fi reuşit să-i facă ceea ce-i făcuseră dacă ar fi fost liber; s-ar fi zbătut, în ciuda bătrîneţii. Nu părea conştient de prezenţa lui Patrick sau de orice altceva în afara durerii care-l înconjura. Dar era treaz, asta era cel mai cumplit.

Patrick umblă cu degetele la frînghii. Îşi simţi bila amară ca o arsură în gît. Probabil îi scoseseră ochii; orbitele erau pline de sînge, asemenea scobiturilor din stînci, după reflux, asemenea bazinului cu sînge din templul egiptean părăsit.

– Eamonn, rosti, sînt eu, Patrick. Mă auzi? Bătrînul preot gemu din nou, dar nu dădu nici un semn că l-ar fi recunoscut. Frînghiile erau strînse şi-i crestau trupul firav asemenea firelor cu care păianjenul îşi înconjoară prada. Dar acum nu mai era nevoie de ele. Bătrînul nu mai avea nici o fărîmă de putere. Cine a făcut asta, Eamonn? De ce? De ce ? Plîngea. Lacrimile îi căzură pe pînza altarului. Mîinile îi tremurară în timp ce desfăcu nodurile. Ridică privirea şi văzu figura lui Hristos, suspendat în semiîntuneric, un corp de lemn bătut în cuie de lemn. Bătrînul scoase un geamăt şi încercă să se mişte. Nu-i nimic, Eamonn. Nu încerca să vorbeşti. Chem salvarea. O să te scoatem noi de aici. Desfăcu ultimul nod şi lărgi strînsoarea frînghiilor. Mai mult nu putea face singur. Trebuia să cheme salvarea. Îşi scoase haina, o împături şi o aşeză sub capul preotului, ca pernă. Ştia că trebuia să şteargă de sînge faţa lui De Faoite, dar îi era groază

de orbitele însîngerate. O să fie bine, Eamonn. O să te ducem la spital. Trebuie să mă duc să sun la salvare. Dar mă întorc repede.

Cînd se uită în sus, zări ceva pe zidul din spate. Deasupra artoforului, cineva mîzgălise un mesaj cu litere mari, negre. Erau două rînduri. La început nu înţelese cuvintele, apoi, cu un şoc, recunoscu literele: cele din primul rînd erau ebraice şi inscripţia era în aceeaşi limbă. Al doilea rînd era în greacă.

עין תחת עין שׁן תחת שׁן יד תחת יד רגל תחת רגל

Και ει 'ο οφθαλμοσ σον σκαλδαλιζει σε, εξελε αυτον και βαλε απο σον.

Primul era uşor de tradus.

Ochi pentru ochi, spunea, *dinte pentru dinte, mînă pentru mînă, picior pentru picior.*

Greaca nu o ştia la fel de bine, dar inscripţia nu era dificilă:

Iar dacă ochiul tău te sminteşte pe tine, scoate-l şi aruncă-l de la tine.

Vopseaua era încă umedă. Din loc în loc cursese. Cel care scrisese se grăbise. Dar nu foarte tare. Sub cele două rînduri scrise, aceeaşi mînă desenase un cerc. În mijlocul cercului era pictat conturul unui sfeşnic. Un sfeşnic cu şapte braţe. O menora cu o cruce.

– Eamonn, dacă mă auzi, dă afirmativ din cap. Aş vrea să ştiu dacă eşti conştient că sînt aici.

Deodată mîna lui De Faoite se întinse şi-l apucă pe Patrick de încheietură. Îl trase în jos, spre el. Buzele i se mişcau, străduindu-se să formeze cuvinte. Respira cu noduri dureroase. Pe buze şi pe bărbie îi curse salivă.

– *Pă...*

Era abia o şoaptă. Patrick îşi lăsă capul în jos, cu urechea aproape de buzele tremurătoare ale bătrînului.

– Te aud, Eamonn. Ce e? Ce vrei să-mi spui?

Buzele se mişcară din nou.

– *Pă... şeş...te...*

– Nu înţeleg.

– *Cu... curînd... Pă... şeş... te... curînd*. Găseşte... Balzarin... I-am dat hîrtii... Ştie... ceva... Întreabă... Balzarin.

Mîna lui De Faoite se relaxă şi dădu drumul încheieturii lui Patrick. Trupul moale îi căzu pe spate. La picioarele Fecioarei încă o lumînare se predă speriată în faţa întunericului.

OPT

Paşii erau uşori, dar amplificaţi de linişte. Patrick se răsuci. Umbre. Un întuneric care nu era perfect întunecat. Un zgomot sus, în tavan: şoareci? lilieci?

– *Al-salăm alaykum,* Patrick. Eşti foarte departe de casă. Vocea slabă răsună extrem de puternic în liniştea spaţiului gol. Venise dinspre un pîlc de umbre aflat între rîndurile de bănci. Patrick făcu un pas înapoi, împiedicîndu-se la picioarele altarului. Care-i problema? Te-ai speriat? N-ai fost niciodată uşor de speriat, prietene.

Glasul îi era cunoscut, dar, în acelaşi timp, străin, ca şi cum cineva l-ar fi împrumutat. Salutul fusese în arabă, dar cel care vorbise nu era arab.

– Alex? Tu eşti?

– Pe cine aşteptai? Pe Iisus Hristos? Celebrul evreu care a abandonat clasele muncitoare pentru ... O siluetă păşi din umbră într-o fîşie palidă de lumină. Făcu un gest vag cu mîna înmănuşată ... pentru asta.

La ce se referă? se întrebă Patrick. La lemn? La tencuială? La lumînările ieftine? La tăcere?

– Ce cauţi aici, Alex?

Glasul lui Patrick era rece şi neprimitor.

– Sîntem pe teren neutru, Patrick. Linişteşte-te.

Nou-venitul întinse o mînă, dar Patrick rămase nemişcat. Aleksandr Cekulaiev fusese şeful secţiei KGB din Beirut în timpul ultimei misiuni a lui Patrick acolo. Înainte de asta se mai întîlniseră de două ori la Cairo, de mai multe ori la Bagdad, o dată la Najm al-Sharq, o cafenea murdară din Damasc unde Patrick făcuse o intoxicaţie alimentară. Rusul mic şi gras îi

provocă aceeaşi reacţie în stomac ca şi amintirea mîncării rîncede. După cum bătuse vîntul politic, fuseseră adversari, duşmani, prieteni, parteneri de crime – cîteodată toate în acelaşi timp. Alex încercase să-l omoare o dată. Aşa că nu mai exista teren neutru pentru ei.

– Ce e, Alex? Ce vrei?

Nu era pregătit pentru Alex. Gîndurile nu i se desprinseseră încă de corpul lui Eamonn de pe altar.

– Şi eu voiam să te întreb acelaşi lucru.

Cekulaiev păşi atent înainte. Patrick îl vedea mai clar acum. Rusul părea mai cărunt decît şi-l amintea. În spatele palorii naturale, pielea părea acoperită cu un strat fin de cenuşă, iar ochii îi erau înconjuraţi de riduri întunecate, asemenea crăpăturilor subţiri ca firele de păr de pe o vază raku. Patrick se întrebă dacă încărunţirea era preţul sau răsplata unei vieţi prin care trecuse furişîndu-se, minţind şi calculînd neîncetat.

Glasnost-ul se apropiase de el doar ca să-l adulmece şi se retrăsese, poate mai mult întristat decît speriat. Era prea bătrîn ca să se schimbe şi prea tînăr ca să fi avut cînd să înveţe. Sistemul putea să se înmoaie; el avea timp să aştepte. În cele din urmă, avea să îmbătrînească şi el. Într-un anumit sens, el era sistemul.

Rusul arătă cu capul spre altar.

– Pot să văd? Patrick nu spuse nimic. Cel puţin, nu avea nici un motiv să creadă că Cekulaiev ar fi fost responsabil de tragedie. Nu-ţi face griji, Patrick. Sînt singur. Înaintă încet, ca un prieten îndoliat care venea lîngă catafalc să vadă mortul. Patrick se trase într-o parte ca să-i facă loc. Rusul urcă treptele pînă la altar şi rămase cam un minut cu capul plecat, ca şi cum s-ar fi rugat. Cînd se întoarse, avea o expresie îngheţată. Nu e o privelişte prea plăcută. Îl cunoşteai?

– Da. Era preot aici. Şi mi-a fost prieten.

Patrick era încă amorţit, incapabil să perceapă oroarea morţii lui Eamonn.

– Da, desigur, preotul. Cekulaiev se uită în jur, ca şi cum abia atunci şi-ar fi dat seama că se afla într-o biserică. Inscripţiile de pe perete. Ebraică şi greacă. Le înţelegi, fără îndoială.

– Da, cuvînt cu cuvînt. Dar de ce au fost scrise acolo şi cine le-a scris... n-am idee.

Sus de tot, şoarecii se mişcară încet, în beznă. Sau erau, totuşi, lilieci?

– *Oko za oko, zub za zub.* Patrick se uită surprins. *Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte.* Cineva a vrut răzbunare. O răzbunare spirituală... cu mijloace foarte pămînteşti. Ce poruncă a încălcat prietenul tău, Patrick?

– Aproape pe toate, cred. Sau nici una. Ce importanţă are?

– Pentru mine, nici una. Dar poate a avut pentru altcineva. Despre ce e vorba, Patrick?

Patrick se uită fix la rus, ca şi cum l-ar fi provocat.

– Haide, Alex, ce vrei să spui? Că nu ştiai ce aveai să găseşti, că nu ştiai că sînt aici? Asta vrei să spui? Presupun că ai venit la Dublin în vacanţă şi ai nimerit aici într-un tur matinal pe la cel mai puţin vizitate biserici ale oraşului.

Cekulaiev nu răspunse. N-avea nevoie decît de un aparat de fotografiat la gît ca să se transforme în modelul unui anumit gen de turişti. Haina cafenie şi eşarfa roşie erau perfect călcate, pantofii reflectau lumina luminărilor. Putea fi un om de afaceri în vacanţă, pasionat de lucruri sfinte pentru plăcerea propriului suflet. Dar Alex Cekulaiev nu avea suflet.

– Hai să stăm jos, Patrick. Mă simt vulnerabil aici sus, ca un actor pe scenă. Toate rîndurile acelea de bănci goale, toate umbrele adunate în spatele coloanelor... mă neliniştesc. Hai să ne aşezăm.

Patrick se cutremură şi îşi întoarse privirea. Îşi aminti – cîţi ani trecuseră de atunci? – un spectacol cu piesa lui Eliot, *Crimă la catedrală*. Unde fusese? La Sf. Patrick? La Christchurch? Uitase. Dar nu uitase scenele finale: Becket lîngă altar, înjunghiat şi plin de sînge, cavaleri ai diavolului cu săbiile înroşite, corul

femeilor din Canterbury, psalmodiind în umbră: *„Pămîntul e pîngărit, apa e pîngărită, animalele noastre şi noi înşine sîntem mînjiţi de sînge. O ploaie de sînge mi-a orbit vederea."*

O ploaie de sînge. Ochi pentru ochi. Şi acum Alex Cekulaiev apăruse de nicăieri, ca o fantomă, să-i bîntuie prezentul. Sau ca un cavaler cu paloşul însîngerat, păşind în faţă ca să ofere publicului explicaţii raţionale pentru o crimă sîngeroasă.

Merseră împreună pînă în fundul bisericii şi se aşezară în ultimul rînd de bănci, asemenea unor penitenţi care îşi aşteaptă rîndul la spovedanie, învăluiţi de întuneric.

– Dacă aş crede în ceva, spuse Cekulaiev, m-aş face musulman. Bisericile sînt tare mohorîte, nu crezi? Îmi dau fiori. Dar moscheile sînt mai bune. Fără statui, fără pomeniri, fără morţi răstigniţi pe cruce. Religia asta a voastră e morbidă, nu ţi se pare?

Patrick se gîndi la Eamonn. El nu fusese niciodată morbid. Patrick îşi dădu seama că îl iubise întotdeauna pe bătrîn, chiar şi în anii în care se întîlniseră foarte rar.

– Aveai de gînd să-mi explici cum ai ajuns aici. Cekulaiev băgă mîna în buzunar şi scoase un pachet de ţigări. Îl întinse spre Patrick. Nu, mulţumesc.

Rusul ridică din umeri, scoase o ţigară şi puse pachetul la loc în buzunar. Vîrî ţigara într-un portţigaret micuţ de abanos, cu un inel subţire de fildeş, şi o aprinse. Folosi un chibrit, protejînd flacăra cu palmele sale groase. O clipă, faţa i se lumină ca o icoană în întuneric, stinsă, cenuşie şi cojită. Trăsăturile i se maturizaseră, se gîndi Patrick. Sau poate doar îmbătrîniseră.

– Ruseşti, spuse Cekulaiev, referitor la ţigări. La vîrsta mea începi să capeţi tabieturi. Iar oamenii mei nu au încredere în agenţii cărora începe să le placă confortul occidental. Aşa cum ai tăi devin ostili faţă de oricine simpatizează ideologiile de stînga. Noi nu întrebăm niciodată ce gîndesc oamenii... e mult prea abstract. Ceea ce doresc îi face mult mai periculoşi. Suflă o dîră subţire de fum. Patrick se întrebă dacă mai exista în limba rusă un cuvînt pentru „sacrilegiu". Acum cîteva săptămîni,

începu Cekulaiev, am sosit la Dublin din Egipt. Urmăream nişte zvonuri, o pistă pe care o găsisem în Alexandria. Poate ai auzit şi tu zvonurile. Poţi să-mi spui sau nu, cum doreşti, e treaba ta. Oricum, în seara asta am urmărit un bărbat pe coastă. Conducea un Citroën micuţ. Era un şofer foarte atent, puţin cam încet; foarte greu de urmărit. A parcat pe o şosea, lîngă mare. După un timp, a coborît şi s-a plimbat putin pe şosea; apoi a început să aştepte. Am aşteptat şi eu. Înţelegi, Patrick, în meseria asta a noastră e foarte important să ştii să aştepţi. Dar prietenul nostru n-a fost foarte inteligent. S-a lăsat văzut. Cineva l-a atacat. Rusul duse ţigara la gură şi trase încet din ea. Nu se uită la Patrick. Cred că ştii ce s-a întîmplat după aceea, continuă el. Cînd ai ieşit a doua oară, te-am urmărit. Ăsta e adevărul, Patrick. Tu însuţi m-ai condus aici.

Patrick simţi banca rece şi dură sub el. Îşi aminti de slujbele lungi la care asistase în copilărie, de mirosul greu al confesionalului, încărcat de vinovăţie, de remuşcare şi de lacrimi. Şi de îngrozitoarea monotonie a vieţii.

– Ce te-a determinat să ieşi din umbră, Alex? Nu mai voiai să mă urmăreşti? Nu mai voiai să afli unde te-aş putea conduce?

– Am decis că era timpul să discutăm. Să ne împărtăşim gîndurile. Putem să ne ajutăm unul pe celălalt, nu crezi?

Patrick nu zise nimic. Peste rîndurile tăcute de bănci, putea încă să desluşească silueta lui Eamonn De Faoite, ucis inexplicabil. În pacea zorilor, bisericuţa se umplu de fantome. Oameni pe care îi omorîse sau lăsase să fie omorîţi. Oameni pe care îi trădase, oameni pe care îi cumpărase sau îi vînduse, toţi morţi sau ca şi morţi, toţi nespovediţi şi necruţători. Hasan Abi Shaqra venind la el pentru înţelegere, sîngele lui împrăştiat pe nisip, ca cioburile roşii, strălucitoare, de sticlă, privirea trădată, ochii clipind neîncrezători.

– Nu mai sînt la Agenţie, Alex. E adevărat, indiferent dacă mă crezi sau nu. Nu ştiu nimic despre zvonurile tale, nu l-am

văzut niciodată pe omul pe care l-ai urmărit în seara asta. Nu te mint.

Deasupra, în pod, picioruşe cu gheare zgîriau lemnul. Cu ani în urmă, cineva avusese o viziune aici, o statuie se mişcase sau începuse să sîngereze, poate chiar Fecioara, palidă în vălul ei albastru, Patrick nu mai ţinea minte. Oricum, ce importanţă mai avea? Nu se schimbase nimic. Iar preotul zăcea mort pe altar, cu sufletul încă încărcat de păcate.

– Te rog să-mi spui ce ştii, Patrick. Nu sîntem copii. Eu nu cred în coincidenţe.

– Ţi-am spus, am ieşit din circulaţie. Dacă nu mă crezi, poţi să verifici. Un simplu telefon ar fi de-ajuns.

Cekulaiev îşi luă ţigara din gură, fără afectare, cu un gest nestudiat.

– Ai fost întotdeauna prea încrezător, Patrick. Pentru un agent, e un defect foarte mare. Poate ai crezut că-ţi sînt prieten. Unii dintre noi se nutresc din această înşelăciune, că în adîncul sufletului am fi fraţi, aliaţi dincolo de ideologiile noastre. În Beirut era uşor să gîndeşti aşa. Ne urau pe toţi, fără discernămînt. Ne luau ostatici, ne omorau. Eram toţi nişte necredincioşi, fără şanse de salvare. Asta ne-a inspirat multă camaraderie: duşmanul duşmanului meu e prietenul meu. Cîtă vorbărie! Cîtă prostie! Cei ca noi n-au prieteni, Patrick! Nu ne putem permite. Pentru mine ar fi cel mai mare lux, mai perfid decît ţigările americane şi parfumul franţuzesc. Prietenia miroase a decadenţă şi rămîne pe piele mai mult timp decît esenţa de trandafiri. Ei ar adulmeca mirosul pe trupul meu şi mi-ar smulge pielea de pe carne şi carnea de pe oase ca să-l scoată. Aşa că nu-mi cere să te cred. Mai bine spune-mi adevărul despre Pesach, Paştele evreiesc.

Patrick tresări. Nu „păşeşte", ci „Paşte". Oare asta spusese De Faoite? Ce însemna? Nu zise nimic. Era un joc. Jucau un joc. „Spune-mi ce ştii. Spune-mi adevărul." Ca nişte copii la şarade, mimau şi-şi făceau semne cu gesturi groteşti. Dar, spre deose-

bire de copii, ţelul lor era să se încurce, să se dezorienteze, să se păcălească unul pe celălalt. În lumea aceasta adevărul devenea minciună, minciuna adevăr, pînă cînd totul se transforma într-o mare minciună devoratoare.

Ca un adorator, fascinat de priveliştea sîngelui lui Dumnezeu, ca vinul roşu în potirul de aur, privi drept în sus şi rămase tăcut. Cekulaiev făcu un gest brusc cu ţigara, un gest roşu care străpunse întunericul. În umbra din spatele lor se auziră paşi. Ceva dur şi rece apăsă ceafa lui Patrick. Auzi zgomotul inconfundabil pe care îl face tragerea piedicii unui pistol.

– Cred, şopti Cekulaiev, ca şi cum ar fi recunoscut, cu întîrziere, sacralitatea locului în care se afla, cred că ar fi mai bine să vii cu noi.

Nouă

Casa arăta ca toate ascunzătorile pe care le văzuse sau în care locuise pînă atunci: puțin părăginită, puțin umedă, puțin tristă. O dată mașina parcată în siguranță în garaj, îl dezlegară la ochi. O ușă verde-închis ducea în casa propriu-zisă. Cekulaiev o luă înainte, fără să spună o vorbă. Covoare ieftine cu model liliachiu, tapet zdrențuit, cornișe pătate de igrasie: un paradis la jumătate de preț pentru cei total lipsiți de moralitate. Ascunzătorile nu sînt locuri, ci momente în timp, asemenea vagoanelor de tren.

Încă nu avusese timp să i se facă frică. Dar știa că avea să vină și asta. În mod normal, Cekulaiev n-ar fi îndrăznit să-l ridice și să-l aducă aici. Existau legi nescrise, iar răpirea unui agent dușman pe teren neutru era una dintre cele mai inflexibile. Probabil că rusul era îngrijorat. Îngrijorat în legătură cu ceva grav.

Urcară o scară ponosită de lemn pînă la ultimul etaj al casei, al treilea. Cekulaiev deschise o ușă și intră înaintea lui Patrick într-o cameră mică, puțin mobilată: două fotolii tapițate într-o pînză verde-șters, o măsuță de cafea purtînd urmele rotunde ale orelor lungi de plictiseală incurabilă, poza unui peisaj care putea reprezenta orice zonă, din munții Urali pînă la dealurile Wicklow.

Pe peretele din fața ușii ardea o lampă mică, sprijinită pe un braț de aramă. Cekulaiev îl apucă cu mîna și-l trase spre el. În perete se deschise o altă ușă. Rusul rămase în urmă și-l invită pe Patrick să intre prin deschizătură.

– Te rog, spuse. După dumneata.

Patrick intră. Era o încăpere mai mică, izolată fonic, ca un studio radio. Conținea o masă de metal, fixată cu un piron în podea, și două scaune incomode, de lemn. Un bec puternic era înșurubat exact în mijlocul tavanului, protejat cu o plasă de sîrmă solidă. Nu erau covoare pe jos. Într-un colț se afla un vas de toaletă și un scaun simplu de lemn. Nu exista nici un loc pentru spălat sau bărbierit. Se întoarse exact în momentul în care ușa grea se închise în spatele lui.

Cekulaiev conducea interogatoriul împreună cu o femeie. Numele ei întreg era Natalia Pavlovna Nikitina, și Patrick observă că Cekulaiev nu-i omitea niciodată patronimul cînd i se adresa. După părerea lui, avea cam patruzeci de ani, iar în KGB nu putea avea un grad mai mic de maior. În zilele și nopțile care urmară, ea și Cekulaiev făcură cu schimbul, lăsîndu-i lui Patrick foarte puțin timp pentru odihnă.

Natalia Pavlovna avea, probabil ca acoperire, postul de secretară șefă sau de atașat adjunct la ambasada de pe strada Orwell, bănuia Patrick. Era slabă, răbdătoare și îi plăceau tăcerile prelungite. Părul lung, negru, îi era mereu prins în coc, la spate, și susținut cu agrafe. Se îmbrăca simplu, întotdeauna în negru, ca și cum ar fi fost într-un doliu neîntrerupt. Gîtul lung și palid îi lucea ca alabastrul.

Patrick crezu la început că suferea de anorexie, dar în timp își revizui părerea: Natalia Pavlovna era ascetică. Membrele albe, sînii abia conturați, gîtul de alabastru îi aminteau de o balerină. Dar femeia aceasta se dedicase unui altfel de balet și dansa pe o muzică diferită. Cînd Cekulaiev se temea să folosească biciul pentru a-i zdrobi rezistența, scoțînd interiorul la lumină, ea considera tortura binevenită. Cînd el devenea perfid și amenința cu privarea de cele necesare supraviețuirii, ea era obiectivă și trata interogatoriul ca pe o disciplină riguroasă din care adevărul, purificat și lustruit, avea să iasă, în final, la lumină.

Patrick nu avea cum să-şi dea seama cît timp trecuse. Lumina zilei nu pătrundea în cameră. Becul puternic din tavan nu se stingea niciodată. Adesea, Patrick se trezea disperat dintr-un somn întrerupt, şi-i vedea pe Natalia Pavlovna sau pe Cekulaiev lîngă patul său, gata să înceapă o nouă rundă.

Cel mai greu era cu femeia. Îşi făcuse ucenicia în aripa pentru femei a închisorii Kresty din Leningrad, înainte ca aceasta să fie transformată în spital de psihiatrie. Acolo învătase ritmul durerii şi cadenţa disperării, deprinsese acea fineţe a metodei care lasă pielea neatinsă şi mintea ferfeniţă. Vorbea limba trădării în toate dialectele ei. Dar limbajul sufletului ei era sărac, iar ea ştia lucrul acesta şi îl dezvăluia şi altora, fără să vrea.

De la Kresty fusese transferată la închisoarea Lefortovo din Moscova, unde lucrase pe dizidenţi ca Soljeniţîn şi Bukovski. Vorbea mult despre experienţa ei de acolo. Mai presus de toate, îşi amintea plasele largi pe care autorităţile le întinseseră pe spaţiile goale dintre paliere ca să-i împiedice pe deţinuţi să se sinucidă aruncîndu-se în gol.

– Gîndeşte-te la mine ca la o astfel de plasă, îi spunea ea lui Patrick. Sînt aici ca să te ajut, ca să te opresc din cădere. N-ai de ce să te temi.

Camera deveni un coşmar. Podeaua, pereţii şi tavanul se amestecară într-un spaţiu fără formă şi fără dimensiuni. Lumina nu slăbea şi nu pîlpîia niciodată. Puţin după sosirea lui Patrick, un soldat de serviciu îi luase hainele şi îi dăduse, în schimb, o cămaşă de noapte albă şi lungă. Nici un sunet de afară nu ajungea la el. Ştia că nu putea fi auzit, chiar dacă striga.

Încă de la început îşi dăduse seama că oglinda era un geam prin care se vedea doar din afară, pentru a putea fi supravegheat permanent. Stătea în faţa ei ore întregi, holbîndu-se la cei care îl capturaseră, ca un animal la grădina zoologică. Alteori se întorcea cu spatele la ei, uitîndu-se la peretele opus.

Mîncarea îi era adusă în castroane în timp ce dormea. Mesele erau exact atît de dese, încît să nu sufere de foame, dar

nu suficiente ca să se sature. Mereu acelaşi fel: orez fiert, cîteva boabe de fasole, cafea neagră, rece. Castroanele goale erau luate tot cînd dormea, ceea ce se întîmpla destul de rar. Cafeaua îl ţinea treaz şi agitat mai mult timp. Cînd reuşea să doarmă, era neliniştit şi se trezea uşor. În curînd deveni confuz. Suferea de constipaţie, urmată de accese puternice de diaree care-l ţineau ghemuit pe toaletă ore întregi. Adesea se trezea din vise urîte, tremurînd şi cu o senzaţie de greaţă.

Cîteodată îl lăsau să doarmă zece sau cincisprezece minute, apoi îl trezeau cu lovituri puternice în uşă. Totul se repeta mai multe ore la rînd: de fiecare dată cînd începea să moţăie, loviturile reîncepeau, pînă cînd devenea agitat şi furios. Cînd ajungeau la a zecea sau a unsprezecea tură, era atît de obosit şi de confuz, încît începea să plîngă de ciudă. Apoi îi era ruşine de lacrimile sale; era hotărît să nu dea nici un semn de slăbiciune în faţa temnicerilor săi. Dar lacrimile tot veneau, fie că voia, fie că nu.

Îl visa neîncetat pe De Faoite, altarul sfîşiat şi însîngerat pe care zăcea, incapabil să vorbească, asemenea unui animal torturat. Preotul se ridica, deschidea buzele crăpate şi şoptea acelaşi cuvînt, repetîndu-l la nesfîrşit: Paştele, Paştele. În vis, din tavanul înalt şi arcuit se desprindeau şi cădeau bucăţi de tencuială, albe şi tăioase ca zăpada, plutind fără ţintă prin biserica sîngerie, înălbindu-i podeaua şi pereţii, spălînd-o de toată degradarea.

– Vorbeşte, Patrick, spunea Natalia Pavlovna cu glasul tainic, ca al călugăriţelor pe care le cunoscuse în copilărie, cînd se rugau, singure cu Dumnezeu. Povesteşte-mi despre tine, despre trecutul tău. Avem foarte mult timp, tot timpul din lume.

Dar el simţea o undă de nerăbdare în vocea ei, un tremur de alarmă, care-i trăda aparenţa de calm cu care-şi abordase sarcina. Niciodată nu vorbea direct despre lucruri, nu punea întrebări care să sugereze răspunsul. Interogatoriul ei era foarte ocolit, şi totuşi, Patrick ştia că i-ar fi convenit o pradă sigură şi rapidă.

La început, Patrick nu răspundea acestor deschideri. Păstra o tăcere hotărîtă, ca şi cum s-ar fi aflat sub jurămînt. Acesta era noviciatul lui. Dar, pe măsură ce timpul trecea şi nu mai reuşea să deosebească zilele de nopţi, prezentul de trecut şi visul de realiate, începea să tînjească din ce în ce mai mult după vizitele Nataliei Pavlovna. În cele din urmă, simţi doar recunoştinţă pentru prezenţa ei şi o dorinţă nestăpînită de a-i face pe plac.

Cîteodată se trezea din vreun vis încîlcit sau din vreun coşmar, cu mintea nefiresc de limpede şi, în astfel de momente, îşi dădea seama că această recunoştinţă era exact ceea ce încercase Natalia Pavlovna să obţină. Dar nu putea să o înlăture pe de-a-ntregul. Lipsa somnului şi dozele repetate de cafeină îl menţineau într-o stare de dezechilibru. Resursele îi slăbiseră, rezistenţa era din ce în ce mai greu de păstrat. În anumite momente simţea că o iubeşte, cu vocea ei caldă, liniştitoare, cu ochii negri, întrebători.

Nu era dragoste, bineînţeles, ci teamă amestecată cu recunoştinţă. Şi totuşi, în unele momente simţea un fior de sexualitate între ei. Chiar şi călugăriţele, în paturile lor tari, se trezesc uneori cu o tresărire de dorinţă. Deseori, cînd venea ea, simţea o excitaţie fizică. Subtilitatea ei era ca atingerea unui deget pe piele. Deveneau tot mai apropiaţi. Întrebările ei îl dezbrăcau pînă la piele, ca mîna unei iubite. Se trezea transpirat, cu gîndul la trădare. Dar pe cine mai putea el să trădeze?

De cîteva ori îl întrebă despre păcate, mici sau mari, vechi sau actuale. Era o cale de a-i pătrunde în suflet, şi din suflet în inimă, şi de acolo în minte, unde păstra amintirile tuturor numelor, datelor şi locurilor. Nataliei Pavlovna nu-i păsa de teologie. Păcatele nu însemnau nimic pentru ea, cel mult chei pentru a descuia porţile minţii lui Patrick.

– Gîndeşte-te că sînt un preot, murmură ea, un părinte duhovnic. Cît a trecut de cînd nu te-ai mai spovedit?

Iar Patrick, care nu mai fusese de mulţi ani la spovedanie şi îşi simţea, într-adevăr, conştiinţa vinovată şi bîntuită de paşii

ușori ai spiritelor neliniștite, spuse bucuros și fără remușcări tot ce avea pe suflet.

Natalia Pavlovna nu se grăbea niciodată, nu făcea presiuni directe, deși devenea din ce în ce mai clar că lucra contra timp. De la păcate în sens religios trecură la păcate lumești, de la morală ajunseră la pragmatism și la statul absolutist.

Rundele cu Cekulaiev erau mult mai la obiect. Spre deosebire de femeie, el nu era interesat de starea sufletească a lui Patrick. După un interogatoriu cu Natalia, Patrick se simțea aproape ușurat în fața întrebărilor directe ale lui Cekulaiev.

Cunoștea numele principalilor agenți ai lui Patrick din Egipt și Liban, majoritatea oamenilor de contact din PLO și Hezbollah și cîțiva dintre agenții lui influenți în Siria. Știa amănunte despre casele CIA din Cairo și Port Said. Era în stare să spună pe dinafară cum se desfășuraseră mai multe cazuri importante în care Patrick fusese implicat, inclusiv cîteva care merseseră prost, atît de prost, încît se pierduseră inutil vieți omenești. Știa de Hasan Abi Shaqra.

Ceea ce căuta erau, firește, golurile. Lucrurile pe care le cunoștea nu însemnau nimic pe lîngă cele de care n-avea habar. Dar Patrick știa cînd să vorbească și cînd să tacă.

– Vorbește-mi despre Shifrin. Cekulaiev se întorcea mereu la bătrînul mentor al lui Patrick, șeful secției din Cairo. Cînd ți-a spus de Pesach? Ce știe despre Frăție?

Patrick nu răspunse pentru simplul motiv că nu avea nimic de spus.

Natalia Pavlovna, în schimb, avea priceperea de a estompa diferența dintre ceea ce știa și ceea ce nu știa. De cîte ori vorbeau, Patrick simțea că îi slăbește rezistența. Vorbise și dorea să vorbească mai mult. Voia să i se destăinuie. Pereții albi îl apăsau ca pistonul unei prese hidraulice. Avea impresia că îl striveau. Dar nu reușea să-i măsoare.

– Vorbește-mi despre Pesach. Natalia Pavlovna revenea la acest subiect tot mai frecvent. Părea aproape neliniștită. Mîinile

subţiri i se odihneau în poală, goale şi vulnerabile, ca nişte crabi albi, lipsiţi de crustă. Ce ştii despre Migliau? E aici, în Irlanda? Ce-ai auzit? Au fixat o dată?

– Ţi-am mai spus. Tot ce ştiu despre Pesach e că De Faoite l-a pomenit înainte de a muri.

– Îl mormăi şi în somn. Te-am auzit de multe ori.

Mărturisirea că îl ascultase pe Patrick în momentele de delir nu păru s-o stingherească pe Natalia Pavlovna. Ştia că Patrick bănuise, se aşteptase la aşa ceva. Somnul nu era tabu. În religia lor, nimic nu era tabu. Erau ca soţ şi soţie acum. În mod sigur, nu mai puteau exista secrete între ei.

Se trezi de trei sau patru ori singur. A cincea oară era sigur că se întîmplase ceva. Era lihnit de foame; de ce nu venea nimeni? Strigă şi bătu în pereţi, dar nu primi nici un răspuns. Extenuat, adormi la loc. Cînd se trezi, nu se schimbase nimic. Strigă din nou. *Ştiu că mă auziţi, ticăloşilor, ştiu că mă auziţi!*

– Unde eşti, Cekulaiev? Unde eşti, Natalia? De ce nu răspundeţi?

Dar nu răspunse nimeni chemărilor lui. Frica i se instală, ca un ghemotoc, în stomac.

Se ghemui la baza peretelui, dezorientat. Deci schimbaseră tactica. Îl ţineau izolat, lipsit de orice contact cu oamenii, înfometat. Se simţea neajutorat şi speriat. Cît putea rezista? Rezervorul îi era gol, cel puţin de acele lucruri pe care Natalia Pavlovna voia să le audă. Oare minciunile i-ar fi folosit la ceva?

Se gîndi la moduri de a face să treacă timpul, jocuri ale minţii care să-i atenueze suferinţa crescîndă. Mai întîi învăţă să recite Tatăl Nostru invers, în engleză şi apoi în latină, aşa cum învăţase în copilărie. Apoi compuse poezii complicate, fără sens, în arabă, în care fiecare cuvînt începea cu aceeaşi literă şi fiecare vers se încheia cu aceeaşi rimă. Apoi scrise cîte o scrisoare în minte fiecărei persoane pe care o cunoştea. Şi tot nu veni nimeni.

O lungă perioadă de timp stătu lipsit de apărare în fața oglinzii. Se privi curios, așa cum ar fi privit o maimuță într-o cușcă: fața nerasă, ochii înroșiți. Poate că doar atît mai rămăsese: el și imaginea lui. Dacă dispărea el, se întrebă, imaginea avea să-i rămînă acolo, ca o rană după scoaterea pumnalului? Lovi cu putere sticla, julindu-și degetele.

– Cekulaiev, idiotule! Nu te mai juca! Mișcă-ți fundul încoace, vreau să vorbesc cu tine.

Vocea spartă și goală i se lovi de pereții strîmți și căzu pe podea. Pentru prima oară, fu cuprins de o claustrofobie cumplită. Ceva îl strîngea de gît, îl împingea dureros în genunchi, îl strivea de podea. Începu să plîngă. Lacrimile îi alunecau pe obrajii palizi, în barbă.

Timpul trecu. Se calmă și strigă din nou. Tot nu veni nimeni. Nu se auzea nici un zgomot. Parcă fusese îngropat de viu. Alungă gîndul din minte. *Ești încă în camera de interogatoriu. Ei sînt afară, te urmăresc. Rezistă.*

Folosi toaleta și se șterse cu o fîșie ruptă din cămașa subțire de pe el. Nu mai era hîrtie.

Frica i se intensifică. Mai mult decît oricînd, pierduse orice noțiune a timpului și a spațiului. Dacă nu pleca repede, această încăpere micuță avea să-i fie mormînt. Se prăbuși la loc pe podea, tremurînd. Fără îndoială, acum Cekulaiev avea să decidă că era de-ajuns. Nu mai era nevoie să continue șarada. Era înfrînt. Avea să mărturisească. Natalia Pavlovna avea să înțeleagă. Fără bucurie răutăcioasă, fără reproșuri. Doar cu ușurare, pentru că tot calvarul avea să ia sfîrșit. Dar nu veni nimeni.

Nu era sigur cînd se gîndise prima oară că se întîmplase ceva grav. Condusese și el interogatorii, știa toate metodele. Izolarea era un instrument valoros: putea îngenunchea o voință puternică. Dar utilitatea ei era limitată. Cel care o suporta putea să delireze zile întregi sau chiar săptămîni. Iar răpitorii lui nu aveau atît de mult timp, era absolut sigur. Ceva nu era în regulă.

Luă un scaun şi stătu cîtva timp cu el în faţa oglinzii. Intenţia îi era clară. Dar tot nu veni nimeni. Întorcîndu-şi capul într-o parte, apucă scaunul de spătar şi îl aruncă cu o boltă largă. Acesta lovi oglinda care se sparse într-o cascadă de cioburi de sticlă. Ceva ascuţit îi zbură în obraz. Camera de dincolo era pustie.

ZECE

Păşi cu grijă, de parcă ar fi fost de sticlă, în camera strîmtă. În dreapta era o combină audio, echipată cu două rînduri de benzi, un grup pentru înregistrat, celălalt pentru redat. Combina era luminată, ca şi cum cineva ar fi fost acolo şi ar fi plecat cu o clipă în urmă. În faţa ei se afla un teanc de foi de scris acoperite cu caractere chirilice. Pe el cineva lăsase un stilou cu capacul deschis. O mulţime de butoane digitale verzi şi roşii străluceau ca nişte luminiţe de basm pe metalul lucios. O singură bandă se învîrtea ca o roată de circ, lovind butoanele cu capătul liber. Cineva lăsase pe combină o ceaşcă de cafea pe jumătate consumată. Patrick o ridică. Era rece, veche de cîteva zile.

Cînd lăsă jos ceaşca, mîna îi atinse combina. Auzi zgomotul unei respiraţii, apoi o voce şoptind în apropiere.

– *Cînd o să înţelegeţi? Cînd o să mă credeţi? Nu ştiu nimic. Nu pot să vă ajut. Nu pot să vă spun mai mult decît ştiu.*

Propria lui voce. Se cutremură şi opri butonul pe care-l atinsese din greşeală. Liniştea se instală din nou.

Rămase încordat în spatele uşii, aşteptînd să vină cineva, strîngînd în mînă ceaşca, obiectul cel mai asemănător cu o armă pe care îl găsise. Cafeaua rece,vărsată pe podea, formase o băltoacă întunecată, kaki, care se absorbea în covor. Deasupra combinei era un ceas electric. Arăta zece fără douăzeci: seara sau dimineaţa, n-avea de unde să ştie. Lăsă să treacă cinci minute. Nu apăru nimeni.

Uşa dădea în mica anticameră prin care trecuse la venire. Ca şi în camera de interogatoriu, dispozitivul de comandă era

ascuns în spatele tapetului maroniu de pe perete. Uşa se închise în urma lui şi, brusc, parcă nici celula lui, nici nişa de lîngă ea nu existaseră niciodată. Stătea într-o cameră obişnuită şi respira aer obişnuit. Numai cămaşa albă de bumbac îi mai amintea de chinurile prin care trecuse.

Se opri pe palier, neştiind ce să facă. Bunul-simţ îi spunea să coboare scările imediat: cu puţin noroc putea ajunge la intrare şi apoi în stradă înainte de a veni cineva. Dar un instinct mai adînc îi spunea că n-avea să vină nimeni. Dacă pleca fără să ştie despre ce era vorba, putea fi periculos. Dacă instinctul îi era greşit, avea cel putin avantajul surprizei.

Într-o cameră cu vechituri de la etajul al treilea găsi un ciocan cu coadă lungă. În mîna lui părea mortal şi îi oferi mai multă încredere. Celelalte camere – trei dormitoare – erau goale. O scurtă privire printr-o fereastră cu draperii îi arătă că era zece seara. Afară, străzile nesfîrşite, scăldate de ploaie, păreau provocatoare. Nu avea cum să ajungă jos.

Coborî scările la etajul al doilea, impunîndu-şi să meargă încet, reprimîndu-şi dorinţa de a o lua la goană pînă în stradă. Auzi ceva ca o muzică, un sunet înăbuşit, aproape ireal. Era muzică, şi totuşi nu chiar muzică.

Pe palier ezită, ascultînd. Acum îşi dădu seama ce era: acul unui gramofon se blocase în şanţul unui disc şi repeta la nesfîrşit acelaşi fragment de melodie.

Sunetul venea dintr-o cameră aflată la stînga lui. Deschise uşa. O măsuţă de cafea cu reviste în limba engleză , două scaune uşoare, un pahar gol care fusese răsturnat pe jos. Într-un colţ, un gramofon ieftin îşi rostea unica frază. Veni la el şi-i ridică acul. Coperta era pe un raft din apropiere: înregistrarea concertului *Mise Éire* de Seán O'Riada, interpretat de Orchestra RTE. Cineva intrase, într-adevăr, în atmosferă.

Camera vecină era o sală de baie. Oţel fără luciu şi porţelan prăfuit, o toaletă ca cea de sus, un aparat de ras pe un raft. Închise uşa.

În încăperea alăturată erau şase oameni, cinci bărbaţi şi o femeie, Natalia Pavlovna. Stăteau în rînd, cu faţa spre el şi ochii pironiţi asupra uşii. Nimeni nu vorbi. Nimeni nu-l invită să intre. Rămase în cadrul uşii mult timp, privindu-i, la rîndul lui, fix. Poziţii ciudate, expresii chinuite. Nimeni nu mişcă nici un muşchi. Patrick închise uşa în spatele lui.

Cine îi legase făcuse o treabă bună: nici prea strîns, nici prea larg. Tocmai bine. O dată legaţi ferm de scaune, restul fusese uşor. Cumpăraseră probabil pungile de hîrtie şi banda de lipit din Quinnsworth. Nu putuseră să coste mai mult de o liră.

În spatele pungilor, feţele erau albe ca varul. Gîtul de alabastru al Nataliei Pavlovna era îndoit şi umflat. O pată mică de albastru-azuriu îi apăruse pe obrazul stîng. Limba lui Cekulaiev atîrna ca un dop de cauciuc, neagră şi urîtă.

Capetele le fuseseră rase. Părul stătea împrăştiat pe podea, amintind în mod inocent de frizeriile de altădată. Patrick se apropie. Pe fiecare craniu fuseseră scrise, cu pixul, trei cifre: 666.

Ridică privirea. Pe peretele din spate, acelaşi pix fusese folosit pentru a scrie un singur rînd în greceşte.

Τις ομοις τω θηριω; και τις δυναται πολεμησα μετ αυτον?

Patrick îl recunoscu. Cuvintele erau din Apocalipsa Sfîntului Ioan:

Cine este asemenea fiarei şi cine poate să se lupte cu ea?

Aruncă o privire spre capetele rase şi îşi aminti alt verset din acelaşi capitol:

Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om. Şi numărul ei este şase sute şaizeci şi şase.

666: numărul Fiarei.

Se rugă ca nimeni dintre cunoscuţii săi să nu fie în spatele tuturor acestor lucruri.

UNSPREZECE

Se plimbau prin grădina Sf. Ştefan, ca nişte îndrăgostiţi, dar şi ca nişte străini. De peste tot, chipuri sculptate îi urmăreau trecînd: Mangan şi Markievicz, Emmet, Tone şi Kettle – poeţi şi luptători pentru libertate, transformaţi în ornamente civice. Era şi puţin soare; nu suficient pentru a risipi norii, dar de ajuns pentru a ridica moralul oamenilor cu un ţol sau doi. Flaşnetarii le cîntaseră *A Raibh Tú ag an gCarraig* la capătul străzii Grafton, cimpoiul răsunase în surdină, cu fluieratul său dulce şi plin de jale. Prînziseră la Shelbourne şi apoi traversaseră strada direct în parc.

Totul părea normal aici: copiii se jucau sau hrăneau raţele de pe lacul micuţ, îndrăgostiţii se îmbrăţişau pe bănci, bătrînii în haine ponosite zăboveau pe lîngă chioşcul fanfarei, aşteptînd parcă să se umple din nou cu muzicanţi. Nu era încă primăvară, dar în aer plutea făgăduinţa unei schimbări. Pe strada Grafton, bătrînul lord Mustard dansa pe melodii de jazz cu o pălărie caraghioasă pe cap.

Uneori ea îl lua de mînă, alteori îşi încrucişa mîinile la piept şi o lua înaintea lui, ca şi cum ar fi fost nerăbdătoare să ajungă undeva. Purta o haină lungă de blană, din Zwirn, şi pantofi Pancaldi, iar lui i se păru pentru prima oară că ea arăta deplasat. Purta aceste haine ca mijloc de a se distanţa de mizeria meseriei sale, de actele înjositoare pe care le făcea în fiecare zi în numele raţiunii. El îi considera hainele mai mult nişte simboluri sau garanţii ale loialităţii: Ruth Ehlers nu putea fi cumpărată. Cel puţin, nu cu bani.

– Vreau să pleci, Patrick, spuse ea. Lîngă ei, o fîntînă cu trestii verzi, de bronz, arunca apa în sus, spre cerul de februarie. Vorbesc serios; nu te mai implica în povestea asta.

Era pentru prima oară în ziua aceea cînd făcea referinţă la acest subiect. În mod bizar, părea să o apropie de el, ca şi cum s-ar fi simţit mai bine vorbind despre o chestiune impersonală.

– Dar sînt implicat. Am fost implicat încă de la început.

– Dar poţi să te opreşti aici. Lasă pe altcineva să se ocupe acum. Doar ai renunţat la toate astea, mai ţii minte?

– Am fost rechemat la datorie, Ruth. Nu pot să abandonez aşa cadavrul unui prieten.

Stăteau lîngă statuia de marmură albă a lui Roisin Dubh, sub bustul placid al lui Mangan. Ruth lovi faţa decolorată cu o palmă înmănuşată.

– Ba da, Patrick, poţi. Dacă vrei să scapi cu viaţă. Ascultă, am pus cap la cap fragmentele acestei poveşti.

– Şi?

– Cu cîteva săptămîni în urmă, noi am interceptat un semnal de la o navă sovietică AGI de lîngă capul Malin. Cînd spun „noi", mă gîndesc la staţia radio de interceptare de la Hacklaw, din Scoţia, condusă de britanici. Ei l-au transmis la un loc cu alte informaţii de rutină ofiţerului de legătură al NSA de la Benhall Park. Iar Benhall ni l-a retransmis nouă. Auzise şi el despre navele AGI – aparţinînd Serviciului General de Infor-maţii Auxiliare – vase din clasa Okean pe care sovieticii le plantaseră în largul coastei Donegal. Principala lor misiune era să supravegheze sub-marinele nucleare ale Statelor Unite care îşi aveau baza la Holy Loch. De obicei, continuă Ruth, sînt semnale de importanţă redusă, trimise agenţilor lor din Irlanda. Lucruri de rutină, de obicei în legătură cu IRA. Dar acesta le-a luat celor de la Benhall trei zile ca să spargă codul. Am reuşit să-l văd chiar în ziua în care a ajuns. Dacă aş fi ştiut atunci... Făcu o pauză. O pală de vînt îi prinse eşarfa. Aceasta flutură peste faţa de mar-

mură ca un văl multicolor, înainte de a o prinde şi de a o învîrti la loc în jurul gîtului. Mesajul venea chiar de la vîrf, Patrick, de la centrul din Moscova, de la generalul Kurakin, şeful Primului Directorat. Era adresat către *rezidentura* din Dublin. Începea cu scuze pentru trimiterea mesajului printr-o cale atît de nesigură, dar nu mai fusese timp pentru a aranja ceva mai bun. Secţia din Dublin trebuia să lase orice altă activitate şi să se pregătească pentru sosirea unei persoane foarte importante. Numele de cod ne era necunoscut. Persoana era numită „Obelisc".

Patrick urmărea o pasăre care se ciugulea într-un tufiş din apropiere, un măcăleandru evadat dintr-o felicitare de Crăciun. Se întoarse şi o prinse de braţ pe Ruth, trăgînd-o de lîngă statuia de marmură, în josul aleii.

– E frig, spuse el, hai să ne întoarcem.

Se îndreptară spre podul care traversa micile lacuri.

– Ştii despre cine vorbesc, nu-i aşa, Patrick? Ştii cine era „Obelisc".

– Bineînţeles. Cekulaiev. E vechiul lui nume, dintotdeauna a fost numele lui.

– Noi n-am ştiut. Atunci. Nimeni nu s-a gîndit să le verifice agenţii din Orientul Mijlociu. Nu ni s-a părut evident, atunci. Ieşiră înapoi în stradă, în traficul de după-amiază, şi se îndreptară spre strada Baggot. După aceea n-a mai venit nici un mesaj de la Centru, cel puţin nu prin navele AGI. Am anunţat Serviciul de Informaţii Irlandez, am stat şi noi la pîndă, dar ne-a scăpat. Credem că a fost lăsat pe coastă de vreun submarin, într-o noapte întunecată. Sau poate a venit, pur şi simplu, cu avionul la aeroportul din Dublin, Dumnezeu ştie. Nu ne-am gîndit la Orientul Mijlociu, Patrick. Poate ar fi trebuit să-mi dau seama, ştiind că tu eşti la Dublin.

– N-ai fost singura care ştia că sînt aici.

– Nu, dar... eu aveam mai multe motive să mă gîndesc la tine. Mergeau braţ la braţ acum. Departe de spaţiile deschise ale

parcului, părea mai mică. Răsuflarea i se condensa albă, timp de o clipă, în aerul înghețat. Îi simți arsura pe obraz, cînd se întoarse să-i vorbească. Am aflat că a sosit, continuă ea, pentru că după cîteva zile am interceptat un semnal de la *rezidentură*, folosind același cod ca și mesajul anterior. A fost o neglijență. Mesajul era semnat de „Obelisc" și se referea la ceva numit „Pesach". Își începuse munca, spunea. Două zile mai tîrziu ai dispărut tu. Îl strînse lîngă ea, ca și cum s-ar fi temut să nu dispară din nou ca fumul, ca răsuflarea caldă în aerul rece, ca un gînd început, dar nedus pînă la capăt. O călugăriță în vîrstă le zîmbi complice cînd trecu pe lîngă ei, în grabă. Doar celibatarii cunosc cu adevărat sensul pasiunii. Nici măcar atunci n-am făcut legătura. „Obelisc", „Pesach"... Dumnezeule, ar fi trebuit să-mi sară în ochi, Patrick.

– În meseria noastră nimic nu sare în ochi. Ascultă, ce-i atît de grav în asta? Secția din Dublin a aflat că Cekulaiev era aici, pe mine nu m-a averizat nimeni și am aflat la modul cel mai dur. De ce atîta panică, dintr-o dată?

– Nu e panică, Patrick. Doar o măsură firească de precauție. Făcu o pauză. Nu ți-am spus tot. I-am pus pe cei de la NSA să bage numele de cod în computerul lor de la Fort Meade, unde înregistrează întregul trafic diplomatic și SIGINT în și din Irlanda. Asta include și propriile lor interceptări de la Menwith Hill și Morwenstow din Anglia, care acoperă toate comunicațiile Intelsat V prin Elfordstown, plus tot ceea ce introduce GCHQ. Folosesc un program de recunoaștere a cuvintelor, care prelucrează patru milioane de caractere pe secundă. Le-am cerut să caute cuvîntul care denumește Paștele evreiesc, Pesach, prin vreo douăsprezece limbi în ultima lună.

– Și?

– Nici un rezultat. Absolut nimic. Am încercat „Obelisc" și „Cekulaiev"... tot nimic. Cineva a sugerat „Paște", dar tot ce am primit au fost niște mesaje de rutină de la Vatican pentru

nunţiatură. Apoi mi-a picat fisa. Am introdus numele tău. Se opriră, ca şi cum s-ar fi înţeles dinainte. Tocmai traversau podul peste Grand Canal, între partea inferioară şi cea superioară a străzii Baggot. Copacii îngheţaţi străjuiau malurile apei ca învelişul pe jumătate tocit al unei sîrme izolate, într-un şir care se întindea în depărtare, în fiecare direcţie. O lăsă să continue. Erai menţionat de trei ori. Prima oară, cineva din Tel Aviv îşi întreba un amic de la ambasada Israelului ce naiba cauţi la Dublin. A doua menţiune era neobişnuită. Era un mesaj radio pe o frecvenţă diplomatică şi folosea un cod standard, dar transmiţătorul era localizat undeva pe coasta de vest, lîngă Galway. Era îndreptat undeva spre sudul Europei – nordul Italiei sau, poate, Iugoslavia. Fuseseşi văzut în vizită la De Faoite. Cineva te controlase şi descoperise că lucrezi la Companie. Credeau că mai eşti încă la ei.

Se întoarse şi privi la vale, pe canal, în direcţia străzii Mount. Copacii erau ca nişte lumînări moarte, fără flacără, şiroind de ceară. Apa cu reflexe metalice curgea fără zgomot printre iarbă şi ciment.

– Ai spus că erau trei. Trei mesaje.

– Da, ezită ea. O văzu muşcîndu-şi buzele, dinţii mici şi albi apăsînd carnea roşie. Credem că a fost răspunsul la al doilea mesaj, un telefon. Tot ce ne-a putut spune NSA a fost că s-a sunat din Veneţia, Italia. Numărul n-a putut fi depistat. Telefonul a fost primit de un număr de lîngă Oughterard, o localitate mică nu departe de lacul Corrib, la o cabană de vacanţă. A fost preluat de un robot telefonic.

Se opri.

– Da?

– Cabana fusese goală toată iarna, Patrick. Încuiată. Sau, cel puţin, aşa susţine proprietarul. Am trimis pe cineva să verifice. Nu era nici un robot telefonic. Telefonul era deconectat.

– Care era mesajul?

– Era în italiană. Vorbitorul lăsa instrucţiuni să fii eliminat împreună cu Eamonn De Faoite. Casa ta trebuia scotocită pentru a găsi hîrtiile pe care ţi le-ar fi putut lăsa De Faoite.

– Cînd a fost trimis?

– Cu trei săptămîni în urmă. Cam cu douăzeci şi patru de ore înainte de noaptea în care l-ai găsit pe De Faoite ucis. Se întoarse către el încordată, supărată, aproape plîngînd. Pentru numele lui Dumnezeu, cînd oamenii noştri au ajuns acolo, cabana nu era goală, Patrick. Era un copil, un băiat de zece ani. Sau ceea ce mai rămăsese din el. Inima îi fusese scoasă; am găsit ceva din ea mai tîrziu, într-un coş de gunoi. Fusese arsă. Era... Doctorul credea că murise de aproximativ o săptămînă. L-am identificat ieri.

Jur-împrejurul lor, lumea părea obişnuită. Traficul se mişca într-un şuvoi constant. La cîtiva iarzi depărtare, se formase o coadă mică la automatul Băncii Irlandei de la colţul străzii Haddington. Iar ei stăteau pe pod şi vorbeau despre copii cu inimile scoase.

– Îl chema Alessandro Clemente, fiul lui Paolo Clemente, ministrul de externe al Italiei. Băiatul fusese răpit de la şcoala lui particulară de pe Via Galvani, din Roma. Asta se întîmplase cu vreo două săptămîni înainte de a i se găsi cadavrul. Italienii încercau să ascundă toată povestea. A fost destul de greu să aflăm şi ceea ce am aflat.

– Şi tipul ăsta, Clemente, tatăl... vorbeşte? Ştie despre ce e vorba?

– Nu mai vorbeşte nimic, Patrick. E mort. Soţia lui l-a găsit în birou cu ţeava unui pistol în gură şi cu creierii împrăştiaţi pe perete. Asta s-a întîmplat cam la zece ore după ce a primit vestea morţii băiatului. Am descoperit totuşi ceva. Pe masa de lucru era un bilet. Scrisul nu era al lui, susţine soţia. Era doar un rînd. Mi s-a spus că e din cartea Leviticului. „A dat din copiii săi lui Moloh, ca să pîngărească numele sfînt al Domnului.“ Ce naiba se întîmplă, Patrick? Plîngea, iar lacrimile fierbinţi, usturătoare,

i se prelingeau pe obraji. Nu plîngea pentru băiat sau pentru Patrick, ci pentru ea însăşi. Ridicase o lespede de marmură şi văzuse grozăviile care viermuiau dedesubt. Ce dracu' se întîmplă?

DOISPREZECE

Întorşi în apartamentul ei de pe strada Pembroke, şezură pe o canapea lungă în faţa focului, aproape, dar fără să se atingă. Sub tavanul înalt, umbrele se mişcau peste tablouri de Mondriani, de van Doesburg, de Fontana, linie lîngă linie, umbră lîngă umbră. Într-un colţ, o sculptură pictată de Dhruva Mistry, jumătate om, jumătate fiară, stătea atent la pîndă. La casetofon, Klaus Nomi cînta o arie din *Samson şi Dalila,* de Saint-Saëns.

Doar focul părea real. Un miros fin de cărbune plutea în încăpere. Flăcări roşii, galbene şi aurii aruncau reflexe lucitoare pe aramă şi pe cupru. Ruth pregătise vin fiert cu mirodenii puternice: cuişoare, scorţişoară, anason, coajă de lămîie şi portocală. Sorbiră din vin şi ascultară muzică, iar Patrick se gîndi cît de nefiresc devenise totul, cît de departe de o lume în care trupuri palide de copii putrezeau în cabane de vară şi preoţi erau orbiţi, asemenea lui Oedip, pe altare înalte.

– Mă tulbură faptul că Dumnezeu poate lăsa să se întîmple aşa ceva, spuse el.

– Ştiam că nu crezi în Dumnezeu.

Privi spiralele de fum care se înălţau şi şi le închipui cenuşii, nebuloase, în întunericul ce se lăsa afară.

– Nu cred, răspunse el. Dar tocmai de aceea, nu vezi? Nu pot să cred într-un Dumnezeu care permite astfel de lucruri. Şi lucruri mai cumplite decît acestea. Aş putea crede în orice alt zeu, dar nu în acesta. Să fii atotputernic şi să te retragi, să poţi şi să nu faci nimic. Doar să priveşti. Să priveşti şi să judeci. Îmi

amintesc... Ea se răsuci puţin spre el, cu privirea fixată pe profilul lui. Îmi amintesc, continuă el, ceva ce am citit odată. Era într-o carte de teologie islamică: „Aceştia în rai, nu-mi pasă. Aceştia în iad, nu-mi pasă." Ce fel de Dumnezeu e ăsta? Iar Dumnezeul creştin nu e cu nimic mai bun. Lasă copiii să moară pe străzile din Calcutta doar ca să poată spune oamenii ce femeie minunată e Maica Tereza. Cel puţin, Moloh îşi menţinea ravagiile la un nivel rezonabil.

– Cine e Moloh, Patrick? Ce însemna versetul acela găsit pe masa lui Clemente?

– Moloh? Era un zeu al canaaniţilor. Al fenicienilor, dacă preferi. Avea o slăbiciune pentru copii. Părinţii lor obişnuiau să-i ducă sus, la altar, într-un loc numit Topheth. Aici îndeplineau arderea, ofranda sacrificială. Ca să nu li se strice recoltele. Ca să le fie vitele fertile. Pentru absolut orice... orice li se părea important.

Ea se cutremură şi îşi întoarse privirea.

– Îi ardeau?

– Da. Sau, cel puţin, aşa spune Vechiul Testament. Poate e doar o prejudecată, un mijloc propagandistic despre atrocităţile canaaniţilor... cine ştie? Dar nu-mi amintesc nimic despre scoaterea inimilor.

Focul din cămin săltă şi se zvîrcoli, aruncînd pe coş un nor de scîntei. Ruth se sprijini de Patrick, atingîndu-l pentru prima oară de cînd intraseră în apartament. El îi răspunse, cuprinzînd-o cu un braţ şi trăgînd-o spre el.

– Părinţii mei erau luminaţi, spuse ea. Sau, cel puţin, aşa credeau. Liberali bogaţi, intelectuali, aveau prieteni negri şi evrei. Nu şi prieteni homosexuali, bineînţeles; nu erau chiar *atît* de liberali. Aveau bani cu vechime, aşa că îşi permiteau anumite excentricităţi. Votau cu democraţii, donau bani la ACCL, semnau petiţii pentru încetarea războiului din Vietnam. Eu am fost educată să mă port frumos cu servitoarele şi grădinarii, iar la fiecare Crăciun îmi dădeam o parte din jucării orfelinatului local.

M-au trimis pe rînd la mai multe şcoli particulare, în Europa veneam de două ori pe an şi am intrat la Vassar cînd am fost destul de mare, pentru că devenise şcoală mixtă. Apoi am petrecut un an în Elveţia, ca să fiu „încheiată", cum s-au exprimat ei. Întrebarea e de aici încotro mergi? Cînd am crescut eu, nimeni nu mai stătea deoparte. Eram liberală, într-adevăr, dar aveam propriul meu credit. Cu un venit privat îţi poţi permite să fii liberal. Chiar şi cu Ronald Reagan la Casa Albă. Mai ales cu Ronald Reagan la Casa Albă. Îşi puse capul pe umărul lui. M-am căsătorit, dar asta n-a rezolvat nimic. Presupun că niciodată nu rezolvă nimic. Domnul Ehlers era un tip de treabă, aşa cum sînt tipii de treabă. Dar după ce-ai făcut dragoste de vreo şapte sute de ori la rînd, după ce ţi-ai luat al cincisprezecelea concediu în trei ani şi după ce-ai făcut ultimele retuşuri de anul acesta peste ultimele retuşuri de anul trecut la bideurile din toaletele pentru oaspeţi, chiar şi tipii de treabă pălesc puţin. Aşa că am renunţat. Din moment ce nu mai puteam fi hippy, am intrat în Companie. Părinţii mei au fost furioşi. Dar am vrut să le dovedesc ceva. Se opri şi îşi muşcă buzele. Ironia e că am uitat ce era. Îl trase spre ea speriată, cu o violenţă provocată de teamă. Spune-mi, Patrick, spune-mi ce naiba era! Nu era asta, aşa că ce era?

Acum plîngea cu durere, neputînd să-şi exprime nesiguranţa din cauza furiei. El o sărută pe ochi şi simţi gustul metalic al lacrimilor limpezi. Cunoştea bine această senzaţie care-i curgea şi lui prin vene, amară, iritantă, rece ca gheaţa. Buzele îi alunecau bete pe obrajii ei, iar mîinile îi căutau sînii, stîngace ca ale unui copil. Ea se retrase puţin, apoi se întoarse spre el şi îşi lipi buzele de gura lui, cu respiraţia întretăiată şi aspră, amestecată cu respiraţia lui şi cu mirosul greu de vin şi mirodenii.

Nu mai făcuseră dragoste de cînd se întorsese din captivitate. Fusese distant, mai rece decît de obicei, incapabil să-i răspundă. Acum, cu o urgenţă care-l dezarma, temerile adunate în timpul claustrării se concentrară într-o acută nevoie fizică. Ca

un profet surprins în singurătate de apariţia bruscă, tumultuoasă, a unui zeu, strigă.

Închise ochii şi o văzu pe Natalia Pavlovna, trupul ei subţire, ochii pătrunzători. Şi-o imagină goală, sub corpul lui, cu sînii mici, plaţi, cu sfîrcurile înroşite şi respiraţia agitată. Se apropiase de el ca o iubită, întrebîndu-l despre păcatele lui, iar el n-o atinsese şi nu fusese atins niciodată de ea.

Se răsuci, întinse o mînă spre Ruth şi o trase pe podea, alături de el. Ea avea ochii închişi fiindcă nu putea suporta să-l privească sau să fie privită de el, iar inima îi bătea neplăcut de repede. Degetele lui o atingeau cînd uşor, cînd nerăbdător. Răsuflarea ei se înteţi; voia să strige, să expulzeze imaginea îngrozitoare care i se cuibărise în suflet: copilul mort, cu inima scoasă, aruncat ca un peşte inutil pe dig.

O dezbrăcă, cu pasiune, dar ca într-un vis: bluza, fusta, lenjeria. Sub atingerea lui disperată, pielea ei era fierbinte, cuprinsă de febră, dar parcă nu reuşea să o simtă în aceeaşi cameră cu el. În mod insesizabil, începuseră să se mişte în ritmuri diferite. Ea făcea dragoste ca să exorcizeze fantoma unui copil pe care nu-l cunoscuse niciodată, a cărui inimă sfîrtecată îi invadase visele şi rămăsese să putrezească acolo; el, ca să găsească un vis din care trezirea să fie suportabilă.

Goliciunea ei, nevoia de a fi atinsă, disperarea cu care făcea dragoste îl speriau. Eliberarea ei cerea furie, a lui, uitare. În timp ce ea îl dezbrăca, senzaţia de irealitate i se adînci, ca şi cum scoaterea hainelor ar fi atras, într-un anumit sens, o pierdere a identităţii. Îşi simţea capul plutind, aproape despărţit de trup. Şi totuşi, mintea îi era aproape insuportabil de limpede. Simţi mîinile ei, fierbinţi şi agitate, mîngîindu-i spatele şi pieptul.

Ceea ce se întîmplă apoi fu neaşteptat şi surprinzător. Era ca şi cum s-ar fi uitat la o imagine specială folosită de psihologi pentru a testa percepţia, în care o raţă se transformă în iepure sau o femeie frumoasă devine o bătrînă zgripţuroaică.

Între o respirație și cealaltă interveni o schimbare aproape imperceptibilă. Se uită în jur și văzu că focul abia mai pîlpîia, iar camera era scăldată în lumina lumînărilor. Nici măcar nu putea fi sigur că mai era aceeași cameră. Pe un perete unde înainte nu văzuse nimic, acum atîrnau o mulțime de lucruri. Afară, zgomotul traficului dispăruse. Era mai frig decît cu o clipă în urmă.

Era tot dezbrăcat, excitat, ghemuit deasupra unei femei goale, pe podea. Dar femeia nu era Ruth. Avea părul negru ca abanosul, răvășit, căzîndu-i în valuri bogate pe față. Avea sînii mici, buzele mai subțiri și părul pubian mai abundent. Chiar în timp ce o privea, își îndepărtă părul de pe față.

– *In ainm Dé, a Phádraig, lean ort! Pentru numele lui Dumnezeu, Patrick, nu te opri acum,* spuse ea.

Nu știa cum își dăduse seama, dar limba era irlandeză, irlandeză din Leinster, secolul al optsprezecelea. Dar era imposibil – ea nu vorbea irlandeza. O recunoscu fiindcă o cunoștea la fel de bine ca pe sine însuși: era Francesca. Dar și asta era imposibil; Francesca era moartă, murise în urmă cu douăzeci de ani.

Se trase înapoi, alunecă, apoi se ridică într-o mînă.

– *Cad tá ort, a Phádraig? Cad tá ort, a stór? Patrick, ce s-a întîmplat? Ce e, dragule?*

Se ridică în picioare și își simți capul învîrtindu-se. Lumînările se mișcară și camera se înclină. Cădea, își simți trupul răsucindu-se în aer, apoi impactul puternic cu podeaua, care-l făcu să expire brusc tot aerul din plămîni.

Cînd își reveni, Ruth stătea deasupra lui cu un burete ud în mînă și o expresie profund îngrijorată pe chip.

– Patrick, ce s-a întîmplat? Ce e, dragule? Cum te simți?

Își duse mîna la cap. Din senin, îl apucase o durere cumplită. Îi era rău de la stomac. Își aminti de migrenele de care suferise în adolescență.

– Sînt... bine, murmură el. Doar... mi-am pierdut cunoștința. Mă doare capul îngrozitor. Cred că e o migrenă.

Îl ridică să șadă, sprijinit de canapea.

– Să chem un doctor? Ţi s-a mai întîmplat aşa ceva?

– Nu-i nimic. O să-mi treacă. Cînd eram mai tînăr mi se întîmpla mereu. O să mă simt mai bine după ce dorm.

Dar, de fapt, nu i se mai întîmplase niciodată aşa ceva: halucinaţii, pierderea cunoştinţei. Tot corpul îi era scăldat în sudoare şi începuse să tremure.

– Stai aici, zise Ruth. Îţi aduc o pătură.

Se aşeză într-o poziţie mai comodă. În timp ce se mişca, observă că avea ceva pe stomac, o linie lungă, fină. O luă între degete şi o ridică. Era un fir de păr negru, lung de aproape două picioare.

TREISPREZECE

Arhiepiscopul Pasquale Balzarin stătea la fereastra cabinetului său de lucru de la etajul al doilea, privind umbrele care se alungeau pe pajişte. Lumina soarelui se odihnea în fîşii printre frunzele ascuţite ale ierbii necălcate cu piciorul. Deasupra, o pasăre se avînta în înălţime, pierzîndu-se în propriile ei cercuri. Pe pajişte trecu un păun, cu mişcări precise, fără umbră, cu penele încălzite de soarele la apus. Se plimba prin lumea lui, netulburat de grijile bărbatului care-l privea, un obiect frumos şi atît.

„De ce acum? se întrebă el. De ce acum?" Degetele bolnave de artrită apăsară agitate bobiţele albe ale rozariului, conferind întrebării o nuanţă de rugăciune. Afară, păunul ţipă, întorcîndu-şi coada evantai spre întunericul care se apropia.

Balzarin era nunţiu papal în Republica Irlandeză de trei ani. În timpul ultimei vizite la Roma, auzise anumite zvonuri. Fazzini avea să se retragă, cu siguranţă, din funcţia pe care o deţinea în Curie, cînd avea să împlinească şaptezeci şi cinci de ani. Dacă Balzarin stătea la pîndă cîteva luni, putea să preia funcţia lui Fazzini şi, desigur, pălăria de cardinal. Îşi dorea acest lucru mai mult decît orice.

Rectificare. Mai mult decît orice îşi dorea să scape din Dublin, din ploaia şi ceaţa lui, din mohoreala lui permanentă. Avea deja şaizeci de ani şi voia să-şi petreacă ultimele zile la soare, preferabil în Italia lui natală, cel mai bine la Roma. În fond, mai avea cincisprezece ani pînă cînd ar fi trebuit, oficial, să se retragă.

Existau momente, între somn şi veghe, cînd îl blestema pe Sfîntul Patrick pentru că adusese credinţa în acest loc. Fusese o

greşeală îngrozitoare. Fiul lui Dumnezeu n-ar fi fost dispus niciodată să trăiască printre tumulii şi cromlehii acestui ţinut pustiu, cufundat în ceaţă.

Se întoarse la masă. Un exemplar din ultimul număr al Anuarului Vaticanului, *Annuario Pontifico,* stătea deschis la prima pagină, care trata despre Secretariatul de Stat. Nu era nimic rău în a fi la curent cu cine ce făcea, cine fusese transferat, cine înaintase într-o poziţie mai înaltă. Trecu la întîmplare peste cîteva pagini, apoi consultă indexul şi se întoarse la secţiunea dedicată Arhivelor. Studie articolul cîteva secunde, notă ceva cu creionul într-un carneţel şi închise cartea.

Se auzi o bătaie la uşă.

– *Avanti!*

Fra Assefa Makonnen intră în cameră. Ocupa funcţia de *addetto* la nunţiatură, echivalentă, în mare, cu cea de secretar adjunct. Etiopian de origine, fusese trimis la Dublin în urmă cu un an, pentru a încuraja relaţiile dintre Biserica Irlandeză şi Lumea a Treia. În mai puţin de şase luni aflase deja că unele persoane din ierarhia bisericească din Irlanda considerau că aici *era* Lumea a Treia.

– Îmi pare rău că vă deranjez, Excelenţă, dar oaspetele dumneavoastră a sosit.

Balzarin oftă şi-şi umezi buzele. Uitase că trebuia să vină cineva. Aruncă o privire ceasului de pe consola căminului. Era patru fără paisprezece minute.

– Pofteşte-l înăuntru, spuse. Makonnen se întoarse să plece, dar Balzarin îl chemă înapoi. Cum îl cheamă, părinte, cum îl cheamă?

– Canavan, Excelenţă. Patrick Canavan. American de origine irlandeză.

– A, da, şopti Balzarin. Americanul.

Ceasul zbîrnîi vinovat şi bătu sfertul de oră.

Îi trebuise două ore lui Ruth în dimineaţa aceea ca să aranjeze această audienţă cu nunţiul. Trăsese sfori, promisese favoruri. Nu era deloc mulţumită de faptul că Patrick îşi continua

investigaţia, dar se convinsese că era inutil să încerce să-i schimbe hotărîrea.

Makonnen îl introduse pe Patrick în cabinetul episcopului, îl conduse pînă la un scaun şi apoi se aşeză în apropiere, cu hîrtie şi stilou în poală, gata să ia notiţe.

Patrick ezită. Nu prea mai existau oameni ca Balzarin. Nunţiul era un patriarh, de la tichia purpurie pînă la ghetele perfect lustruite. Diferitele trăsături ale feţei sale păreau împrumutate de la o gamă largă de pictori renascentişti, dar efectul general era uniform: o înfăţişare aristocratic dispreţuitoare care suporta sacralitatea propriei funcţii cu o iritare prost deghizată.

– Vă sînt recunoscător, Excelenţă, începu Patrick, pentru că aţi găsit timp să mă primiţi. Balzarin făcu un gest scurt cu mîna. Patrick nu era sigur dacă mişcarea însemna „N-ai pentru ce“ sau „Spune odată ce ai de spus“, dar înclina spre ultima variantă. Nu ştiu... v-a explicat părintele Makonnen motivul vizitei mele?

Nunţiul aranjă o fotografie pe masa de lucru. Inelul cu rubin de pe degetul lui reflectă fulgerător lumina focului.

– Aţi studiat limbile semitice la Colegiul Trinity. Aţi fost prieten cu răposatul părinte Eamonn De Faoite, parohul bisericii Sf. Malachy, de aici din Dublin. Aţi... aruncă o privire ceasului de pe cămin... întîrziat un sfert de oră la întîlnire. Cu ce vă pot ajuta?

Patrick se foi stingherit. Cu colţul ochiului surprinse un zîmbet liniştitor din partea secretarului.

– O să trec direct la subiect, Excelenţă. Înainte de a muri, Eamonn De Faoite mi-a spus că v-a dat nişte hîrtii. Cred că acele hîrtii au o legătură cu moartea lui. Cu permisiunea dumneavoastră, aş vrea să le examinez.

Balzarin nu se mişcă. Dar Patrick sesiză efortul pe care îl făcea pentru a-şi controla trăsăturile. Pe pielea albă îi alunecară umbre aruncate de flăcările ce săltau în căminul deschis. Nunţiul îl fixă cu privirea pe Patrick, ca şi cum ar fi avut un simţ dincolo de vedere, care îi permitea să-i citească musafirului gîndurile. Era neliniştit, dar, cînd vorbi, glasul nu-i trădă cu nimic sentimentele.

– Cred că vă înşelaţi, signor ... ah, Canavan. Nu l-am cunoscut pe părintele De Faoite. Nu mi-a dat nici un fel de hîrtii. Dacă erau hîrtii importante, sînt sigur că i le-ar fi dat episcopului său. Aşa ceva nu face parte din atribuţiile mele. Eu sînt nunţiu papal; problemele parohiale nu mă privesc.

Patrick tuşi. În ciuda focului care ardea, îi era frig. Afară se lăsa întunericul. Aruncă o privire în capătul celălalt al încăperii, lui Makonnen. Zîmbetul etiopianului dispăruse şi fusese înlocuit cu o privire intensă, îndreptată spre Balzarin. Patrick încercă din nou.

– Am motive să cred că moartea lui Eamonn De Faoite nu a fost o problemă parohială. Din cîte ştiu eu, e implicat deja cel puţin un serviciu naţional de informaţii. La un nivel foarte înalt.

Exact cît de înalt nu ştia nici el; dar Cekulaiev nu era un agent pe care l-ar fi folosit în probleme de politică parohială.

– Un serviciu de informaţii? Balzarin părea tulburat şi foarte curios, deşi nu voia să arate. Aţi putea fi mai precis, signor Canavan? Vă referiţi la CIA?

Patrick clătină negativ din cap.

– La acest moment, cred că e mai bine să nu vă răspund.

– Faceţi pe misteriosul în mod intenţionat, *signore*. Vă repet, prietenul dumneavoastră nu mi-a încredinţat nici o hîrtie şi nu posed nici un alt document care să aibă legătură cu moartea lui. Părintele Makonnen mi-a spus că a murit cu peste două săptămîni în urmă. După declaraţiile episcopatului, moartea lui n-a avut nimic neobişnuit. Era un om bătrîn care acum şi-a primit răsplata cerească. Nu înţeleg ce interes putea prezenta viaţa sau moartea lui pentru ceea ce dumneavoastră numiţi „un serviciu naţional de informaţii“. Sînt un om ocupat, *signore*. Vă rog să mă iertaţi, dar am să-l rog pe părintele Makonnen să vă conducă afară. Mulţumesc pentru vizită. Îmi pare rău că n-am putut să vă ajut.

Italianul se sculă cu intenţia de a pune capăt discuţiei.

– Vă rog să staţi jos, Excelenţă. N-am terminat de vorbit. Patrick îl văzu pe Balzarin cum se făcu vînăt la faţă ca veşmîntul episcopal. Nunţiul rămase în picioare, pentru moment lipsit

de replică. Eamonn De Faoite a fost ucis pe altarul propriei sale biserici, şopti Patrick. I-au fost scoşi ochii, iar el a fost lăsat să moară în suferinţă. Criminalii au mîzgălit versete din Biblie pe pereţi. Iar dumneavoastră îmi spuneţi că „moartea lui n-a avut nimic neobişnuit".

Încet, ca şi cum ar fi fost coborît cu un mecanism de sus, Balzarin se lăsă înapoi pe scaun.

– *Come...?* Cum aţi... obţinut această informaţie? Toate amănuntele morţii lui De Faoite au fost păstrate secrete. Condiţiile au fost mult prea... tulburătoare. Sîntem într-o ţară catolică, *signore*. Anumite lucruri trebuie să rămînă nespuse. Mă înţelegeţi? Nu e o chestiune de politică, de scandal sau de reputaţie, e o chestiune de credinţă. Ca reprezentant al Sfîntului Scaun în Irlanda, este datoria mea să am grijă ca imaginea Bisericii să nu fie vătămată inutil. Biserica are mulţi duşmani în această ţară, atît aici cît şi în nord. Nu am nici cea mai mică intenţie să vă las pe dumneavoastră sau pe oricine altcineva să le faceţi jocul. Vorbind, Balzarin devenise din nou stăpîn pe situaţie. Se aplecă în faţă, peste masă. Lumina zilei scădea rapid, dar nimeni nu se duse să aprindă becul. Vă întreb din nou, rosti el, cu glasul din care dispăruse orice urmă de nesiguranţă. Cum aţi intrat în posesia informaţiilor privind condiţiile morţii părintelui De Faoite?

– Eu l-am găsit. A murit încercînd să-mi vorbească despre ceva numit ''Pesach''. Mi-a spus că dumneavoastră aveţi hîrtii care explică despre ce e vorba. Puţin îmi pasă că nimeni nu ştie nimic despre această crimă. Asta n-are importanţă. Dar hîrtiile acelea au.

– Iar eu vă repet că n-am cunoştinţă despre nici un fel de hîrtii. Ca să fiu sincer, cred că e posibil să vedeţi un mister acolo unde nu este nici unul. Spuneţi că părintele De Faoite v-a vorbit despre Pesach. Era pe moarte. Ca şi dumneavoastră, era expert în limbile semitice. Cu siguranţă că avea nişte materiale referitoare la sărbătoarea evreiască cu acest nume. Sau poate la cartea Exodului. Moartea lui a fost opera unui nebun. Dacă aţi fost acolo, nu mai e nevoie să vă spun eu asta. Înţeleg ca sînteţi tul-

burat. Dar nu pot să las durerea dumneavoastră personală să facă rău Bisericii. Am fost destul de limpede?

Patrick ştia că arhiepiscopul minţea. I se vedea în ochi, în felul în care se purta. Încercarea de a-l convinge pe Patrick se transformase în ameninţare. Ştia ceva, un lucru pe care el şi ceilalţi voiau să-l ţină secret.

Patrick scoase din buzunar o hîrtiuţă. Pe ea desenase un cerc, iar în cerc înscrisese o menora cu o cruce. O aşeză încet pe masa nunţiului.

– Vreţi să-mi spuneţi dacă semnul acesta are vreun înţeles pentru dumneavoastră?

Balzarin aprinse o lampă de birou verzuie şi întinse mîna după o pereche de ochelari cu ramă de metal, aflaţi pe sugativă. Patrick observă că, în timp ce-şi punea ochelarii, mîinile îi tremurau. Îl privi intens cum se apleacă să se uite la hîrtie. În colţ, îl vedea şi pe Makonnen urmărind scena.

Sîngele se scurse din obrajii nunţiului. Buzele i se mişcară, şoptind ceva, prea încet ca să poată fi auzit. Îşi ridică privirea. În ochi i se citea teroarea.

– Vă rog să plecaţi, signor Canavan. Vă amestecaţi în treburi pe care nu le cunoaşteţi. Vă rog să nu mai veniţi aici şi să nu mai încercaţi să luaţi legătura cu mine. Uitaţi de afacerea asta. E vital pentru dumnevoastră să uitaţi. Altfel... Balzarin se ridică brusc. Părintele Makonnen vă va conduce. La revedere, *signore*.

Nunţiul se opri să-şi scoată ochelarii, apoi se întoarse şi ieşi din cameră printr-o uşă laterală. Ecoul paşilor săi răsună scurt, în camera alăturată.

Pe pajişte ţipă un păun. Deodată se făcu linişte. Iar în această linişte, bezna clătină copacii fără frunze.

PAISPREZECE

Miez de noapte. Lumea oprită în loc, lipsită de lumină, oarbă. Mai erau multe ore pînă la zorile aproape ireale din cauza depărtării. Assefa Makonnen se trezi din somnul agitat. Auzise un zgomot? Deasupra patului, o candelă roşie pîlpîia sub icoana Inimii Sacre. Rămase întins, ascultînd vîntul care dădea ocol casei şi se strecura printre copaci. Era foarte frig.

Preotul aprinse veioza de lîngă pat. Din beznă apăru o cameră albă, goală. Se frecă la ochi şi şezu drept. Ce îl trezise? Frigul? Neliniştea care îi invadase mintea de la vizita americanului? Sau fusese totuşi un zgomot? Ascultă concentrat, dar auzi numai vîntul.

Stinse lumina şi încercă să adoarmă la loc, dar somnul nu voia să vină. Mintea îi era tulburată. Deasupra capului, flacăra roşie pîlpîia neîncetat. Deschidea ochii şi o vedea, ca un ochi roşu privindu-l cu duşmănie. În copilărie, la Asmara, candela îi dădea siguranţă în orele reci dinaintea zorilor. Veghease asupra lui de-a lungul anilor petrecuţi la Seminarul Etiopian de la Vatican şi, mai tîrziu, la Accademia Pontificia, unde fusese educat ca diplomat papal. Dar în noaptea aceasta lumina părea furioasă, aproape acuzatoare. Aprinse din nou veioza de lîngă pat.

Ceva nu era în regulă. De ce îl minţise Balzarin pe american? Makonnen ştia că trebuia să abordeze problema cu superiorul său. Dar, în acelaşi timp, ştia că îi lipsea curajul. Arhiepiscopul era un om puternic. Peste puţin timp, Sfîntul Părinte avea să-l ridice la rangul de cardinal. Acasă, la Roma,

Balzarin s-ar afla în situaţia de a-i înălţa sau de a-i distruge pe subalternii săi. Mai rău, tatăl nunţiului fusese ucis în 1940, pe cînd ocupa funcţia de guvernator de provincie în Africa de Est Italiană – în nordul Etiopiei, mai precis. Din prima zi în care sosise la Dublin, Makonnen fusese conştient că prezenţa îi era greu tolerată.

Dar un preot murise în condiţii înspăimîntătoare şi cineva încerca să muşamalizeze povestea. Makonnen ştia că nici măcar poliţia locală nu fusese înştiinţată că avusese loc o crimă. Tot ce ştiau autorităţile irlandeze era că De Faoite murise din cauze naturale. Episcopul venise direct la Balzarin, iar nunţiul preluase conducerea întregii afaceri.

Existaseră şi documente. Makonnen se ocupase de ele. După moartea lui De Faoite, primise instrucţiuni să le ducă direct la Roma, cu curierul diplomatic. Pe 25 ianuarie zburase direct la aeroportul Fiumicino şi mersese imediat la Sfîntul Scaun. Acolo le înmînase personal cardinalului Fazzini, la Secretariatul de Stat. Fazzini îl concediase cu o fluturare de mînă şi-i spusese să se întoarcă la Dublin cu primul avion.

Venise înapoi îngrijorat. Dar pînă astăzi, educaţia îi ţinuse în frîu emoţiile. Îl învăţaseră să fie supus: la şcoală, la seminar, la Accademia Pontificia. Supunerea nu-l deranjase şi nu-l ruşinase niciodată pînă atunci. Dar în noaptea aceasta o simţea ca pe un căluş în gură, care-l sufoca.

Americanul menţionase interesul unui „serviciu naţional de informaţii". Cel mai probabil, era vorba de CIA. Se ştia că omul de la ambasada Statelor Unite care aranjase audienţa lui Canavan era ofiţer la informaţii. Iar Agenţia colaborase cu Sfîntul Scaun de multe ori în trecut. Atunci de ce reacţionase Balzarin aşa? Ce anume ştia, exact, arhiepiscopul? Makonnen se gîndi că ar fi putut afla răspunsul în biroul lui Balzarin.

Îşi luă ochelarii de pe noptieră şi şi-i puse la ochi. Patul era cald şi nu prea îi venea să se aventureze afară. Clima de aici era singurul lucru în privinţa căruia era perfect de acord cu Balzarin.

Își luă inima-n dinți, își scoase picioarele de sub pături și le așeză pe podeaua rece. Dormea cu șosete, o vestă de lînă și un pulover pe care îl primise în noiembrie de la o călugăriță a Inimii Sacre din Tallaght. Cîteodată avea impresia că singurul lucru care îl împiedica să-și abandoneze vocația era puloverul de la sora Nuala. Acesta și șosetele.

Sutana îi atîrna pe partea din interior a ușii. Și-o trase, tremurînd, peste cap. Era cea mai mare prostie pe care o făcuse vreodată.

Cînd deschise ușa, se uită în jur. Pe peretele din fața patului atîrna un crucifix simplu de lemn pe care îl cumpărase în Etiopia. Hristos, negru, îl fixa cu o privire de foc.

– Tu ce ai face? întrebă în șoaptă, închizînd ușa dupa el.

Nunțiatura era cufundată în beznă. Cladirea era aproape goală. Majoritatea personalului plecase cu o zi înainte la Armagh pentru a se consulta cu cardinalul O'Fiaich asupra celui mai recent conflict anglo-irlandez. Părintele Kennealy, însărcinatul cu afaceri, participa la o conferință în Cork. Doar nunțiul, Makonnen însuși și un iezuit de la Sfintul Oficiu, aflat în vizită, dormeau la sediu în noaptea aceea. Musafirul era într-o cameră de oaspeți, aproape de cea a lui Makonnen.

Avanpostul Vaticanului din Dublin era o clădire cu două etaje, construită la sfîrșitul anilor 1970, cînd nunțiul își părăsise vechea reședință din parcul Phoenix. Stilul era convențional, dar dotările ofereau confort.

Biroul lui Balzarin se afla la celălalt capăt al clădirii lungi, lîngă apartamentul privat al nunțiului. Makonnen se opri puțin pe coridor și ascultă cu atenție. Se întrebă din nou dacă fusese trezit de un sunet. Era foarte puțin probabil ca cineva să fi pătruns cu forța: nunțiatura, situată exact pe strada Navan, în nordul Dublinului, fusese foarte bine păzită de gărzi încă de la sosirea lui Balzarin. Poate vîntul dărîmase ceva prin împrejurimi.

Holul acoperit cu mochetă îi înăbuşi paşii. Pe peretele din stînga, portretele nunţiilor anteriori atîrnau ca un şir de judecători, ramele lor de aur masiv abia distingîndu-se în întuneric. Makonnen se gîndi la căsuţa lui de la periferia Asmarei, la bisericile vechi sculptate în stîncă, la Lalibela, la veşmintele zdrenţuite ale preoţilor, la sărăcia lui Dumnezeu, a lui Hristos şi a lumii. Iar în jurul lui, în întuneric, bogăţii nenumărate încercau să-şi facă loc cu coatele la lumină. Pentru prima oară după mulţi ani, se simţi străin de lume şi de sine însuşi. Oare Dumnezeu umbla pe astfel de coridoare tăcute? Se cutremură şi îşi continuă drumul.

Pe sub uşa biroului nunţiului se vedea lumină. Probabil că Balzarin lucra tîrziu, ceea ce nu prea îi stătea în obicei. Makonnen îşi aminti cum sosise la Roma, abia plecat din Africa, negru şi străin, încercînd să-şi găsească drumul într-o Biserică universală condusă de albi. La început, farmecul locului, simbolurile puterii imperiale şi ecleziastice, cupolele aurite şi prelaţii de gheaţă îi tulburaseră şi îi ameninţaseră credinţa. Cu timpul însă, devenise mai rezistent la astfel de lucruri. Dar sub această platoşă, aproape de piele, continuau să-l deranjeze.

Avea să-l înfrunte pe Balzarin şi să fie condamnat. Ce puteau să-i facă, în cel mai rău caz? Să-l trimită într-un ungher prăfuit, fără nici o şansă de avansare? Erau lucruri şi mai rele în viaţă. Păşi în faţa uşii şi bătu tare.

Nu primi nici un răspuns. Asteptă o jumătate de minut şi bătu din nou. Tot nici un răspuns. Ezitînd, prinse mînerul şi-l apăsă. Uşa nu era încuiată. Se deschise fără nici un sunet.

Nunţiul stătea la masa de lucru, cu faţa pe jumătate ascunsă în umbră şi cu ochii la uşă. Makonnen sovăi.

– Excelenţă... eu... Balzarin nu se mişcă. Am avut impresia că am... auzit...

Makonnen făcu cîţiva paşi în încăpere. Ceva nu era în regulă. Faţa nunţiului era contorsionată într-o grimasă, nu ştia

dacă de durere sau de groază. Ochii larg deschişi, goliţi de viaţă, nu clipeau.

Secretarul se apropie de masă. Balzarin era, fără îndoială, mort, iar în mîna dreaptă strîngea o fiolă micuţă de sticlă. Lampa de birou era răsturnată pe podea. Acesta trebuie să fi fost zgomotul care îl trezise pe Makonnen. Se aplecă înainte şi puse mîna pe obrazul nunţiului. Carnea era caldă încă.

Închise ochii holbaţi ai nunţiului şi întinse mîna ca să-i ia fiola din palma care i se odihnea pe masă, deasupra unui teanc de hîrtii. Makonnen se uită în jos. Un dosar mov zăcea deschis, cu foile împrăştiate. Fără să se gîndească, începu să le adune. Cu grijă, le introduse la loc în dosar şi-l închise. Pe copertă erau două cuvinte: *La Fratellanza,* Fraţia. Lîngă ele, cineva desenase un cerc, iar în cerc un sfeşnic cu şapte braţe. Un sfeşnic al cărui braţ central era piciorul unei cruci.

CINCISPREZECE

Folosi linia directă. Era aproape ora două la Roma. La celălalt capăt, telefonul suna fără să arate în vreun fel nerăbdarea celui care suna. Trecură cîteva minute pînă cînd răspunse cineva.

– *Pronto? Parlo col Vaticano?*

– *Si. Che cosa desidera?*

– *Sono padre Makonnen, l'addetto della nunziatura di Dublino. Vorrei parlare con il Cardinale Fazzini, per favore, interno 69.*

– *Ma guardi che a quest' ora? Il Cardinale dorme .*

– *E molto urgente. Per favore, provi.*

– *Mah, se proprio vuole. Attenda un momento.*

69 era numărul liniei particulare a lui Fazzini, folosită numai în cazuri de extremă urgenţă. Chiar cînd credea că centralistul avea să-i spună să sune din nou dimineaţă, auzi un clic şi o voce îi răspunse răspicat:

– *Pronto. Qui parla Fazzini.*

Ezită doar o secundă. Era important. Suficient de important ca să scoale un cardinal din pat.

– Eminenţă, sînt părintele Makonnen, *addetto* la nunţiatura din Dublin. Îmi...îmi pare rău că vă deranjez, Eminenţă, la ora asta, dar...s-a întîmplat o mare tragedie.

Deşi făcea toate eforturile, vocea îi slăbea treptat. Aruncă o privire spre trupul nemişcat al lui Balzarin, înţepenind pe scaun. Pentru moment îşi lăsase deoparte grijile personale. Devenise din nou diplomat, unica lui dorinţă fiind să evite un scandal care

ar fi putut vătăma Biserica. Ironia situației mai putea aștepta puțin.

– E două dimineața, părinte. Vocea lui Fazzini era tăioasă, aspră, din cauza somnului. Oricare ar fi tragedia dumitale, sînt sigur că arhiepiscopul Balzarin se poate ocupa de ea la o oră mai rezonabilă.

Makonnen trase adînc aer în piept.

– Regret... să vă spun, Eminență... dar arhiepiscopul Balzarin e mort. Cred că s-a sinucis. *Si è suicidato.* Eu...

– Ești singur, părinte?

– Da... restul personalului e plecat. Menajera actuală preferă să nu doarmă în nunțiatură. Nu e de așteptat să vină înainte de ora zece. Singura persoană care mai e aici e părintele Diotavelli de la Sfîntul Oficiu. Încă doarme. Dacă...

– Ascultă-mă cu atenție, părinte... cum ai spus că te cheamă?

– Makonnen.

– Ascultă-mă bine, părinte Makonnen. Dacă nu te înșeli și dacă arhiepiscopul și-a luat într-adevăr viața, sînt sigur că înțelegi nevoia de... discreție. Înteleg că nu ai mai informat pe nimeni de această... descoperire nefericită.

– Nu. Eminență.

– *Va bene.* Ai grijă ca părintele Diotavelli să rămînă în necunoștință de cauză. Ultimul lucru pe care-l vrem e ca ticăloșii ăia de la Congregația pentru Doctrină să afle despre asta. Își bagă nasul peste tot și găsesc pretexte pentru anchete nesfîrșite. Ține-l pe Diotavelli departe cu orice preț. Acum, ceva important. Nu vreau să te supăr și mai tare, părinte, dar trebuie să-mi spui cum a... aranjat arhiepiscopul lucrurile.

– Cred că... a luat otravă, Eminență. Am găsit un mic flacon.

– *Veleno? Bene.* Nu e sînge, corpul nu e însemnat în nici un fel? *Nessun segno sul corpo?*

– Nu.

– Foarte bine. L-ai găsit pe arhiepiscop în pat?

– Nu, Eminență, în birou. De acolo vorbesc.

Urmă o pauză. Makonnen se uită în sus. Pe perete, deasupra mesei de lucru, un crucifix era agăţat de un singur cui. Corpul lui Hristos era mic, palid şi rănit, atîrnînd cu resemnarea morţii. În scaunul de dedesubt şedea Balzarin, roşu la faţă şi nehotărît, ca o parodie a figurii palide de pe crucifix.

– Părinte Makonnen, trebuie să duci cumva trupul arhiepiscopului în pat. E cel mai bine. Îndepărtează toate urmele otrăvii. Cînd totul e aranjat, sună la un doctor particular, care ne-a mai ajutat să evităm unele...scandaluri în trecut. O să înţeleagă, va fi vorbit deja cu mine. Nu trebuie să se facă autopsie. Certificatul va spune că arhiepiscopul Balzarin a murit în somn, din cauze naturale. *Morte naturale. Capisce?*

– Înţeleg.

Era procedura obişnuită. Episcopii nu se sinucid. Nunţii, ca şi papii, mor în paturile lor. În pace.

– Încă ceva, părinte. Arhiepiscopul a lăsat vreo notă? O scrisoare, ceva?

Makonnen ezită.

– Nu, răspunse. Nu în birou. Poate în dormitor, o să mă uit. Dar...

Se opri.

– Da?

– Eminenţă, era un dosar. Stătea deschis pe masă cînd l-am găsit.

– Un dosar, da. Ce fel de dosar?

– Era... Îşi aminti hîrtiile pe care i le adusese lui Fazzini, prin curier, luna trecută. Cardinalul trebuia să ştie. El avea să explice totul. Avea un simbol pe coperta din faţă, Eminenţă. Un sfeşnic evreiesc, o... Se gîndi o clipă. O menora, dar cu o cruce în centru. Eminenţă, cineva i-a făcut o vizită arhiepiscopului astăzi. Un american. A întrebat despre simbol. Despre hîrtiile de la părintele De Faoite. La momentul respectiv, am avut impresia că arhiepiscopul Balzarin era tulburat.

La celălalt capăt urmă o tăcere prelungită. Cînd Fazzini vorbi din nou, tonul i se schimbase.

– Părinte Makonnen, trebuie să-ți spun că asta nu e o chestiune care poate fi discutată la telefon. Îți sînt foarte recunoscător pentru această informație. Totuși, înainte de a ne vedea în persoană, nu pot să-ți dau nici un fel de amănunte. Tot ce pot să spun e că arhiepiscopul devenise implicat în...anumite probleme care nu erau în conformitate cu funcția lui. Trebuie ca dumneata să pui dosarul în siguranță. Biserica ar putea avea mult de suferit dacă zvonul ar ieși la lumină. Așteaptă în locul unde ești și voi trimite pe cineva să te ajute. Nu-l suna pe doctor pînă nu vin ei. Ar putea exista și alte documente, trebuie să fim foarte atenți. Să nu atingi nimic pînă nu-ți sosesc ajutoarele. Înțelegi?

– Da, Eminență.

– Doresc ca mîine să te văd în biroul meu din Roma. Ia primul avion. Dimineață vei chema restul personalului înapoi la Dublin. Deocamdată nu lua legătura cu ei. Făcu o pauză scurtă. Americanul acesta, părinte. Și-a spus numele?

– Numele? Da, Eminență. Îl chema Canavan. Patrick Canavan.

– Foarte bine. Poate va fi nevoie să luăm legătura și cu el. S-ar putea să fie în pericol. A lăsat vreo adresă?

– Nu sînt sigur. O clipă, Eminență. O să verific.

Oare ce voia să spună cardinalul prin „s-ar putea să fie în pericol“?

Adresele erau ținute într-un dulap micuț cu fișe, într-un colț. Makonnen îl deschise și începu să caute la litera „C“. O găsi: „Patrick Canavan, 104 Pembroke Road, Ballsbridge.“ Se întoarse la telefon și-i dictă adresa cardinalului.

– Te-ai descurcat foarte bine, părinte. *Sono molto contento di te.* Te rog să ai răbdare. Încearcă să nu-ți faci griji, aranjăm noi totul. Așteaptă să ajungă ajutoarele. Și roagă-te pentru sufletul arhiepiscopului Balzarin. Încearcă să nu-l judeci. Toți sîntem oameni. Toți sîntem ispitiți. Satana e puternic.

– Înţeleg, Eminenţă. Voi face tot ce pot. Vă mulţumesc pentru ajutor.

– La revedere, părinte Makonnen. Îţi mulţumesc pentru telefon.

Legătura se întrerupse. Makonnen puse receptorul la loc cu o mînă tremurătoare. Era atras în ape primejdioase, împotriva voinţei lui.

Corpul arhiepiscopului nu fu uşor de mutat. Îşi dădu seama, şocat, că era pentru prima oară cînd atingea un cadavru. Îşi folosi toată puterea ca să-l tîrască pe Balzarin, prin hol, în apartamentul său particular. Erau obraz lîngă obraz, ca nişte îndrăgostiţi într-un dans mut. Carnea nunţiului se sprijinea, rece şi umedă, de pielea lui, intim şi greţos.

Urcă trupul în pat şi aranjă cearşafurile. Dar, oricît s-ar fi chinuit, nimic nu putea şterge impresia unei morţi nenaturale. Buzele lui Balzarin erau rotunjite in afară, într-o expresie torturată. Makonnen nu-şi putea stăpîni teama că, în orice clipă, ochii aceia morţi aveau să se deschidă din nou, de furie şi de groază.

Makonnen caută, prin toate locurile evidente, un bileţel, dar nu găsi nimic, nici măcar un semn că nunţiul ar fi început să scrie vreunul. Ca să nu se gîndească la dormitorul cufundat în linişte, îşi făcu de lucru verificînd dacă totul era în ordine în birou. Puse fiola cu otravă în buzunar. Dosarul îl vîrî într-un plic, pregătit să fie luat la Roma. Examină cu grijă celelalte hîrtii de pe masa de lucru, ca să se asigure că totul era la locul lui. Din punctul lui de vedere, totul era aranjat.

Se trezi umblînd agitat prin birou. Încercă de mai multe ori să se roage, aşa cum îi ceruse cardinalul, dar cuvintele îi ieşeau reci pe buze, ca şi cum moartea lui Balzarin ar fi ucis ceva şi în interiorul lui.

În genunchi, în liniştea din birou, se simţi vlăguit, lipsit de putere, neputincios în faţa unui întuneric mai adînc decît tot ce cunoscuse pînă atunci. Avea impresia că o forţă bestială îi distrusese inocenţa.

Încă agitat, se hotărî să-şi umple timpul făcîndu-şi bagajele pentru Roma. Cel mai bun avion ar fi fost cel de la 9:55, cu Aer Lingus, care-l ducea direct la Fiumicino, unde ajungea la 1:35 după-amiază. Ridică plicul cu dosarul şi îl duse sus, în camera lui.

Avea puţin de împachetat. Făcuse asta atît de des, încît devenise un adevărat artist. Nu ştia cît timp trebuia să rămînă la Vatican, dar, oricît de lungă i-ar fi fost şederea, nevoile de bază aveau să-i fie satisfăcute. Strecură dosarul în sacul de dormit şi trase fermoarul.

Întors în biroul lui Balzarin, controlă la rînd toate sertarele cu fişe, ca să se asigure că nu lipsea nimic evident. Mulţumit că totul părea în ordine, se aşeză să aştepte ajutorul promis de cardinalul Fazzini. Apoi îşi aduse aminte de seiful particular al nunţiului. Fazzini ar fi dorit să ştie ce conţinea. Dar unde era cheia?

Se uită prin sertarele mesei de lucru a nunţiului, dar nici una dintre cheile găsite nu se potrivi la seif. Găsi inelul cu chei al lui Balzarin într-un buzunar al pantalonilor, dar cheia pe care o cauta nu era pe el. Încercă cheile menajerei, aflate pe un inel în bucătărie, dar nici una nu se potrivi. Cînd era pe punctul de a renunţa, îşi aminti că pipăise ceva la gîtul lui Balzarin în timp ce îl căra în camera lui. Se întoarse în dormitor; cheia atîrna pe un lanţ, lîngă un crucifix micuţ de aur.

Seiful era burduşit cu hîrtii. Unele păreau foarte vechi, altele relativ noi. Le cără pînă la masă, simţindu-se puţin vinovat pentru această intruziune în intimitatea mortului. Şi totuşi, nu venise el cu mai puţin de o oră în urmă în această cameră, cu scopul expres de a-şi băga nasul?

Imediat îi atraseră atenţia două mape mari, cu copertele albastre, inscripţionate în aur. Pe fiecare era imprimat un cerc de aur, în care se afla un sfeşnic tot din aur, iar deasupra lui un alt simbol, doua chei încrucişate, ca cele de pe blazonul papal. Luă una de pe masă. Conţinea vreo douăzeci de pagini, pe fiecare din

ele fiind lipite mai multe fotografii. Cele din faţă erau vechi, unele chiar din secolul trecut. Cu cît se apropia de sfîrşit, cu atît venea mai aproape de prezent.

Fotografiile îi trecură încet prin mîini: imagini în alb şi negru, legate de un anumit moment din timp. Se uitau la el din celulele lor dreptunghiulare chipuri palide, ochi visători, buze deschise şi întredeschise. Nu putea să se complacă în lacrimi. Ele îi cereau să se uite, să cîntărească, să ţină minte.

Bărbaţii din fotografii erau, în cea mai mare parte, oameni din ierarhia bisericească superioară: episcopi, arhiepiscopi, cardinali, directori de seminar, şefi de congregaţii ale Curiei. Toţi erau italieni, de vîrstă mijlocie sau înaintată, toti priveau dispreţuitor la aparat, rîzînd de vanitatea lui măruntă cu o trufie care îţi dădea fiori. Înmărmurit, răsfoi paginile, incapabil să găsească vreun sens sau vreo logică în ele.

Se auzi zgomotul unei maşini trăgînd afară, pe aleea cu pietriş. Slavă Domnului, în sfîrşit venise cineva. Se ridică, pregătindu-se să meargă la uşă, şi lăsă mapa din mînă. Aceasta alunecă şi se opri la una din ultimele pagini. Aruncă o privire în jos şi se opri, atenţia fiindu-i atrasă brusc de o fotografie din colţul din stînga sus. Era Balzarin, plin de sine, zîmbitor, îmbrăcat în purpură. Lîngă el, în veşminte roşii şi panglică albă, recunoscu trăsăturile subţiri, grave, ale cardinalului Fazzini.

ȘAISPREZECE

Makonnen simți că îi îngheață inima. Deși încă nu reușea să înțeleagă nimic, instinctul îi spunea ca era în mare pericol. Din cîte știa el, dosarele și fotografiile din ele erau perfect nevinovate. Discreția lui Balzarin, insistența lui Fazzini ca moartea nunțiului să fie mușamalizată, cererea cardinalului ca dosarul să-i fie adus personal, iar acum descoperirea fotografiei lui printre celelalte: Balzarin și Fazzini erau amîndoi implicați în ceva atît de serios, încît unul din ei fusese împins la sinucidere.

Afară motorul mașinii se opri. Se auzi zgomotul deschiderii portierelor și apoi al închiderii lor.

Fugi la fereastră și privi afară. Becurile de siguranță luminau zona din jurul intrării. Doi bărbați se îndreptau spre ușă. Nu erau preoți sau, cel puțin, nu purtau veșmintele corespunzătoare. Se mișcau cu aerul că aveau un scop precis și asta îi amintea de ... ce oare? Niște antreprenori de pompe funebre?

Fără să se mai gîndească, înșfăcă teancurile de hîrtii din seif. Clopoțelul de la ușă sună. Căută disperat în jur ceva în care să transporte hîrtiile. Servieta! Era în biroul lui de la capătul coridorului. Strîngînd hîrtiile la piept, ieși în fugă din cameră. Coridorul era întunecat, cu excepția fișiei de lumină care trecea prin ușa întredeschisă în spatele lui. Biroul lui era la două uși distanță. Puse hîrtiile pe podea și intră. Cînd deschise ușa, inima îi bătea cu putere. Panica îi strînse stomacul. Jos, clopoțelul sună a doua oară. Dacă îl trezea pe Diotavelli?

Își goli în grabă servieta. Trebuia să mai facă ceva, dar pentru nimic în lume nu-și mai putea aminti ce. Sîngele îi pulsa în

creier. Brusc, îşi aduse aminte. Alergă la masa de lucru şi deschise sertarul de sus. Deasupra se afla paşaportul său diplomatic. Îl înhăţă şi-l vîrî în sutană, apoi se întoarse şi se năpusti afară din cameră. Îngrămădi hîrtiile în servietă şi îi trînti capacul. Auzi o cheie întorcîndu-se în broască şi apoi scîrţîitul familiar al uşii din faţă.

Dosarul! Se afla încă în dormitorul lui. Alergă pe coridor. Îşi simţea inima de plumb, trăgîndu-l în jos. Portretele întunecate pe lîngă care trecea îl fixau dezaprobator. Auzi uşi deschise jos, paşi care urcau scările.

În dormitor, deschise fermoarul sacului şi mută dosarul în servietă. Îşi lua în grabă pardesiul din cuiul de pe uşă şi-l îmbrăcă. Mîinile îi tremurau de frică. Şi totuşi, mintea îi era anormal de limpede: trebuia să scape şi să comunice ceea ce ştia unei persoane de încredere, cu autoritatea de a pune întrebări pe care el nu le putea pune. Cînd se întoarse să plece, privirea îi căzu pe crucifixul de lemn de pe perete. Ezită o clipă, îl smulse din cui şi-i dădu drumul în buzunarul pardesiului.

Stinse lumina şi deschise uşa de la dormitor. Afară, coridorul era încă învăluit în beznă. O luă la dreapta, în direcţia opusă scărilor, îndreptîndu-se pe un alt hol, spre ieşirea de incendiu. În acel moment, se aprinseră luminile. Ca un viezure surprins la intrarea în vizuină de un om cu o torţă, Makonnen împietri. Cuprins de o frică înnebunitoare, se întoarse spre urmăritor.

Diotavelli stătea în faţa uşii de la dormitor, îmbrăcat în cămaşă de noapte.

– *Che succede, padre?* întrebă el cu o voce somnoroasă.

– *Niente, niente!* Vă rog, culcaţi-vă la loc.

Dar Diotavelli nu putea fi convins atît de uşor. Era trei dimineaţa. Auzise clopoţelul de la intrare sunînd. Era sigur că umbla cineva pe la parter. Iar în faţa lui se afla un membru al personalului nunţiaturii, îmbrăcat din cap pînă-n picioare şi cu o servietă în braţe, furişîndu-se prin întuneric. Iezuitul făcu cîţiva paşi spre Makonnen.

– *Che cosa sta succedendo? Che cosa state facendo qui?*

– O urgenţă, părinte. Trebuie să ies. Vă rog să faceţi linişte; o să-l treziţi pe arhiepiscop.

În acel moment, la capătul holului apăru un bărbat. Era îmbrăcat în haine negre, mulate, ca un alpinist. Pe cap avea trasă o cagulă strîmtă. În mîna dreaptă ţinea un pistol la care era montată o surdină.

Dacă lui Diotavelli îi lipsea forţa fizică, aceasta era compensată de o perfectă stăpînire de sine. Lucrase la Sfîntul Oficiu mai mult de douăzeci de ani, vînînd ereziile din toate zonele globului. Era obişnuit cu respectul şi supunerea. Bărbaţii cu pistoale nu însemnau nimic pentru un om care înfruntase legiunile Satanei.

– *Nel nome di Dio! Chi...*

Necunoscutul ridică, pur şi simplu, arma şi trase. Nu stătu pe gînduri. Nu ţinti. Makonnen îl văzu îngrozit pe Diotavelli icnind, ca şi cum ar fi primit un pumn zdravăn în piept. Picioarele îi părăsiră pămîntul, sîngele îi ţîşni din piept. Nu se auzi aproape nimic: o şoaptă din armă, un strigăt întrerupt, plesnitura glontelui cînd sfîşie carnea, apoi se instaură o linişte deplină, chiar înainte ca trupul să atingă podeaua.

Etiopianul îl văzu pe asasin mişcîndu-se parcă cu încetinitorul. Urmări pistolul cum coboară şi îşi schimbă direcţia, zări lumina reflectată în ţeavă, ochii bărbatului care-l căutară, apoi îl găsiră, îl fixară şi pistolul se înălţă arcuit spre el. Se aruncă într-o parte şi corpul i se contorsionă incredibil. Îşi auzi propriul strigăt, văzu explozia mută în ţeava surdinei şi simţi cum izbi cu umărul podeaua.

Mîna i se îndreptă inconştient spre buzunar. Îl văzu pe ucigaş întorcîndu-se încet, studiat, fără să se grăbească. Degetele lui apucară strîns crucifixul, ca pe un talisman care să-l însoţească în moarte. Buzele îi rostiră în pripă *Iisuse*, nu avea timp pentru o rugăciune.

Ucigaşul ridică mîna, ţintind în cap. Makonnen zvîcni în direcţia opusă glonţului, lovindu-se de perete. Se ridică, gîfîind, cu crucifixul în mînă, ca şi cum ar fi vrut să-l alunge pe diavol. Cînd pistolul se îndreptă a doua oară spre capul lui, îşi încordă braţul şi aruncă crucea înspre atacator. Marginea ascuţită izbi fruntea bărbatului şi căzu pe podea. Pistolarul strigă de durere şi scăpă arma din mînă.

Makonnen era deja in picioare. Întrerupătorul era la un pas de el. Îl apăsă şi o rupse la fugă, pielea şi hainele lui negre făcîndu-l invizibil în beznă. Cineva strigă în urma lui, apoi se auzi un şuierat repetat, dar el continuă să alerge.

Uşa de la capătul coridorului dădea înspre scara de incendiu. Aerul rece al nopţii îi blocă respiraţia. O rafală puternică de vînt îl izbi, făcîndu-l să-şi piardă echilibrul. Se împiedică, se rostogoli pe scări pînă la etajul de dedesubt, apoi se tîrî mai departe. Pe holul din care tocmai scăpase se aprinse lumina. Auzi paşi tropăind în spatele lui şi o voce aspră care-i spuse să se oprească.

Servieta căzuse undeva în timpul rostogolirii. Bîjbîi după ea pe treptele dure, în bezna densă. Pe scara de metal se auzi zomotul unor paşi. Vîntul urla după colţul clădirii. Degetele dibuiră servieta. O ridică şi coborî, jumătate în fugă, jumătate în cădere, următorul etaj. O pocnitură metalică semnală traiectoria altui glonte.

La piciorul scării se opri doar o secundă. Garajul era în dreapta lui, lîngă zidul lateral al casei. Kennealy luase Volvo-ul, Stephens şi Corcoran, Volkswagen-ul. Mai rămînea Mercedes-ul nunţiului sau propria lui bicicletă. Avea o cheie de la Mercedes pe inelul din buzunar, dar îşi dădu seama că ar fi fost o prostie să ia un vehicul atît de uşor de urmărit. Bicicleta era mai lentă, dar silenţioasă şi aproape invizibilă.

Alergă cît putu de repede, menţinîndu-se pe iarba de lîngă zidul casei. Servieta grea îi atîrna în mînă. În spate, auzi paşii urmăritorului trecînd de pe metal pe pietriş, apoi zgomotul altei

perechi de paşi, venind din faţa casei. Aerul tăios îi biciui plămînii.

Se clătină, căzu, se ridică şi o luă din nou la fugă. Mai avea doar cîteva picioare. În spatele lui se auzi un strigăt, urmat de şuieratul armei. O fereastră de la garaj se sparse cu un sunet cristalin.

Bicicleta era la locul ei obişnuit, lîngă peretele garajului. Aici, în incinta nunţiaturii, o lăsa neîncuiată tot timpul. Fixă servieta într-un coş pentru bagaje şi prinse strîns ghidonul, împinse bicicleta pe pietrişul care opunea rezistenţă şi urcă din fugă. În faţa lui apăru un bărbat alergînd. Coti brusc şi trecu pe lîngă el la cîţiva ţoli. Bicicleta prindea viteză. Gîfîind puternic, apăsă pedalele, ştiind că viaţa îi depindea de asta.

Ajunse în faţa casei. Paşii care alergau după el se auzeau din ce în ce mai slab. Acum era pe alee. Pămîntul aluneca pe sub el ca un vis de libertate. Se uită în sus şi văzu stelele în locul norilor pe care îi împrăştiase vîntul.

Răsuflînd uşurat, întrezări siluetele celor doi gardieni de la poartă. Puse frînă şi se dădu jos de pe bicicletă. Poliţiştii se întoarseră şi îl priviră cum se apropia. Unul din ei aprinse o lanternă puternică. Raza îl lovi în ochi, năucindu-l.

– Părinte Makonnen, dumneavoastră sînteţi? Încuviinţă din cap şi gardianul stinse lanterna. Ce Dumnezeu căutaţi pe-afară la ora asta, părinte?

Makonnen recunoscu vocea sergentului Dunn. Nu ţinea minte ca sergentul să fie de serviciu săptămîna aceea.

– Domnule sergent Dunn, trebuie... să vorbesc... cu... dumneavoastră.

– Luaţi-o uşor, părinte. V-aţi pierdut suflul. Ce s-a întîmplat? Dunn vorbea cu un accent care, după cum auzise Makonnen, era regional, din Mayo sau Limerick, nu-şi amintea exact care din ele.

Respirînd adînc între propoziţii, încercă să le explice cît putu de bine, fără să pară isteric. Cei doi poliţişti ascultară în tăcere.

Cînd termină de povestit, îşi dădu seama că tremura. De jur-împrejur, vîntul bătea, scuturînd copacii de pe strada Navan.

Deodată se auziră paşi apropiindu-se pe alee.

– Domnule sergent, începu Makonnen, oamenii aceia! Vin încoace!

– Nu-i nimic, părinte, avem noi grijă. Sînteţi pe mîini sigure. N-aveţi de ce să vă faceţi griji.

– N-ar fi mai bine să chemaţi ajutoare? Sînt înarmaţi.

– Nu vă faceţi probleme, părinte. Sergentul O'Driscoll şi cu mine sîntem la fel de bine înarmaţi. Nu-i aşa, Seán?

– Aşa e, sîntem, Pádraig. Nu vă îngrijoraţi, părinte. Vorbim noi cu băieţii ăştia.

Primul bărbat ieşi la vedere. Era cel care-l omorîse pe Diotavelli. Se apropie. Makonnen observă că încă ţinea pistolul în mînă.

Dunn vorbi primul.

– Bună dimineaţa, domnule. Bate foarte tare vîntul, nu-i aşa? Acesta e omul pe care-l căutaţi, domnule?

Makonnen se uită în jur. Simţi că-l părăsesc puterile. O'Driscoll îşi îndreptase pistolul automat exact spre el. Iar Dunn îl apucase strîns de braţ cu mîna sa mare.

ŞAPTESPREZECE

Stinse mucul de ţigară pe coaja copacului. Deasupra lui, în beznă, crengile nevăzute se clătinau în vînt. Se înfioră şi îşi ridică gulerul. Din locul în care stătea la pîndă, sub copac, abia zărea poarta nunţiaturii. Cu trupul încordat, se întinse înainte, încercînd să vadă mai bine, fără să fie reperat.

De cînd plecase de la nunţiu, în după-amiaza aceea, Patrick întorsese pe o parte şi pe alta presupunerea sau, mai bine zis, convingerea că omul avea ceva de ascuns. Din experienţa sa îndelungată ştia că cineva care a fost atacat trebuia să reacţioneze într-un fel sau altul. Iar Balzarin fusese atacat. Dur.

Patrick îşi ocupase poziţia vizavi de nunţiatură cu scopul de a vedea cine intra şi cine ieşea. Dar era deja dimineaţă şi el se gîndi că încercarea nu dusese la nici un rezultat. Era gata să lase totul baltă şi să plece acasă; îi era frig, îi era foame, îi era somn şi, la momentul respectiv, amplasarea unui microfon parea o soluţie mult mai plăcută.

Dar apoi fusese trezit din amorţeală de sosirea unei maşini, un Ford Sierra, cu număr de armată. Şoferul oprise, vorbise puţin cu gărzile de serviciu de la poartă şi apoi intrase în incintă. Patrick mai încerca încă să se hotărască dacă era bine sau nu să rişte să intre şi el, cînd apăru Makonnen şi începu o discuţie, ce părea serioasă, cu cei doi poliţişti.

Lucrurile începură să se înfierbînte considerabil. Preotul nu părea deloc mulţumit de sosirea bărbaţilor în negru. Miroseau a militari, iar Patrick putea să jure că cel puţin unul din ei avea armă.

Ieşi din spatele copacului, domic să vadă mai bine. Oricum, nimeni nu se uita în direcţia lui. Makonnen discuta aprins cu gărzile despre ceva; vocea îi răzbătea prin rafalele de vînt. Unul din gardieni îl apucă pe preot de braţ şi părea să-l reţină împotriva voinţei acestuia.

Cel de-al doilea soldat, dacă asta era, vorbi scurt cu primul, apoi dispăru înapoi pe alee. Se auzi zgomotul unui motor pornit. Cîteva secunde mai tîrziu, maşina reapăru şi primul bărbat începu să-l împingă pe Makonnen pe bancheta din spate. Acum nu mai era nici o îndoială: preotul se zbătea disperat. Avea un fel de geantă, pe care atacatorul său i-o smulse din mînă şi o aruncă pe scaunul din faţă. Makonnen nu se putea pune cu adversarul său: un brînci puternic şi se prăbuşi pe bancheta din spate a maşinii, ca o păpuşă stricată.

Profitînd de vînzoleală, Patrick se năpusti la maşina sa, parcată la cîţiva iarzi, în dreapta. Abia se aşeză la volan cînd Ford-ul apăru de pe alee şi întoarse scurt la stînga, pe şosea. Se aplecă cu o fracţiune de secundă înainte ca farurile maşinii să-i patrundă prin geam.

Cînd se ridică, Ford-ul ajunsese deja pe strada Nephin. Sub ochii lui, întoarse la stînga, luînd-o spre nord, către Finglas şi Tolka Valley. Băgă cheia în contact şi o întoarse. Ca prin minune, motorul rece porni. Cu farurile stinse, urmări cealaltă maşină.

Nu e uşor să filezi pe cineva fără o echipă de ajutor. La trei şi jumătate dimineaţa, e aproape imposibil. Dacă mergi prea aproape, poţi la fel de bine să te duci la cel pe care-l urmăreşti şi să-i strîngi mîna. Dacă rămîi prea în urmă, îl pierzi în labirintul de străduţe.

Cînd Patrick dădu colţul pe strada Nephin, Ford-ul tocmai traversase calea ferată de la Bogies – cunoscut mai bine ca parcul Ioan Paul al II-lea. Rămase cu ochii pe becurile roşii din faţă, ca un marinar navigînd după două stele roşii. Brusc le pierdu. Maşina o luase la stînga pe un giratoriu, spre strada Ratoath, pe o scurtătură ce trecea prin spatele parcului. Unde naiba mergeau?

McKee, Clancy şi Collins Barracks erau toate spre sud, la distanţă de o străduţă, iar Ministerul Apărării spre nord-est, în Drumcondra.

Întoarse la giratoriu şi îi zări din nou. Rămînînd în continuare în urmă, îşi dori să le poată ghici destinaţia. Prefera să o ia pe un drum diferit, ca să evite riscul de a fi descoperit. Aici nu era nimic în afară de Royal Canal şi rîul Tolka. Avea impresia că părăseau deja oraşul; în lumina farurilor maşinii din faţă, casele alternau cu tufişuri şi copaci.

În acel moment, maşina din faţă se opri. Automat, Patrick opri şi el motorul. Strada pustie se umplu de şuieratul vîntului impetuos şi trist. În faţă, farurile se stinseră.

Ford-ul parcase în faţa unei treceri peste principala cale ferată din Sligo. Suprafaţa din jurul trecerii era luminată de două felinare, cîte unul pe fiecare parte a străzii. Patrick văzu trei oameni ieşind din maşină. Makonnen, cel mai scund din grup, era la mijloc, ţinut de braţe de către ceilalţi.

Patrick deschise torpedoul şi băgă mîna înăuntru. Pistolul părea rece şi nefamiliar, ca un vechi prieten devenit distant cu trecerea anilor. Îl scoase, strîngîndu-l bine, ca pe un mic animal pe care îl înghesuise la colţ şi-l capturase. Era un Heckler şi Koch P7M8, vechiul său pistol din Beirut. Îl prefera revolverelor Browning şi Beretta pe care le folosise în trecut: era uşor, compact şi extrem de precis. Era permanent echipat cu un sistem 310 de iluminare a ţintei.

Se dădu jos din maşină şi fu aproape răsturnat de o rafală neaşteptată. Dar vîntul era un avantaj: îi acoperea zgomotul paşilor, ajutîndu-l să se apropie mai uşor de ţintă fără să fie detectat. Judecînd după comportamentul lor, era sigur că habar n-aveau că fuseseră urmăriţi.

Îi văzu traversînd liniile, apoi dispărură în întuneric. Recuperă rapid distanţa. Pentru o clipă, crezu că îi pierduse. Apoi văzu podul. Imediat după trecere, şoseaua traversa canalul pe un pod.

Era vechiul canal navigabil al lui Long John Binns, o inițiativă dezastruoasă din secolul al optsprezecelea de a concura cu Grand Canal, în sudul orașului.Gloria lui era de mult apusă. Trestii și buruieni creșteau încîlcite în apele sale; malurile lui găzduiau plimbările îndrăgostiților și întrecerile copiilor. În noaptea aceasta, întunericul stătea întins peste el ca un covor fin, fără ornamente. Nici o lumină nu sclipea pe apele legănate de vînt. Nici o pasăre de noapte nu zbura pe suprafața lor în căutare de pradă.

Îi zări cînd traversară podul și se opriră pe parapetul de piatră dură. Patrick era mult mai aproape de ei acum. Îl auzi pe Makonnen vorbind cu cei care îl capturaseră, disperat și înfricoșat. Patrick nu se îndoia de ce îl aduseseră aici.

Nu merseră departe. Patrick văzu cum bărbatul din dreapta lui Makonnen îl împinse pe preot în genunchi, în poziție de rugăciune. Se furișă mai aproape, ascuns în tufișuri. Vocea lui Makonnen îi ajunse deodată limpede la urechi, adusă de o rafală de vînt ce bătu pe canal. Era o rugăciune, deși Patrick nu cunoștea limba. La o depărtare de cîțiva iarzi, un felinar vechi răspîndea pe cărare o lumină galbenă, blîndă, prea slabă pentru citit, dar suficientă ca Patrick să vadă ce se întîmpla. Pipăi cu degetele sub țeava revolverului și aprinse iluminatorul.

Makonnen își sfîrși rugăciunea și își făcu cruce. Omul din dreapta îi ridică pistolul cu surdină la tîmplă. Patrick țintise deja; puternica rază laser a iluminatorului lăsă un semn roșu intens pe obrazul ucigașului. Strînse mecanismul de tragere și apăsă ușor pe trăgaci, cu o mișcare de o precizie exersată. Ecoul împușcăturii răsună peste cîmpul deschis pînă cînd îl înghiți tăcerea. O secundă mai tîrziu se auzi un plescăit, cînd mortul plonjă de la douăzeci de picioare în canal.

Cel de-al doilea bărbat se învîrti pe loc, își căută cu o mînă pistolul în haină, iar cu ochii cercetă zona din care i se păruse că venise împușcătura.

Patrick nu se arătă.

– Aruncă arma, strigă el. Omul se încordă, ca şi cum ar fi vrut să o ia la fugă. Eşti în raza noastră, adaugă Patrick, schimbînd raportul de forţe. Aruncă pistolul şi pune-ţi mîinile pe cap.

Pe neaşteptate, omul se aruncă într-o parte, afară din raza de tragere a lui Patrick, luîndu-l pe Makonnen cu el. Cînd apăru din nou, îl ţinea în faţă pe preotul care tremura puternic, cu pistolul lipit de cap.

– Dacă îndrăzneşti măcar să te uiţi la mine, urlă el, Biserica o să mai aibă un martir.

Patrick îl ţinti cu laserul, dar nu avu curaj să tragă; pînă şi tresărirea morţii putea fi de ajuns ca să-i zboare creierii lui Makonnen.

– Vreau să ieşiţi afară, strigă pistolarul. Acum! Toţi! Vreau să vă văd!

Patrick se ridică, păstrînd pistolul aţintit spre el.

– Sînt doar eu, spuse el.

Simţi nesiguranţa celuilalt.

– Nu te juca cu mine! ţipă acesta.

Era speriat şi nervos, iar Patrick ştia că presiunea pe trăgaci era deja prea mare. Văzuse numeroase cazuri în care se trăsese accidental, din cauza stresului.

– Nu te păcălesc, răspunse Patrick, strigînd, ca să se facă auzit mai tare decît vîntul. Sînt singur. Nu mai e nimeni cu mine.

– Aruncă arma! Omul îşi mări strînsoarea în jurul gîtului preotului şi îl trase mai aproape. Am spus să arunci dracului arma!

– Ştii că nu pot să fac asta. Dacă arunc arma, tu rămîi cu preotul. Poţi să-l împuşti. Acum, ascultă-mă bine: el e tot ce vreau. N-am nimic cu tine. Eliberează-l şi poţi să pleci. Ucide-l şi eşti un om mort. Poţi să pleci de aici pe picioarele tale sau plutind pe apă, ca prietenul tău. Depinde de tine.

– Eu dau ordine aici! Eu spun cine pleacă şi cine nu. Oricine-ai fi, pune-ţi pistolul în buzunar şi cară-te de aici. Nu te

amesteca în problema asta. Nu e treaba ta. Înţelegi? Ai nimerit în ape foarte adînci.

În tot acest timp, Makonnen murmurase rugăciuni cu o voce speriată, Ave Maria într-un amestec de latină, italiană şi arabă – o harababură de invocaţii pentru a risipi bezna inevitabilă. Deodată, se întrerupse în mijlocul unei rugăciuni şi începu să-şi rotească încet capul, sub apăsarea braţului celui care-l capturase, pînă cînd ajunse cu faţa direct spre pistol şi simţi ţeava rece, alunecoasă, pe frunte, exact între ochi.

– Acum! şopti el. Ucide-mă acum, repede, cît sînt pregătit. Grabeşte-te, fă-o, pentru Dumnezeu!

Patrick văzu ezitarea omului.

– Nu! strigă el.

Bărbatul îl lovi pe Makonnen puternic în faţă cu capătul surdinei, apoi întoarse arma şi ţinti spre Patrick. Trase două focuri, repede, unul după altul, împuşcături mute, departe de ţintă.

Glontele lui Patrick îl izbi în dinţi, o lovitură imperfectă, dar mortală. Capul îi zvîcni înapoi, degetul apăsă pe trăgaci, trăgînd focuri la întîmplare, în vîntul nepăsător. Makonnen sări într-o parte, lăsîndu-l să se rostogolească în canal. Apele negre se deschiseră şi se adunară la loc. Din locul căderii săriră în aer stropi pe care îi risipi vîntul. Se lăsă o linişte desăvîrşită.

OPTSPREZECE

Prin draperiile lungi se strecura o lumină albă ca laptele, simplă, fără formă sau substanță. Cîndva își închipuise că Sfîntul Duh trebuie să fie așa: simplu, alb ca un porumbel, lumină născută din lumină, Cuvîntul preschimbat în lumină. Din obișnuință, își ridică privirea spre peretele de deasupra capului. Era gol: candela roșie și crucifixul lipseau.

Părintele Makonnen nu-și amintea cum venise aici. Patul pe care era întins, încăperea, covorul ruginiu, toate îi erau străine. Capul îi pulsa și ochii îl dureau cînd încerca să-i deschidă. Se întoarse cu spatele la lumină și își trase cuvertura peste cap. Somnul se întoarse.

Visă că era într-un mormînt. Trupul rece și uns cu mir îi era întins pe o lespede de marmură. Pe perete, cineva pictase cu roșu conturul unui pește. Împrejurul lui, umbre cu glugi pe cap murmurau o litanie într-o limbă nemaiauzită. Lumînările pîlpîiau în noapte cu sclipiri de pietre prețioase. Ecouri alunecau de-a lungul pereților, ca niște bancuri de pești, rotindu-se și zbătîndu-se sub valuri.

Deodată vocile tăcură. Lumînările se stinseră. Se auzi zgomotul unei pietre grele ce era împinsă la loc. Auzi lovituri de ciocan; metalul izbea în stîncă aproape ca o orchestră. În acel moment, în liniștea și bezna din jur, simți o mișcare.

Deschise ochii și se trezi în aceeași cameră necunoscută. Se întoarse și privi cu pleoapele strînse lumina de la fereastră. În cap îi mai răsuna încă zgomotul ciocanelor.

Dintr-o dată îl năpădiră, cu o intensitate înspăimîntătoare, amintirile din noaptea trecută: chipul mort, alb şi lipsit de înţelegere al lui Balzarin; Diotavelli împuşcat pentru aroganţa sa, sîngele de un roşu intens, plin de ură, strălucindu-i pe cămaşa de noapte. Retrăi urmărirea prin casă şi prin curte, vîntul care-i sfîşia carnea, capturarea, drumul cu maşina spre canal. Dar după aceea urma un gol, ca şi cum cineva ar fi înmuiat un burete în apă şi i-ar fi spălat creierul cu el.

Dădu cuvertura la o parte şi se ridică. Dormise în lenjeria de corp, lucru pe care nu-l mai făcuse niciodată. Celelalte haine stăteau împăturite pe un scaun de lemn.

Traversă camera pînă la fereastră şi trase draperia. Orbit de lumina strălucitoare, văzu printre gene un cîmp verde şi un lac albastru, ca de oţel. Coline împădurite străjuiau linia ţărmului, iar deasupra unui pîlc de copaci desfrunziţi se înălţa un turn ascuţit de piatră cenuşie, mată. Pe suprafaţa apei, imaginile palide ale norilor se mişcau încet, în bătaia brizei, ca fumul alb.

Unde se afla? Cine îl adusese aici? Se îmbrăcă repede şi se duse la uşă. Un palier îngust dădea spre o scară de lemn, fără covor. Printr-o uşă deschisă în dreapta sa, văzu o chiuvetă şi puţin dintr-o cadă. Următoarea uşă era închisă. O deschise şi găsi încă un dormitor, asemănător cu cel în care se trezise.

Ieşi înapoi pe palier şi auzi voci discutînd încet la parter. Începu să coboare, precaut, scările. Un coridor cu gresie pe jos ducea spre o uşă deschisă prin care venea un miros de cafea proaspătă.

Se opri în cadrul uşii. Un bărbat şi o femeie şedeau faţă în faţă la o masă de pin fixată în podea, pe care se afla un teanc de hîrtii. Îl recunoscu pe american, Canavan, dar femeia îi era necunoscută. Canavan îşi ridică privirea şi îl zări. Zîmbi şi se ridică, împingîndu-şi scaunul în spate.

– Părinte Makonnen, sper că aţi dormit bine. Cum vă simţiţi?

– Mă simt puţin... dezorientat. Noaptea trecută... nu-mi amintesc prea bine. Unde sînt? Dumneavoastră ce faceţi aici?

– Totul e bine, n-aveţi de ce să vă faceţi griji. Presupun că aţi vrea o cafea şi ceva de mîncare. O, îmi pare rău, nu v-am prezentat. Este... prietena mea, Ruth Ehlers, de la ambasada americană. Ea vă cunoaşte deja. Aceasta este casa lui Ruth sau, mai bine zis, cabana ei de vacanţă.

Preotul rămase în picioare. Evenimentele de ieri erau încă amestecate şi neclare în capul lui.

– Nu-mi aduc aminte cînd am venit aici, zise el. Eram... îmi amintesc cînd mergeam spre canal. Doi bărbaţi... m-au dus cu maşina acolo. Apoi...

– Veniţi şi staţi jos. O să vă simţiţi mai bine după ce beţi o cafea. Cum vă place?

Canavan îl luă de braţ şi-l conduse la un scaun.

– Neagră, vă rog. Cu puţin zahar.

Se aşeză. Lipsită de convenţiile de la seminar sau de la nunţiatură, lumea începea să se destrame. Încă nu-şi făcuse rugăciunile de dimineaţă.

– Imediat. Nu vreţi să luaţi şi micul dejun? Avem ciuperci. Ruth le-a cules azi-dimineaţă. Şi pîine de făină integrală de la Bewley, unt irlandez din belşug, gem de cireşe negre.

– Cafeaua e de ajuns, mulţumesc. Aţi spus „micul dejun“... cît e ceasul?

– Poate „micul dejun“ nu e cel mai potrivit cuvînt. „Prînzul“ ar fi mai potrivit. E puţin trecut de douăsprezece.

– Cît timp am dormit?

– Am ajuns aici imediat după cinci. Eraţi încă destul de agitat. Ruth v-a dat două somnifere.

– Înţeleg. Makonnen tăcu şi aruncă o privire prin încăpere. Era curată şi luminoasă, cu ferestre înalte care se deschideau înspre lac. Spuneţi-mi, întrebă el, unde sîntem „aici“?

Patrick se uită pe fereastră.

– Nu recunoaşteţi locul?

– Nu. Nu cred că am mai fost vreodată pe-aici.

Femeia vorbi pentru prima oară. Era frumoasă, se gîndi el, dar preocupată de ceva. Fusese antrenat să reziste frumuseţii, dar nu şi suferinţei, de aceea se simţi atras de ea, împotriva voinţei lui. Purta o rochie moale, făcută în Europa, fără bijuteriile la care se aştepta de la o americană. Chiar şi ochiul său african, adaptat mai mult la nuanţele sărăciei decît la cele ale modei, sesiză cît de obişnuit era trupul ei cu veşmintele bine croite.

– Sîntem la Glendalough, rosti ea. Cînd vorbi, îşi duse, agitată, o mînă la obraz, şi el observă că unghiile fuseseră roase. Ce o făcea să fie atît de neliniştită? Valea adăposteşte o veche aşezare monahală fondată de Sfîntul Kevin în secolul al şaselea. Este turnul rotund pe care îl vedeţi deasupra copacilor. Înainte îndeplinea rolul de clopotniţă. Şi de ascunzătoare cînd năvăleau vikingii şi ardeau tot ce vedeau cu ochii. Sînt ruine peste tot. O să le vedeţi mai tîrziu.

Preotul încuviinţă. Auzise de acest loc şi plănuise de multe ori să-l viziteze. Existau legături puternice între călugării din vechea Irlandă şi cei din propria sa biserică.

Se întoarse spre Patrick, care tocmai terminase de turnat cafeaua în ceaşcă.

– Ce se întîmplă, domnule Canavan? De ce am fost adus aici?

Nu era supărat, doar speriat, rupt de tot ce îi era familiar.

– Speram să ne oferiţi dumneavoastră răspunsul la prima întrebare, părinte. Cît priveşte motivul pentru care v-am adus aici, ştiţi, cu siguranţă, că viaţa vă e în primejdie.

– În primejdie, da, înţeleg. Auzi din nou paşi tropăind în spatele lui, în întuneric. Făcu un efort ca să nu se uite înapoi. Îmi amintesc... ce s-a întîmplat la nunţiatură, apoi că am fost dus la canal. Dar după aceea totul e o pată albă. Dumneavoastră trebuie să ştiţi ce s-a întîmplat.

– Da.

– Aş vrea să ştiu şi eu.

Patrick făcu o pauză.

– Foarte bine, spuse el, în cele din urmă.

Cît timp preotul mîncă, Patrick îi povesti tot ce știa și îi ceru, în schimb, să relateze evenimentele care duseseră la capturarea lui, la poarta nunțiaturii: moartea lui Balzarin, convorbirea cu Fazzini, sosirea pistolarilor.

Cînd preotul încheie, Ruth le umplu tuturor ceștile de cafea. După ce se așeză la loc pe scaun, Patrick arătă spre hîrtiile împrăștiate de pe masă.

– Deci acestea nu includ hîrtiile pe care De Faoite i le-a trimis lui Balzarin?

– Nu. Pe acelea i le-am dus, personal, lui Fazzini. Acestea toate sînt din seiful nunțiului, cu excepția dosarului mov, pe care l-am găsit pe masă.

– Cel pe care îl citea cînd s-a sinucis?

– Da, exact.

Urmă o pauză.

– Dumneavoastră v-ați uitat pe aceste hîrtii, părinte? Întrebarea fuse pusă de femeie.

– Doar pe mapele cu fotografii.

– Înțeleg. Noi n-am trecut încă prin acelea. Ne-am gîndit că, poate, ne ajutați să-i identificăm pe unii dintre cei care apar în ele.

Makonnen oftă. Pe măsură ce cafeaua îi limpezea mintea, începu să-și dea seama cît de adînci deveniseră apele în care se scălda.

– Vă rog, puteți să-mi spuneți despre ce e vorba? Vreau să știu, sînt dispus să vă ajut, dar trebuie să știu ce se întîmplă.

Ruth se uită la Patrick, apoi din nou la Makonnen.

– Părinte, începu ea, trebuie să insist. Orice vă spun eu sau domnul Canavan trebuie să rămînă absolut confidențial. Trebuie să jurați că nu veți spune nimănui fără permisiunea noastră. Înțelegeți?

Preotul clătină din cap.

– Îmi pare rău, zise el, dar trebuie să ştiţi că e imposibil. Sînt preot. Am depus anumite jurăminte sacre. Datorită jurămîntului de supunere, sînt obligat să dezvălui superiorilor mei orice informaţie pe care o posed.

Patrick se aplecă peste masă. Ceva în atitudinea lui îi spuse lui Makonnen că el şi femeia erau amanţi. Dar era o tensiune între ei, ca o încărcătură electrică gata în orice clipă să se descarce.

– Lasă, Ruth, spuse Patrick. Putem să avem încredere în el. Se întoarse spre preot. Tot ce vă cerem, părinte, e să fiţi discret. Jurămîntul nu vă cere să oferiţi de bunăvoie informaţii, nu-i aşa?

Pentru prima oară, Makonnen zîmbi.

– Nu, răspunse el, nu-mi cere aşa ceva.

Patrick se lăsă înapoi pe spate.

– Atunci, cred că putem începe.

NOUĂSPREZECE

Patrick începu primul. Vorbi atent, conştient de faptul că trebuia să formeze o legătură, un sentiment de încredere între el şi preot. Faptul că îi salvase viaţa lui Makonnen şi că îi împuşcase pe cei doi care încercaseră să i-o ia nu avea nici o importanţă. Din punctul de vedere al lui Makonnen, era posibil să fi căzut în mîna altor hoţi, mai subtili şi mai binevoitori decît primii, dar tot nişte hoţi şi criminali. Bunii samariteni n-ar trebui să poarte arme.

– Părinte Makonnen, începu el, cred că putem presupune că, pînă acum, cardinalul Fazzini a fost anunţat de dispariţia dumneavoastră. Nu are de unde să ştie cum aţi reuşit să scăpaţi, şi cred că va trece ceva timp pînă cînd va afla ce s-a întîmplat cu oamenii trimişi să vă omoare. Între timp e obligat să se ocupe de cîteva detalii neplăcute, cel mai supărător dintre ele fiind cadavrul lui Diotavelli. Ruth va încerca să afle tot ce poate de la ambasada americană, dar e puţin probabil să găsească prea multe date. Un lucru e cert. Dacă vă întoarceţi la nunţiatură sau la Vatican, sînteţi ca şi mort. Faptul că, în esenţă, nu sînteţi la curent cu maşinaţiunile lui Fazzini nu-l interesează. Ştiţi prea multe, trebuie să fiţi redus la tăcere. Dacă vă consolează cu ceva, şi eu sînt în aceeaşi situaţie.

Makonnen îşi aduse aminte că Fazzini îi ceruse adresa lui Canavan.

– M-au întrebat unde locuiţi. Îmi pare rău, nu m-am gîndit. A... a încercat cineva să...?

– De ce credeţi că ne aflăm aici?

Preotul se înclină în faţă.

– Dar dacă mă duc la altcineva de la Vatican, cineva de încredere?

Patrick clătină dezaprobator din cap.

– Nu, pînă cînd nu aflăm exact ce se întîmplă şi cine e implicat. Sînteţi un om însemnat, din toate punctele de vedere. Dar, în principiu, da: vom avea nevoie de acces la Vatican şi pentru asta vom avea nevoie de ajutorul dumneavoastră.

– Vă rog, imploră Makonnen, ce înseamnă toată povestea asta?

Patrick îşi trădă nesiguranţa pentru prima oară.

– Răspunsul cel mai simplu la această întrebare e că nu ştim.

– Ieri, cînd l-aţi vizitat pe nunţiu, aţi spus că e implicat şi un serviciu naţional de informaţii. Presupun că v-aţi referit la al dumneavoastră, CIA.

Patrick zîmbi.

– În acel moment, nu. Mă refeream la verii noştri îndepărtaţi, KGB-ul. Vorbea despre ei aşa cum ar fi vorbit un preot, după Vatican II, despre bisericile protestante ca despre „fraţii noştri schismatici". Atunci, pentru prima oară, îşi dădu seama Patrick cît de apropiaţi erau, spionul şi preotul, aproape mînă în mînă, deget lîngă deget, glonte lîngă carte, iniţiaţi în cel mai străvechi dintre mistere. Dar acum cred că şi CIA e implicată într-un fel. Schimbă o privire cu Ruth. Ca să fie lucrurile şi mai clare, rolul meu în toată afacerea asta, din cîte ştiu eu, e strict personal. Dar am fost cîndva agent CIA, iar posibilitatea unei legături între aceste două lucruri nu poate fi trecută cu vederea. Se opri. Makonnen îl privi curios, ca şi cum i-ar fi ascultat confesiunea. Patrick se simţi stingherit amintindu-şi de confesionalul bisericii de acasă, de vocea insinuantă a preotului care căuta păcatul ca un bisturiu sondînd o tumoră. Domnişoara Ehlers e un fel de monitor, continuă el. Lucrează direct sub comanda şefului secţiei de la ambasadă. Misiunea ei e să monitorizeze traficul de informaţii din şi înspre diferitele ambasade din Dublin.

Majoritatea comunicaţiilor sînt interceptate de staţia de ascultare a Agenţiei Naţionale de Securitate de la Menwith Hill, Yorkshire. Ei le transmit mai departe britanicilor prin ofiţerul lor de legătură de la Benhall Park, din Cheltenham.

Ruth interveni.

– Patrick, nu cred că e nevoie ca părintele Makonnen să...

– Te rog, Ruth, ştiu ce fac. Patrick îşi ridică palmele într-un gest de apărare. Părintele e diplomat. Dacă îţi închipui că superiorii lui de la Vatican nu cunosc deja în amănunt tot ceea ce îi spun eu, să ştii că eşti foarte naivă în privinţa Bisericii Catolice. Se întoarse din nou spre Makonnen. Cei de la Benhall Park îşi pun materialele la un loc cu ceea ce primesc de la staţiile de monitorizare ale GCHQ din Hacklaw şi Cheadle şi cu transmisiunile interceptate la Caroone House din Londra. De fapt, e mai complicat decît atît, dar ceea ce vreau să demonstrez e că materialul lui Ruth e extrem de cuprinzător şi de demn de încredere. În esenţă, ea se ocupă de clasarea, în funcţie de relevanţă, a informaţiilor despre problema irlandeză. De exemplu, controlează materiale traduse din arabă, ca să vadă dacă se referă la posibile legături între libanezi sau PLO, să zicem, şi IRA. Sînteţi, probabil, conştient că propriile dumneavoastră transmisiuni sînt ascultate cam din aceleaşi motive.

Nu era nevoie ca Patrick să repete pe silabe ce voia să spună. În anii şaptezeci şi optzeci, nunţiul Vaticanului la Dublin, arhiepiscopul Gaetano Alibrandi cîştigase notorietate pentru legăturile sale repetate cu membrii IRA. Intenţiile lui Alibrandi fuseseră destul de nobile, să înţeleagă şi, poate, să intervină împotriva violenţei. Dar atenţia nefavorabilă pe care o atrăsese atunci nunţiatura nu s-a micşorat în timpul succesorilor săi.

– Deci ştiaţi că Balzarin era implicat în ceva şi aţi încercat să-l faceţi să iasă din joc.

Patrick clătină din cap.

– Nu. Pînă ieri după-amiază n-am avut nici un motiv să-l suspectez pe Balzarin de ceva. Avea nişte hîrtii pe care voiam să

le văd şi asta era tot ce ştiam. Dar cînd am vorbit cu el, s-a purtat ca un om care are ceva de ascuns. După ce am plecat de la nunţiatură, am sunat-o pe Ruth şi i-am cerut să-l verifice. Convorbiri telefonice, telegrame diplomatice, mesaje radio – tot. Cred că ar fi mai bine să vă spună ea însăşi ce a descoperit.

Ruth ezită. Pentru un motiv oarecare, preotul o neliniştea. Cu toată diversitatea prietenilor părinţilor săi, avusese puţin de-a face cu catolici şi aproape deloc cu preoţi. Asemenea multor femei, interpreta opţiunea lor conştientă pentru celibat ca pe o respingere a unui lucru esenţial pentru ea. Probabil că bărbaţii aveau acelaşi sentiment faţă de călugăriţe. Pentru prima dată, de mulţi ani, abilitatea ei de a se purta în societate o trădă. Era stingherită şi ştia că lucrul acesta se vedea. Faptul că era negru o făcea să se simtă şi mai prost. Discriminarea rasială îi fusese întotdeauna străină, dar asta îi întărea şi mai mult convingerea că tulburarea ei putea fi greşit înţeleasă.

– Părinte Makonnen, începu ea, probabil ştiţi că oamenii dumneavoastră – mă refer la statul Vaticanului – şi CIA fac regulat schimb de informaţii. Aşa cum a subliniat Patrick... domnul Canavan, e firesc ca noi să preferăm să ne informăm în mod independent asupra unor subiecte de interes care, indiferent de motiv, ar fi putut fi omise din comunicatele noastre regulate. Sînt sigură că şi oamenii dumneavoastră de la informaţii au propriile lor metode de a afla secretele noastre mai puţin păzite. Se opri. N-avea de unde să ştie cum putea reacţiona Makonnen la ceea ce avea să-i spună. Trase aer adînc în piept şi începu. Ieri, după ce m-a sunat Patrick, m-am dus la ambasadă şi am căutat pe computer nişte fişiere mai vechi. Patrick v-a explicat că eram în căutarea cuvîntului „Pesach". N-a menţionat că mai de mult am căutat şi cuvîntul „Paşte", „Pasqua" în italiană. Ei bine, tot ce am găsit au fost cîteva mesaje din şi înspre nunţiatură. Nimeni nu s-a obosit să le citească. În fond, ce poate fi mai firesc decît ca Vaticanul să vorbească despre o mare sărbătoare creştină? Făcu o pauză şi se uită pe fereastră. O pasăre mare zbura în jurul tur-

nului, iar aripile ei reflectau, din cînd în cînd, lumina soarelui de după-amiază. Dar cineva fusese neglijent. „Pesach“ e un cuvînt cu care traducătorii nu sînt obişnuiţi să lucreze. Oricum, se pare că în italiană *Pasqua* nu înseamnă doar Paştele creştinesc. Cuvîntul este folosit şi de evreii italieni referitor la „Pesach“, cînd se întîmplă să discute cu creştini: *Pasqua Ebraica* – Paştele evreiesc. Aşa că am trecut din nou prin mesajele care aveau legătură cu nunţiatura. Primele două se puteau referi atît la „Pesach“ cît şi la „Paşte“, nu era clar. Dar al treilea era mai ciudat. Datat 3 februarie, era cifrat şi semnat nu cu un nume obişnuit, ci cu un fel de pseudonim – *Il Pescatore,* Pescarul. Se opri puţin. Vă spune ceva?

Preotul se gîndi un moment. Ea văzu umbra care-i întunecă o clipă privirea şi îi simţi ezitarea.

– Nu, răspunse el. Nu-mi spune nimic.

Dar ea ghici la ce se gîndea: Petru fusese primul Pescar al Bisericii. Şi primul papă.

– Mesajul îi era adresat personal lui Balzarin. Îl sfătuia să aibă curaj. Totul mergea bine. Planurile fuseseră întocmite. *Pasqua* avea să aibă loc exact peste o lună, pe 3 martie. Făcu o pauză. Cineva ar fi trebuit să observe că anul acesta Paştele e abia pe 19 aprilie.

Makonnen asculta din ce în ce mai uluit. Unde duceau toate acestea? Degetele lui îşi făceau de lucru cu bobiţele rozariului, mişcîndu-le nervos, ca într-o rugăciune mută. Se simţea ameninţat şi părăsit, ca un copil pe cale de a deveni adult.

– Şi Paştele evreiesc începe pe 3 martie? întrebă el.

Ea negă din cap.

– Nu. Asta e cel mai ciudat. Pesach începe cu cîteva zile înainte de Înviere. Dar în mesaj *Pasqua* înseamnă, cu siguranţă, „Pesach“, nu „Înviere“. Cel care transmite vorbeşte despre „ziua în care fiii lui Israel au scăpat din robia Egiptului“. În plus, atît De Faoite cît şi Cekulaiev au vorbit foarte clar despre „Pesach“.

Makonnen se ridică de pe scaun. Se simţea prizonier, ca şi cum acest Pescar de la Vatican l-ar fi ţinut legat de un cîrlig, la capătul unui fir lung. Se deplasă pînă la fereastră şi privi afară, la turnul cenuşiu şi la copacii de iarnă, la apa întunecată şi la norii care se adunau. Chiar şi în timpul iernii aici era verde, mai umed şi mai verde decît în toate visele sale din copilărie. De ce e lumea atît de pustie, se întrebă el, atît de goală, chiar cînd e plină?

– De ce vorbim despre asta acum? întrebă. De ce-mi spuneţi mie? Aveţi o organizaţie uriaşă: oameni, computere, dosare. Eu sînt un simplu preot, nu pot să vă ajut.

Ruth îi aruncă o privire lui Patrick. Avea o expresie de extenuare, de disperare aproape.

– Nu se poate, părinte, zise repede Patrick.

Makonnen se întoarse şi îl privi.

– De ce?

Ca răspuns, Patrick ridică dosarul pe care Makonnen îl găsise pe masa lui Balzarin. Îl deschise şi scoase o foaie de hîrtie. Apoi o aşeză uşor pe masă, ca preotul să o citească. Era o foaie mică de caiet, cu antet. La capătul de sus avea un scut rotund, sub care era scris un citat din Biblie: „Şi veţi cunoaşte adevărul şi adevărul vă va face pe voi liberi."

Makonnen veni la masă şi luă foaia.

Frate, spunea scrisoarea, *am primit scrisoarea ta şi pe cea a Stîlpilor. Domnul să vă binecuvînteze pe voi şi ceea ce încercaţi să împliniţi pe calea Sa. Ceasul Paştelui ne va întîmpina curînd. Fiţi siguri de rugăciunile şi de ajutorul meu. Dacă tu sau fraţii aveţi nevoie de ceva, şi eu vă pot oferi, nu ezitaţi să-mi cereţi. Tot ce e al meu e şi al vostru, ştiţi foarte bine. Am dat instrucţiunile pe care le-aţi cerut. N-o să se amestece nimeni în treburile voastre. Transmite-i salutările mele cardinalului Fazzini. În numele Lui, Miles Van Doren.*

– Nu înţeleg, spuse Makonnen şi îi întinse scrisoarea înapoi lui Patrick. Ce înseamnă asta? Ce reprezintă scutul de sus?

– Scutul, rosti rar Patrick, este emblema oficială a Agenţiei Centrale de Informaţii, CIA. Ruth privea într-o parte, cu ochii pierduţi în depărtare. Cuvintele sînt din Biblie; le puteţi vedea în fiecare zi a săptămînii dacă intraţi în holul principal al sediului Agenţiei din Langley.

– Şi omul acesta, Miles Van Doren... cine e?

Ruth urmări un nor care trecu prin spatele turnului, ca un val. Alesese acest loc pentru liniştea lui. Dar lumea venise după ea şi umplea spaţiile cenuşii cu zgomotele sale specifice.

– Miles Van Doren, zise ea atît de încet, încît Makonnen făcu eforturi ca să o audă, Miles Van Doren este tatăl meu. E consilier prezidenţial pentru informaţii externe şi director adjunct al CIA. Cei care v-au ridicat de la nunţiatură erau oamenii lui. Nu erau agenţi obişnuiţi; erau de la operaţiuni speciale, proaspăt sosiţi din Honduras. Au fost trimişi în Irlanda cu trei săptămîni în urmă. Cei doi care au venit după dumneavoastră nu sînt singurii. Mai sînt şi alţii. Îşi ridică privirea, în care se citea o suferinţă insuportabilă. Vă va căuta din nou. Dar, de data aceasta, tatăl meu e cu ei.

DOUĂZECI

În ciuda focului, în cameră se făcea frig. Ruth mai aruncă o bucată de turbă şi scormoni jarul, trimiţînd scîntei aprinse în sus, pe coş.

– Mă duc afară, spuse ea. Vreau să fac o plimbare, să văd dacă totul e în ordine. Poate cobor pînă la lac.

Luă o jachetă Barbour verde din cuierul de lîngă uşă şi o îmbrăcă.

– Ai grijă. Nu merge prea departe. Aici, înăuntru, ne descurcăm noi. Patrick ştia că Ruth vorbise serios cînd spusese că avea să vadă dacă totul era în ordine. În meseria lor, vigilenţa permanentă era preţul plătit nu atît pentru libertate cît pentru viaţa însăşi.

Uşa se închise încet în spatele ei. Patrick arătă spre scaunele de lîngă cămin.

– Haideţi să ne aşezăm aici.

Un timp şezură bînd cafea şi privind flăcările care se ridicau printre bucăţile de turbă moale. Preotul avea nevoie de timp ca să asimileze ceea ce tocmai i se spusese, ca să înţeleagă că suferinţa lui nu se sfîrşise, că abia începuse. Cînd terminară cafeaua, Patrick găsi ceva de băut într-un bufet, un Manzanilla vechi, foarte decolorat şi foarte sec. Ar fi fost mai bun rece, dar îl turnă, oricum. Începură să vorbească şi, nu după mult timp, se întoarseră la misterul care îi adusese acolo.

– Cekulaiev a fost omorît, explică Patrick, de aceiaşi oameni care l-au ucis şi pe Eamonn De Faoite. Eamonn ştia de Pesach.

Hîrtiile pe care i le-a trimis lui Balzarin conţineau, probabil, amănunte: nume, locuri, date, tot ce reuşise să descopere.

– De ce i le-a trimis lui Balzarin?

Patrick ridică din umeri.

– Bănuiesc că aflase ceva despre Fazzini, poate despre legăturile de la Vatican, în general. Probabil a crezut că poate avea încredere în Balzarin. Eamonn era un om inteligent, dar, în anumite privinţe, foarte simplu. În mod sigur, l-a considerat pe nunţiu cel mai potrivit de abordat cu o problemă referitoare la Vatican.

– Nu asta e procedura corectă. Episcopul său...

– Poate. Dar lui Eamonn nu i-au plăcut niciodată procedurile corecte. Şi dacă s-a gîndit că nu mai avea timp de pierdut... Oricum, n-o să ştim niciodată.

– Dar hîrtiile acestea? Makonnen ridică teancul de pe masă. Cele pe care le-am găsit la nunţiatură? Ce aţi descoperit în ele? În afară de...

Patrick sorbi din băutură şi puse paharul pe podea. Se duse la masă şi se întoarse cu o parte din hîrtii.

– Cîteva scrisori, răspunse el. Unele sînt vechi de mai mulţi ani şi se referă la diferite etape din cariera lui Balzarin. Sînt scrisori de la diverşi cardinali şi episcopi, care nu se limitează cu nici un chip la Vatican sau la Italia; altele, de la oficiali din guvernul italian sau de la persoane influente din ţările în care Balzarin a fost la post; cîteva, de la bancheri, industriaşi, şefi de case de credit; două, de la ofiţeri din armată. Cele mai recente sînt de la irlandezi: un senator, un judecător şi un membru din consiliul Băncii Irlandei.

Cînd luă dosarul cu scrisori din mîna lui Patrick, Makonnen comentă în italiană:

– *Era piduist.* Era de la P2.

Patrick clătină neîncrezător din cap.

– Nu, nu cred. S-ar putea să existe o legătură, dar încă nu avem dovezi.

Makonnen se referise la P2 *(pi-due)*, o lojă masonică secretă și puternică a cărei demascare în 1981 dusese la prăbușirea coaliției guvernamentale a lui Aldo Forlani. Influența lojii ajunsese pînă la Palatul Chigi. Mulți se temeau că puterea ei nu fusese în întregime zdrobită.

În timp ce preotul răsfoi scrisorile, Patrick continuă:

– Toate aceste scrisori se referă, într-un fel sau altul, la o organizație numită Frăția sau, mai simplu, Frații. Există mai multe mențiuni ale unui mormînt pe care membrii se pare că îl venerează. Mai mulți corespondenți vorbesc despre Stîlpi. Am găsit și un jurnal in italiană, care credem că e scris de mîna lui Balzarin. Acesta va trebui tradus în întregime, dar și la o privire superficială se vede că vom avea probleme: oamenii sînt numiți cu inițiale sau titluri, locurile cu prescurtări. Unele capitole au fost tăiate foarte apăsat, ca și cum autorul jurnalului s-ar fi răzgîndit în privința lor. Asta ne face să credem, bineînțeles, că ceea ce a rămas s-ar putea să nu fie atît de revelator pe cît ne-am dori. Îi înmînă lui Makonnen un volum de mărime medie, legat în piele moale, roșie. O etichetă micuță din interiorul primei coperte arăta că fusese produs de Olbi, din Veneția, dar altă trăsătură particulară nu exista. Părinte, continuă Patrick, o să fiu sincer cu dumneavoastră. Ne aflăm cu toții în mare pericol. Cu două zile în urmă, Ruth și echipa cu care lucrează la ambasadă au primit instrucțiuni stricte să abandoneze cazul. Li s-a spus că a fost preluat de cineva de la un nivel mult mai înalt. Acum sîntem convinși că nu e adevărat. Cu puțin noroc, am putea sta aici, în siguranță, o zi sau două, dar mai mult nu putem spera. După cum v-am spus, cred că dumneavoastră riscați enorm. Nu vreau să par grosolan, dar trebuie să înțelegeți că aici, în Irlanda, atrageți atenția chiar și îmbrăcat în haine civile. În această țară, aproape nu există negri. Din această cauză, nu vă puteți permite să umblați liber. Din fericire, Ruth are bani și relații. Avem de gînd să vă luăm de aici în seara aceasta și să vă găsim o ascunzătoare sigură pînă cînd se termină totul.

– Şi asta cît va dura, domnule Canavan? O săptămînă? O lună? Spuneţi „pînă cînd se termină totul". Dar cînd a început totul? Unele gravuri din această mapă datează din secolul al optsprezecelea.

Patrick făcu o pauză înainte de a răspunde. Chiar şi în camera încălzită, în faţa focului, îi era frig. Halucinaţia din urmă cu două zile – dacă asta fusese – încă îl tulbura. Se întreba dacă ar fi trebuit să vadă un doctor. Sau un preot.

– Părinte, nu voiam să vă spun asta, dar poate e mai bine aşa. Există toate şansele ca nici unul dintre noi să nu mai fie vreodată în siguranţă. Eu pot să vă ofer protecţie un timp, dar nu v-o pot garanta pentru totdeauna. Poate nici măcar pentru o săptămînă. Singura noastră speranţă e să găsim oameni de încredere, suficient de puternici ca să acţioneze împotriva acestui grup. Nu e nevoie să vă explic cît de dificil s-ar putea dovedi acest lucru. Dar cel puţin avem de unde începe. Putem să identificăm persoanele pe care le-am aflat din scrisori şi pe care credeţi că le recunoaşteţi din fotografii.

Îi întinse prima mapă lui Makonnen, cea care conţinea gravuri şi fotografii de clerici.

Makonnen îşi dădu toată silinţa. Figurile mai cunoscute, chiar şi cele din trecut, erau destul de uşor de identificat. Pe unele le văzuse prin ziare, pe altele, în manualele de istorie a Bisericii. Una, în special, ieşea în evidenţă.

– Omul acesta, spuse el şi indică prim-planul unui chip sever care purta amprenta inconfundabilă a unei vieţi petrecute în poziţii de conducere, de dominare a unor generaţii întregi obişnuite cu supunerea. Este cardinalul Giancarlo Migliau. Familia lui a venit din Spania în Italia după ce Ferdinand şi Isabella i-au izgonit pe evrei. Asta cred că s-a întîmplat spre sfîrşitul veacului al cincisprezecelea. Au venit, probabil, prin Provence pînă în Piemont şi s-au aşezat pe lîngă Turin. Dar unul dintre strămoşii lui a plecat singur la Veneţia, unde s-a convertit la creştinism şi a făcut avere din comerţ cu Egiptul şi Levantul.

S-a căsătorit cu o fată dintr-o ramură săracă a unei familii nobile, dar, cu toate acestea, a rămas un intrus. Fiii şi nepoţii lui au continuat comerţul cu sultanul, mai ales cu piper. Au cumpărat pămînt la Montebelluno şi o vilă la Palladio, lîngă Maser. În veacul al şaptesprezecelea, cînd Marele Consiliu a scos la vînzare statutul de nobil, ei aveau deja bani şi influenţă îndeajuns ca să-şi înscrie numele în Cartea de Aur. Acum reprezintă una dintre ultimele familii aristocrate care au supravieţuit în Veneţia. Makonnen se opri, cu ochii fixaţi asupra fotografiei. Migliau a fost numit patriarh al Veneţiei acum trei ani. Nu a fost o alegere populară, dar papa a insistat. N-o fi el iubit la San Marco, dar are o influenţă considerabilă în restul Italiei. În anumite cercuri, oamenii îl consideră deja *papabile,* adică un candidat potrivit la scaunul papal. Dacă actualul papă ar muri curînd – Doamne fereşte! – fără îndoială că Migliau ar fi favoritul conservatorilor.

– Înţeleg. Patrick făcu o pauză. Dar dintre bărbaţii de pe pagina aceasta recunoaşteţi vreunul?

Makonnen se uită cu atenţie,dar nu recunoscu pe nimeni. Cînd ajunseră la sfîrşit, Patrick ştia deja că aveau nevoie de serviciile unei arhive de fotografii bine dotate.

A doua mapă conţinea portrete şi fotografii ale unor călugăriţe aparţinînd, după cum le arătau veşmintele, mai multor ordine religioase. În cazul lor, Makonnen se dădu repede bătut.

Ultimul era mai degrabă un album decît o mapă. Patrick îl lăsase pe masă, unde putea fi parcurs mai uşor. Se ridică şi aşeză doua scaune de dineu, unul lîngă altul.

Era un volum vechi, legat artistic, într-o manieră răspîndită în Franţa secolului al şaptesprezecelea. Legătura fusese desprinsă cu grijă de conţinutul ei original şi adaptată la pagini mai potrivite pentru a purta gravuri şi fotografii. Pe prima copertă, cineva scrisese cu litere placate cu aramă cuvintele *I Morti*. Morţii.

Dedesubt era o inscripţie în latină, scrisă de aceeaşi mînă: *An ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in*

morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per baptisum in mortem... Patrick recunoscu fragmentul din Epistola către Romani: *Au nu ştiţi că toţi cîţi în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez...*

Întoarse pagina. Un şir de chipuri îl priviră, morţii uitîndu-se la vii, peste o prăpastie mai mare decît secolele. La atingere, hîrtia i se păru veche şi puţin mucegăită, ca şi cum ar fi stat mulţi ani îngropată într-un mormînt. O simţi sfărîmicioasă între degete, puţin putrezită.

Paginile care urmau erau aranjate altfel decît cele din mape. În susul primei pagini era un nume: Benedetta di Rovereto. Patrick recunoscu numele unei vechi familii aristocrate veneţiene, din secolul al treisprezecelea sau al paisprezecelea. Dedesubt şi pe pagina următoare erau aranjate gravuri şi apoi fotografii ale unor femei tinere; cele mai vechi datau, probabil, din a doua jumătate a secolului al şaptesprezecelea. Erau şapte cu totul.

După ce se uită la fiecare pe rînd, percepu o anumită asemănare de familie între ele. Hainele se schimbau, coafurile erau altele, dar ochii, nasul, bărbia, toate vorbeau despre o origine comună. Puteau fi surori sau verişoare, dar le separau decenii şi secole. Purtau toate acelaşi nume? Asta era ideea? Un singur nume purtat de-a lungul mai multor generaţii în aceeaşi familie?

Următorul grup de portrete aparţinea unor bărbaţi. Numele de deasupra lor era Giovanni Carmagnola. Din nou, Patrick sesiză asemănarea de pe chipurile lor, ca un fir roşu ce străbătea diferite ţesături: o trăsătură lipsă aici reapărea dincolo, mai puţin pronunţată, dar inconfundabilă; o a doua dispărea de tot, pentru a fi înlocuită cu alta; a treia persista în fiecare generaţie, asemenea insectelor fosile ce se tîrăsc neschimbate prin straturi străvechi de roci.

Pagină după pagină, morţii se perindară prin faţa lor, revenind pentru o clipă la viaţă. Cine erau, ce reprezentau, ce

semnifica moartea lor era un mister. Oare muriseră cu toţii tineri, imediat după ce fuseseră pictaţi sau fotografiaţi?

Patrick întorcea paginile aproape hipnotizat, purtat de la un chip la altul, ca şi cum un copil l-ar fi luat de mînă şi l-ar fi condus prin încăperi vaste, străjuite de portete ale strămoşilor săi. În medie, erau şapte sau opt figuri sub fiecare nume. Dar în unele locuri erau mai puţine, fiindcă începeau la o dată mai recentă, în timp ce sub un nume sau două erau mai multe şi mergeau mult timp în urmă, pînă în secolul al şaisprezecelea şi chiar al cincisprezecelea.

Gravurile îşi înfăţişau personajele în posturi formale, unii aşezaţi, adesea lîngă o statuie a Fecioarei sau lîngă un crucifix. Chiar de-a lungul mai multor generaţii, era puţină variaţie. Fotografiile copiau, în general, caracteristicile formale ale desenelor mai vechi, dar ici şi colo apărea cîte o nuanţă inovatoare. Unii stăteau în faţa portretului vreunui predecesor, alţii lîngă un mormînt de familie.

Tocmai trecuse de jumătate, cînd simţi că se sufocă de groază. Timp de o clipă, nici nu-şi dădu seama ce-l speriase. Mîna îi înţepeni pe pagină, de parcă s-ar fi transformat în piatră.

– Domnule Canavan, ce s-a întîmplat? Ce e, domnule Canavan?

Auzi glasul lui Makonnen înăbuşit şi departe, ca şi cum ar fi ajuns la el din spatele unor ziduri înalte. Nu răspunse. Se simţea complet amorţit.

Nu era nevoie să se uite la numele din capul paginii. Chipurile se contopiră într-unul singur, ochii deveniră o singură pereche, gurile o singură gură. La început crezu că îl apucase o altă halucinaţie, dar, pe măsură ce secundele treceau, îşi dădu seama că ceea ce vedea era în întregime real.

Fotografia ei era în colţul de jos al paginii, ultima din serie, cea mai recentă. Era, în acelaşi timp, proaspătă şi dureros de familiară. Acasă, într-o cutie, îngropat sub praf şi diferite nimicuri, avea şi el un album, plin cu fotografii ca aceasta. Francesca

singură, Francesca cu un grup de prieteni, Francesca alături de el, pe malul unui canal, fotografie făcută de Paolo în urmă cu şaptesprezece ani, într-o seară de toamnă. Fuseseră împreună la Veneţia, stătuse la familia ei. Un an mai tîrziu, se întorsese să o îngroape sub chiparoşi şi ceaţă, într-o criptă de piatră ruinată, pe insula-cimitir San Michele.

DOUĂZECI ŞI UNU

Universul se rupe în două. Imagini ale Francescăi îi zboară prin minte ca nişte fluturi de noapte cu aripi zimţate, tăioase, însetaţi de lumină. Se teme de începutul altor halucinaţii, al disperării şi al nebuniei. O realitate diferită, o lume fantomatică, prinde formă şi substanţă în jurul lui. Ameninţă să-l soarbă în interiorul ei, să-l tragă în jos, ca pe o corabie rănită, în frigul şi întunericul etern. Se teme de stafii, vede chipuri vagi apropiindu-se de marginile viziunii sale şi retrăgîndu-se din nou.

Dar imaginea nu are nimic diafan: e concretă, tangibilă, de o materialitate la fel de solidă ca şi el însuşi. O poate atinge cu degetele, tot astfel cum poate atinge masa sau propria faţă. Se agaţă de ea aşa cum se agaţă un om care stă să se înece de resturile naufragiului. Nu e o iluzie. Nu se va face nevăzută în întuneric. Nu va dispărea.

Încet, bucată cu bucată, lumea începe să se reaşeze la locul ei.

Răsuflînd greu, Patrick scoase fotografia din colţurile de modă veche care o susţineau şi închise albumul. Makonnen îl urmări nedumerit şi puţin speriat. Ce anume din fotografie îl tulburase atît de puternic pe american? Patrick se uită din nou, fugar, la fotografie şi o puse în buzunarul de la haină.

– Părinte, zise el, întorcîndu-se brusc, vreţi să rămîneţi puţin înăuntru? Vreau să mă duc pe-afară să o caut pe Ruth. E plecată de mult timp. Dincolo de fereastră se iviseră primele semne ale înserării. Patrick îşi luă pardesiul de pe perete şi-l îmbrăcă. Era

o haină de oraş, nepotrivită aici, la ţară. Îi lipsea capacitatea lui Ruth de a se adapta la condiţiile de mediu. La uşă se opri. Părinte, vă rog să încuiaţi uşa după mine. Să nu deschideţi decît dacă sînt eu sau Ruth. În dulapul din spatele dumneavoastră găsiţi o puşcă.

– Dar nu pot ...

– Nu vă cer să trageţi în nimeni, dar vă sfătuiesc să o ţineţi la îndemînă. Dacă cineva vrea să vă facă probleme, încercaţi să le-o fluturaţi prin faţă şi să păreţi cît mai hotărît. Mă întorc repede.

Îşi strînse cordonul de la haină şi îşi ridică gulerul, ca să se ferească de vînt. Cînd ieşi pe uşă, îl trecu un fior. În spatele lui, îl auzi pe Makonnen răsucind cheia în broască.

Ruth nu era nicăieri în grădină. O strigă, mai întîi încet, apoi mai tare, dar nu primi nici un răspuns. La capătul grădinii, o portiţă joasă dădea în şosea. Se uită în ambele direcţii: un tractor mergea încet spre Laragh, trăgînd după el o remorcă plină cu baloturi de fîn. Lumina pălea. În trei sferturi de oră avea să fie beznă.

Traversă şoseaua şi merse spre aleea din spatele hotelului. Un aer melancolic se aşezase peste toate, potrivindu-se perfect cu starea lui sufletească. Lacul era în dreapta, dar nu se vedea de pe alee. Mai aproape, turnul rotunjit şi grupul de ruine cenuşii care-l înconjurau erau vizibile printre copaci.

În afara sezonului, ruinele erau părăsite. Văzu o siluetă aplecată printre pietrele de mormînt şi o strigă pe Ruth; dar nu era decît o bătrînă cu batic care aranja flori de iarnă pe un mormînt recent. O salută din cap şi trecu mai departe. Morminte mai vechi le înlocuiau pe cele noi, bolţi pline cu flori de plastic, muşchi şi licheni. În locul inscripţiilor în culori vii, în engleză, pietrele purtau litere şterse, în latină sau irlandeză. *Or do Diarmait*. O rugăciune pentru Dermot. *Or do Pádraig*. O rugăciune pentru Patrick. Întoarse capul, dar bătrîna dispăruse.

Venise aici, o dată, cu Francesca. Era primăvară, sfîrşitul lui martie sau începutul lui aprilie. Îşi aminti florile roz ale pomilor şi razele soarelui pe pietrele gri. În ziua următoare îi scrisese o poezie. Încă îşi mai amintea primele versuri:

Lîngă o piatră ascuţită din Glendalough
am văzut un corb tremurînd în vînt
şi l-am văzut pe Kevin păşind
peste valuri negre,
de la un ţărm înnegurat la celălalt.

Chiar şi acum, în cimitirul rece, posomorît, cînd avea mîinile pătate de sînge nevinovat, iar anii se întindeau ca o pustietate nesfîrşită, cuvintele poemului îi reveniră în minte. Cuvintele veniră şi, împreună cu ele, imagini pe care le readuseră la viaţă în aerul rarefiat al prezentului: părul negru căzînd pe un umăr vag luminat, ochii cenuşii în semiîntunericul camerei cu rafturi de cărţi, dinţii albi apăsînd buzele moi, conturul rotunjit al sînilor mici prin materialul subţire al bluzei. Şi un pandantiv de aur pe care era gravată o menora cu şapte braţe, încununată cu o cruce.

În timp ce se apropia de lac, gîndurile i se întorceau necontenit la fotografia din albumul lui Balzarin. Nu avea nici o îndoială că era Francesca. Chipul ei ocupa o mare parte din memoria lui. Deja fotografia din album îşi găsise un loc acolo, printre alte mii de imagini. Mai calm acum, se gîndi din nou la ea, încercînd să înţeleagă ce căuta printre celelalte fotografii. În plus, se strădui să-şi dea seama cum se schimbase situaţia datorită acestui fapt, dacă se schimbase în vreun fel. Era aceasta adevărata conexiune, nodul care-l lega pe el de De Faoite, de Cekulaiev şi de ucigaşii lor?

Cînd dădu un colţ, alunecă pe iarba jilavă şi se dezechilibră, lovindu-se de o piatră de mormînt. Încercînd să se ridice, observă că inscripţia de pe piatră era ştearsă şi ilizibilă. Nu mai

rămînea nimic pentru a identifica rămăşiţele de dedesubt: nici numele, nici vîrsta, nici data naşterii sau a morţii.

În secunda următoare, cînd se sprijini cu toată greutatea de piatra dărăpănată, ca să se ridice, îi veni cel mai înfiorător gînd cu putinţă. Se clătină ameţit şi cuprins de greaţă. Pentru a doua oară în mai puţin de o oră, simţi că lumea lui se cutremură şi se spulberă în toate direcţiile.

Nu se poate! îşi spuse el. Dar în adîncul sufletului ştia că se putea. Vîrî mîna în interiorul hainei şi scoase fotografia Francescăi.

La început nu-i sărise în ochi. Văzuse morminte în atîtea fotografii, iar atenţia lui fusese concentrată asupra Francescăi. Dar acum, ca şi cum s-ar fi risipit ceaţa îngheţată care îl înconjura, văzu destul de limpede un mormînt în fundal.

Francesca fusese fotografiată în faţa propriului ei mormînt, vie, surîzînd puţin, ca o fantomă surprinsă într-o rază de soare.

DOUĂZECI ŞI DOI

La apus, soarele îşi începuse lungul drum spre Atlantic. Păsările se pregăteau pentru noapte. Vîntul se înteţea din nou, aplecînd vîrfurile desfrunzite ale copacilor. Mai era doar atîta lumină cît să vadă pe unde mergea.

Continuă să coboare spre lac. Prioritatea sa era Ruth. Nu-i răspunsese la nici o chemare şi începuse să se îngrijoreze.

Lacul îi apăru drept în faţă. Era cel mai mic din cele două lacuri de la Glendalough. Coline întunecate îl înconjurau, iar pe maluri unduiau trestii înalte şi subţiri asemenea buclelor de mătase împletită. Pe suprafaţa apei luneca o pasăre albă, solitară, cu penele sclipind roşietic în razele asfinţitului. Lumina şi apa se contopeau în urma sa. În umbrele de pe mal ţipă un bîtlan, întîmpinînd noaptea.

Trecu cu privirea de-a lungul şi de-a latul întinderii vaste de apă cu reflexe roşcate. Absenţa luminii îi îngreuna căutarea, iar el ştia că jacheta ei verde era un camuflaj perfect, indiferent de distanţă. Îşi făcu palmele pîlnie la gură şi strigă tare. Dar numai un ecou slab ajunse înapoi la el, ca şi cum şi-ar fi bătut joc de îngrijorarea lui. Poate că Ruth pornise deja înapoi spre cabană, pe alt drum decît de obicei.

O luă pe cărarea din stînga şi merse repede de-a lungul ţărmului lacului. Cînd coti după un colţ, o văzu la cîţiva iarzi în faţă. Şedea pe prundişul de lîngă malul apei, sprijinită cu spatele de o stîncă. Cîteva minute în plus şi ar fi devenit aproape invizibilă, o simplă umbră verde-închis, pierdută în noapte. O strigă pe nume şi alergă spre ea.

Înainte de orice observă sîngele, strîns într-o băltoacă la baza stîncii. Apoi văzu unghiul în care îi era aplecat capul.

Mîinile îi fuseseră legate strîns la spate, iar în gură avea un căluș, ca să nu poată striga. Pistolul fusese, probabil, cu surdină. Sîngele se închegase în jurul găurii de glonte din frunte. Cel mai mult sîngerase prin gaura mai largă din spate, pe unde ieșise glontele. Avea ochii încă deschiși, fixați asupra lacului, ca și cum ar fi urmărit pasărea care aluneca pe el. Îi închise și-i scoase călușul, apoi rămase uitîndu-se la ea, întrebîndu-se ce să spună. Se simțea stînjenit și tulburat. Ea ar fi știut, se gîndi el. Ar fi știut să spună cele mai potrivite cuvinte. Dar singurul zgomot era cel al lacului agitat de vîntul rece din nord.

Se ridică și privi peste apele cenușii. Acestea tremurară tainic, dar nu-i spuseră nimic. Încleștă pumnii, și unghiile i se înfipseră în palme, lăsînd dîre subțiri de sînge.

Un zgomot neașteptat îl readuse la realitate: un elicopter îi trecu pe deasupra capului, zburînd jos, ca și cum ar fi căutat un loc pentru aterizare.

Iisuse! se gîndi. Makonnen era încă singur la cabană.

Dezlipindu-se cu greu de lac, se întoarse și o luă la fugă spre dreapta. O scurtătură trecea prin cîmp, peste niște ziduri joase de piatră, și ajungea în șosea. Alergă dezordonat, încercînd să evite pietrele și tufișurile abia vizibile în bezna din ce în ce mai deasă. Aerul rarefiat îi umplea plămînii. Sub tălpi simțea pămîntul ud și moale, lipindu-i-se de încălțăminte. Își croi drum cu greu printre ferigi și apoi urcă o pantă abruptă. Elicopterul trecu din nou; pe coadă îi clipeau două becuri, unul alb și unul roșu.

În vîrful dealului, sări peste ultimul zid și ajunse în stradă. Cabana se afla în dreapta lui, dincolo de cele trei benzi ale șoselei. Se îndreptă spre ea la pas, dar inima îi bătea puternic. Făcu eforturi să rămînă calm.

Cînd se apropie de poartă, desluși silueta unui bărbat care stătea în picioare în fața ei, la marginea peticului de iarbă.

– Tu eşti, Michael? întrebă Patrick cînd ajunse destul de aproape ca să poată fi auzit. Omul nu răspunse. Ia uite, am crezut că e prietenul meu, Michael, spuse, venind mai aproape. Dacă omul aştepta un american, spera ca accentul fals să-l păcălească. Strecură o mînă în buzunar şi simţi că străinul devine prudent la gestul lui. Scoase un pachet de ţigări şi omul se relaxă. Aveţi un foc, domnule? întrebă Patrick, scoţînd o ţigară din pachet. Doamne, ce bine mi-ar prinde un fum!

Omul scotoci puţin într-un buzunar şi scoase o cutie de chibrituri. Patrick păşi în faţa lui, cu ţigara în gură. Necunosctul scăpără un chibrit. Cînd acesta se aprinse, omul văzu faţa lui Patrick şi-şi dădu seama, prea tîrziu, ce greşeală făcuse. Patrick îl lovi cît putu de tare cu pumnul în stomac. Cînd bărbatul se îndoi cu răsuflarea tăiată, Patrick îşi ridică brusc genunchiul şi îl izbi în bărbie. Se auzi un trosnet şi omul se prăbuşi în spate, pe şosea, lovindu-se violent cu capul de ciment.

Patrick găsi arma şi o strecură în cureaua pantalonilor. Se îndreptă şi privi în sus şi în jos, pe şosea. Nici ţipenie de om. Dar era posibil ca elicopterul să fi aterizat, cu mai mulţi oameni, prin apropiere. Trebuia să acţioneze rapid. Rapid şi silenţios.

Între poartă şi cabană se întindeau vreo două sute de iarzi de grădină, în mare parte năpădită de buruieni. În bucătăria situată în dreapta intrării principale, la stînga lui Patrick, era lumină. Văzu lumină şi într-unul din dormitoarele de sus.

Îşi scoase pardesiul. În întuneric n-ar fi făcut decît să-l dea de gol. Pe sub el avea un jerseu închis la culoare şi pantaloni largi. Se aplecă, îşi frecă mîinile cu noroi şi se mîzgăli cu el pe faţă.

Evitînd cărarea, porni spre casă, alunecînd ca o umbră prin beznă. Ochii i se obişnuiseră cu întunericul, iar terenul îi era familiar. Deocamdată lucrurile erau în favoarea lui.

Aproape de faţada cabanei erau cîteva tufişuri de rhododendron. Se ghemui la pămînt şi trecu prin spatele lor. Silueta unui

singur bărbat care stătea de pază la uşă abia se întrezărea. O maşină străină fusese parcată lîngă Mercedes-ul lui Ruth.

Se întoarse spre stînga şi înconjură casa. În spate totul era liniştit. Nu exista o uşă în dos, doar două geamuri joase. Putea intra pe acolo, dar mai rămînea gardianul din faţă, care putea să cheme în ajutor pe oricine mai era prin zonă. Hotărî să se ocupe mai întîi de gardian.

Cu o lună în urmă, el şi Ruth puseseră capcane pentru iepuri printre copacii din spatele cabanei. Era dificil să le găsească acum, în întuneric, dar se gîndi că ştia drumul destul de bine ca să încerce. Găsi un frasin uriaş care fusese aproape în întregime ars de către tinichigii anul trecut. Cîţiva paşi mai la stînga, trebuia să fie o capcană.

Era încă acolo. Bîjbîi prin iarbă şi o dezlegă de băţul de care era fixată. În cîteva secunde avea o bucată de sîrmă solidă. Nu era ideală, dar avea să meargă. Găsi o batistă în buzunarul pantalonilor şi o rupse în două. Înfăşurate în jurul capetelor sîrmei, cele două fîşii alcătuiau mînere acceptabile.

Se furişă în vîrful degetelor pînă la colţul cel mai îndepărtat de bucătărie al casei şi se uită in jur. Omul era tot la uşă. Într-o mînă avea o puşcă automată. Problema lui Patrick era cum să ajungă în spatele lui fără să fie văzut.

Se auziră glasuri înăbuşite. Un bărbat ridicase tonul de furie, dur şi ameninţător. Dar răspunsul lui Makonnen abia răzbătu pînă la el. Preotul era încă în viaţă. Dar pentru cît timp?

Paznicul făcea o greşeală elementară. Atenţia lui era concentrată mai mult asupra zonei din dreapta, unde cădea lumina din bucătărie. Patrick se lăsă la pămînt şi începu să se tîrască, pe lîngă perete, spre gardian.

Dintr-o dată, omul întoarse capul şi se uită spre stînga. Patrick se opri şi îşi ţinu răsuflarea. Lucrurile erau încă în avantajul lui: întorcîndu-se de la lumină la întunericul de smoală din stînga, ochii gardianului nu avuseseră timp să se acomodeze.

Patrick aşteptă pînă cînd acesta îşi întoarse privirea în altă parte şi începu din nou să se tîrască.

Clipa aceasta fuse cea mai cumplită, cînd trebui să se hotărască să ucidă. Orice ezitare se putea dovedi fatală. Se gîndi la Ruth, la sîngele care îngheţa pe stînca cenuşie de lîngă lacul întunecat. Strînse sîrma în mîini şi începu să se ridice.

Bărbatul se întoarse cu ochii holbaţi de groază. Înainte de a avea timp să-şi revină sau să strige, Patrick se aruncă asupra lui, îi trecu sîrma peste cap şi o smuci tare în jurul gîtului. Sîrma îi pătrunse în palmele protejate doar de materialul subţire al batistei.

Arma căzu pe pămînt cu un zornăit. Omul se trase în sus şi înapoi, cu mîinile ridicate la gît, zbătîndu-se disperat. Patrick simţi cum sîrma îi pătrundea în carne şi trase mai tare, neluînd în seamă durerea din palme şi mila pentru victima sa. Necunoscutul scoase un sunet gros, ca un rîgîit, apoi deveni frenetic şi se răsuci, aruncînd în joc ultima fărîmă de putere. Dar Patrick rămase ferm, trăgînd de sîrmă într-o parte şi-n alta, spintecînd tot mai adînc gîtul moale, ca şi cum ar fi tăiat în brînză.

Bărbatul se înmuie, iar Patrick îl prinse în cădere şi îl aşeză încet pe pămînt. Mîinile îl usturau, dar asta era tot ce simţea. Nici urmă de remuşcări, de mînie, de repulsie. Acestea aveau să vină mai tîrziu sau poate niciodată.

Rămase mai mult de un minut ghemuit în umbra peretelui, cu arma pregătită, privind uşa. Nu veni nimeni. Auzi din nou glasuri: cel aspru, apoi al lui Makonnen, implorînd, şi, în cele din urmă, un al treilea, limpede, rece şi măsurat. Voia să prindă cel puţin pe unul din ei viu.

Deschise încet uşa, chinuindu-se disperat să-şi aducă aminte dacă scîrţîia sau nu. Nu scîrţîi. O clipă mai tîrziu, se afla pe coridor. Uşa de la bucătărie era în stînga lui. Trase aer adînc în piept şi întinse mîna spre clanţă, rugîndu-se să nu-l părăsească norocul.

DOUĂZECI ŞI TREI

Avantajul surprizei fu de partea lui. Uşa se deschise în dreapta, oferindu-i o rază de tragere care acoperea cea mai mare parte a bucătăriei. Erau doi bărbaţi alături de Makonnen, îmbrăcaţi în hanorace verzi. Unul în picioare, celălalt şedea la masă, în faţa preotului. Patrick ocoli dintr-o mişcare uşa şi se aşeză direct în poziţie de tras, cu picioarele depărtate şi braţele la nivelul corpului.

– Mîinile sus!

Totul se petrecu cu încetinitorul. Bărbatul care stătea în picioare se aruncă într-o parte, trăgîndu-l şi pe Makonnen la pămînt, împreună cu el. Cînd zbură scaunul de sub el, preotul alunecă şi se prăvăli în direcţia opusă atacatorului său. Se auzi o împuşcătură. Glontele zbură aiurea, trecînd la cîteva picioare de Patrick. Acesta trase două focuri, prin masă, unul după altul. Bărbatul de pe podea horcăi şi apoi tăcu.

Cel de la masă rămase nemişcat. Patrick îl ameninţă cu pistolul.

– Pune mîinile întinse pe masă! Să nu mişti un deget! Făcu un pas spre centrul camerei. Părinte Makonnen, strigă el, sînteţi teafăr?

Urmă o tăcere scurtă, apoi preotul raspunse:

– Da, da. Sînt teafăr.

– Dar el? Se referea la bărbatul de pe podea.

Altă pauză. Cînd vorbi, în cele din urmă, glasul lui Makonnen sună acuzator.

– Cred că e mort.

– În cazul ăsta, ajutaţi-mă să-l leg pe prietenul lui. Vreau să-l luăm cu noi. Are să ne spună o mulţime de lucruri.

Bărbatul de la masă vorbi pentru prima oară. A lui fusese vocea aceea rece pe care Patrick o auzise prin geam. Chiar şi acum era tăioasă, lipsită de orice emoţie. Era înalt şi foarte slab, în vîrstă de aproximativ şaizeci de ani, cu părul alb ca zăpada, lăsat puţin lung. Trecuse mult timp de cînd el şi Patrick se întîlniseră ultima oară.

– Îţi pierzi timpul, Patrick. Nu mai ai unde să fugi acum. De ce nu renunţi? Cît mai eşti încă în viaţă. Nu vrem să-ţi facem nici un rău, Patrick. Vrem doar să ţii pentru tine, un timp, anumite lucruri. Nu e vina ta, nu aveai de unde să ştii.

Patrick nu răspunse. Ţinînd pistolul îndreptat spre el, îl ajută pe Makonnen să se scoale în picioare. O tîmplă a preotului sîngera, dar, altfel, părea nevătămat. Patrick era neliniştit. Fuseseră doar patru oameni sau mai erau şi alţii, alertaţi deja de împuşcături?

– Eşti singur? îl întrebă pe bărbatul cărunt. Străinul zîmbi, dar nu spuse nimic. În cămin, focul aproape se stinsese. Un miros vag de cărbune plutea prin aer. Bezna se adunase, adîncă, în spatele ferestrei. Patrick veni lîngă el şi îi puse pistolul la tîmplă. Am întrebat dacă eşti singur. Crede-mă, dacă sînt nevoit, te împuşc.

Trase piedica pistolului. Barbatul îi zîmbi rece, liniştit, perfect calm.

Makonnen făcu un pas înainte.

– Domnule Canavan, dumneavoastră...

– Vă rog, părinte, lăsaţi-mă să mă ocup eu.

Preotul rămase tăcut, nehotărît cum era mai bine să acţioneze. Canavan părea un om cu principii morale sau, dacă nu, cel puţin hotărît să evite crime inutile. Şi totuşi, din cîte ştia el, omorîse deja trei oameni şi ameninţa să-l împuşte şi pe al patrulea.

Bărbatul de pe scaun îi susţinu privirea lui Patrick fără să clipească. În ochii lui nu se citea numai simpla nepăsare, ci mai mult: siguranţă, convingere, consimţire. Da, se gîndi Patrick, poate asta era: o acceptare voită, înrădăcinată într-o siguranţă absolută a propriei dreptăţi. Dar de ce anume se simţea Miles Van Doren îndreptăţit?

– De ce ai ordonat să o omoare? întrebă Patrick. Fu nevoit să se lupte ca să-şi păstreze siguranţa în voce. Era fiica ta. Propria ta fiică.

Van Doren îl privi cu dispreţ, aşa cum se uită o pisică la un copil zgomotos, cu un dezinteres studiat. Sprîncenele îi erau mai dese şi mai închise decît părul şi i se arcuiau deasupra ochilor, făcîndu-i mai adînci şi mai întunecaţi. Pielea subţire îi era întinsă pe oasele feţei, ca un strat de hîrtie cerată. Capilarele subţiri îi străbăteau suprafaţa pielii ca firele unui material prost ţesut, roşii pe fondul cenuşiu, asemenea unor rîuri îngrămădite la întîmplare pe harta unui deşert alb, fără viaţă.

– Nu te enerva, Patrick. Eşti amestecat în ceva ce nu înţelegi. Asta nu e o problemă a Agenţiei. Să spunem că Ruth a fost un fel de... plată, o datorie, un sacrificiu – greu de înţeles pentru tine. N-am avut de ales. Sincer. Ştia lucruri pe care n-avea nici un drept să le ştie. Se implicase mult prea adînc. Ca şi tine, Patrick. Ar fi trebuit s-o laşi baltă după afacerea cu Cekulaiev. Miza e prea mare pentru noi, ca să ne permitem să ne jucăm.

Patrick devenise neliniştit. Simţi că Van Doren încerca să cîştige timp. În depărtare se auzea un zumzăit. Patrick îşi dădu seama că se apropia elicopterul.

– În picioare, se răsti el. Putem vorbi despre asta mai tîrziu, după ce ieşim de-aici.

– Ţi-am spus deja, Patrick, îţi pierzi timpul. Lasă arma. Dacă te porţi raţional, n-ai de ce să-ţi faci griji. Am influenţă, pot să te asigur că o să ieşi din afacerea asta nevătămat. Altfel... Van Doren ridică din umeri.

Patrick începu să răspundă, dar vocea îi fu acoperită de un zgomot asurzitor. Aerul se umplu de el şi, o secundă mai tîrziu, o erupţie de lumină sfîşie întunericul, ca şi cum o mînă uriaşă ar fi rupt o cortină neagră, groasă, de sus pînă jos.

Patrick se retrase de la fereastră, pe jumătate orbit de străfulgerarea de lumină. Van Doren îşi încercă norocul. Împinse scaunul înapoi şi-l apucă pe Patrick de braţ. Arma se descărcă şi glontele trecu la cîţiva ţoli de capul lui Van Doren. Împuşcătura fu acoperită de huruitul elicopterului care se pregătea să aterizeze pe pajişte.

Patrick îşi pierdu echilibrul şi se înclină spre cel care-l atacase. Van Doren îl răsuci împrejur şi-i suci dureros braţul la spate, forţînd degetele amorţite să dea drumul pistolului. Afară, întunericul se reinstală imediat ce elicopterul ateriză, aruncînd frunze moarte şi crenguţe în aerul agitat.

Ţinînd braţul lui Patrick la spate, în sus, pe punctul de a-i disloca umărul, Van Doren îşi folosi cealaltă mînă pentru a apuca arma. O propti în ceafa lui Patrick, fără să scoată un cuvînt, nici foarte blînd, nici foarte brutal. Apoi se aplecă şi-l sărută în creştetul capului, cu duioşie, ca un amant care-şi sărută partenerul adormit.

Afară, pilotul opri motorul. O linişte profundă se aşternu în noapte. Patrick îşi ascultă bătăile inimii, aflată la numai cîteva secunde de oprirea finală.

Simţea încordarea lui Van Doren, ştia că degetul apăsa trăgaciul, că totul se sfîrşise, că sărutul fusese un simbol al trădării sau, poate, al pocăinţei.

– Vă rog să aruncaţi arma. Cel care vorbise fusese Makonnen, speriat, dar ferm. Nu mă obligaţi să vă împuşc. Nu vreau, dar am s-o fac, dacă trebuie. Credeţi-mă.

Van Doren nu-şi slăbi strînsoarea, nici asupra pistolului, nici asupra braţului lui Patrick. Se uită în jur aproape nepăsător.

Makonnen luase pistolul celui pe care-l împuşcase Patrick. Mîna nu îi era foarte sigură, dar era prea aproape de ţintă ca să rateze.

– Ce s-a întîmplat, părinte? întrebă Van Doren. V-au dispărut brusc toate scrupulele?

Preotul clătină din cap. Nu era genul de om care să aibă revelaţii neaşteptate sau modificări radicale de principii.

– Nu înţelegeţi, spuse el. N-aş fi vrut ca domnul Canavan să vă împuşte cu sînge rece. Dar acum nu mai e cu sînge rece. Ca să-i salvez viaţa, sînt dispus să o iau pe a dumneavoastră. Înţelegeţi acum?

Patrick sesiză ezitarea lui Van Doren. Makonnen mai făcu un pas înainte. Afară se auziră paşi pe pietriş. Cineva strigă.

Van Doren se întoarse pe jumătate şi-i răspunse:

– Sînt aici! Îl am pe Canavan, dar preotul e înarmat. Aveţi grijă.

Se auzi o bufnitură şi cineva sparse uşa. Doi oameni în hanorace verzi dădură buzna înauntru, cu puşti automate în mîini. Makonnen nu tresări şi nu întoarse capul. Acum ţinea pistolul cu ambele mîini; strînsoarea îi devenea din ce în ce mai sigură, cu fiecare clipă.

Nou-veniţii ezitară. Îşi aţintiră puştile asupra preotului, dar ştiau care erau riscurile dacă ar fi deschis focul.

– Lăsaţi arma jos, părinte, zise Van Doren.

Continuă să ţină braţul lui Patrick într-o poziţie dureroasă.

– Voi trage, spuse Makonnen. Spuneţi-le prietenilor dumneavoastră să coboare puştile.

– Fiţi rezonabil, părinte. Dacă mă omorîţi, oamenii mei vă vor împuşca în secunda următoare. Ce veţi obţine? Pur şi simplu, veţi muri cu mîinile pătate de sîngele meu.

Makonnen şovăi. Van Doren îl privi drept în ochi, ca şi cum l-ar fi provocat să tragă. Preotul dădu drumul armei pe podea.

Unul dintre cei veniţi se apropie de Makonnen şi îl apucă brutal de braţ.

– Duceţi-l la elicopter, ordonă Van Doren. Eu îl iau pe Canavan. Îi ducem pe amîndoi la Migliau. Are nişte întrebări la care doreşte să primească răspunsuri. Se întoarse către al doilea pistolar. Tu va trebui să rămîi aici cu Mark pînă cînd trimit pe cineva după voi; nu e loc în elicopter pentru şase persoane. Du-te şi spune-i lui John să pornească motorul. Ieşim imediat.

Omul se întoarse şi ieşi afară. O clipă mai tîrziu auziră zumzăitul motorului de elicopter pornit din nou. Patrick fu smucit dintr-o parte în alta şi împins spre uşă. Makonnen îl urmă împreună cu celălalt bărbat înarmat.

Pe drum spre elicopter, Van Doren îşi puse arma înapoi în buzunar. Patrick se împiedică pe pietriş, dar bătrînul îşi menţinu strînsoarea. Se aplecară şi intrară sub elice. La uşă, Van Doren dădu drumul braţului lui Patrick pentru a-i permite să urce în aparat.

Patrick aştepta. În clipa în care braţul îi fu eliberat, se întoarse şi-l cuprinse pe Van Doren in jurul pieptului. Înainte ca celălalt să poată reacţiona, Patrick îl înălţă cu toată putera. Se auzi un scrîşnet înfiorător cînd paletele elicei loviră capul lui Van Doren, transformîndu-l în terci, urmat în secunda următoare de un scîrţîit strident, cînd mecanismul elicei se dezechilibră. Sîngele se împrăştie peste tot. Trupul lui Van Doren se zbătu de două ori şi alunecă de sub paletele deformate drept spre Makonnen şi spre cel care îl ţinea.

Pistolarul îngheţase de groază. Înainte de a-şi putea reveni, Patrick îl trînti la pămînt, împreună cu preotul. Se auzi o împuşcătură; celălalt bărbat deschisese focul pe deasupra lor. Patrick se răsuci, înşfăcă puşca automată de jos, o ridică şi apăsă pe trăgaci. Bărbatul se clătină şi căzu pe spate.

– Haideţi să plecăm de-aici!

Se aplecă şi-l ridică pe Makonnen în picioare. Cel pe care îl răstumase încercă să-l prindă de picior, dar Patrick păşi într-o parte şi-l izbi cu putere în gură.

Mercedes-ul lui Ruth era exact unde îl parcase, în faţa cabanei. Cheia trebuia să fie în contact, unde o lăsa întodeauna.

Patrick alergă spre maşină, cînd trăgîndu-l, cînd împingîndu-l pe Makonnen. Îl aruncă pe preot pe scaunul de lîngă şofer. Din spatele lor izbucni o salvă automată. Patrick se întoarse şi trase înapoi, la întîmplare, apoi ocoli în fugă maşina şi se aşeză la volan.

– Luaţi asta, urlă el şi împinse puşca în braţele lui Makonnen. Folosiţi-o dacă e nevoie, ca să-i ţineţi departe.

Preotul tremura, iar buzele i se mişcau, repetînd o rugăciune. Era bolnav şi amorţit. Patrick îşi aruncă puşca în poală şi răsuci cheia. Motorul porni de la prima cheie. A doua salvă trecu pe lîngă ei tocmai cînd Patrick dădu drumul ambreiajului şi porni în trombă. Îşi aduse aminte să aprindă farurile abia după ce intraseră pe şosea şi străbătuseră deja jumătate din drumul spre Laragh.

MORŢII

Iisus Hristos, Martorul cel credincios, Cel întîi născut din morți.

Apocalipsa Sfîntului Ioan Teologul: 1:5

DOUĂZECI ŞI PATRU

Veneţia

Nici un sunet. O tăcere adîncă şi amară acoperea totul. Bezna era întreruptă doar de luminiţe galbene asemenea unor lumînări împrăştiate pe întinderea unor mlaştini pustii. Se mişca în întuneric, iar liniştea îl înconjura stăruitoare şi vag amenintătoare. După un timp, vederea i se limpezi şi reuşi să desluşească ceva din împrejurimi.

Se afla într-un fel de barcă micuţă cu vîsle, care intra adînc în apă şi luneca fără zgomot pe suprafaţa pustie pe care alternau lumina şi întunericul. Se legăna uşor într-o parte şi-n alta pe măsură ce înainta, într-o linie dreaptă, crestînd luciul delicat cu prova. Cu o tresărire, recunoscu forma caracteristică a provei: *ferro*-ul în evantai al unei gondole veneţiene.

Aruncă o privire fugară înapoi. La pupa, un gondolier înalt, îmbrăcat în negru, se arcuia peste vîsla lungă, răsucind-o în acea neobişnuită manieră veneţiană, în locaşul ei de lemn. Inexplicabil, ştia că locaşul acela se numea *forcola,* dar nu-şi amintea să fi învăţat vreodată acest cuvînt. De pupa răsucită atîrna un felinar, care lăsa o dîră frîntă de aur pe apa din spatele lor. Dar chipul gondolierului rămînea ascuns în umbră, în spatele unei pălării moi, cu boruri largi. Întoarse capul şi privi din nou în direcţia în care înaintau.

Şedea pe un scaun cu spătar înalt, delicat curbat şi decorat cu delfini auriţi şi cai de mare arămii. Mîngîie perna pe care stătea: era de catifea groasă, moale la atingere. Se lăsă pe spate, aşteptîndu-se să audă clipocitul apei sau răsucirea vîslei în *for-*

cola, dar nu auzi nimic. Trebuia să fie în Veneţia, dar unde exact? Şi cine îl ducea cu gondola? Şi de ce? Încercă să articuleze întrebările, dar nu reuşi să deschidă gura.

În acel moment, ca şi cum ar fi răspuns dorinţei sale, luna ieşi din spatele norilor negri şi răspîndi o lumină albicioasă, diafană, pe apele tremurătoare. Se afla pe Grand Canal şi luneca exact pe mijlocul canalului larg mărginit de case înalte şi de *palazzi* aurite. Văzu peste tot ferestre gotice, acoperite cu marchize şi scăldate în lumina lumînărilor. În locurile în care *fondamente* şi *rive* ajungeau la marginea canalului, erau torţe înălţate pe stîlpi. În faţa palatelor, felinare masive atîrnau de terasele de la etaj, răspîndind o lumină stranie, pîlpîitoare, peste stîlpii de acostare şi peste ambarcaţiunile micuţe legate de ei.

Se întîmpla ceva teribil de ciudat. La început nu-şi dădu seama ce era, doar că era ceva diferit, că se petrecuse o schimbare oarecare. Dar nu ştia dacă lumea materială suferise o transformare sau dacă propria lui conştiinţă era cea care o deforma.

Alte bărci pluteau sau săgetau pe lîngă ei – *sandoli* zvelte, împinse de vîsle încrucişate, şi gondole vopsite în negru, multe echipate cu *felze*, cabine negre, curbate, care ascundeau identitatea pasagerilor de privirile indiscrete. *Traghetii* uşoare îi transportau pe oameni de la un mal la celălalt, strecurîndu-se cu dibăcie prin traficul principal.

Recunoscu faţadele palatelor de pe ambele părţi. Francesca îl instruise bine, atrăgîndu-i atenţia asupra lor în nenumăratele lor plimbări pe Canal. În artă şi în arhitectură, ca şi în dragoste, ea îi fusese călăuza. Observă că mergeau de la nord spre sud, îndepărtîndu-se de *terraferma*, spre San Marco şi lagună. La dreapta întrezări Fondaco dei Turchi, o clădire în ruină care adăpostise cîndva bazarul veneţian al negustorilor turci. Aproape vizavi de el, pe stînga, se înălţa Palazzo Vendramin-Calergi, unde murise Wagner, singur şi nebun.

Numele palatelor şi ale familiilor care locuiseră în ele i se perindară prin minte ca un şir de fantome cenuşii: Bastaggià,

Errizo, Priuli, Barbarigo, Pesaro, Fontana, Morisini – o adevarată litanie a morţilor, ale căror case măreţe se înălţau ca nişte morminte din apa scăldată în lumina lunii. Ştia că ceva nu se potrivea. Dar ce?

Ajunseră la Ca' d'Oro, cu basoreliefurile sale aurite şi capitelurile albe, strălucind în lumina sutelor de torţe, în timp ce fiecare fereastră era luminată de mii de lumînări. În alternanţa de aur, lambriuri roşii şi albastre, chinovar şi aquamarin, tremurau razele lunii.

Barca trecu mai departe, spre Ca' da Mosto, situată la începutul meandrei prin care Canalul coteşte către Ponte di Rialto. Întoarseră încet de-a lungul buclei largi. Podul îi apăru în faţa ochilor ca o corabie uriaşă, cu luminile aprinse la ferestrele prăvăliilor care alcătuiau partea sa centrală. Deodată, în depărtare, la vest de pod, cerul se umplu de steluţe luminoase. Artificiile explodară fără zgomot deasupra pieţei San Polo. Rachetele poleiră noaptea în roşu şi auriu. Mingile de foc săriră în aer, împrăştiind o ploaie de steluţe, ca un curcubeu. Focul cădea în cascade, luminînd acoperişurile, foişoarele şi vîrfurile turnurilor înalte.

În lumina artificiilor, văzu limpede faţada clădirii de pe stînga, de care se apropia. Recunoscu Fondaco dei Tedeschi, un complex din secolul al şaisprezecelea care găzduise apartamentele, birourile şi depozitele vechii colonii germane de negustori. Faţada şi o latură a clădirii sclipiră în culori. Zidurile erau acoperite de două mari fresce, pictate de doi artişti geniali. Îşi aminti numele lor: Giorgione şi Tiţian. Amîndoi fuseseră convocaţi după ce un incendiu distrusese edificiul original, în 1505.

Şi tot acolo îşi dădu seama, ca şi cum acea parte a creierului său care dormea s-ar fi trezit brusc şi i-ar fi şoptit la ureche cumplitul adevăr; acolo se găsea teribila greşeală, adevărata demenţă. Frescele n-ar fi trebuit să existe. Cea a lui Giorgione căzuse în ruină, mai rămăsese din ea doar un fragment, la galeria Accademia, singura lui operă dovedită ca fiind autentică. Cea

a lui Tițian nu mai era decît un amestec cețos de culori șterse pe zidul clădirii, amintire a gloriei trecute și nimic mai mult. Însăși vechea Fondaco era acum un oficiu poștal mohorît, fără vibrație artistică.

Se întoarse cu gîndul la toate locurile prin care trecuse. Fondaco dei Turchi n-ar fi trebuit să fie într-o stare de degradare atît de avansată: fusese reconstruită în secolul trecut și, mai tîrziu, devenise muzeu. Pe acoperișul de la Palazzo Vendramin trebuia să fie o pădure de antene de televiziune. Iar stratul de aur și culorile vopselelor se cojiseră de mult de pe palatul aurit al Contarinilor.

Acum nebunia se instală în el și i se încolăci în corp, ca un șarpe. Pe canal nu văzuse nici un *motoscafo*, nici un *vaporetto*, nici un fel de ambarcațiune cu motor. Gondolele nu mai aveau *felze* din secolul trecut. Nu trecuse pe lîngă nici un *imbarcadero* întesat de lume așteptînd să se urce la bordul mijloacelor de transport în comun pe apă. Nu existau nici șalupe de poliție, nici *vigili urbani*, nici ambulanțe, nici becuri electrice.

Ridică privirea. Erau aproape sub pod. Deasupra lui, siluete întunecate se înghesuiau la parapet și se uitau în jos, la el. Purtau pelerine negre și tricornuri, iar pe fețe aveau măști albe, cu cioc, ca niște păsări de pradă; era *bauta*, costumul de carnaval din secolul al optsprezecelea.

Gondola alunecă fără nici un zgomot sub bolta joasă. Luminile se stinseră. Totul se cufundă în beznă.

DOUĂZECI ŞI CINCI

– Vă simţiţi bine?

Patrick se ridică pe jumătate în pat, tremurînd. Cineva aprinsese lumina. Makonnen. Îi auzi din nou vocea.

– Vă simţiţi bine, domnule Canavan?

Era transpirat. Cînd închidea ochii, vedea în continuare, în întuneric, Canalul şi măştile albe care se uitau la el de pe pod.

– Da, şopti el. Mă simt bine. Nu vă faceţi probleme. Totul e în ordine. Stăteau împreună într-o cameră dintr-o mică pensiune de pe Rio della Verona. Cu o zi înainte zburaseră de la Glasgow la Roma şi luaseră primul tren spre Veneţia. Cît e ceasul? întrebă Patrick.

– E trecut de patru. Aţi strigat în somn. În italiană. Aţi strigat în italiană.

– Ce spuneam?

Makonnen ezită.

– Nu... nu ştiu exact. N-am înţeles toate cuvintele. O dată aţi strigat *„Chi e lei? Dove mi sta portando?* – Cine sînteţi? Unde mă duceţi?"

Erau cuvintele pe care încercase să i le adreseze gondolierului. Nu uitase. Nu uitase nimic. Gondola, faţadele întunecate, podul scăldat în lumina artificiilor; amintirea lor era vie şi clară, ca aceea a halucinaţiei pe care o suferise la Dublin. Dar acesta fusese un vis, nimic mai mult.

– De ce vă temeţi atît de tare, domnule Canavan? Ce este?

Patrick simţea cum i se răcea transpiraţia pe piele. Noaptea era răcoroasă. Simţea umezeala generală a Veneţiei, înălţîndu-se din canalul micuţ de afară.

– Ştiţi de ce mă tem, răspunse el.

– Nu, replică preotul. Nu mă refer la asta. De asta mă tem şi eu. E firesc. Aveţi dreptate să vă temeţi. Dar mai e şi altceva. Dumneavoastră vă temeţi de altceva.

Patrick nu răspunse imediat. Nu-i spusese nimic lui Makonnen despre fotografia Francescăi sau despre descoperirea că obiectul acela în faţa căruia stătea era propriul ei mormînt. Nu avusese timp să se gîndească serios la asta. Nu vorbise nici despre halucinaţia de la Dublin.

– Spuneţi-mi, părinte, începu el, credeţi în stafii?

Makonnen îl privi încurcat.

– Stafii? Nu m-am gîndit niciodată... Trebuie să ştiţi că Biserica nu încurajează oamenii să se joace cu supranaturalul. Făcu o pauză. Credeţi că aţi văzut o stafie? De asta vă temeţi? De o stafie?

În glasul preotului nu era nici urmă de ironie sau reproş. Oamenii se temeau de morţi, era normal. În Etiopia, ca şi în alte regiuni din Africa, lumea morţilor nu era perfect separată de cea a viilor.

Patrick se înfioră.

– Ascultaţi, părinte, eu nu prea ştiu nici dacă cred în Dumnezeu, cu atît mai puţin în stafii. Dar...

Cu multă precauţie, îi explică lui Makonnen ce descoperise. Scoase fotografia Francescăi din buzunar şi i-o arătă. Inscripţia de pe mormînt se vedea clar, nu era nici o umbră de îndoială. Doar identitatea Francescăi rămînea îndoielnică. Pentru Makonnen, nu pentru Patrick. Cînd termină, preotul rămase un timp tăcut. Stăteau întinşi în paturile reci, ascultînd apa care clipocea pe marginile canalului.

– De asta aţi venit la Veneţia? întrebă, în cele din urmă, Makonnen. Ca s-o găsiţi pe femeia aceasta? Credeţi că n-a murit, că cineva v-a făcut o farsă de o mare cruzime. Asta e?

– Am venit aici ca să-l găsesc pe Migliau. Ca să văd ce ştie despre Pesach.

– Dar vreţi să aflaţi şi adevărul. Vreţi s-o găsiţi pe femeia aceasta, dacă mai e în viaţă. Dacă nu e, totuşi, o stafie. E adevărat, nu-i aşa?

Patrick încuviinţă din cap. Era adevărat. Pînă în acel moment nu recunoscuse nici faţă de el însuşi. De aceea alesese Veneţia şi nu Roma ca punct de pornire al investigaţiei lor. Dar nu spuse nimic despre halucinaţie sau despre claritatea visului. Erau oare legate în vreun fel? Poate trebuia să consulte un doctor. Poate stresul ultimelor săptămîni, combinat cu presiunile care-l determinaseră să părăsească Compania...

– Stingeţi lumina, părinte. Haideţi să dormim puţin. Trebuie să pornim devreme dimineaţă.

Se trezi la şapte, neodihnit. Makonnen era deja treaz şi murmura rugăciuni într-un colţ, sub un mic crucifix de bronz. Era îmbrăcat în hainele pe care i le cumpărase Patrick din Belfast, a doua zi după fuga de la Glendalough: un pulover gros, ruginiu, pantaloni maro şi bocanci cafenii. Încă părea stînjenit în noile sale haine, ca şi cum faptul de a fi preot era, ca o carapace, între carne şi veşmintele străine, laice, pe care era obligat să le poarte. La început se împotrivise ideii de a-şi schimba sutana cu aceste haine noi, dar Patrick îl convinsese că era esenţial pentru siguranţa lui. Undeva, ochi nevăzuţi puteau să stea la pîndă după un preot negru. Makonnen nu-şi putea schimba culoarea, dar putea măcar să nu-şi afişeze ocupaţia în văzul lumii.

De la Glendalough porniseră direct spre Dublin. Pe moment, nu-i urmărise nimeni; era evident că moartea cumplită a lui Van Doren scosese elicopterul din funcţiune şi-i răvăşise pe agenţii rămaşi în viaţă. Patrick condusese ca un nebun pe străduţele întortocheate, iar Makonnen stătuse lîngă el perfect nemişcat şi supus, holbîndu-se la conul de lumină din faţă, ca şi cum ar fi fost împietrit de apariţia unei fiinţe îngrozitoare din bezna înconjurătoare.

În Dublin se opriseră doar atît cît să scoată bani de la un automat de pe stradă şi să închirieze o maşină nouă de la Boland, de pe strada Pearse. Lăsaseră Mercedes-ul lîngă Colegiul Trinity; cu puţin noroc, aveau să treacă zile pînă să descopere cineva că fusese abandonat. La ora şapte se aflau pe şoseaua Swords, îndreptîndu-se spre nord. O oră mai tîrziu, se apropiau de graniţă.

Din instinct, Patrick acţionase prudent. Graniţa irlandeză era uşor de trecut... şi uşor de supravegheat. Cunoştea o şosea interzisă care cotea spre est după Dundalk. Mergea de-a lungul falezei golfului Dundalk, apoi o lua spre Newry, trecînd pe lîngă Carlingford Lough. Ştia că era imposibil să străbată acest drum noaptea. Şoseaua şerpuia şi se răsucea neîncetat, iar în unele locuri se apropia la doar cîteva picioare de marginea falezei; fără faruri ar fi fost sinucidere curată. Dar farurile ar fi atras atenţia grănicerilor britanici care pîndeau traficul ilegal.

Petrecuseră noaptea la un motel din Dundalk şi plecaseră a doua zi, dis-de-dimineaţă. Patrick aşteptase pînă cînd drumul naţional se eliberase de maşini şi apoi întorsese la dreapta. Era un simplu drum de ţară, pe care se turnase asfalt. După ce urca o serie de serpentine, şoseaua ieşea deasupra mării. Dincolo de aceasta se vedeau munţii. Şi un rîu învăluit în mătase, care cobora spre ea. O mare roşie, o mare verde şi o mare albastră, cuprinse de văpaia răsăritului, iar deasupra munţii masivi şi plini de ceaţă.

Curînd după aceea trecuseră graniţa, deşi nu văzuseră nici o bornă care să indice acest lucru. Nu întîlniseră nici un obstacol în drum. Nu după mult timp, se aflau din nou pe şoseaua principală şi intrau în Newry.

Străbătuseră în tăcere o lume schimbată. Makonnen era într-o dispoziţie sumbră, care se potrivea cu peisajul. La fiecare colţ era cîte o biserică; o forţă religioasă oarbă, obsesivă, creştea ca un cancer în inima acestui ţinut întunecat. Pe copacii de la marginea drumului, la fel de des ca semnele de circulaţie, erau

bătute în cuie plăcuţe de tablă pe care fuseseră înscrise avertismente pentru necredincioşi: „Pregătiţi-vă să-L întîlniţi pe Dumnezeu!“, „Iisus Hristos a murit pentru păcatele voastre“, „Trebuie să renaşteţi.“

După o scurtă oprire la Belfast, pentru a încasa bani şi a schimba maşina, porniseră spre Larne. Ajunseseră în port pe la mijlocul după-amiezii şi trecuseră cu feribotul în Scoţia. Nu-i oprise nimeni. Nici la Larne, nici la Stranraer nu trecuseră prin puncte de control. Pentru prima oară de cînd părăsiseră Glendalough, Patrick răsuflase mai liniştit.

Din Glasgow erau zboruri regulate spre Roma. Preferaseră să rămînă acolo peste noapte pentru a lua cursa British Caledonian/Alitalia de la ora 7:40, via Amsterdam, decît să treacă prin Heathrow. Makonnen mai avea încă paşaportul. Sosirea lui la aeroportul Fiumicino avea să fie înregistrată, dar nu avea cum să evite acest lucru. La Roma, luaseră primul *rapido* spre Veneţia, unde ajunseseră după lăsarea întunericului. Numai patruzeci şi opt de ore trecuseră de la evadarea din Glendalough. Timpul părea mult mai lung.

– Aţi reuşit să dormiţi?

Makonnen îşi terminase rugăciunea şi stătea în picioare, cu o atitudine uşor defensivă, ca şi cum felul în care cădea lumina i-ar fi dezvăluit o faţă necunoscută a lui Patrick.

– Da, foarte bine, mulţumesc.

– N-aţi mai visat?

Patrick clătină din cap. Faptul că îşi amintea visul era neobişnuit. Nu i se mai întîmplase niciodată aşa ceva, atîta claritate, atîta bogăţie de detalii.

– Cred că ar fi bine să luăm micul dejun, zise el. Vreau să stabilim ce facem în continuare.

Era prima oară cînd unul din ei aducea vorba despre planurile de viitor. Fiecare etapă a evadării lor trecuse în următoarea, fiecare destinaţie urmase firesc celei dinainte, ca şi cum

ar fi fost purtați de o forță a naturii. Nu existase nici un plan, nici o intenție.

Luară micul dejun într-un salonaș de la parter, cu vedere spre canal. Patrick privi pe fereastră la cortina grea a luminii palide de iarnă care se lăsa, pe neașteptate, peste apă. Priveliștea nu avea nimic deosebit: fațada degradată a unui mic *palazzo,* scorojită și pătată de vreme și de umezeală. Dar aceasta îi spunea lui Patrick tot ce voia să știe: că era din nou la Veneția, că nu putea fi nicăieri în altă parte. Parcă nici nu fusese plecat vreodată.

Varul galben se cojea de pe cărămizi, cum se desface carnea de pe oase. Din loc în loc, belciuge mari de fier legau cărămizile una de alta. Jumătate din ferestre erau acoperite cu gratii, dînd impresia că locul ascundea o închisoare sau un azil de nebuni. Sus de tot, o singură fereastră era deschisă, iar cineva atîrnase la aer un covor. Pe un pervaz, mai jos, stătea o pisică mare, albă, cu un ochi albastru și unul galben; numai Dumnezeu știa cum reușise să se cațere acolo și cum avea să se mai dea jos.

Patrick era obosit. Greutatea trecutului era mare în acest loc, apăsînd toate lucrurile și toți oamenii. Nici măcar în centrul orașului Cairo sau în sudul Damascului nu simțise atît de puternic prezența trecutului. Aici avea impresia că se putea arunca o punte între el și prezent, că se putea deschide o fisură în zidurile care separau anii unul de altul. Își întoarse privirea de la scena de afară și turnă cafeaua neagră, tare, în ceașca lui Makonnen.

– Părinte, ceea ce vreau să vă cer s-ar putea să fie foarte riscant. Dacă nu vă simțiți în stare, nu trebuie decît să-mi spuneți. Nu vreau să vă oblig să faceți nimic.

Preotul își ridică privirea din ceașca de cafea și-i răspunse cu un zîmbet cam mohorît.

– Mă tem că am fost deja obligat de împrejurări. Nu eu am ales să vin aici. Nu eu am ales să fiu implicat în povestea asta. Dar sînt aici. Și sînt implicat. Sorbi din ceașcă și întinse puțin unt pe o brioșă. Fiindcă veni vorba, nu cred că ar fi bine să vă

audă cineva spunîndu-mi „părinte", nu-i aşa? Numele meu de botez e Assefa. Iar eu pot să vă spun Patrick?

Patrick încuviinţă din cap. Erau singurii oaspeţi în mica sală de mese, dar chiar şi pereţii aveau urechi – mai ales pereţii veneţieni, îşi spuse el.

– Foarte bine. Fii atent. Supravegherea lui Migliau trebuie să cadă în sarcina ta. Află tot ce poţi: programul lui zilnic, acţiunile din următoarele cîteva zile, orice lucru neobişnuit pe care l-au observat oamenii.

– Dar nu pot să-mi fac, pur şi simplu, apariţia la biserică şi să pun întrebări. Asta ai putea s-o faci tu. Te dai drept scriitor sau jurnalist american. Jurnaliştii americani sînt un fel de molimă – cînd se apropie, nimeni nu se gîndeşte decît cum să scape mai repede din calea lor. Dar cine a auzit vreodată de presa etiopiană?

Patrick băgă în gură o bucăţică de *focaccia* şi o înghiţi cu puţină cafea.

– Cunoşti pe cineva la Veneţia? Vreun prieten de la seminar sau de la Academie?

Assefa medită. Toţi prietenii lui de la Accademia Pontificia intraseră în serviciul diplomatic, majoritatea în străinătate. Iar prietenilor de la seminar le pierduse urma. Apoi îşi aduse aminte de Claudio Surian. Era în al patrulea an de pregătire pentru preoţie, cînd, destul de neaşteptat, îşi abandonase vocaţia. El şi Assefa fuseseră prieteni apropiaţi, dar nici măcar Assefa nu ştia cît de serioase fuseseră problemele lui Claudio. Acesta refuzase să-i răspundă la scrisori şi-i dăduse de înţeles destul de limpede că o vizită n-ar fi fost deloc binevenită.

– Da, răspunse Assefa, am un prieten vechi aici. Nu e preot, dar s-ar putea să cunoască răspunsul la unele din întrebările tale. Iar la celelalte sînt sigur că va şti cum să-l găsească.

– Perfect. Dar să-ţi promită că nu va spune nimănui. Trebuie să înţeleagă că viaţa ta e în pericol. Spune-i atît cît e nevoie, ca să-l faci conştient de asta, dar nu mai mult.

– Înţeleg. Nu-ţi face probleme, va fi foarte discret. Assefa îşi goli ceaşca şi întinse mîna după ibric. Şi tu? Ce ai de gînd să faci?

Patrick se uită la zidul de pe malul opus. Era atît de aproape, încît avea impresia că-l putea atinge cu mîna. Aşa era şi trecutul, la distanţa unui braţ. Şi totuşi, se putea îneca în apele care-l despărţeau de el.

– Am şi eu nişte prieteni vechi de revăzut, răspunse el. Dacă mai trăiesc. Şi dacă vor să mă primească.

Assefa întinse mîna şi o aşeză pe mîna lui Patrick.

– Fii atent, Patrick. Cineva intrase în sală şi se aşeză la cîteva mese de ei. Ai repetat de mai multe ori că viaţa mea e în pericol. Mi-ai salvat-o deja de două ori şi îţi sînt recunoscător. Dar mă tem mai mult pentru tine decît pentru mine. Eu îmi pot pierde doar viaţa. Dar tu, Patrick, mă tem că îţi poţi pierde sufletul.

DOUĂZECI ŞI ŞASE

Şalupa-taxi se legăna şi se scufunda pe valurile puternice, aruncînd în urmă o perdea de stropi. Afară, în spaţiul deschis, vîntul se înteţea. Burniţa fină reducea vizibilitatea şi acoperea geamurile cabinei înguste cu un strat de condens. Barca cu motor o luase pe ruta cea mai directă spre San Michele: în jos, prin Cannaregio, pe Canale della Misericordia şi apoi afară, în lagună.

Oriunde s-ar fi aflat adevărul, căutarea lui Patrick începea de aici, de pe insula-cimitir a Veneţiei. Trebuia să reia firul de unde îl lăsase, cu optsprezece ani în urmă. Era la Dublin cînd primise vestea morţii Francescăi. Plecase la Veneţia ca să-şi viziteze o mătuşa bătrînă, iar el rămăsese ca să recupereze cursurile după vacanţa de Crăciun. Telegrama ajunsese la el o săptămînă mai tîrziu: *TERRIBILE INCIDENTE. FRANCESCA MORTA. FUNERALE DOMATTINA. ALESSANDRO CONTARINI.*

Abia după ce ajunsese la Veneţia, devenise conştient de realitatea morţii ei, ca şi cum ar fi primit un pumn puternic, care-i tăiase răsuflarea şi-i lăsase o durere surdă în tot corpul. Îi spuseseră că se înecase în timp ce se plimba singură cu barca, în lagună; corpul îi fusese recuperat de nişte pescari care văzuseră accidentul. A doua zi, obosit şi amorţit, urmase cortegiul funerar într-o gondolă îndoliată. Grand Canal fusese în întregime în ceaţă, iar peste lagună se lăsase un frig muşcător.

Tatăl, mama şi fraţii ei fuseseră politicoşi, dar distanţi. Nu fuseseră niciodată de acord cu relaţia lor şi acum nu mai vedeau nici un motiv să-l accepte în cercul lor restrîns de familie. Erau Contarini, descendenţi ai dogilor, bogaţi, mîndri şi puternici. Îi

dăduseră de înţeles foarte clar că nu era binevenit să mai rămînă după încheierea ceremoniilor funerare, aşa că a doua zi după înmormîntare se întorsese la Dublin cu durerea intactă: neîmpărtăşită şi, în ultimă instanţă, nerecunoscută, crescuse în sufletul lui ca o infecţie, ani de-a rîndul, şi lăsase răni de nevindecat.

Cînd micuţul *motoscafo* se apropie de debarcaderul din capătul de nord-vest al insulei, Patrick zări, exact în faţă, o procesiune funerară. Un cortegiu de gondole învăluite în negru se străduia să ţină ritmul cu dricul motorizat din frunte. În faţă, membrii cei mai importanţi ai cortegiului stăteau nemişcaţi în ploaia din ce în ce mai deasă, îmbrăcaţi în haine negre, groase. Din mulţimea de umbrele negre, ieşea în evidenţă, ca un gest obscen, una de un roşu intens. Dricul era împodobit cu panglici închise la culoare, care fluturau ude de ploaie şi de valurile mării.

Rămaseră în larg pînă cînd procesiunea acostă. Patrick parcursese un cerc întreg. Nu s-ar fi mirat dacă ar fi recunoscut cîteva chipuri în procesiune sau dacă ar fi văzut pe cineva făcîndu-i semn să se apropie de groapă.

Cortegiul îşi urmă drumul său lugubru pe lîngă chiparoşi întunecaţi şi monumente mohorîte de granit şi de marmură. Sicriul era drapat în negru şi auriu şi acoperit cu flori de iarnă. În fruntea procesiunii mergea un preot înalt, cu capul plecat, citind rugăciuni dintr-o carte îmbibată de ploaie.

Patrick îi spuse cîrmaciului să aştepte şi păşi pe platforma debarcaderului. Trecu direct pe sub o boltă lipită de biserica ce străjuia intrarea. De acolo începea moartea, sub forma lespezilor uriaşe de piatră, înălţate din dragoste şi acoperite cu graffiti din mai puţină dragoste.

Cimitirul era atent construit. Data de la sfîrşitul secolului al optsprezecelea, cînd Napoleon dăduse ordin ca morţii Veneţiei să fie înmormîntaţi aici. Era un mic oraşel, un labirint complicat de străduţe, alei şi treceri. Cupolele spălate de ploaie, acoperişurile triunghiulare şi bolţile mausoleelor întunecate alcătuiau

o linie frîntă ce se proiecta pe cerul gri ca piatra. Monumente înalte de marmură de Carrara dominau locurile de odihnă ale celor din clasa mijlocie şi pietrele de căpătîi demne de milă ale săracilor. Porţi de fier forjat duceau spre uşi grele, cu stucaturi. Dar nimeni nu ieşea şi nu intra, iar ferestre nu existau nicăieri.

Pe străduţe nimeni nu cînta, nu rîdea şi nu se juca. Din loc în loc, vizitatorii se opreau să citească inscripţiile de pe cîte un monument sau se aplecau să aşeze flori pe cîte un mormînt. Patrick nu ţinea minte exact unde îşi construise familia Contarini cripta. Se plimba pe aleile îmbibate cu apă, devenind din ce în ce mai dezorientat cu fiecare colţ pe care îl dădea. Ploaia cădea într-un şuvoi continuu. Oriunde se întorcea, i se deschidea în faţă panorama altor morminte mute. Chipuri inexpresive de îngeri, Fecioare de marmură albă şi Hristoşi crucificaţi pe piatră îi întorceau privirea. Îi era frig. Un frig amarnic.

Trecu o oră îngrozitoare în care îşi tîrî picioarele de la un mausoleu la altul, pînă cînd găsi mormîntul. După o cotitură, îl văzu înălţîndu-se sumbru în ploaie la capătul unei alei lungi; era un monument în stil roman, flancat de cîte un obelisc şi străjuit de sfincşi scheletici cu chipuri de femei.

Cînd ajunse mai aproape, văzu că fusese lăsat în paragină. Gardul care-l înconjura ruginise şi căzuse în multe locuri. Buruieni creşteau unde înainte fusese iarbă. Treptele care duceau la uşă erau sparte şi năpădite de ierburi. Poate că totuşi se înşelase. Dar numele familiei, sculptat cu litere mari deasupra intrării, era încă vizibil: CONTARINI.

Se simţi singur şi i se făcu o frică teribilă. Cu un gest involuntar, se uită înapoi peste umăr, de-a lungul aleii mărginite de chiparoşi care ducea la mormînt. Nu era nimeni. Îl trecu un fior. O întreagă armată de fantome se adunase în jurul lui şi se înghesuiau în el, îi inhalau răsuflarea, îi sărutau buzele şi îi lingeau carnea pentru un strop de căldură. Iar pe treptele sparte, în ruină, aştepta cu ochii stinşi fantoma Francescăi.

Scutură din cap şi rămase din nou singur. Parcurse tulburat cei cîţiva paşi pînă la poartă. Aceasta nu cedă eforturilor sale; un lacăt greu, ruginit, o ţinea bine închisă. Renunţă şi merse de-a lungul gardului pînă într-un loc de unde se rupseseră cîteva gratii. Se strecură înăuntru şi se trezi pe un teren spongios, între buruieni care îi ajungeau pînă la genunchi. Pe măsură ce se apropie de trepte, simţi o apăsare pe piept şi începu să respire mai greu, neregulat.

Dio ha chiamato a se la nostra sorella Francesca...

Îşi aminti cum preotul de la înmormîntarea Francescăi îi asigura pe cei îndoliaţi de viaţă veşnică. Se strînseseră în jurul mormîntului, fără o ordine anume, iar preotul se urcase pe trepte, cu faţa spre coşciug şi proclama învierea trupului într-un lăcaş al oaselor.

Ma Cristo, primogenito di coloro che risorgono, trasformerà...

Stînd singur şi nemîngîiat, aşteptînd ca fraţii ei să o ducă în mormînt, Patrick simţise cum i se topeşte credinţa şi se risipeşte ca ceaţa deasupra lagunei.

După aceea intrase în mausoleu şi se alăturase şirului de prieteni şi rude care defilau încet prin faţa firidei în care fusese aşezată. El dorise să o mai vadă o dată, dar sicriul fusese închis. Placa cu numele ei şi datele naşterii şi morţii fusese deja fixată la locul ei. O atinsese şi se aplecase să o sărute, dar cineva îl înghiontise din spate, iar el se poticnise înainte şi, astfel, o părăsise pentru totdeauna.

În seara aceea, tatăl ei îl chemase în biroul său şi îi oferise bani. La momentul respectiv se gîndise că era o simplă mită, o *douceur* plătită unui pretendent nepotrivit şi nedorit, ca să dispară din viaţa fiicei favorite. Dar fiica lui Alessandro Contarini era moartă. Nu fusese nimic grosolan sau nedelicat în maniera în care îi oferise banii. Numai *arrivistes* sînt neîndemînatici în astfel de probleme. Averea Contarinilor era veche de secole, iar nobleţea lor şi mai veche.

– *Patrick, per favore, non fare l'orgolioso.* Te rog, Patrick, încearcă să nu fii atît de mîndru. Acceptă oferta mea. Ai nevoie de o vacanţă, de puţin timp cu tine însuţi, ca să-ţi revii după pierderea suferită.

Cuvintele contelui fuseseră prevenitoare, aproape amabile, dar Patrick simţise în spatele lor tăişul unui ultimatum. Refuzase banii, dar plecase a doua zi. Abia după ce se întorsese în Irlanda îşi dăduse pentru prima oară seama că nu văzuse pe nimeni din familia Francescăi vărsînd măcar o lacrimă pe tot parcursul scurtei sale vizite. De atunci nu-i mai contactase niciodată, şi nici ei pe el.

Se gîndi că uşa masivă putea fi încuiată, ca şi poarta, dar cu puţin efort reuşi să o întredeschidă. Uşa era făcută din lemn de chiparos şi acoperită cu plăci de bronz ce închipuiau scene clasice şi creştine. Figuri solemne mergeau în procesiune cu frunze de palmier sau aduceau sacrificii la altare împodobite cu flori. Atît bărbaţii cît şi femeile purtau veşminte largi, romane, trase peste cap şi lungi pînă la călcîie. Sus de tot, Adam şi Eva se ghemuiau goi şi vinovaţi sub Pomul Vieţii. Moise îi scotea pe copiii lui Israel din Egipt. Avraam îşi aşeza propriul fiu, ca jertfă, pe un altar înalt.

Pe o altă placă, Iisus îl învia pe Lazăr din morţi. Iar în centru, grupul ucenicilor înlăcrimaţi aşeza trupul Domnului lor crucificat în mormînt. Ceva în scena aceasta era foarte ciudat, dar Patrick nu observă imediat.

Înainte de a căuta un taxi, cumpărase o lanternă micuţă de la un magazin de pe Merceria. O aprinse şi se strecură prin spaţiul uşii pe jumătate deschise.

Se trezi într-o încăpere vastă, neluminată, plină de pînze de păianjen. Raza lanternei trecu repede peste pereţi. În spatele lespezilor de marmură dormeau generaţii de Contarini. Într-un colţ, firide goale îşi aşteptau viitorii oaspeţi.

Se deplasă încet de la o lespede la alta, citind inscripţiile. Găsi locul de odihnă al Lucreziei Contarini, mătuşa la care era

în vizită Francesca în momentul morţii. Lîngă ea fusese înhumată mama Francescăi, Caterina: *La Contessa Caterina Contarini. 25 Februario 1920 – 18 Marzo 1977. Hic iacet pulvis cinis et nihil. Aici zace praf, cenuşă şi nimic.* Murise la şase ani după Francesca. Într-o vază fără apă, sub fotografia ei ştearsă, stăteau cîteva flori ofilite.

Deşi căută cu mare atenţie, nu reuşi să găsească nicăieri mormîntul Francescăi. O luă din nou de la capăt şi urmări sistematic plăcile, trecînd de la una la alta cu meticulozitatea unui arheolog. Nimic. Simţi că-i îngheaţă inima. Nu era posibil. Fusese aici, degetele lui îi atinseseră numele. Cu mîna tremurătoare, scoase fotografia ei din buzunar. Lespedea era aşa cum şi-o amintea. Şi acolo, chiar lîngă ea, era marginea altei lespezi. Doar cîteva litere se vedeau, dar era de ajuns ca să-şi dea seama că cel de-al doilea mormînt era al bunicii Francescăi. Şi că mama Francescăi zăcea acum în firida în care fusese introdus sicriul Francescăi. *Hic iacet pulvis cinis et nihil.*

DOUĂZECI ŞI ŞAPTE

Afară, ploaia continua să cadă într-un ritm statornic. Cimitirul părea să se fi golit de oameni şi, în timp ce se întorcea pe acelaşi drum, pe lîngă îngerii înlăcrimaţi şi busturile sau fotografiile idealizate ale morţilor, observă că procesiunea funerară pornise deja înapoi spre oraş. Veneţia era ascunsă în spatele unei cortine cenuşii, despărţită de morţii săi printr-un canal îngheţat, biciuit de ploaie.

În incinta mănăstirii găsi un tînăr călugăr franciscan care se oferi să-l conducă la sacristan. Vechea mănăstire San Cristofero era de mult închisă. Acum o obşte mică de călugări muncitori vieţuia pe lîngă biserica de pe insulă, o clădire de o severitate clasică, proiectată de Coducci în secolul al cincisprezecelea. Principala sarcină a călugărilor era să netezească drumul din Veneţia pînă la mormînt. Îngrijeau cimitirul, supravegheau înmormîntările şi întîmpinau fiecare convoi funerar care ajungea, stoic sau scăldat în lacrimi, la debarcader.

Sagrestano avea un mic birou în clădirea principală a mănăstirii. Încăperea era, practic, goală, lipsită de orice lux sau frumuseţe, ca un fel de anticameră a mormîntului. Ferestrele murdare dădeau exact spre cimitir. Tînărul călugăr încălţat în sandale îl invită pe Patrick să ia loc, se întoarse şi dispăru. Zece minute mai tîrziu, *sagrestano* apăru în cadrul uşii şi se prezentă ca fratele Antonio.

Îşi dădu jos de pe cap gluga plină de apă şi îşi trase un scaun lîngă masa de metal vopsită în verde, care constituia singura suprafaţă de lucru din încăpere. Era destul de bătrîn, cu cîteva

fire de păr demne de milă pe chelia zbîrcită, într-o vagă imitaţie de tonsură. Era de o gravitate aproape şocantă, tinzînd spre severitate. Poate că lunga viaţă petrecută printre morţi îi adîncise pe chip urmele vacarmului existenţei pămînteşti. Sau poate că, pur şi simplu, îmbătrînise şi devenise ursuz, ca toţi ceilalţi. Ochii lui mici şi adînciţi în orbite îl scrutară pe Patrick timp de o jumătate de minut şi, abia după aceea, vorbi.

– *Buon giorno. Posso parlare Italiano?* întrebă el.

Avea o voce hîrîită şi astmatică.

– *Ma certo.*

– E un lucru neobişnuit, zise el. Primim puţini vizitatori străini aici la San Michele, mai ales în acest anotimp. Insula nu se află pe itinerariile turistice. În fiecare an, cîţiva admiratori ai baletului rusesc vin să-i aducă omagiu unui oarecare Diaghilev, care e înmormîntat în cimitirul ortodox. Încă şi mai puţini aduc flori la mormîntul unui englez numit baronul Corvo. Presupun că i-au citit cărţile. N-aş putea să vă spun. Eu n-am citit nici una. Mi s-a spus că sînt cărţi dăunătoare. Şi că a fost un om de o mare depravare. Şi nici măcar n-a fost baron. Se opri, sesizînd nerăbdarea lui Patrick. Îmi pare rău, *signore,* dar trebuie să înţelegeţi că sîntem la San Michele, nu la Père Lachaise sau la Montmartre. Aici n-o să găsiţi nici un Chopin, Proust, Delacroix sau Oscar Wilde. Pentru asta trebuie să mergeţi la Paris. Dar biserica noastră e foarte frumoasă. E cel mai timpuriu exemplu de arhitectură renascentistă veneţiană. Avem trei piese de altar de Carona şi un bust al lui Bernini. Fiul, nu tatăl. Unul dintre călugării mai tineri v-ar arăta bucuros împrejurimile.

Patrick clătină din cap.

– N-am venit aici în căutare de celebrităţi, spuse el. Am venit să găsesc mormîntul unei... vechi cunoştinţe. Dar am nevoie de ajutorul dumneavoastră.

Bătrînul se mai relaxă puţin. Căutarea unui mormînt era un lucru mai de înţeles. Începu să respire puţin mai uşor.

– Înţeleg, zise el. Îmi cer scuze, signor...

– Canavan.

– Signor Canavan. Din cînd în cînd mai vin şi turişti pe insulă. Se aşteapă să se ocupe cineva de ei, să le arate priveliştea. Mă cam obosesc. Dar o veche cunoştinţă... asta e altceva. E cu totul altceva. Vă voi ajuta cu plăcere. Îşi împreună mîinile zbîrcite în faţă. Deci, prietenul... cum îl cheamă?

– O cheamă. A fost înhumată aici acum douăzeci şi unu de ani. Am fost la cavoul familiei, dar nu e nici un semn că ar fi fost vreodată acolo.

Fratele Antonio îşi înclină capul.

– Şi familia... Cum se numeşte?

– Contarini. Tatăl ei a fost contele Alessandro Contarini.

Pentru o clipă, faţa călugărului se întunecă, apoi umbra dispăru. Încuviinţă grav.

– *Contarini, si. La grande tomba romanica.* În sectorul de sud-vest. Spuneţi că aţi fost deja acolo.

– Da.

– Şi n-aţi găsit nici o urmă a prietenei dumneavoastră.

– Exact.

– Poate v-aţi înşelat. Poate nu a fost îngropată în cavoul familiei. Se mai întîmplă cîteodată.

Patrick clatină din cap.

– A fost îngropată acolo. Ştiu sigur, am fost la înmormîntare.

Fratele Antonio se foi încurcat pe scaun. Parcă se făcuse mai mic în veşmîntul său amplu, ca un măr care, după o lungă expunere la soare, se usucă şi se încreţeşte.

– Bănuiesc, signor Canavan, că înţelegeţi cam cum... funcţionează acest cimitir. Nu este ca alte locuri de odihnă pentru morţi. Avem foarte puţin spaţiu. Desigur, ne străduim să obţinem mai mult loc în partea de est a insulei. Dar spaţiul e limitat şi, între timp, oamenii se încăpăţînează, în mod inoportun, să moară şi să se nască. Îngropăm în fiecare zi bătrîni şi tineri, bogaţi şi săraci, iar ei continuă să vină. Slavă Domnului, *signore,* nu sîntem păgîni. Nu ne ardem morţii şi nici nu-i lăsăm

să putrezească. Ne înfiorăm cînd ne gîndim la crabii şi la homarii de pe fundul lagunei. În mod normal, dacă familiile nu sînt dispuse să plătească o sumă mare de bani, morții obişnuiți sînt deshumați după doisprezece ani. Le aruncăm pietrele micuțe de la căpătîi şi ne debarasăm de oase. Înainte venea în fiecare lună o şalupă şi le transporta pe o insuliță aflată mai în largul lagunei, Sant' Ariano, lîngă Torcello. Sant' Ariano a fost osuarul oraşului pînă acum şapte ani. Acum avem destul loc ca să-i punem pe toți într-o groapă comună, la est de cimitirul propriu-zis. Călugărul îl privi fix pe Patrick. Vi se pare ciudat, signor Canavan? Primitiv, poate? Ştiu că nu e un lucru pe care l-ați face dumneavoastră, americanii. Dumneavoastră încercați să vă conservați morții pentru totdeauna, în sicrie de plumb. Dar obiceiurile noastre sînt diferite. Oasele nu înseamnă nimic pentru noi. Nu cu mulți ani în urmă, le foloseam la rafinarea zahărului. Înțelegeți, noi, venețienii, sîntem mari amatori de dulciuri. Şi sîntem puțin îndrăgostiți de moarte.

Patrick îl întrerupse.

– Desigur, ceea ce mi-ați spus e valabil numai pentru cei pe care i-ați numit „morți obişnuiți". Dar familia Contarini e bogată, cavoul lor este unul dintre cele mai mari de pe insulă. Dacă cineva se odihneşte în pace aici, trebuie să fie familia Contarini.

Fratele Antonio se uită tulburat într-o parte. Patrick îi urmări privirea. Prin fereastra cu sticlă ieftină se vedea o mulțime amestecată de morminte, care ascundeau marea. Deasupra ferestrei, un crucifix nevopsit atîrna pe peretele cu tencuiala crăpată.

– Nimeni nu se odihneşte în pace la San Michele, signor Canavan. Cu atît mai puțin familia Contarini. Marea ne înconjoară din toate părțile. Osînda. Învierea care va veni.

Vehemența bătrînului îl surprinse şi îl răni pe Patrick. Mai mult decît orice, căuta un semn că Francesca era în pace.

– Nu vorbesc despre sufletele lor, părinte. Doar despre rămăşiţele lor. Sigur că, o dată înhumate, nimeni nu ar îndrăzni să scoată oasele unui Contarini.

Nu spuse nimic despre posibilitatea ca vreunul dintre ei, o dată îngropat, să se scoale din morţi.

Călugărul făcu o pauză şi îşi întoarse privirea spre Patrick.

– Nu, răspunse el. Aveţi dreptate. Contarinii putrezesc în splendoarea lor netulburată. Un ton de batjocură îi răzbătu în voce. Suspină. Care era numele întreg al prietenei dumneavoastră?

– Francesca Contarini. A murit în 1971, pe 5 ianuarie. A fost adusă aici, pentru a fi înmormîntată, pe 6.

– Aveţi vreo dovadă a acestui fapt?

– Nu, bineînţeles. Dar m-am gîndit că, poate, dumneavoastră păstraţi o evidenţă.

O fracţiune de secundă, călugărul ezită.

– Există registre de familie, *signore.* Cererile de a le examina se fac, în mod normal, prin intermediul familiilor respective. Dacă familia Contarini...

– Vă rog, părinte, nu am timp. Francesca mi-a fost... o prietenă foarte dragă. Au trecut mai mult de douăzeci de ani de cînd am venit ultima oară la mormîntul ei. Stau doar cîteva zile la Veneţia.

Sagrestano păru gata să refuze. Cu toate acestea, oftă şi se ridică încet în picioare.

– Foarte bine, zise el. Dar s-ar putea să nu găsim nimic. Sau să aflăm că oasele ei s-au alăturat celorlalte milioane din grămada de acolo. Dumnezeu ştie ce talmeş-balmeş va fi în momentul învierii. Fără îndoială că şi eu voi fi acolo, printre ei, încercînd să mă adun la un loc. Mă rog la Dumnezeu să nu mi se încurce oasele cu ale vreunui schilod. Aş putea să-mi pierd un picior sau o mînă în învălmăşeală. În timp ce spunea această glumă, fără îndoială veche şi favorită, se deplasă, cu oasele trosnind, pînă la nişte rafturi înşirate de-a lungul unui perete. Pe ele

se aflau mai mult de o sută de volume legate în piele, grupate pe ani. Ce an aţi spus?

– O mie nouă sute şaptezeci şi unu. Şase ianuarie.

Călugărul dădu jos unul dintre volumele mai recente şi îl cără înapoi la masă. Începu să-l deschidă şi apoi se opri.

– Prietena aceasta a dumneavoastră, zise el, nu s-a... iertaţi-mă, nu s-a sinucis?

Patrick clătină ferm din cap.

– A fost un accident. S-a înecat. Am văzut cînd a fost îngropată aici, i-am urmat coşciugul.

Se străduia din răsputeri să-şi păstreze calmul.

Părintele Antonio deschise registrul şi începu să răsfoiască paginile, mormăind încet în tot acest timp.

– *Maggio... aprile... marzo... febbraio... ah, gennaio! Bene. L'undici... l'otto... il sette... ah, ecco! Il sei gennaio!* Degetul i se plimba încet în josul paginii. Patrick observă că avea unghia neagră, îngălbenită pe alocuri. Taglioni... Trissino... Rusconi... Lazzarini... Bătrînul intona numele ca şi cum ar fi strigat catalogul. Bastiani... Giambono... A, ce trist, un bebeluş. Îmi aduc aminte de ei, erau foarte nefericiţi... Malifiero... Patrick îşi ţinu răsuflarea. Degetul bătrînului ajunse la capătul de jos al paginii şi se odihni acolo, tremurînd uşor, ca o frunză care simte o furtună luînd naştere în depărtare. Nu e nimic, spuse el. Numele acesta nu apare.

– Trebuie să fie o greşeală.

– Nu e nici o greşeală. Doar dacă nu mi-aţi dat o dată greşită.

– Mai uitaţi-vă o dată. Încercaţi pe cinci sau pe şapte. Fratele Antonio ridică din umerii săi slabi şi îşi reluă căutarea. Degetul noduros trecu din nou peste numele morţilor şi peste detaliile înmormîntării lor. Şi din nou se opri. Clătină strîmb din cap. Nu se poate, îl îndemnă Patrick, trebuie să vă amintiţi. A fost o înmormîntare mare, o familie importantă, singura lor fiică. S-a scris şi în ziare, din cîte îmi amintesc.

– Îmi pare rău, răspunse fratele Antonio şi închise dosarul. Părea neliniştit. Nu-mi aduc aminte de o astfel de înmormîntare. Sînt atît de multe în fiecare zi, încît memoria mea nu mai reţine amănuntele.

– Aţi reţinut bebeluşul, spuneaţi că a fost foarte trist.

– Da, pentru că a fost o înmormîntare plină de durere. Dar o Contarini... nu e o tragedie chiar atît de mare.

Patrick încercă altceva.

– Dar mama ei? Înmormîntarea ei v-o amintiţi?

– Poate. Care era numele ei mic?

– Caterina. Numele de fată era Querini. A murit pe 18 martie 1977. Cred că a fost înmormîntată într-o parte a mormîntului în care fusese iniţial înhumată fiica ei.

Călugărul puse primul registru la loc şi scoase altul.

– Ar fi ceva neobişnuit, dar nu nemaiauzit. Consultă registrul. Contarini... Contarini... *Ecco, ci siamo!* „Contesa Caterina Contarini, de la Palazzo Contarini, Campo San Polo 2583. Născută pe 25 februarie 1920, moartă pe 18 martie 1977. Înhumată în Tomba dei Contarini, locul nr. 7465, pe 19 martie 1977." Îşi ridică privirea. Asta e tot, signor Canavan. Nu se vorbeşte de nici o fiică. Totul e în ordine, după cum vedeţi. Se întoarse la raft şi puse registrul la loc. Rămase cîteva secunde cu faţa la rîndurile de volume, ca şi cum ar fi ezitat înainte de a lua altul de pe raft. Apoi se întoarse brusc spre Patrick. Faţa îi era aspră şi încordată, trădînd un efort uriaş de a se stăpîni. Signor Canavan, vă rog să mă iertaţi. Sînt un om bătrîn. Vederea mi s-a înceţoşat şi auzul mi-a slăbit. Curînd, foarte curînd, numele meu se va alătura celorlalte din aceste registre. Cerneala se va usca şi, nu după mult timp, va fi început un alt registru. De mai multe ori pe zi, succesorul meu va lua noul registru de pe raft şi va adauga alte nume. Uneori va străluci soarele. Alteori, ca astăzi, va ploua sau va fi ceaţă printre chiparoşi. Gondolele vor veni şi vor pleca, aşa cum au făcut în toţi aceşti ani. Nimic nu se va schimba. San Michele va înghiţi mai mulţi morţi, oasele vor apăsa mai greu

pămîntul. Poate, cu timpul, Veneţia se va scufunda în mare şi aici nu va mai veni nimeni. Dar, în esenţa lor, lucrurile vor fi la fel ca întotdeauna. Bătrînul se opri puţin. Făcu vreo doi paşi spre Patrick, cu spatele îndoit şi mîinile încleştate dureros în faţă. Lăsaţi morţii să se odihnească în pace, signor Canavan. Nu e treaba noastră de unde vin şi unde se duc. Monumentul funerar al familiei Contarini e deja în ruină. Pe piatra sa cresc iarbă şi muşchi. Nu contează cine doarme acolo şi cine nu. Nu mai puteţi ajunge la ei, la nici unul dintre ei. Întoarceţi-vă acasă, *signore*. Rugaţi-vă pentru noi. Şi noi ne vom ruga pentru dumneavoastră. Se opri o clipă, îşi trase gluga peste creştetul veştejit şi merse înţepenit pînă la uşă. Nu vă mai întoarceţi, *signore*. Nu este nimic aici. Numai durere.

Patrick îl urmări pe bătrîn cum deschise uşa şi ieşi în ploaia scînteietoare.

DOUĂZECI ŞI OPT

Makonnen îl aştepta la Florian, aşa cum conveniseră. Preotul părea stingherit printre oglinzile aurite şi banchetele de catifea roşie din interiorul cafenelei luxoase. Se aşezase într-un colţ şi bea o *espresso ristretto* dintr-o ceşcuţă albă. Între două înghiţituri se uita neajutorat pe geamul pictat cu sirene la oamenii care treceau pe sub arcada lungă de lîngă Piazza San Marco.

Patrick se aşeză lîngă el şi comandă o Fernet-Branca.

– Ai luat prînzul? îl întrebă pe Makonnen. Preotul clătină din cap. Vrei să mîncăm?

– Nu prea. Nu mi-e foarte foame.

– Nici mie. Dar presupun că trebuie să mîncăm ceva.

Cînd chelnerul sosi cu băutura lui Patrick, acesta comandă pentru fiecare cîte o porţie de *prosciutto crudo* şi *bresaola,* şi o sticlă de Recoara. Chelnerul luă comanda cu un zîmbet larg, îi aruncă o privire aproape imperceptibil dezaprobatoare lui Makonnen şi plecă. În colţul opus, o bătrînă *grande dame* stătea singură la masă şi îşi privea, într-o oglindă rococo, trăsăturile fardate şi scofîlcite, care i se încreţeau cînd ducea cana cu ciocolată fierbinte la buzele strînse pungă.

În afară de ei şi de bătrînă, cafeneaua era aproape goală. În Veneţia, *acqua alta* nu deranjează pe nimeni primăvara, cînd marea pătrunde în oraş şi inundă Piazza. Dar într-o zi rece, de sfîrşit de iarnă, cînd ploaia năvăleşte dinspre Adriatică şi pe străzi nu găseşti nici un adăpost, cei care au posibilitatea rămîn acasă şi se încălzesc pe lîngă sobe.

– L-ai găsit pe prietenul tău? întrebă Patrick.

Makonnen încuviinţă din cap. Părea puţin distrat.

– Da, răspunse el. Stă tot în casa lui cea veche. Anul trecut i-a murit mama, iar el locuieşte în continuare cu tatăl său. Bătrînul are optzeci şi cinci de ani, iar Claudio îl îngrijeşte permanent. Nu-şi poate permite să angajeze o menajeră sau o soră medicală, aşa că trebuie să facă totul singur. Îl spală, îl îmbracă, îl duce la toaletă, îl hrăneşte. E ciudat, dar e ca un fel de vocaţie pentru el. Se pare că trăieşte în celibat. Nu se gîndeşte deloc la sine. În orice clipă e gata să-l ajute pe bătrîn. Ca un sfînt. Ne-a fost atît de ruşine pentru el cînd a abandonat seminarul, de parcă preoţia ar fi fost singurul lucru important în viaţă. Unii dintre noi credeau că e deja condamnat, că s-a osîndit singur, întorcînd spatele Bisericii. Iar acum îl şterge la fund pe bătrîn şi nu-l deranjează. N-o face ca pe o penitenţă sau ceva de genul ăsta, ci dintr-un fel de iubire.

– Pare un om bun prietenul tău.

– Nu, dimpotrivă. Nu e un om bun. Nu i-ar plăcea să te audă zicînd aşa ceva. Serios. Bea foarte mult, înjură şi, după părerea mea, are un temperament îngrozitor. Şi urăşte Biserica. Dar o să te convingi singur. Vrea să te vadă. Azi după-amiază.

Patrick sorbi din Fernet-Branca şi se strîmbă cînd gustul amărui îi atinse cerul gurii. *Grande dame* îşi duse o mînă încărcată de bijuterii la bărbia sfrijită şi îi privi cu răceală. Din ciocolata ei se înălţa, în spirale leneşe, un abur rozaliu.

– Ce i-ai spus?

– Doar ce m-ai sfătuit tu: că viaţa mea e în pericol şi că avem nevoie de ajutor.

– Şi ne poate ajuta? I-ai spus ce vrem să ştim?

Makonnen încuviinţă din cap.

– Da. Are relaţii. Prieteni vechi, de pe vremea cînd era ministrant. Şi prieteni mai noi. Acum e comunist sau, cel puţin, aşa pretinde el. Înainte de a-i muri mama şi de a fi nevoit să se ocupe mai mult de tatăl său, a fost membru al unor cluburi de stînga din Cannaregio. O familie de englezi intră, tremurînd, şi-şi lăsă hainele şi umbrelele şiroind de apă în braţele chelnerului care aştepta răbdător. Erau patru: soţul, soţia şi doi copii blonzi

de vreo şapte ani, un băiat şi o fată. Erau sfioşi, aproape timoraţi, aşa cum sînt englezii în ţări străine. Distinsa doamnă îi privi prin lornionul de aur, ca şi cum ar fi fost iritată de prezenţa unor turişti în afara sezonului. Dar tu? întrebă Makonnen. Ce ai aflat la cimitir azi-dimineaţă?

Patrick îi descrise vizita fără succes pe insulă şi conversaţia cu fratele Antonio. Se auzea vorbind, dar i se părea, în acelaşi timp, că era undeva departe, privind şi ascultînd. Detaşat de tot ce-l înconjura, îi urmări pe englezi aşezîndu-se la masă, pe contesă sorbind din ciocolată şi pe chelneri în caracteristicul lor du-te-vino, ca nişte slujitori într-un templu strălucitor de aur.

În trecut venise de multe ori aici, cu Francesca, vara, ca să scape de înghesuială, să asculte orchestra interpretînd vechi melodii de dans şi să privească lumea reflectată în oglinzi, inversată şi totuşi mai autentică decît realitatea, mai intensă.

Se întrebă dacă Ruth venise vreodată aici. S-ar fi potrivit perfect, se gîndi el, ca un personaj din operele lui Henry James sau Fitzgerald. Acum acest gen de americani era pe cale de dispariţie. Hollywood, Disneyland şi Burger King aproape îi exterminaseră de pe pămînt. Şi iată că acum Ruth li se alăturase, victimă a unui alt fel de lăcomie. Părea o prostie, dar avea impresia că o iubea mai mult acum, cînd era moartă. La fel se întîmplase şi cu Francesca. Se întreba dacă Assefa ar fi considerat acest lucru un păcat.

– Te simţi bine, Patrick?

Preotul se aplecă peste masă, cu o expresie de îngrijorare pe chip. Patrick se trezi din reverie.

– Îmi pare rău. Probabil că m-am lăsat dus de val. Mă gîndeam la Ruth.

– Nu-i nimic. Nu e nevoie să-mi explici.

Chelnerul le aduse mîncarea. Prînziră în linişte, înghiţind bucăţile de carne cu ajutorul cîtorva pahare de apă minerală. Aproape terminaseră, cînd Patrick observă că *grande dame* achita nota de plată şi îşi lua haina şi umbrela din mîna chelnerului. Dar în loc să pornească direct spre uşă, veni la masa lor.

– Eşti american? îl întrebă pe Patrick. Acesta recunoscu uimit accentul specific – Boston sau, poate, Cambridge. Contesa lui era, totuşi, un personaj din *The Aspern Papers*. Încuviinţă din cap. Ascultă sfatul meu, şuieră ea şi se aplecă deasupra lui, strîngîndu-i umărul cu degetele ca nişte gheare. De aproape, pielea îi era scofîlcită şi pătată de bătrîneţe. Răsuflarea îi mirosea a ciocolată. Cînd mai vii, lasă cioara afară. N-are ce căuta aici.

Înainte ca Patrick să-i poată răspunde, se întoarse şi porni spre uşă. La masa lor, englezii stăteau şi vorbeau despre căsuţa cu acoperiş de stuf pe care o cumpăraseră undeva în Surrey. Uşa se închise şi vocile lor slabe umplură încăperea.

Luară o şalupă pînă la Santa Marcuola şi de acolo merseră pe jos pînă în Cannaregio. Ploaia se transformase într-o burniţă uşoară. Din loc în loc, cîteva pisici se aventuraseră pe-afară după pradă. Pe măsură ce se apropiau de Ghetto, străzile deveneau mai înguste şi casele mai înalte, strivindu-i între ele. O bătrînă într-un pardesiu ponosit trecu pe lîngă ei, ducîndu-şi cumpărăturile într-o pungă de plastic. În faţa unei uşi şedea un orb şi desena linii pe pămînt cu un băţ alb. Trecură pe poduri înguste ce traversau canale laterale în care pluteau legume putrezite şi excremente de cîine. Peste tot, în aer, persista un miros de sărăcie şi de nepăsare. Şi un miros mai profund, mai subtil, de bătrîneţe amestecată cu deznădejde.

Claudio Surian şi tatăl lui locuiau la ultimul nivel al unui bloc cu şase etaje. Afară în stradă, cîţiva copii zdrenţăroşi se jucau cu o minge de fotbal uzată. Dintr-un burlan spart, apa curgea pe peretele din faţă, lăsînd o pată întunecată de rugină pe cărămizile îmbătrînite. Casa nu fusese niciodată foarte frumoasă, dar cîndva avusese o anumită demnitate din care acum nu mai rămăsese aproape nici o urmă. Assefa împinse o uşă imensă de lemn şi pătrunseră în curte.

O scară de piatră ducea la apartamente. Assefa şi Patrick urcară încet, căci le alunecau picioarele pe scările tocite, umezite de ploaie. La fiecare palier îi întîmpina un miros vag de urină.

Pe zidul din faţă, fusese deschis un oblon şi o femeie scosese capul afară. Le urmări urcuşul cu o privire plină de suspiciune şi o expresie ostilă.

Pe palierul ultimului etaj cineva stropise cu dezinfectant. Assefa bătu la o uşă masivă pe care mai rămăseseră doar cîteva dîre de vopsea roşie. După aproape un minut se auzi o cheie răsucită în broască. Uşa se întredeschise atăt cît îi permiseră cei cîţiva ţoli ai unui lanţ, apoi se deschise mai larg pentru a-i primi.

Primul lucru la care se gîndi Patrick cînd îl văzu pe Claudio Surian fu că încercase să se sinucidă şi eşuase. Avea o expresie adîncă de resemnare întipărită pe chip, mai ales în jurul ochilor. Era chipul unui om care ştia că disperarea e raţională şi, prin urmare, inevitabilă, care considera speranţa o simplă cîrjă printre altele şi o respinsese ca inutilă. Părea bolnav. Pomeţii proeminenţi întăreau ceea ce trădaseră ochii. Dar hainele îi erau aranjate şi curate şi era proaspăt bărbierit.

– *Entrate, vi prego,* spuse el.

Spre surprinderea lui Patrick, vocea îi era plăcută, aproape blîndă, fără nici o urmă din amărăciunea sau supărarea la care se aşteptase. Dădu mîna cu Surian şi intră după Assefa.

Încăperea era slab luminată, cu excepţia zonei unde părea să fie o masă de lucru. Pereţii erau acoperiţi cu măşti – unele albe, altele colorate şi altele jumătate albe, jumătate vopsite. Erau măşti în formă de soare şi lună, măşti cu pălării înalte, măşti pestriţe cu stele în locul ochilor. Erau şi cîteva *bauta* albe, simple, cîteva întregi, cu tricornul şi pelerina lungă, neagră. Cele mai reuşite erau măştile din Commedia dell'Arte – jumătatea de mască neagră a lui Arlecchino, nasul lung şi pălăria ascuţită a Pulcinellei. În mijlocul podelei se afla un cazan aburind, plin cu hîrtie tăiată mărunt. Masa de lucru era ticsită cu sticle de dizolvant, cutiuţe de vopsea şi pensule.

– Îmi pare rău, spuse Surian, aducîndu-le vizitatorilor scaune. Am foarte puţin spaţiu. Pentru mine, camera asta e şi atelier. Tatăl meu se odihneşte în dormitor. Dacă nu vă deranjează, o să vorbim aici.

Singura sursă de căldură era o sobiță cu petrol dintr-un colț, dar în cameră era cald, chiar înăbușitor. Un nor de fum de țigară plutea pe deasupra tuturor obiectelor, ca ceața albăstruie peste lagună.

– Aveți atît de multe măști! exclamă Patrick.

Surian pufni ironic.

– E industria noastră forte, nu știați? Nici un turist nu pleacă din Veneția fără cel puțin o mască. Cu vreo cincisprezece ani în urmă, nu erau decît douăsprezece magazine de măști în toată Veneția. Acum sînt aproape trei sute. Se așeză pe un scaun simplu de lemn. Îmi fac un stoc pentru sezonul de vară. Măștile le vînd în special magazinelor de pe Strada Nuova și în cîteva locuri de lîngă Rialto.

– Dar acestea sînt mult mai bune decît măștile obișnuite pentru turiști.

– Mulțumesc. Zîmbi cu nostalgie. Nu e ceea ce am dorit să fac în viață – dar sînt sigur că Assefa v-a povestit deja. Se opri și își trase scaunul mai aproape de musafiri. Înțeleg că doriți informații despre bunul nostru cardinal Migliau.

Patrick încuviință din cap.

– Sînt dispus să vă plătesc pentru timpul acordat.

Surian izbucni în rîs.

– Ce vă face să credeți că aveți atîția bani? Nu vreau să fiu angajat, *signore*. Dacă vă ajut, o fac pentru Assefa. El spune că e în pericol. E adevărat?

– Da.

– A făcut ceva?

– Știe ceva. Amîndoi știm ceva.

– Dar nu-mi spuneți și mie ce anume?

Patrick clătină din cap.

– E foarte complicat. Nu e nevoie să știți, iar dacă ați afla, ați fi și dumneavoastră în pericol. Vă rog să aveți încredere în noi.

Surian îl săgetă cu privirea pe Patrick.

– *Vaffanculo!* înjură el, schimbîndu-şi brusc dispoziţia.N-am încredere în nimeni, cu atît mai puţin într-un american. Ticăloşilor, aveţi baze aeriene peste tot în ţara asta, în toată Europa. Voi trageţi sforile şi noi dansăm. Şi dacă e război, noi murim şi voi vă uitaţi. Aşa că nu-mi spuneţi mie să am încredere în voi.

– Claudio, te rog... încearcă să mă ajute, stărui Makonnen, încercînd să-şi împace prietenul.

– Bineînţeles. Şi, din cîte mi-ai spus, ar avea şi el nevoie de puţin ajutor. Dar înainte de a mă apuca să ajut străini – mă refer şi la tine, Assefa – vreau să ştiu ce se petrece. Se opri, băgă mîna în buzunarul de la cămaşă şi scoase o cutie de tutun şi o foiţă de ţigară Rizla. Începu să-şi răsucească o ţigară, aranjînd cu grijă firele de tutun pe foiţa subţire. De unde sînteţi? întrebă el. De la CIA?

– E o afacere personală, îi răspunse Patrick.

– Nimic nu e personal pentru CIA. Duceţi-vă şi uitaţi-vă în dosarul meu, dacă n-aţi făcut-o deja. O să vedeţi cît de personală e viaţa aici.

– Nu are legătură cu CIA, insistă Patrick. Cu excepţia...

Din camera alăturată se auzi o voce iritată.

– Claudio! Claudio! *Corri qui, sbrigati!*

Surian se scuză şi ieşi pe o uşă din stînga. Patrick auzi o voce nervoasă dincolo de peretele subţire.

– *Con chi stai parlando, Claudio? Che è questa gente? Ti ho detto que non voglio amici tuoi a casa mia!*

Apoi se auzi vocea lui Surian, redevenită, la fel de brusc, blîndă, răbdătoare, încercînd cu fiecare cuvînt să calmeze, să împace.

– *Nessuno, papa. Solo vecchi amici – se ne vano subito.* Nu e nimeni, tată. Doar nişte prieteni vechi. Pleacă imediat.

Un minut mai tîrziu, uşa se deschise şi Surian se întoarse. Se aşeză la loc pe scaun, fără nici un cuvînt, şi-şi termină de răsucit ţigara. Puse tabachera înapoi în buzunar şi scoase o cutie de chibrituri.

– Vreţi să-i faceţi vreun rău lui Migliau? întrebă Surian. Îşi aprinse ţigara subţire şi o duse la gură. Patrick ezită. Pentru mine n-are nici o importanţă, zise Surian, suflînd o dîră de fum pişcător în aer. Poate că multora le-aţi face chiar un serviciu dacă l-aţi... scoate din circulaţie.

– Nu vreau să-l omor. Vreau doar să-mi răspundă la nişte întrebări, asta e tot.

– Şi credeţi că vă va răspunde?

Patrick ridică din umeri.

– S-ar putea să fiu nevoit să-l scutur niţel.

Surian zîmbi răutăcios.

– Sînt sigur. Ei bine... Trase din ţigară. Vă doresc succes.

– Nu ne ajutaţi?

– N-am spus asta. Da, o să vă ajut, dacă pot. Migliau e piază rea. Mulţi ar vrea să-l vadă ieşit din joc. Există, însă, o problemă.

– Care?

Surian stinse chiştocul de ţigară pe marginea scaunului.

– Azi-dimineaţă, după ce a plecat Assefa, am făcut nişte cercetări. Un prieten de-al meu lucrează la redacţia locală a ziarului de partid, *l'Unità.* A fost puţin surprins cînd a auzit că vreau informaţii despre cardinalul Migliau. Ce credeţi că mi-a spus? Patrick nu zise nimic. Dis-de-dimineaţă, l-a contactat cel mai bun informator al lui de la Carabinieri. Nimeni n-ar trebui să ştie, dar se pare că Migliau lipseşte de trei zile. Ultima oară a fost văzut luni, intrînd în dormitorul lui din Palazzo Patriarcale. Marţi dimineaţă, valetul lui a găsit camera goală. Autorităţile bisericeşti au aşteptat douăzeci şi patru de ore o cerere de recompensă şi apoi, ieri, au anunţat Carabinieri. O brigadă GIS a venit ieri seară la Veneţia, din Lavarno. Acum, *signore,* ce-ar fi să-mi spuneţi şi mie ce se întîmplă?

DOUĂZECI ŞI NOUĂ

Cînd plecară, era deja întuneric. Ploaia se oprise, dar în atmosferă persista o umezeală înăbuşitoare, prin care se strecura un frig sîcîitor, ca o nevralgie prin oase. Patrick merse alături de Makonnen şi de Surian pînă la Rio Terrà San Leonardo, unde se despărţiră. Preotul şi prietenul său merseră în continuare pe strada principală, spre Lista di Spagna, unde Surian stabilise o întîlnire cu reporterul de la *l'Unità,* într-o cafenea.

Patrick coborî la Santa Marcuola, de unde luă o şalupă pînă pe malul opus, la San Stae. De acolo pătrunse într-un labirint de străduţe înguste şi alei, pierzîndu-se în năucitoarea lor complexitate. Şi totuşi, niciodată nu se pierdu cu adevărat. De fiecare dată cînd dădea un colţ greşit, în cele din urmă, se dovedea corect. Îl conducea un simţ al orientării pe care îl dezvoltase în timpul celor două veri şi o iarnă petrecute la Veneţia cu Francesca.

Foarte puţin se schimbase de atunci. Magazinele se mutaseră de pe o parte pe alta, becuri de stradă apăruseră acolo unde nu era nici unul, cîteva clădiri primiseră un strat proaspăt de var. Dar arhitectura gangurilor şi a podurilor rămăsese exact aşa cum şi-o amintea.

Se afundă din ce în ce mai adînc în ghemul de alei şi canale care se răsuceau şi se încolăceau, dar, invariabil, duceau spre Frari. Nu era tîrziu, dar străzile erau aproape pustii. Trecu pe lîngă o mică *pasticceria,* unde un grup de bărbaţi beau cafea şi

discutau cu voce scăzută la tejghea. O pisică slăbănoagă îi tăie calea, năpustindu-se de la o uşă la alta. Patrick se opri pe podul următor ca să se orienteze.

Ceea ce-i spusese Surian îl zăpăcise. Reuşise să-l convingă pe creatorul de măşti că nu ştia nimic despre dispariţia lui Migliau. Dar nu-şi putea alunga gîndul supărător că exista o legătură între aceasta şi evenimentele recente în care el însuşi fusese implicat. Fusese oare Migliau răpit? Cu siguranţă, părea mult mai plauzibil decît să fi fugit doar pentru că Patrick descoperise nişte fotografii la Dublin.

Exista totuşi şi o a treia posibilitate: dispariţia lui Migliau putea avea o legătură oarecare cu Pesach. Dacă era aşa, însemna că Frăţia intrase în panică să nu fie demascată şi reprogramase acţiunea la o dată mai recentă. Cine ştie, poate că Pesach începea chiar în acele momente.

Merse mai departe, udîndu-şi din cînd în cînd picioarele în băltoace nevăzute. Oamenii erau în case, se uitau la televizor, mîncau. Îi era foame, dar voia să rezolve problema înainte de a se face prea tîrziu. Mergea pe o *calle* care îi era cunoscută. Casa nu putea fi departe. Dar cu cît ajungea mai aproape, cu atît paşii îi deveneau mai şovăielnici. Se uită neliniştit în jur, ca şi cum s-ar fi aşteptat să o vadă pe Francesca pe urmele lui. Acestea erau străzile ei. Dacă fantoma ei bîntuia pe undeva, aici trebuia să fie.

Faţada casei era pe Rio delle Meneghette, dar intrarea de serviciu era la capătul străzii Molin. Familia Contarini cumpărase acest *palazzo* în 1740, cînd ultimul vlăstar al familiei Grimani – Calerghis murise fără urmaşi. Nu era, în nici un caz, cel mai mare sau cel mai frumos dintre multele *palazzi* în care locuiseră diferite ramuri ale familiei Contarini de-a lungul secolelor. Dar era ultimul şi, într-un anumit sens, cel mai aproape de inima familiei, cel mai aproape chiar şi de secretul pe care îl păziseră generaţii de-a rîndul.

Văzut din spate sau dintr-o parte, era, ca toate locuinţele veneţiene, neatrăgător. Un felinar vechi proiecta o lumină

bolnăvicioasă pe un zid scund de pe care se scorojise tencuiala. Patrick ştia că în spatele zidului se afla o curte, iar dincolo de aceasta, însuşi zidul din spate al palatului se înălţa învăluit într-un veşmînt de umbră. Aici, în stradă, se deschidea o uşă şubredă de pe care se cojise vopseaua, scoţînd la lumină lemnul de dedesubt. Un ciocănel ruginit în formă de cap de maur atîrna strîmb din locul în care era prins.

Patrick apucă strîns ciocănelul şi bătu de cîteva ori. Ecoul găunos răsună multiplicat pe *calle*. Undeva în spate se auziră paşi, apoi o uşă trîntită puternic. Dar în Palazzo Contarini totul era tăcut şi întunecat. Ridică ciocănelul şi bătu din nou, de trei ori. Un clopot de biserică bătu în depărtare, ca o imitaţie batjocoritoare.

Imediat auzi zgomotul unor zăvoare trase în interior, o uşă deschisă şi nişte paşi tîrşîiţi pe dalele din curte. O revăzu în minte, cu plăcile sale de ceramică albastre, negre şi galbene, decolorate de vreme, cu izvorul străvechi străjuit de lei sculptaţi şi de un inorog cabrat. Paşii ajunseră la uşă şi se opriră.

– *Chi è? Che diavolo volete a quest' ora?!*

Vocea era a unei femei bătrîne, subţire şi nervoasă, vorbind cu accentul ciudat din Veneto.

– Mă numesc Canavan. Vreau să-l văd pe Alessandro Contarini. Vreau să vorbesc cu el.

– *Alessandro Contarini è morto.* Mort! Vă rog să plecaţi!

– Spuneţi-i că trebuie să vorbesc cu el. O să-şi amintească numele meu. Canavan. Spuneţi-i că sînt Patrick Canavan. Mă cunoaşte. O să-şi dea seama despre ce am venit să vorbim.

– Vă repet, contele e mort! Nu mai e nimeni aici. Absolut nimeni. Plecaţi.

Deodată, la o fereastră de la etaj se aprinse o lumină. Văzu un cap întunecat la geam, apoi o mînă care deschise fereastra.

– *Chi è, Maria? Che cosa vogliono?* Ce vor? De data aceasta era vocea unui bărbat, bătrînă şi ostenită, dar aristocratică.

– Zice că îl cheamă Canavan. Întreabă de conte.

Urmă o pauză lungă. Apoi bărbatul de la fereastră strigă din nou.

– Spune-i că e mort. N-are ce căuta aici.

Patrick își făcu mîinile pîlnie la gură.

– Am venit să vorbim despre Francesca ! Îmi datorați măcar atît. Familia dumneavoastră îmi datorează un răspuns.

Urmă o nouă pauză. Pe alee, un cîine schilod trecu pe lîngă el, tîrîndu-și picioarele din spate. Patrick simți cum îl înconjoară decadența și paralizia care invadaseră orașul. Moartea, putrefacția și o pasivitate teribilă a voinței, care se transformase în inerție.

– Lasă-l să urce, răspunse, în sfîrșit, bărbatul. O să stau de vorbă cu el.

Fereastra se închise cu zgomot. Patrick așteptă în fața ușii. Cîinele se tîrîse într-un spațiu liber dintre două case și se întinsese pe jos, scheunînd. Îl durea ceva? Patrick nu mai avea putere să simtă milă; nu mai rămăsese nici un pic de loc în sufletul lui. Auzi o cheie răsucită în broasca masivă.

Bătrîna deschise ușa și păși într-o parte pentru a-i face loc lui Patrick să intre. Avea o lampă de furtună în mînă, dar își ținea fața întoarsă, învăluită într-o împletitură roșietică de umbre. Rămase în spate pînă cînd trecu el, apoi închise ușa și o încuie.

O rază de lumină galbenă cădea în curte de la fereastra etajului al doilea. Ochii lui Patrick o urmăriră pînă sus, la fereastră, unde desluși cu greu forma vagă a unei persoane care stătea în picioare lîngă geam și se uita în curte.

Bătrîna își puse cheia în buzunar și păși în fața lui Patrick. În acel moment lumina lămpii îi trecu peste chip și-i dezvălui puțin trăsăturile. O amintire bruscă îl înfioră pe Patrick.

– Maria? Tu ești, Maria? Sînt eu, Patrick Canavan. Nu mi-ai recunoscut numele? Cu mulți ani în urmă, obișnuiam să vin pe aici cu Francesca – îți aduci aminte?

– *Non mi ricordo di lei*. Nu-mi aduc aminte de dumneavoastră. Nimeni n-a venit aici cu lady Francesca. Lady Francesca e moartă.

Dar îşi aducea aminte; i se simţea în voce, în felul în care se retrăsese din faţa lui, ca şi cum i-ar fi fost frică. De ce se temea? De trecut?

Intrară în *palazzo* printr-o uşă joasă de la parter. Cu multe generaţii în urmă, aici îşi depozita familia mărfurile şi îşi aşeza gondolele să se odihnească pe timpul lungilor luni de iarnă. Nu cu mulţi ani în urmă, cînd Patrick fusese ultima oară aici, încă mai erau bărci, vîsle şi alte curiozităţi din trecutul familiei Contarini: busturile de marmură ale dogilor, trei îngeri de ghips, crăpaţi şi legaţi cu sfori, sigilii mari de stat, cu motoul *Pax Tibi Marce,* cîteva candelabre, fiecare umplut cu mii de lumînări de ceară galbenă, rămăşiţele unei piese de altar din secolul al cincisprezecelea, împodobite cu aur şi lapis lazuli, o masă de joc de la cazinoul Ridotto, păpuşi îmbrăcate în costume ponosite din Commedia dell' Arte şi un teatru în miniatură pe scena căruia să poată juca. Venise de multe ori cu Francesca acolo, ca să facă păpuşile să danseze şi să cînte, ca să stea în fotoliul pe care şezuse ultimul doge veneţian şi ca să facă dragoste în linişte, departe de ochii iscoditori ai familiei ei extrem de vigilente.

Acum încăperile lungi erau goale şi reci. În timp ce o urma pe Maria pe scară, ceva mic şi cenuşiu trecu în goană pe lîngă ei, făcînd lumina să tremure. Se auzi un fîşîit şi apoi se instală din nou liniştea.

Scările duceau la *mezzanino,* etajul de la care Contarinii, ca toţi negustorii bogaţi din Serenissima, îşi conduseseră cîndva afacerile. Chiar şi pe timpul cînd trăia Francesca, aici existaseră birouri aglomerate. Dar acum etajul era gol, ca şi cel de dedesubt, străbătut de ecouri şi de un aer cumplit de paragină. Patrick se gîndi la mausoleul sufocat de buruieni de la San Michele. Nu înţelegea ce se petrecea. Ce se întîmplase cu familia Contarini într-un timp atît de scurt? Îşi pierduseră în mod neaşteptat

averea? Sau se abătuse asupra lor o nenorocire de alt fel, mai puţin materială?

În sfîrşit, ajunseră la *piano nobile*, în trecut adevărata inimă a casei, unde familia dormea, mînca şi îşi primea oaspeţii. Maria deschise larg uşa neobişnuit sculptată ce dădea în salonul central, întins pe toată lungimea etajului şi cu vedere spre canalul din faţă.

Încăperea era luminată de trei becuri electrice slabe, suspendate de tavanul împăienjenit. În centru atîrna vechiul candelabru electric, acum stins şi mohorît, înecat în praf şi împodobit cu ghirlande lungi de pînze de păianjen. Ravagiile lăsării în părăsire erau evidente peste tot: tapiţeria de pe scaune şi canapele, de pe sofale şi taburete era jilavă şi putrezită; pe vitrinele şi mesele nelustruite zăceau gîndaci morţi cu carapace lucioase; ornamente rupte erau împrăştiate pe podeaua fără covoare.

Dar ceva îi atrase în mod special atenţia lui Patrick. Cînd fusese aici ultima oară, peretele din spate era acoperit, aproape pe toată lungimea camerei, cu o imensă tapiserie Gobelins. Acum aceasta dispăruse, iar din spatele ei ieşise la lumină pictura murală. Patrick nu reuşi să desluşească toate detaliile, dar tema generală era limpede. Pictura era împărţită în secvenţe, fiecare înfăţişînd cîte o scenă din viaţa şi activitatea lui Iisus. O anumită amprentă stilistică îl duse cu gîndul la Tiepolo; cu siguranţă că fresca nu era mai veche de secolul al optsprezecelea. Siluetele erau destul de vag conturate, iar transformarea culorii în lumină şi a subiectului în imagini dovedea un mare talent.

Înveşmîntaţi în robele de damasc şi turbanele cu bijuterii ale turcilor otomani, cei trei magi îşi depuneau darurile la picioarele Pruncului Iisus. În secvenţa următoare, Maria şi Iosif fugeau în Egipt, în timp ce, în fundal, soldaţii lui Irod zdrobeau capetele nou-născuţilor de lespezile de marmură şi de stîlpii de aramă.

Înspre mijlocul frescei, artistul înşiruise opririle de pe drumul crucii, într-o secvenţă narativă continuă: biciuirea, primii

paşi şovăitori pe Via Dolorosa, prima cădere, răstignirea pe cruce, încredinţarea sufletului şi, în cele din urmă, scena de la Mormînt, în care apostolii duc trupul mutilat al lui Hristos spre a fi îngropat.

Patrick se cutremură, recunoscînd în această ultimă scenă originalul reprezentării de pe uşa cavoului familiei Contarini. Şi, în sfîrşit, văzu ceea ce-i scăpase la San Michele. Era simplu şi evident şi îi tăie răsuflarea. În majoritatea variantelor scenei Îngropării, lîngă Iisus crucificat se află patru persoane: Iosif din Arimateea, Nicodim şi cele două Marii. Aici erau zece ucenici şi nici o femeie. Dar ceea ce-l îngrozea pe Patrick era imaginea lui Hristos. Căci în această pictură, Iisus era viu, legat, şi se zbătea în timp ce era purtat spre mormînt.

Treizeci

– Pictorul a fost Tiepolo. Nu Giambattista, ci fiul său mai mare, Domenico. Stilul e mai uşor, mai puţin alegoric. L-a pictat în 1758, imediat după încheierea lucrului la Villa Valmarana. Asta s-a întîmplat, fireşte, la cîţiva ani după ce tatăl său s-a întors din Germania. Bunicul meu obişnuia să spună că Giambattista l-a ajutat la cîteva dintre figurile mai mari.

Vocea era a bărbatului care-l chemase pe Patrick de la fereastră. Şedea în capătul cel mai îndepărtat al camerei, pe un fotoliu cu spătar înalt. Lumina electrică îl făcea să arate epuizat. Părea mai mic decît şi-l amintea Patrick. Mîinile albe i se odihneau pe braţele fotoliului.

– Ce s-a întîmplat cu tapiseriile? întrebă Patrick.

Alessandro Contarini zîmbi.

– Au fost vîndute. Am impresia că au adus o mulţime de bani. Mai mult decît vă puteţi închipui. Mai mult decît mi-aş putea permite chiar şi eu. Cred că le veţi găsi înfrumuseţînd pereţii vreunei bănci de prin Texas. Sau poate California. Zîmbi din nou şi se uită fix la Patrick, ca şi cum locul unde se aflau tapiseriile ar fi fost un secret mărturisit între prieteni. Spuneţi-mi, continuă el, credeţi că e posibil? Pot deveni pereţii unei bănci din Texas mai frumoşi doar pentru că au fost acoperiţi cu o tapiserie veche? Făcu o pauză şi îşi împreună blînd mîinile în poală, ca un copil cuminte. Poate că nu. Poate că nu. Ridică o mînă, ca pentru a alunga ideea de frumuseţe dintr-un loc atît de străin şi de neprielnic culturii, apoi îl chemă pe Patrick cu un gest iute, mai mult asiatic decît italian, foarte calm şi foarte hotărît. Vă rog,

signor Canavan, apropiaţi-vă, să vă văd mai bine. Făcu un gest vag, de concediere. Lasă-ne, Maria. Vrem să fim singuri.

Patrick auzi uşa închizîndu-se în spatele lui, cu un zgomot înăbuşit. Făcu cîţiva paşi spre conte, pînă ajunse la cîteva picioare de el.

– *Basta!* E suficient, signor Canavan. Vă văd bine de aici. Veţi găsi un scaun lîngă dumneavoastră... vă rog să luaţi loc.

Scaunul era murdar, dar destul de uscat. Patrick îl şterse delicat înainte de a se aşeza pe marginea lui.

Alessandro Contarini îmbătrînise dramatic în ultimii douăzeci şi unu de ani. Patrick îşi amintea un bărbat frumos, trecut de cincizeci de ani, cu părul lins, pieptănat spre spate, desăvîrşit îmbrăcat şi cu o piele aproape lipsită de riduri. Acum arăta ca o copie deshidratată a ceea ce fusese altădată: pielea îi era cenuşie şi pătată, obrajii scobiţi, ochii febrili, afundaţi în orbite. Părul alb şi rar îi cădea în dezordine pe gît. Hainele desăvîşite erau acum rupte şi pătate, dinţii albi, strălucitori, pe care obişnuia să-i dezvelească într-un zîmbet condescendent, se îngălbeniseră şi se tociseră, rămînînd doar nişte cioturi negre.

– Îmi pare rău că *palazzo* nu mai e aşa cum l-aţi văzut ultima oară, spuse el.

Vorbea nesigur şi forţat, cu un uşor hîrîit; şi totuşi, în adîncime, Patrick putea sesiza o urmă din vechea aroganţă.

Patrick nu spuse nimic. Imaginea din frescă i se imprimase în minte: un grup de personaje întunecate care îşi înconjurau victima neajutorată şi o tîrau spre un sarcofag de piatră dintr-un mormînt sumbru, în mijlocul unor vii.

– Am avut un şoc destul de puternic cînd v-am văzut stînd acolo în seara aceasta, continuă bătrînul. Ştiaţi că azi-dimineaţă a venit cineva aici şi a întrebat de dumneavoastră? Nu, văd după expresia dumneavoastră că nu ştiaţi nimic despre asta. E foarte ciudat, nu-i aşa? Cît timp a trecut? Douăzeci de ani?

– Cine a venit aici? Întrebă Patrick. Ce voia să ştie?

Era speriat. Cine naiba aflase atît de repede că era la Veneţia?

Contele ignoră întrebarea.

– Trebuie să fie mai mult de douăzeci de ani, zise el. Iar acum aud de dumneavoastră de două ori în aceeaşi zi. Nu sînteţi celebru, nu-i aşa, signor Canavan? N-aţi cîştigat la loterie, n-aţi omorît vreun preşedinte, nu? Şi totuşi, oameni importanţi vin la mine să pună întrebări. Voiau informaţii despre trecut, despre prietenia dumneavoastră cu fiica mea. Şi acum trecutul îmi apare în noapte la uşă, strigîndu-şi pretenţiile: „Îmi datoraţi un răspuns!" Bătrînul se opri puţin. Numai atît credeţi că vă datorăm? Parcă îmi amintesc că ultima oară cînd ne-am întîlnit v-am oferit bani. A fost o neobrăzare din partea mea, îmi cer scuze. Poate că acum ne înţelegem unul pe altul mult mai bine. Pe atunci eraţi un copil, puţin mai mare decît fiul meu Guido. Şi totuşi, durerea dumneavoastră era reală, nu era deloc durerea unui copil. Îmi pare rău că v-am rănit, îmi pare rău că v-am făcut să suferiţi. Vă rog să mă iertaţi. Suspină şi îşi plimbă mîna albă, lungă, peste obraji. La vîrsta mea nu-mi mai rămîne nimic decît iertarea. Multe lucruri au rămas nefăcute, nespuse. Şi sînt multe lucruri făcute şi spuse pe care le regret. Cu timpul veţi putea şi dumneavoastră să iertaţi, signor Canavan.

– Unde e Francesca? întrebă încet Patrick.

– Francesca doarme. Francesca e moartă.

Patrick clătină din cap.

– Nu mă minţiţi, zise el. Se întrebă de ce era atît de calm, de ce vocea îi ajunsese aproape o şoaptă. Nu mai e nevoie să minţiţi. Spuneţi-mi doar unde e, e tot ce vreau să ştiu.

– Vorbiţi ca şi cum ar mai trăi.

– Am fost la mormîntul de pe San Michele. Acolo nu e nimic. Am şi o fotografie.

Scoase poza mototolită din buzunar şi i-o înmînă contelui. Contarini se uită mult timp la ea.

– Unde aţi găsit-o? întrebă, în cele din urmă.

– Are vreo importanţă?

Bătrînul ridică din umeri.

– Poate că nu. Ei bine... ce doriţi?

– O explicaţie.

– Nu există nici o explicaţie care să aibă vreun sens pentru dumneavoastră.

– Lăsaţi-mă pe mine să apreciez asta. Patrick ezită. Se aplecă şi îşi îmblînzi vocea. Signor Contarini, nu cred că înţelegeţi. Cîndva am iubit-o pe fiica dumneavoastră. Cred că şi ea m-a iubit. Acum douăzeci şi unu de ani mi-a fost răpită. Din motive pe care nici măcar nu pot să le bănuiesc, cineva a spus că ar fi murit. Am fost chemat aici de dumneavoastră şi am fost obligat să particip la o înmormîntare falsă. Atunci nu aveam nici un motiv să pun întrebări. Am plecat cînd mi-aţi cerut să plec. Dar în seara aceasta n-am de gînd să plec fără răspunsuri.

Contarini îi înapoie fotografia lui Patrick. Mîna îi tremura, şi Patrick observă că avea lacrimi la colţurile ochilor.

– Signor Canavan, vă rog să mă credeţi. Francesca v-a iubit, aşa cum aţi crezut, poate chiar mai mult. Îşi ridică privirea. Pe chip i se întipărise o infinită, iremediabilă tristeţe. Cred... Şovăi. Cred că încă vă iubeşte. Sau, cel puţin, iubeşte amintirea dumneavoastră. Contele se îndreptă şi îl privi în ochi pe Patrick. Nu încercaţi să o găsiţi, signor Canavan. Nu se mai poate întoarce niciodată la dumneavoastră, la lumea în care trăiţi. Pentru dumneavoastră şi pentru lumea dumneavoastră e ca şi cum ar fi murit. Nu încercaţi să schimbaţi situaţia. Lăsaţi lucrurile aşa cum sînt.

Patrick trase aer adînc în piept. Cuvintele lui Contarini erau ca o unghie care rupea coaja de pe o veche rană, scoţînd-o la lumină. Crezuse că suferinţa pricinuită de pierderea Francescăi era secătuită, vlăguită, dar într-o clipă aceasta se întorsese cu forţe noi, sfîşiindu-i carnea, ca o lamă tocită, proaspăt ascuţită.

– De ce? şopti el. De ce?

Contele nu îi răspunse imediat. Şedea pe scaunul lui cu spătar înalt, ca un prinţ decăzut din Renaştere, a cărui curte îl părăsise.

– Signor Canavan, începu el, familia Contarini există aproape de cînd a apărut acest oraş numit Veneţia. Opt dogi ai Republicii ne-au purtat numele. Am avut palate şi corăbii, depozite şi case de comerţ, aici şi prin toată Mediterana. Încă de la început, am fost membri în Marele Consiliu, în Senat şi în Consiliul celor Zece. Acum nu mai sînt decît eu, un bătrîn care-şi aşteaptă moartea într-o casă deja în ruină. Nimic din ceea ce puteţi spune sau face nu-mi mai poate face vreun bine sau vreun rău. Dar dumneavoastră vreţi adevărul, iar pe acesta nu vi-l pot spune. Ar fi, să zicem, prea şocant. Nu pentru mine, poate, ci pentru alţii care, în furia lor, ar face ceea ce acest balaur cu multe capete, care este gloata, a făcut dintotdeauna: ar distruge tot ce nu înţeleg. Bătrînul se opri din nou. Ochii lui alburii cercetară încăperea slab luminată, ca şi cum ar fi văzut-o pentru prima oară. Sînt fantome aici, spuse el. Camera aceasta e plină. Pe unele le văd, pe altele doar le aud. Poate că nu sînt fantome la propriu; nu cred că ne pot face rău, cel puţin în sens fizic. Dar, cu toate astea, sînt reale. Ascultaţi, signor Canavan, lăsaţi-mă să vă povestesc despre ele. Cu multe veacuri în urmă, pe cînd Veneţia era încă vasala Bizanţului, un grup de negustori a sfidat interdicţia împăratului de a face comerţ cu Egiptul şi a plecat pe mare la Alexandria. Au umplut zece corăbii cu mirodenii, mătăsuri şi covoare şi s-au întors bogaţi. Unul dintre ei a fost strămoşul meu, Pietro Contarini. Doi ani mai tîrziu, el şi încă un bărbat s-au întors la Alexandria; dar de data aceasta nu pentru mirodenii sau pînze. Au furat moaştele Sfîntului Marcu şi le-au adus ilegal înapoi la Veneţia. Moaştele au fost aşezate sub altarul principal, în Basilica, şi astfel Veneţia a devenit un mare centru de pelerinaj. Contele tăcu. Pe canalul de afară, o barcă cu motor pufăia încet prin noapte. Zgomotul motorului se strecură în încăpere prin jaluzelele grele, crescu puţin şi apoi se stinse, cînd

barca dădu un colţ şi dispăru. Pietro Contarini, continuă el, cu vocea scăzută pînă la o şoaptă, a mai adus ceva la Veneţia, pe lîngă oasele sfîntului. Descoperise un lucru care pentru el era mult mai valoros decît trupul unui sfînt. Nu era o relicvă sau un obiect de artă, sau o ladă de comori – era adevărul. Un adevăr atît de înfiorător, încît l-a păstrat secret pentru următorii patruzeci de ani. Patrick rămase cu ochii aţintiţi asupra buzelor palide ale contelui, în timp ce acesta îşi depăna povestea. În umbra încăperii, îşi închipui şi alte figuri ghemuite, ascultînd. Pe patul de moarte, totuşi, Pietro i-a spus secretul unuia dintre fiii săi, Andrea, care avea el însuşi peste patruzeci de ani. Pe vremea aceea, negustorii făceau încă regulat comerţ cu Africa de Nord, în pofida obiecţiilor papei şi ale bizantinilor. Andrea a călătorit cu o corabie pînă la Alexandria, apoi a trecut pe ţărmul celălalt, în Palestina, la Ierusalim şi la Sfîntul Mormînt. În cameră, totul era nemişcat. Chiar şi umbrele înmărmuriseră. Afară era linişte. Patrick îşi putea auzi respiraţia în liniştea aceea. Mai mult de cinci ani au trecut pînă la întoarcerea lui Andrea. Văzuse cu ochii lui ceea ce Pietro doar auzise. Şi îi cunoscuse pe cei care păstrau secretul tatălui său. În cei cîţiva ani care i-au mai rămas – căci, şase ani mai tîrziu, a murit de ciumă – a împărtăşit secretul mai multor membri ai familiei şi unor prieteni aleşi cu grijă. Acesta, signor Canavan, a fost începutul ridicării noastre la putere. Secretul lui Pietro a fost, într-adevăr, mai preţios decît mătăsurile şi mirodeniile. Contarini făcu o pauză. Dar puterea are preţul ei, continuă el. Un om bogat şi puternic nu poate să-şi păstreze, în acelaşi timp, sufletul. Cu atît mai puţin o familie. Contarini, Barbaro, Grimani, Sagredo... toate casele nobiliare care ne-au împărtăşit secretul au plătit preţul. Familiile noastre, sentimentele noastre, credinţa noastră, chiar şi sufletele noastre... toate în schimbul unui adevăr pe care majoritatea oamenilor nu-l pot nici înţelege, nici tolera.

Tăcu şi îşi împreună mîinile albe ca aripile frînte ale unui fluture uriaş. Un tremur le străbătu fugar şi apoi rămaseră

nemişcate. Afară se auzea doar plescăitul apei care se lovea de piatră.

– În ce fel explică asta ceea ce s-a întîmplat cu Francesca? întrebă Patrick. Moartea ei, revenirea la viaţă?

Contarini suspină. Un suspin adînc, aproape un geamăt.

– Nu înţelegeţi? Francesca a fost preţul meu. Fericirea ei a fost sacrificiul pe care a trebuit să-l fac. Iar dumneavoastră aţi fost sacrificiul ei – tot ce avea, tot ce îşi dorea.

– Pentru asta?

Patrick se ridică furios şi arătă violent către pereţii pătaţi de igrasie, către mobila distrusă şi putrezită.

Contele clătină din cap. Părul lung şi alb îi căzuse pe faţă ca un văl.

– Nu, zise el. Timbrul vocii i se schimbase, trăgînd putere dintr-o rezervă ascunsă. Ridică o mînă şi o îndreptă spre fresca imensă, lovind-o repetat cu degetul. Pentru asta, neghiobule! Pentru asta!

TREIZECI ŞI UNU

Patrick plecă ameţit de la *palazzo*. Furia lui Contarini se transformase într-o criză de tuse, iar Maria năvălise înăuntru, ca să-l îngrijească şi să-l dea afară pe vizitator. Plecase în grabă, urmărit de umbre, hărţuit de fantome, şi pătrunsese în noaptea de smoală.

Cîinele schilod stătea încă încolăcit în colţul lui, tremurînd de frig. Patrick se simţi sfîşiat între milă şi repulsie. Îi venea să arunce cu pietre în el sau să-i rupă gîtul. Durerea lui îl îngrozea şi-l umplea de frustrare: să-l alunge sau să-l adoarmă pentru totdeauna i se păreau singurele soluţii acceptabile. Dar nu făcu nimic. Îi lipseau atît curajul cît şi hotărîrea.

Întoarse spatele cîinelui şi palatului Contarini şi ieşi repede din *calle*. O ceaţă îngheţată venise dinspre Adriatică şi se strecurase în oraş, în timp ce el discutase cu Contarini. Pătrunsese încet pe străzi şi acum se odihnea întinsă pe suprafaţa canalelor, ascunzînd spinările rotunjite ale podurilor şi plutind pe fiecare *calle, fondamenta şi rughetta*. Asemenea unor rotocoale de fum alb, tentaculele i se tîrau fără ţintă prin străzile adormite şi se încolăceau în jurul felinarelor rare, estompînd şi îmblînzind lumina care şi aşa era destul de slabă. Pe sub arcade şi *sottoporticos*, se adunase în ghemotoace groase şi-i pîndea, ca un animal de pradă, pe cei mai puţin precauţi.

Patrick îşi ridică gulerul pentru a se apăra de aerul rece. Agitat cum era, imediat după ce ieşise din *palazzo* o luase într-o direcţie greşită. Acum ceaţa îl necăjea şi se juca cu el, purtîndu-l din ce în ce mai departe. Ecoul paşilor săi răsuna între clădirile

înghesuite de pe ambele părţi cu un timbru trist care îl făcea să se simtă şi mai singur în acest oraş pe jumătate pustiu.

Începu să meargă maı repede, dar cu cît înainta, cu atît mai puţin familiare i se păreau locurile. Raţiunea îl îndemna să bată la prima uşă care îi ieşea în cale şi să ceară instrucţiuni. Dar era trecut de miezul nopţii, iar uşile boltite şi ferestrele acoperite pe lîngă care trecuse nu-i sugerau o primire prea călduroasă.

După un timp, ajunse într-o piaţă pustie. Sus, pe un colţ, zări un nume scris cu albastru şi alb pe o plăcuţă: Campo dei Carmini. Dar nu-l ajută cu nimic. Pe una din laturile micii pieţe, faţada întunecată a unei biserici baroce se înălţa ameninţător din ceaţă. Coloanele ei răsucite şi ferestrele sumbre îi aminteau de mormintele de la San Michele, ca şi cum biserica ar fi fost construită pentru cei morţi, nu pentru cei vii.

Părăsi piaţa şi se opri să citească numele străzii pe care tocmai intrase. În acel moment, auzi un zgomot în spatele lui. Semăna cu bocănitul unor paşi pe piatră. Şi nu fusese un ecou.

Se lipi de zidul lateral al bisericii şi ascultă atent, aşteptînd repetarea sunetului. Nu putea fi sigur, dar avea impresia că venise din piaţă. Contarini îi spusese că cineva pusese întrebări despre el. Oare acum îl urmărea cineva, în spate?

Merse mai departe, călcînd mai rar, şi străduindu-se să-şi distingă propriii paşi de ecourile lor, aşteptînd să audă zgomotul unui posibil urmăritor. Dacă l-ar putea conduce înainte, pentru a se întoarce înapoi şi a-i cădea în spate, poate ar reuşi să-l surprindă. Dar ceaţa şi propria sa dezorientare îi limitau libertatea de mişcare.

O alee îngustă ducea spre un pod. La o fereastră de pe partea opusă ardea lumina. Traversă podul şi se opri, aşteptînd. Linıştea era adîncă şi apăsătoare; voia să strige, să o rupă în bucăţi fără nici o părere de rău. Se auzi din nou: un singur pas pe alee. Printr-un gang boltit zări un alt canal; gangul ducea pînă la apă şi, din cîte vedea Patrick, se sfîrşea acolo. Dacă reuşea să-l

păcălească pe urmăritor să o ia într-acolo, ar fi putut să-l prindă în capcană.

Se îndreptă încet spre gang.

„Nu mă pierde tocmai acum, pentru Dumnezeu!“ şopti el. Ceaţa se mai risipise aici, dar trebuia să calce cu grijă, dacă nu voia să rateze malul şi să plonjeze în apă. Presupunerea i se adeveri: gangul se termina în apă şi nu exista trecere nici în dreapta, nici în stînga.

Intuiţia îi sugerase că cineva ar fi trebuit să lase o barcă legată acolo, altfel n-ar fi avut nici un sens micul spaţiu de acostare de la capătul gangului. Prin ceaţă, desluşi conturul unei mici *sandolo* acoperite cu o prelată grea. Trase barca mai aproape cu ajutorul frînghiei şi se strecură peste bord, gata să-şi piardă echilibrul pe pînza alunecoasă.

Se ghemui în ambarcaţiunea puţin adîncă, bucurîndu-se că era ceaţă. Abia întrezărea capătul gangului pe deasupra malului de ciment. Şi iată, în sfîrşit, un pas inconfundabil! Simţi cum îi creşte tensiunea în stomac şi în toţi muşchii.

O umbră se mişcă. Patrick se pregăti să sară. Totul depindea de cît de mult se apropia urmăritorul de mal: dacă rămînea destul de departe, avea şanse să-l înşface şi să-l tragă jos. Cel puţin, avea avantajul surprizei. Ceaţa se despărţi în două şi umbra deveni o siluetă întunecată. Patrick îşi ţinu răsuflarea. „Vino mai aproape, ticălosule! La margine. Vino!“ Silueta şovăi, de teamă, poate, să nu alunece din cauza ceţii şi să cadă. Patrick simţi sub el legănarea bărcii; nu era o platformă prea stabilă de pe care să sară asupra urmăritorului său.

Silueta se opri, apoi se întoarse brusc şi porni înapoi prin *sottoportico*. Patrick îşi încordă picioarele şi sări pe mal, căzînd în genunchi. În clipa în care atinse pămîntul, silueta se întoarse şi îl zări. El se ridică cu greu în picioare, exact cînd urmăritorul său dispăru în ceaţă.

– Opreşte-te! Strigă el. Vreau să vorbesc cu tine!

Auzi zgomotul paşilor alergînd. Patrick o rupse la fugă. Din nou ajunse în stradă exact la timp pentru a vedea ceaţa învăluind o umbră mişcătoare. Paşii răsunară ca nişte gloanţe în noapte. Patrick porni în urmărirea lor, călăuzindu-se după zgomot.

Alergă cu răsuflarea tăiată printr-un labirint de străduţe, peste poduri, pe lîngă maluri înguste, purtat de sunetul paşilor din ce în ce mai adînc în ceaţa învolburată. Cîteodată i se părea că îl pierde: dădea un colţ greşit şi aproape că nu mai auzea paşii îndepărtaţi, apoi ieşea brusc printr-un pasaj şi îi auzea din nou, în faţă. De două ori zări silueta care alerga înaintea lui, o pată neagră în ceaţă.

Cu respiraţia tăiată, se opri pe un pod micuţ, ca să-şi recapete suflul. Se sprijini de balustrada de metal, îşi ridică privirea şi zări pe cineva pe un alt pod, la numai cîţiva iarzi. Ceaţa se risipi o clipă şi îi oferi o vedere mai bună. Ameţi. Îşi simţi sîngele pulsînd la tîmple şi inima bătînd nebuneşte în piept, făcîndu-l să tremure. Se înşelase? Se uită din nou, dar ceaţa se adunase la loc. Pe celălalt pod nu mai era nimeni.

– Francesca! strigă el. Francesca, *fermati!*

Paşi grăbiţi răsunară pe *riva* de dincolo de podul pe care stătuse silueta. Patrick se simţi purtat de forţe proaspete. Se năpusti de pe pod, aproape căzînd, în grabă, pe cîteva trepte.

Paşii se auzeau acum în dreapta lui. Se învîrti, o luă la fugă pe o alee cufundată în ceaţă şi ieşi într-o stradă mai largă pentru a vedea, din nou, silueta dispărînd. Gîfîind, porni în urmărirea ei. O durere ascuţită, ca o lovitură de cuţit, îl săgetă într-o parte, făcîndu-l să se îndoaie. Strînse din dinţi şi se forţă să înainteze. Picioarele îi erau ca de plumb, iar capul i se învîrtea.

– Fran... cesca... *Per grazia di Dio!... Fermati!*

Pe măsură ce plămînii ı se obişnuiră cu aerul umed, începu să respire din nou, cu noduri dureroase. O piatră spartă din pavaj îi agăţă piciorul şi îl aruncă violent în faţă. Rămase întins cîteva secunde, năucit, luptîndu-se pentru fiecare răsuflare.

Închise ochii pentru a suporta durerea, se ridică şi făcu un pas înainte. Un junghi insuportabil îi sfîşie stomacul. Mii de steluţe îi explodară în faţa ochilor. Picioarele i se înmuiară şi cedară. Se împiedică, nemaiputînd să-şi controleze trupul, apoi îl părăsi orice senzaţie şi se prăbuşi, dezmembrat, în cea mai adîncă beznă pe care o cunoscuse vreodată.

Deschise ochii. Era încă noapte, dar ceaţa se ridicase. Capul îl durea îngrozitor şi ochii îl înţepau. Clipi des şi i se păru că zăreşte stele pe cerul negru. Era întins pe spate, pe ceva tare. Făcu un efort şi reuşi să şadă.

Pe amîndouă părţile, clădiri întunecate alunecau pe lîngă el ca într-un vis. Nu erau lumini nicăieri, dar pe măsură ce ochii i se obişnuiră cu întunericul, începu să vadă conturul lui Grand Canal. Se afla din nou în gondola misterioasă, condusă de un gondolier fără nume şi fără chip. De data aceasta, erau mai jos, pe canal, şi se îndreptau spre San Marco. Torţele şi lumînările din visul precedent fuseseră stinse, iar pe apă nu mai plutea nici o ambarcaţiune. Totul era tăcut, ca mai înainte.

Îl tulbura faptul că îşi amintea toate detaliile visului anterior, că ştia că fusese un vis şi că era convins, aşa cum fusese şi mai devreme, că în acest moment nu visa. Şi totuşi, nu putea să audă sau să spună nimic.

Gondola viră spre malul stîng. Cînd ajunseră mai aproape, i se păru că recunoaşte ferestrele cu două arcade identice şi etajul superior ornamentat al palatului Corner – Spinelli. Barca se strecură pe un canal lateral îngust şi îşi continuă încet drumul printr-un labirint de canale, unele abia suficient de largi pentru a permite trecerea unei singure ambarcaţiuni. Trecură nevăzuţi pe lîngă zidurile din faţă sau din spate ale unor case înalte. O dată, zări o femeie care îi urmărea de la un balcon jos şi al cărei păr blond îi cădea liber în bucle lungi, vălurite, pe umeri; îşi cuprinsese sînii albi în mîinile obosite, ca pe nişte ofrande.

Alunecară pe sub poduri atît de joase, încît gondolierul trebuia să-şi încovoaie spatele pentru a putea trece. O dată, văzu în depărtare, printr-un spaţiu gol dintre clădirile înalte, o porţiune dintr-o piaţă largă. Ardea un foc, iar în mijlocul pieţei, un grup de orbi agitau cuţite lungi şi urmăreau un porc speriat, în cercuri din ce în ce mai strînse. Apoi scena dispăru în spatele unui zid înalt, năpădit de iederă. Gondola pătrunse şi mai adînc în labirint.

Trecură pe lîngă un debarcader pe care se tîra, suferind, un cîine schilod. Patrick era sigur că animalul îi amintea de ceva, dar uitase de ce anume. Îşi dădu seama că, deşi nu putea nici să audă, nici să vorbească, nu era totuşi perfect izolat de mediul înconjurător. Simţea aerul rece pe piele, iar dacă îşi cufunda mîna în apă, o scotea rece şi udă. Şi totuşi, avea impresia că exista un fel de ruptură între el şi acestă lume. Fusese adus aici ca spectator, nu ca protagonist. Dar ce anume trebuia să vadă?

Barca încetini brusc, iar Patrick observă că întorceau spre mal. Din întuneric, se profila poarta de canal întunecată a unui imens *palazzo.* Două torţe ardeau de o parte şi de alta, fixate pe suporturi de fier, iar o a treia era purtată de un servitor îmbrăcat în *bauta*, care aştepta dincolo de poarta deschisă. Deasupra porţii era sculptat un miel care ducea în spate o cruce.

Intrară şi se opriră în faţa cîtorva trepte de piatră, iar gondolierul legă cu îndemînare barca de cel mai apropiat stîlp de acostare. Gondola se răsuci şi scrîşni cînd atinse treptele. Servitorul făcu un pas îaninte şi înălţă torţa.

În acel moment se întîmplă ceva cu auzul lui Patrick, ca şi cum ar fi fost îndepărtat un blocaj invizibil. Auzi apa care clipocea în jurul lui şi scîrţîitul de lemn al gondolei care se freca de trepte. Ca şi cîinele pe care îl văzuse mai devreme, hîrşîitul bărcii îi aminti de ceva. Coborî din gondolă, pe prima treaptă. Servitorul se înclină de la nivelul pieptului, apoi se îndreptă la loc. Patrick îi observă ochii care-l priveau intens din spatele

măştii; aveau pleoapele grele, iar pupilele erau dilatate şi punctate cu mici steluţe aurii.

– *Abbiate la grazia di seguirmi. I signori vi attendono.* Vă rog să mă urmaţi, domnule. Excelenţele vă aşteaptă.

TREIZECI ŞI DOI

– Mă auziţi, signor Canavan? Vă rog să încuviinţaţi din cap, dacă mă auziţi. Vocea părea îndepărtată şi înăbuşită, dar cuvintele erau în engleză. Vă rog, încercaţi să răspundeţi, signor Canavan. Încercă să deschidă ochii, dar parcă îi fuseseră lipiţi cu aracet. Nu reuşea să-şi mişte buzele. Nu-i nimic, signor Canavan. Arătaţi-mi măcar dacă mă auziţi.

Încuviinţă din cap şi gestul îi provocă un acces puternic de greaţă. După aceea îşi pierdu cunoştinţa. Apoi, din întuneric, veni spre el chipul servitorului îmbrăcat în *bauta.* Deschise gura, ca şi cum ar fi vorbit, dar Patrick nu auzi nimic. Apoi chipul fu înghiţit de întuneric.

– Acum mă auziţi, signor Canavan?

De data aceasta, ochii i se deschiseră. Văzu o faţă înceţoşată, aplecată asupra lui, faţa unui bărbat, cu o expresie de îngrijorare. Cuvintele erau în engleză, dar accentul era italian.

– Da. Cine...?

– Sînt doctorul Luciani. Vă aflaţi la Ospedale Civile. *Capisce?* Înţelegeţi? Patrick încuviinţă vag din cap. Aţi fost adus aici azi-noapte. Una *signora...* o doamnă v-a găsit pe stradă şi v-a adus aici. Eraţi inconştient. Vă amintiţi ceva? Aţi avut un accident? Patrick clătină din cap. Se simţea de parcă ceaţa din noaptea trecută i-ar fi pătruns, concentrată, în creier. Îi era rău de la stomac. Era ca o migrenă, dar mult mai intensă. Adică... n-aţi avut un accident... sau nu vă amintiţi?

– *Mi ricordo... la nebbia...* Îmi amintesc... ceaţa... am alergat... o gondolă.

Patrick răspunsese în italiană; în mod ciudat, i se părea mai uşor, ca şi cum engleza ar fi devenit o limbă străină pentru el.

– *Ah, parla Italiano. Benissimo*. Doctorul făcu o pauză. Signor Canavan, vreau să vă fac anumite analize. Doar pentru a determina dacă v-a fost sau nu afectat creierul. Poate aţi căzut sau aţi fost lovit. Înţelegeţi?

– Da.

– Mai tîrziu, aş vrea să vă fac nişte radiografii. Poate şi o electroencefalogramă. Doar ca să fim siguri. Dar deocamdată nu vreau decît să vă testez reacţiile la stimuli. Nu aveţi de ce să vă faceţi probleme.

Vederea lui Patrick devenea din ce în ce mai limpede. Capul încă îi pulsa de durere, dar gîndurile îi erau mai puţin confuze. Începură să-i revină, în valuri, amintirile din noaptea trecută: Contarini în regatul său de şobolani, un cîine şchiop, scheunînd în umbră, fresca de pe peretele din *palazzo*.

O asistentă veni să-l ajute pe doctor. Patrick nu opuse nici un fel de rezistenţă cînd aceasta, împreună cu doctorul, începură să-i pipăie şi să-i ciocănească diferite părţi ale corpului. Îi băgară raze de lumină în ochi, îi măsurară temperatura şi tensiunea arterială, îi examinară urechile, ca să vadă dacă nu avea urme de sînge, şi îi testară reflexele.

Îşi amintea că se pierduse în ceaţă şi apoi alergase după cineva care îl urmărise. Şi după aceea? Îl atacase cineva? Pe neaşteptate, îi apăru în minte imaginea unui pod şi pe el o siluetă întunecată, pe jumătate pierdută în ceaţă.

– Domnule doctor!...

– Vă rog, signor Canavan, liniştiţi-vă. Terminăm imediat.

– Nu, vă rog... Aţi spus că... o femeie m-a adus aici. *Una signora*... Cum era? Cum arăta? *Per piacere... è importante... molto importante.*

Doctorul ridică din umeri.

– Îmi pare rău, nu m-am uitat prea bine la ea. Dumneavoastră aţi fost principala mea preocupare. Cînd m-am întors la recepţie, plecase deja.

– Ce vîrstă avea? Era tînără, bătrînă?

– O cunoaşteţi? Asta e? Ea a spus că eraţi un necunoscut, că a ieşit pe afară tîrziu şi v-a găsit leşinat.

– Ce vîrstă avea?!

– Cam patruzeci de ani, cred. Destul de slabă, era destul de slabă. Şi scundă, nu era o femeie înaltă. Îmi pare rău, mai mult nu-mi aduc aminte. Poate vreuna dintre asistente...

Patrick stătea întins pe spate, neajutorat. Imagini din visul care urmase leşinului i se perindau prin minte: apele negre sfîşiate de prora ascuţită a gondolei, treptele de piatră acoperite cu muşchi, un porc uriaş, însîngerat, alergînd în cercuri din ce în ce mai strînse, ochii punctaţi cu auriu din spatele măştii de carnaval... Se temea ca visul să nu-l împingă din nou într-o stare de inconştienţă. Se luptă disperat să-şi ţină ochii deschişi.

– *I miei vestiti*... Unde mi-aţi pus hainele?

– Totul e bine, nu vă faceţi griji, îl asigură asistenta. Sînt în dulapul acesta de lîngă pat. Sînt în siguranţă, nu vă neliniştiţi.

– *La mia giacca*... Jacheta mea, vă rog să vă uitaţi în buzunar. O fotografie... trebuie să fie o fotografie.

Doctorul îşi întrerupse, iritat, examinarea şi îi făcu semn asistentei.

– Aruncă o privire, pînă termin aici. Poate îl ajută să-şi împrospăteze memoria.

Asistenta găsi jacheta lui Patrick şi căută cu atenţie prin buzunare. Totul era acolo – portofelul, paşaportul, cheile, banii – totul, cu excepţia fotografiei.

Pînă după-amiază, capul lui Patrick se limpezise complet. Doctorul Luciani îi dăduse voie să mănînce ceva uşor, iar asistenta îl sprijinise cu spatele de o pernă. Îl lăsară într-o rezervă laterală, în compania unui televizor uzat, deschis permanent pe

un post pentru copii. Îi rugă să ia legătura cu Makonnen la hotel; acesta sosi după o oră, cu o îngrijorare profundă întipărită pe chip.

Patrick zîmbi şi îi întinse o mînă.

– Dacă n-aş şti, rîse el, aş zice că te-ai albit la faţă.

– Chiar m-am albit, răspunse Makonnen şi se aşeză. N-am ştiut ce să fac azi-noapte, cînd am văzut că nu te-ai întors la hotel. Ai spus că vii înapoi înainte de miezul nopţii. M-am gîndit să sun la poliţie... dar ce puteam să le spun?

– Îmi pare rău. Lucrurile au luat o întorsătură mai... dificilă. L-am găsit pe... tatăl Francescăi. Făcu o pauză. Assefa, cred că ne-au dat de urmă. Cineva a întrebat de mine acasă la Contarini.

– Cum ar fi putut să ne găsească atît de repede?

– Nu ştiu. Oricum, cel mai bine ar fi să ne mutăm la alt hotel. Sau, mai bine, să găsim o locuinţă prin prietenul tău, Claudio. Apropo, ce v-a zis amicul lui, reporterul, aseară?

Assefa ridică din umeri.

– Migliau n-a apărut încă. N-au primit nici o cerere de recompensă. Parcă s-ar fi evaporat, pur şi simplu. Carabinierii au intrat în panică. Varianta oficială pare să fie că a fost răpit, dar pe parcurs s-a întîmplat o nenorocire. De acum, se aşteaptă ca trupul lui să apară în vreun canal. Totuşi...

– Da?

– După cum am spus, asta e varianta oficială. Prietenul lui Claudio e de altă părere. Îl cheamă Aldo Siniscalchi. V-am aranjat o întîlnire. O să-ţi placă: ştie să gîndească, pune întrebări, se enervează. De cîţiva ani ţine un dosar cu toate mişcările lui Migliau. Mă rog, nu numai despre Migliau, ci despre Biserica din Veneţia, în general. Se opri. O soră medicală privi înăuntru, se uită curioasă la american şi la vizitatorul său, apoi plecă. Patrick, ştiai că trei dintre cei opt papi aleşi în secolul nostru au fost patriarhi ai Veneţiei? După cum ţi-am spus, unii cred că Migliau ar putea fi al patrulea. Poziţia pe care o are acum a obţinut-o, în mare, datorită relaţiilor de familie, dar Siniscalchi

crede că e mai mult de capul lui decît un simplu blazon. Inițial, Migliau i-a stîrnit interesul datorită poziției sale extremiste de dreapta. Migliau nu și-a ascuns niciodată părerile; și-a afirmat permanent, cu tărie, opoziția față de reforma Bisericii și a societății în general. A respins anticoncepționalele, avortul, divorțul, căsătoria preoților, hirotonisirea femeilor – inventarul obișnuit al unui reacționar ecleziastic.

Patrick zîmbi.

– Înțeleg că tu nu vezi lucrurile chiar așa.

Makonnen clătină din cap.

– Nu. Dar n-am ce face. Dumnezeu nu mi-a făcut favoarea de a avea grijă să mă nasc în Europa sau în America. Văzute din Lumea a Treia, lucrurile par cu totul altfel. Nu mă înțelege greșit – de fapt, în multe privințe, sînt destul de conservator. Nu sînt de acord cu Claudio sau cu comunismul pe care l-a îmbrățișat. Nu aceasta e soluția. Dar comuniștii au dreptate în ceea ce privește anumite lucruri. Nu poți să propovăduiești Evanghelia unui om cu burta goală. Nu poți să vorbești despre Împărăția lui Dumnezeu cu cineva care trăiește în fiecare zi cu groaza de a nu fi arestat de o gherilă de dreapta. Și nu cred că poți asigura evoluția democrației instaurînd o dictatură.

– Și Migliau crede că poate?

– Nu crede că ar avea vreo importanță. Pentru el, misiunea Bisericii e de a salva suflete, nu vieți. Revolta împotriva statului e un păcat de moarte, chiar dacă acest stat se scaldă în nedreptate și în sînge pînă la gît. Folosirea anticoncepționalelor contravine legilor eterne ale lui Dumnezeu, chiar dacă familia îți moare de foame.

– Dar cam aceleași lucruri spune și papa de atîția ani.

Makonnen suspină.

Nu e nevoie să-mi aduci aminte. Cum crezi că a ajuns Migliau patriarh al Veneției? Dar el vrea să meargă și mai departe. Dacă ar fi după el, ar întoarce timpul înapoi cum nici nu-ți imaginezi. Nici măcar eu nu-mi închipuiam pînă aseară. Ar

proclama Vaticanul II invalid, ar abandona principiile colegialităţii, ar introduce Liturghia tridentină, ar restrînge dialogul cu celelalte Biserici, ar interzice relaţiile cu religiile necreştine, ar restaura dogma vinovăţiei evreilor pentru uciderea Domnului nostru. Dacă Migliau ar deveni papă, Biserica ar face un uriaş pas înapoi. Ar exista din nou o listă de cărţi interzise, procese de erezie, excomunicări masive.

Patrick clătină neîncrezător din cap.

– Nu poţi fi serios.

Makonnen ridică din sprîncene.

– Nu? De ce crezi asta? Faţă de acum treizeci sau patruzeci de ani, Biserica Catolică e de-a dreptul îmbătată de gîndirea modernă. Şi totuşi, oameni ca tine – sau chiar ca mine – cred că stă aproape pe loc. Cei ca Migliau sînt speriaţi de moarte. Ei văd ce au făcut reformele, ce mai fac încă; se gîndesc ce se va întîmpla peste încă treizeci sau patruzeci de ani şi, în închipuirea lor, văd sfîrşitul Bisericii aşa cum o cunosc ei: fără Liturghie, fără preoţi, fără ierarhie, fără papă... poate chiar fără Dumnezeu. Cred că e o exagerare; de fapt, ştiu că e o exagerare, dar încearcă să-i spui asta unui om inflexibil ca Migliau.

Patrick ridică din umeri.

– Deci Migliau e un fundamentalist catolic care se teme de schimbare. Ce e nou în asta? Conservatorismul şi ierarhia catolică se cunosc de mult.

– Poate. Dar Migliau merge chiar mai departe. Una dintre cele mai mari temeri ale cardinalului e că fundamentaliştii protestanţi vor începe să negocieze sferele de influenţă politică în Europa, aşa cum au făcut în Statele Unite. Dacă se întîmplă aşa, vor atrage o mare parte din dreapta cu frică de Dumnezeu, al cărei sprijin ar fi esenţial pentru o revoluţie morală şi religioasă. Migliau ştie că trebuie să acţioneze. Siniscalchi are dovezi că Migliau s-a întîlnit cu politicieni de extremă dreaptă, nu numai de aici, din Italia, ci şi din Franţa, Spania, Germania, Austria, poate şi din alte părţi. Nu există documente, bineînţeles,

pe care *l'Unità* sau orice alt ziar să le poată publica. Dar un raport sugerează că Migliau s-a oferit să facă un tîrg. Dacă devine papă, își va instrui episcopii din toate aceste țări să aibă grijă ca turmele lor să voteze pentru candidații lui. O dată ajunși la putere, aceștia vor oferi sprijin politic și legislativ campaniei lui împotriva modernismului de toate felurile. Migliau va fi primul papă din ultimele secole care va avea arme mai puternice decît enciclicele. Va avea un stat polițienesc la dispoziția lui.

TREIZECI ŞI TREI

Lui Patrick i se opri răsuflarea în piept. Părea plauzibil, foarte plauzibil.

– Spui că Siniscalchi are dovezi?

– Da, într-un fel. Dar nu incontestabile.

– Poate obţine probe incontestabile?

– Da. Cunoaşte pe cineva care are acces la biroul lui Migliau. Vrea să te vadă diseară... poate atunci va avea ceva pentru tine.

– Spuneai că nu e de acord cu teoria poliţiei că ar fi fost răpit. Cum explică el dispariţia?

– A zis doar că varianta răpirii nu ţine. Nimeni din cei de dreapta n-ar îndrăzni să se atingă de Migliau nici măcar cu un deget. Ca să fim sinceri, nici nu vor. Acelaşi lucru e valabil şi pentru Mafie. Deci rămîne stînga. Siniscalchi are mai multe legături decît poliţia cu facţiunile de stînga şi cu grupările teroriste – sau, cel puţin, aşa mi-a spus – şi a jurat că şi pentru ei dispariţia lui Migliau e un mister la fel de mare ca pentru toţi ceilalţi.

– Atunci ce rămîne?

– Rămîne posibilitatea ca Migliau să fi ieşit din circulaţie de bunăvoie. Pentru raţiuni cunoscute doar de Migliau şi de cei în care are încredere. Siniscalchi crede că ar putea avea legătură cu problema noastră, dar nu ştie în ce fel.

Patrick făcu o pauză, apoi îl întrebă.

– Cît de mult i-ai spus?

– I-am...

În acel moment uşa se deschise şi doctorul Luciani intră în cameră. Zîmbi şi i se prezentă lui Makonnen.

– Vă supăraţi dacă vă rog să aşteptaţi puţin afară, domnule Makonnen? Aş vrea să vorbesc cu prietenul dumneavoastră.

După ce plecă Assefa, doctorul se aşeză pe marginea patului şi se uită la Patrick.

– Ei bine, signor Canavan, cum vă simţiţi?

– Mult mai bine, mulţumesc. Perfect, de fapt. Dacă nu vă deranjează, aş vrea să plec cît de curînd posibil.

O cută străbătu fruntea înaltă a lui Luciani.

– De fapt, mă deranjează, signor Canavan. Poate că vă simţiţi bine, dar aş vrea să mai rămîneţi aici cel puţin douăzeci şi patru de ore.

– Pentru ce?

– Ca să fiţi sub observaţie. Aş vrea să mai fac cîteva analize. Peste cîteva zile aş vrea să vă supun unei tomografii. Aici nu avem echipamentul necesar, dar la spitalul din Mestre a fost instalat de curînd un aparat şi cred că pot să vă obţin o programare spre sfîrşitul săptămînii.

Patrick simţi un fior de alarmă.

– E necesar? E vreo problemă?

Doctorul clătină puternic din cap.

– Nu, nu. N-am nici un motiv să cred că ar fi.

– Atunci...

Luciani îl întrerupse.

– Signor Canavan, aţi suferit cumva vreo... tulburare de ordin auditiv sau vizual în ultima vreme?

– Nu înţeleg. Tulburare?

– Poate halucinaţie e un cuvînt mai potrivit. *Allucinazioni*. Oricare dintre simţuri ar putea fi afectat. Poate aţi gustat sau aţi mirosit ceva inexistent. Mîncare sau vreun parfum, poate de flori. Ar putea fi şi sunete... muzică, voci...

Patrick îşi întoarse privirea într-o parte. Auzi plescăitul apei, simţi mirosul unei femei, cald şi aproape.

– Nu, minţi el. Nimic de genul ăsta.

– Sînteţi sigur? Gîndiţi-vă foarte bine.

– Da, sînt sigur. De ce întrebaţi?

Doctorul ezită.

– Luînd în considerare ceea ce vi s-a întîmplat şi rezultatele analizelor pe care le-am primit, cred că s-ar putea să suferiţi de o formă de epilepsie focalizată. Vă rog să nu vă alarmaţi. Nu e neapărat ceva serios. Şi mai există şi alte diagnostice posibile. Am nevoie doar de sprijinul dumneavoastră.

– Dar s-ar putea să fie ceva serios. Asta încercaţi să spuneţi, nu-i aşa?

Luciani nu răspunse imediat.

– Signor Canavan, nu doresc să vă îngrijorez. În cazuri de felul acesta diagnosticul poate fi extrem de greu de pus; de aceea aş vrea să vă mai supun unor analize. Şi chiar dacă este pus un diagnostic sigur, stabilirea etiologiei – a cauzei – e departe de a fi simplă. Cea mai frecventă cauză a epilepsiei focalizate e o leziune a lobului temporal al creierului. De aceea vreau să faceţi o electroencefalogramă şi, dacă e posibil, o tomografie. Dacă există o leziune, aceasta produce, în mod normal, halucinaţii. Leziunea poate fi minoră sau, la vîrsta dumneavoastră, poate fi o tumoră. Spun asta nu ca să vă sperii, ci ca să vă faceţi o idee despre gravitatea potenţială a situaţiei dumneavoastră şi, prin urmare, despre necesitatea de a fi cooperant. Spuneţi-mi, aţi mai avut crize ca aceasta pînă acum?

Patrick şovăi.

– Nu. Nu chiar... Am avut nişte vise. *Dei sogni*.

– Ce fel de vise? Patrick încercă să-i explice. Cînd termină, Luciani încuviinţă din cap. Foarte bine. Aş vrea să vorbesc despre cazul dumneavoastră cu unul dintre colegii mei de aici. E specialist în tulburări neurologice. Cred că e posibil să vină să vă consulte în cursul acestei seri. Trebuie să insist ca dumneavoastră să luaţi foarte în serios ceea ce vă spun. Îmi dau seama că vă aflaţi, poate, într-o... încurcătură. Nu e treaba mea. Dar

sănătatea dumneavoastră este. Dacă aţi avut într-adevăr tulburări ca cele pe care mi le-aţi descris, e posibil ca leziunea să fie destul de avansată. Poate va fi nevoie de o intervenţie chirurgicală. Orice necazuri aţi avea în momentul de faţă, vă sfătuiesc să faceţi tot posibilul să nu vă mai gîndiţi la ele. Aceasta trebuie să fie pe primul plan. Altfel, consecinţele ar putea fi grave. Înţelegeţi? Patrick încuviinţă. Se simţea amorţit. Nu-l duruse nimic, văzuse doar cîteva imagini întunecate. Cum puteau să-l omoare nişte umbre? Trebuia să fie o greşeală. Trebuie să plec acum, dar mă întorc diseară. Sper să-l aduc şi pe colegul meu cu mine. Vă rog să nu vă faceţi griji. Avem dotări excelente, aici şi la Mestre. Chiar dacă vom fi nevoiţi să vă operăm, nu aveţi de ce să vă temeţi. O asistentă vă va sta la dispoziţie permanent; spuneţi-i dacă aveţi nevoie de ceva sau dacă apar noi simptome. La uşă se opri. Signor Canavan, cred că trebuie să vă previn că jos se află un inspector de la Carabinieri. Numele lui este Maglione, de la secţia din San Zaccaria. Aşteaptă permisiunea de a vă pune cîteva întrebări. Se uită la podea. Aveţi idee de ce vrea să vă vadă?

– Nu... Trebuie să fie o greşeală. N-am făcut nimic.

– Vă rog să nu vă jucaţi cu mine, *signore*. Am găsit un pistol în buzunarul hainei dumneavoastră. A fost pus în seiful spitalului pînă cînd vom decide ce facem cu el. Acum, eu pot să-i cer acestui domn de la Carabinieri să plece; dar, dacă insistă să vă vadă, s-ar putea să nu mai reuşesc să-l opresc. În calitate de doctor al dumneavoastră, aş prefera să nu fiţi supus nici unui fel de stres în acest moment. Ca să fiu sincer, mi-e teamă să nu provoace încă o criză. Dar nu pot să refuz o cerere rezonabilă din partea poliţiei. Aşa că spuneţi-mi dumneavoastră: ce să fac?

Patrick se gîndi repede.

– Lăsaţi-l să urce, zise el. N-am nimic de ascuns. Dar am nevoie de puţin timp ca să vorbesc cu prietenul meu, domnul Makonnen. E o chestiune personală, importantă pentru mine. Vă

dau cuvîntul meu că n-are legătură cu nici o infracţiune, de nici un fel.

Luciani stătu puţin pînă luă o hotărîre.

– Foarte bine, răspunse el, în cele din urmă. O să-i spun lui Maglione că vă poate vedea în zece minute. E suficient?

– Da, cred că da. Mulţumesc.

Cînd ieşi, Luciani vorbi puţin cu Makonnen, care aştepta încă afară.

– Assefa, te rog închide uşa, spuse Patrick cînd acesta intră.

– Ce e, Patrick? Te simţi bine?

– Da, bineînţeles că mă simt bine. Ascultă, Assefa, nu avem prea mult timp. Jos mă aşteaptă un poliţist. Dumnezeu ştie ce se întîmplă, dar n-am de gînd să mai stau pe aici ca să aflu. Trebuie să mă ajuţi să găsesc o ieşire secundară din acest loc.

– Dar doctorul a spus...

– Puţin îmi pasă ce-a spus. Nu pot să rămîn aici. Nici tu nu poţi. Pesach începe în cîteva zile. N-avem timp de pierdut.

TREIZECI ŞI PATRU

Merseră pe jos spre Cannaregio, prin zgomotul şi lumina palidă a după-amiezii. Asemenea unor refugiaţi care se apropie de o graniţă bine păzită, se uitau neîncetat în jur, temîndu-se să nu fie arestaţi în orice clipă. Fiecare gest, fiecare chip ameninţa să-i trădeze sau să-i demaşte.

Părăsiră treptat străzile mai aglomerate şi începură să se liniştească. Patrick îi povesti lui Assefa ce se întîmplase după ce se despărţiseră, cu o seară în urmă. Îi descrise urmărirea siluetei care semăna cu Francesca, prăbuşirea din cauza epuizării şi visul. După ce termină, Assefa merse un timp alături de el, în linişte. Traversară Rio di Noale apoi piaţa Fondamenta della Misericordia. O barcă ce transporta gunoaie trecu pe lîngă ei şi se îndreptă spre Canale della Sacche. Cîrmaciul le făcu semn cu mîna şi zîmbi. Un miros vag de resturi putrezite pluti o secundă în aer.

– Spui că ai trecut pe lîngă o piaţă în care nişte oameni urmăreau un porc, spuse, în cele din urmă, Assefa.

– Da. Orbi, cu cuţite.

– Cu cuţite, da. Şi scena asta a avut vreun sens pentru tine?

– Un sens? Patrick simţea stinghereala prietenului său. Urmări barca grea, plină cu gunoaie, care pufăi pînă dispăru. De ce să aibă vreun sens? E doar unul dintre lucrurile acelea pe care le vezi în vise.

Dar ştia că nu putea fi aşa. Nimic altceva din vise nu fusese fără sens, toate fuseseră foarte logice; îşi amintea detaliile cu exactitatea cu care un invalid îşi aminteşte durerea din membrul amputat.

Assefa clătină din cap.

– Nu, Patrick. Nu e fără sens. În secolul al optsprezecelea... mă asculţi, Patrick? E important. În secolul al optsprezecelea, în fiecare din cele două duminici ale carnavalului anual, oraşul organiza adunarea orbilor într-o piaţă pentru a măcelări un porc. Era un fel de spectacol, ceva care să-i distreze pe *nobili*, să-i facă să se simtă superiori. Vrei să spui că n-ai auzit niciodată de aşa ceva? Patrick clătină din cap. Şi totuşi, ai visat acest lucru. Nu ştiai nimic despre el, şi totuşi, l-ai visat.

Cînd ajunseră în zona Ghettoului, era aproape întuneric. Cu secole în urmă, evreii din Veneţia fuseseră închişi în această parte a oraşului, primul dintre numeroasele ghetouri din toată lumea.

Acum nu mai supravieţuiau decît vreo două sinagogi, la marginea cartierului mizer. Cînd trecură pe lîngă Scuola Canton, Patrick se întrebă ce le-ar face Migliau evreilor dacă ar ajunge la putere. I-ar obliga să se întoarcă în ghetouri, să poarte din nou litera „O" pe piept sau pălării galbene pe cap, i-ar pune să plătească la nesfîrşit pentru crima de a-l fi omorît pe Dumnezeul lui? Preţ de o clipă alungă aceste gînduri, considerîndu-le ridicole: nici măcar un papă nu putea să aducă Evul Mediu înapoi. Deodată îşi aminti mica placă din faţa sinagogii principale de pe Calle del Ghetto Vecchio, care comemora uciderea a două sute de evrei veneţieni de către nazişti.

Acolo, chiar în faţa lor, era blocul în care locuiau Surian şi tatăl său. Într-un oraş în care o clădire nouă reprezintă aproape o contradicţie în termeni, blocul acesta părea nu numai vechi, ci şi suferind, ca şi cum ar fi fost infestat cu o boală ascunsă, distrugătoare.

Ajungînd mai aproape, observară un mic grup de oameni care se învîrteau în jurul intrării principale. La început îi crezu un grup oarecare de pierde-vară, dar curînd deveni evident că se adunaseră acolo dintr-un motiv. O mînă de elevi, cu ghiozdanele

încă în mîini, se îngrămădeau în jur, agitați, dar neobișnuit de tăcuți. În rest, mulțimea era formată mai mult din femei și bătrîni. Patrick și Assefa erau pe punctul de a-și face loc printre oameni, cînd observară în mijloc un polițist. Încerca să ia o declarație de la o femeie în vîrstă, dar toți ceilalți insistau să vorbească în același timp.

– *Che cosa è successo? È morto qualcuno?*

– *Poveretto, si è ammazzato.*

– *Chi era? Tu lo conosce vi?*

Primul gînd al lui Patrick fu că cineva aflase de vizita lor din ziua anterioară. Dar asta cu greu putea explica existența mulțimii și discuțiile aprinse. În acel moment, un băiețel încercă să se strecoare printre picioarele lui Patrick ca să ajungă în față. Patrick se aplecă și îl apucă de ceafă. Copilul țipă și se zbătu să scape. O femeie întoarse capul spre ei și rîse. Patrick îi zîmbi liniștitor.

– Stai pe loc, îi spuse Patrick băiatului, care nu putea avea mai mult de cinci – șase ani. Unde crezi că mergi?

– *Stronzo, lasciami andare!* Dă-mi drumu'! Ia-ți naibii mîinile de pe mine! urlă micul pungaș.

– Nu-ți dau drumul pînă nu-mi spui unde te duci.

– În casă, unde crezi?

– Pentru ce?

– Ca să-l văd pe tip.

– Pe tip? Care tip?

– Mortu', prostule. A sărit de la geam în curtea interioară. Lasă-mă să intru.

Un fior înghețat îl străbătu pe Patrick. Fără nici un cuvînt, îi dădu drumul băiatului. Își simți mîna amorțită și inutilă.

– S-ar putea să nu fie el, Patrick.

Assefa venise lîngă umărul lui. Dar nu avea nici un pic de convingere în glas.

Își croiră drum prin mulțime. Nimeni nu le contestă dreptul de a trece. Ușa principală, care ducea în curte, era deschisă.

Dincolo de zidurile înalte nu reuşea să pătrundă decît o lumină slabă. Ferestrele din jurul curţii erau luminate, ca pentru o sărbătoare festivă. Chipuri nedesluşite se holbau în întunericul din ce în ce mai dens, unele curioase, altele indiferente, dar toate atrase de aceeaşi fascinaţie a morţii neaşteptate şi violente.

Curajul îl părăsise pe copil la cîţiva paşi de la intrare. Stătea agitat, incapabil să mai facă un pas, dar ţinut în acel loc de o curiozitate morbidă şi de o vagă urmă de bravadă. În celălalt capăt al curţii, o movilă întunecată zăcea nemişcată pe pămînt. Patrick şi Assefa străbătură distanţa pînă acolo. Cineva acoperise cadavrul cu o cuvertură veche de pat. Sîngele se prelinsese de dedesubt şi formase o băltoacă întunecată, alunecoasă, pe ciment. Patrick se apleacă şi ridică marginea pînzei groase.

O lumină ştirbită, sîngerie, alunecă peste chipul golit de viaţă de sub pătură. Primul gînd al lui Patrick fu că cineva le făcuse o farsă. Faţa care se holba la el nu era deloc omenească, era faţa unei paiaţe, albă şi tare, cu ochi pictaţi şi obraji spoiţi cu var. Era faţa lui Arlecchino, crăpată pe mijloc şi mînjită la capătul de jos cu sînge obişnuit. Degetele lui Patrick apucară pe bîjbîite masca şi o traseră în spate, dezvelind chipul lui Claudio Surian. Partea din spate a craniului era zdrobită şi bucăţele albe de os ieşeau în mod bizar în afară, ca şi cum ar fi încercat cu disperare să se elibereze din strînsoarea sîngelui şi a cărnii.

Era întuneric cînd ajunseră la Lista di Spagna. Assefa era încă ameţit. Nici el, nici Patrick nu se gîndise vreo clipă că Surian se aruncase singur de la fereastră. Erau pelerini veniţi într-un templu al întunericului: fără Dumnezeu, orbi, cu inima bolnavă. Peste tot în jur, vălurile era sfîşiate şi lămpile stinse. Oraşul devenise altarul unor zei nebuni, lespedea unui sacrificiu perfect. Simţeau sîngele în aer, mirosul lui le umplea plămînii, asemenea gunoiului putrezit, cald, lipit de carnea lor.

Magazinele de pe Lista erau viu luminate, deşi mai puţin aglomerate în această perioadă a anului decît în plin sezon turis-

tic, cînd primeau armatele de excursioniști care soseau în fiecare zi la gara din apropiere. Sediul ziarului *l'Unità* se afla pe o *calle,* lîngă gară. Se dovedi a fi nu mai mult de cîteva cămăruțe situate deasupra unei agenții de voiaj, înghesuite, neaerisite și pline ochi cu dosare, mașini de scris, telefoane, telexuri și faxuri. Nu părea să mai fie loc și pentru oameni, și totuși, șase reporteri reușiseră în mod miraculos să se înghesuie în spatele unui zid de obstacole: mese de lucru, dulapuri pentru dosare, orice ar fi putut servi la menținerea la distanță a colegilor și a restului lumii pentru o jumătate de minut.

Assefa își croi cu greu drum pe lîngă un bărbat solid, cu barbă, care încerca să sfărîme receptorul telefonului, urlînd obscenități cît putea de tare.

– *Porca puttana, andate tutti a lagare, mi avete rotto i coglioni!*

În spatele bărbosului, așezată la o masă ticsită cu materiale de consultat și vreo patruzeci de pahare de plastic folosite, o femeie tînără își izbea cu furie buricele degetelor de clapele nereceptive ale unei mașini de scris antediluviene.

– *Permesso?* zise Assefa, dar strigătele bărbatului de la telefon îi acoperiră vocea.

Vorbi din nou, de data aceasta mai tare, dar tot nu primi nici un răspuns. Femeia rămase inexpugnabilă în spatele mesei. Exasperat, Assefa luă un exemplar din dicționarul lui Devoto, îl deschise la mijloc și îl trînti cu un pocnet ca un foc de pistol.

Peste tot, capetele se ridicară speriate din materialele la care lucrau. Doar bărbosul păru să lipsească de la raport.

– N-a fost deloc amuzant, zise femeia de la masă. Ce naiba vreți?

– Îl caut pe Siniscalchi, Aldo Siniscalchi. Știți unde pot să-l găsesc?

Femeia deschise și închise gura. Nu era frumoasă, iar gestul o făcu să semene cu un pește. Îi aruncă o privire lui Patrick, care

rămăsese la cîţiva paşi în spatele preotului, apoi se uită din nou la Assefa.

– Cine sînteţi? întrebă ea.

Trecuse brusc de la tonul răstit, la o atitudine defensivă.

– Sînt un prieten de-al lui. O cunoştinţă, în orice caz. Claudio Surian ne-a prezentat, ne-am întîlnit aseară la localul Bartolini. Aldo aranjase să ne vedem din nou în seara aceasta, dar...

– Îmi pare rău, spuse ea. Glasul îi sună artificial şi încordat. Nu pot să vă ajut. Ald... signor Siniscalchi a fost împuşcat acum două ore în faţă la *trattoria* unde tocmai luase prînzul... O clipă păru gata să izbucnească în lacrimi, apoi reuşi din nou să-şi controleze emoţiile. Se aflau la sediul ziarului, asasinarea lui Siniscalchi era ştirea de prima pagină a numărului din ziua următoare. Un nenorocit de fascist de la Ordine Nuovo l-a împuşcat, exclamă ea. Îl ameninţă de cîteva luni. A făcut un reportaj în serie despre ei. Fascişti ticăloşi.

– Sînteţi sigură? întrebă Patrick.

Inima îi pulsa în bătăi lungi, dureroase. Se simţea rău şi obosit.

– Sigură?

– Că a fost Ordine Nuovo? Sînteţi sigură că ei sînt responsabili?

– Nu, bineînţeles că nu sînt sigură! Nu şi-au pus semnătura. Dar cine altcineva ar fi putut s-o facă? Apoi păru să devină conştientă de accentul lui. Hei, ce sînteţi? American? De la CIA?

– Se ocupa de afacerea asta cu Migliau, nu-i aşa?

Femeia îşi ridică sprîncenele subţiri şi decolorate care abia îi conturau ochii.

– Ce legătură are?

– Are. Lăsaţi-i pe cei de la Ordine Nuovo. Aflaţi tot ce puteţi despre Migliau. Găsiţi-l pe el şi îi veţi găsi pe ucigaşii prietenului dumneavoastră. Ezită. Şi pe cei ai lui Claudio Surian.

Se întoarse lîngă Assefa şi porniră spre uşă. Chiar cînd întinse mîna spre clanţă, femeia strigă după el.

– Hei! Americanule! Cum te cheamă?

Patrick se întoarse.

– Canavan. Patrick Canavan. Dacă îl găsiţi pe Migliau, spuneţi-i că am fost aici. Spuneţi-i că încă n-am terminat. Că abia am început.

Semăna cu băieţelul de la bloc, cu o vagă idee de bravadă, ca un fluierat înăbuşit în noapte.

Femeia îl scrută mirată, puţin tulburată.

– Pe prietenul tău cum îl cheamă. Assefa se întoarse şi îi răspunse. Staţi puţin, continuă ea. Se ridică în picioare şi îşi croi drum cu uşurinţa experienţei peste o serie de obstacole, pînă la o altă masă. După ce scotoci o jumătate de minut, scoase la lumină, triumfătoare, o geantă umflată, cu mînere. V-a lăsat asta, strigă ea, ca să acopere vacarmul ţăcănitului maşinilor de scris şi al telefoanelor care sunau. A spus că n-o să fie aici în seara asta, cînd veniţi, că trebuie să urmărească o pistă importantă. Faţa i se crispă. Lacrimile ameninţară din nou să-i demaşte falsul stoicism. Doar nu credeţi...? *Cristo!* Oricum, a spus să vă dau asta. Cred că e o carte.

TREIZECI ŞI CINCI

Cartea se dovedi a fi un exemplar rar din *Famiglie Antiche e Nobili di Venezia* a lui Corradini sau *Familii vechi şi nobile ale Veneţiei*. Era un volum greu şi vechi, legat în piele neagră de Burgundia, cu marginile aurite; data apariţiei era 1791, Veneţia. Autorul cărţii, Marco Corradini, era un bărbat cu sînge albastru şi aspiraţii politice care, asemenea multor nobili veneţieni de pe vremea lui, se afla într-o situaţie financiară dezastruoasă. Totuşi, spre deosebire de majoritatea semenilor lui, avea o minte ascuţită, un caracter plăcut şi o educaţie clasică.

Patrick şi Assefa nu ştiau nimic despre această lucrare, cu excepţia a ceea ce reuşiseră să spicuiască din prefaţa înflorită a unui oarecare profesor Enrico Battistella. Luaseră un taxi pe apă pînă în Piazzale Roma şi traversaseră pe uscat, unde cîrmaciul îi lăsase în faţa unei pensiuni dărăpănate, lîngă docurile din Porto Marghera.

Ajungînd aici, parcă tot farmecul Veneţiei fusese risipit printr-o singură lovitură de baghetă de către un vrăjitor rival. Străzile întunecate ale zonei industriale Mestre, macaralele înalte şi subţiri din port alcătuiau recuzita unui alt fel de vrăjitorie, iar locuitorii trudiţi – spiritele rele ale unui alt vis, mai mohorît. Un miros de petrol rafinat plutea pe străduţele oarbe, congestionate. Aici nu întîlneai mirodenii, uleiuri scumpe sau creme. Nevoia, nu viciul sau luxul, pava străzile din Mestre.

La pensiune nu le ceru nimeni să-şi dovedească identitatea sau să semneze în registru, dacă exista vreunul. O mică sumă suplimentară rezolvase această problemă. Surian vorbise despre acest loc în seara trecută, cînd Assefa îi spusese pe unde se afla

primul lor hotel. Pensiunea era folosită cîteodată de cei din Prima Linea și din alte grupări clandestine de extremă stîngă. Dar, din cîte puteau vedea Patrick și Assefa, clientela era formată, în cea mai mare parte, din prostituatele care lucrau în port, clienții lor – mai ales marinari de pe vase comerciale – și o mînă de muncitori strămutați din Sicilia.

Siniscalchi pusese două fîșii de hîrtie în carte, prima, la capitolul dedicat numeroaselor ramuri ale familiei Contarini și cea de-a doua, într-o secțiune mult mai scurtă, care vorbea despre casa Migliau. Pe margine, însemnase cu creionul cîteva paragrafe care i se păruseră, probabil, demne de atenție.

Primul pasaj era un citat dintr-un document găsit de Corradini în mănăstirea benedictină San Giorgio Maggiore. Autorul îl descria ca pe o cronică ce fusese ținută pe paginile albe ale unui manuscris-pergament al comentariului lui Macrobius la *Somnium Scipionis*. Cronica fusese ținută de un anumit frate Ubertino din Florența între 1223 și 1268. Pasajul însemnat de Siniscalchi data din 1264, din ziua recent instituitei sărbători Corpus Cristi.

Assefa citi rar fragmentul, ca Patrick să poată înțelege, explicîndu-i cuvintele sau frazele deosebit de dificile. Cronica fusese scrisă în dialectul florentin de la acea dată, care avea să formeze mai tîrziu baza limbii italiene, iar limbajul fratelui Ubertino fusese corectat și, în mare măsură, modernizat, atît de către Corradini cît și de către Battistella, așa că nu se dovedi prea greu de urmărit.

În această săptămînă din urmă, flagellanti *au fost văzuți din nou pe străzile noastre. Și aceasta în pofida decretului dat luna trecută de către Doge și de către Consiglio, ca nici un ordin sfînt, laic sau religios să nu se însoțească sub nici un chip cu aceștia care se numesc singuri «frății ale disciplinei» și nici să nu fie membri în consiliile care le conduc. Pentru prima oară, au fost văzuți aici în anul molimei, cu cinci ani în urmă, cînd au venit*

în grup din Perugia, şi se spune că se numără cu miile şi nu se tem de nimeni.

Acum pot fi văzuţi în zilele de sărbătoare şi la marile praznice, mergînd în procesiune pe străzi sau în piaţa din faţa catedralei şi, alteori, prin faţa altor biserici ale oraşului, purtînd, după cum le este obiceiul, văluri negre de o lungime nemaiîntîlnită, pînă la pămînt, şi lovindu-se pe spate cu bice din piele, însoţindu-şi, în acelaşi timp, caznele cu urlete şi strigăte, după felul animalelor sălbatice sau al demonilor ieşiţi din iad.

Assefa se opri şi-l întrebă pe Patrick dacă putea urmări textul.

– Cred că am prins ideea, în mare. Ştii exact cine erau aceşti *flagellanti?*

Assefa încuviinţă.

– Persoane care se autoflagelează. Mişcarea a început în nordul Italiei, în jurul anului 1259, şi s-a răspîndit curînd în Germania şi în alte părţi. Mii de oameni participau la procesiuni religioase, se băteau cu bice şi plîngeau, căutînd mîntuirea.

– Înţeleg. Dar nu-mi dau seama ce legătură are cu Migliau sau cu familia Contarini.

Assefa ridică din umeri.

– Să mergem mai departe.

Începu din nou să citească.

Ieri, la scurt timp după Laude, am primit vizita lui Umberto Trevisan, un tînăr cărturar care vine adesea în marea noastră bibliotecă. El mi-a spus că există deja mai multe facţiuni printre flagellanti *şi că, în cea mai mare parte, sînt doar oameni sărmani, ologi, cerşetori, săraci cu duhul, şi femei, aşa cum este obişnuit în astfel de manifestări de erezie. Dar se află printre ei şi anumiţi domni de familie bună şi negustori bogaţi care au fie conştiinţa prea rea, fie minte prea puţină, şi care mai mult se tem de diavol decît îl iubesc pe Dumnezeu.*

Şi mi-a spus în taină că a auzit că anumiţi membri al familiilor Contarini, Participazio, Dandolo şi Ziani au jurat în secret

credință unei frății sumbre în care nu se află oameni săraci sau nenobili.

Assefa ridică privirea din carte. Întrebarea lui Patrick tocmai primise un răspuns.

Aceasta este o problemă extrem de personală pentru ei și nu are nici o legătură cu flagelarea sau manifestările publice. Cunoștințele maestrului Trevisan se mărginesc la faptul că aceștia se întîlnesc în secret și au anumite semne cabalistice. În ceea ce privește ritualurile sau credințele lor eretice, nu știe – sau pretinde că nu știe – nimic.

Assefa își ridică privirea.

– Mai e un pasaj însemnat, cîteva rînduri mai încolo, unde Corradini îl citează din nou pe fratele Ubertino. Este un fragment din însemnările din miercurea de după Corpus Cristi, cam la o săptămînă după ceea ce tocmai am citit.

Ieri am fost înștiințat de părintele Domenico, care a venit să-mi asculte confesiunea, că prietenul meu, Umberto Trevisan, a fost condamnat ieri în secret de către cei trei Avvogadori, apoi a fost dus cu barca la Canale Orfano și acolo i s-au legat mîinile la spate și i-au fost atîrnate greutăți de plumb de toate membrele corpului, pentru a-i grăbi înecarea care, astfel, a fost adusă la îndeplinire. Domnul nostru să se milostivească de sufletul lui și să-l odihnească în pace. Am considerat că e mai prudent să nu-i mărturisesc părintelui Domenico lucrurile care mi-au fost dezvăluite recent de prietenul meu, deși acestea îmi apasă greu sufletul. Am petrecut această noapte din urmă în rugăciune, pentru ca sufletul să-i fie eliberat din purgatoriu, dar totuși nu-mi pot regăsi liniștea și nu cred că voi mai putea vreodată.

Treizeci și șase

Nici Patrick, nici Assefa nu rosti vreun cuvînt, dar gîndurile le erau unul altuia perfect transparente, ca și cum le-ar fi exprimat.

Cel de-al doilea pasaj era o relatare în cuvintele lui Corradini.

Nu găsesc că este nici demn și nici potrivit, oricît de mult ar dori-o stăpînul meu Pisani, să vorbesc în aceste pagini despre păcatele nobilimii sau despre decăderea celor bogați, pentru ca nu cumva prostimea, îndemnată de pomenirea viciilor superiorilor lor și fals încurajată de comportamentul nerușinat al unora dintre cei care o conduc, să producă tulburare în cea mai pașnică dintre republici. Și totuși, astfel este spiritul acestui veac, în care noblețea a devenit josnicie și josnicia noblețe, încît despre anumite familii nu știu ce altceva aș putea spune fără să mint.

Priviți cît de mulți se adună la Spaderra sau la Ancilloto, mai puțin, cred, pentru a bea cafea, cît pentru a murmura împotriva statului; sau mulțimile care vin în fiecare noapte la Casinò degli Spiriti și la localul bătrînului Cornaro ca să joace Bassetto *sau* Spigolo *pentru o grămăjoară de țechini de aur sau pentru favorurile vreunei doamne; sau doamnele cu* cicisbei-i *lor, recurgînd la măști și peruci pudrate, ca să vadă ultimele piese la Fenice sau la Malibran.*

– Nu poți să mai sari puțin, să treci la partea care ne interesează pe noi?

– Cred că da. Să vedem... Străbătu încet pagina cu degetul, se încruntă, își mușcă buza și, în cele din urmă, găsi ceva. Ia uite... cred că asta e. E o notiță în josul paginii care spune că următoarele paragrafe au fost omise din prima ediție și au fost

reintroduse de către Battistella după manuscrisul cu autograf al lui Corradini.

Domnilor, dacă printre dumneavoastră este cineva care vrea să asculte, permiteți-mi să vă dezvălui secrete care vă vor îngheța sîngele în vine, pentru că aici se află miezul putreziciunii noastre: o familie de evrei au devenit stăpîni ai Veneției, în timp ce multe dintre cele mai străvechi spițe ale noastre s-au cufundat în cea mai adîncă depravare.

Știți foarte bine că există masoni în acest oraș, care se dedică unor ritualuri secrete și unor doctrine abominabile. Mulți, din cîte știu eu, acuză familii precum Contarini, Migliau, Rezzonico și Dandolo că ar aparține acelei Frății. Într-adevăr, s-ar putea să fie unii înclinați spre așa ceva. Dar cei mai mulți cred că au jurat supunere unei altfel de credințe.

Assefa se opri.

– Începe să sune cunoscut, zise el.

– Da, șopti Patrick. Nu te opri.

Am auzit un zvon – nu spun de unde – că unii dintre ei se adună în casa unuia sau a altuia noaptea tîrziu, cînd ochii oamenilor sînt închiși de somnul adînc sau ațintiți asupra cărților de joc la Ridotto. Călătoresc în gondole învăluite, cu vîsle mute, și nu sînt văzuți de nimeni, nici măcar de propriii lor servitori, pentru că se spune că vîslesc singuri spre locul de întîlnire. Ce infamii înfăptuiesc și ce ritualuri perverse practică, rațiunea nu poate înțelege și pietatea nu îndrăznește să-și închipuie.

Dar presupun că se consideră ermetiști sau adepți ai Cabalei, discipoli ai lui Paracelsus sau iluminați ai Rozei-Croce; sau poate că sînt cu toții deiști și și-au importat misterele odioase din Franța, de unde izvorăsc toate aceste lucruri abominabile. Am auzit spunîndu-se că există la ei grade ierarhice, precum preoți, diaconi și episcopi, și că unii dintre ei depun jurăminte de călugări și maici pentru totdeauna. Și pe aceștia, am înțeles, semenii lor îi numesc «Morții», pentru că se despart de această lume chiar înainte ca trupurile lor să fie părăsite de viață. Mi s-a

spus că își îngroapă tot ce ține de existența aceasta și că trăiesc și acum printre noi persoane pe lîngă ale căror morminte trecem zilnic în bisericile noastre obișnuite.

Patrick se albi la față. Îi aruncă o privire plină de groază lui Assefa. Își simțea stomacul prins într-un cleşte de gheață, a cărui strînsoare devenea din ce în ce mai puternică.

Am auzit chiar șoptindu-se – nu spun de către cine – că îi imită pe evrei, în aceea că, la anumite ocazii, răpesc un copil creștin sau cumpără un nou-născut de la țigani pentru a-i scoate inima, cu care fac un sacrificiu. Dar mă rog ca acest lucru să nu fie decît un zvon nefondat...

Assefa se opri. Observă cît de palid devenise Patrick.

– Te simți bine, Patrick?

Patrick închise ochii, încercînd să alunge imaginea care i se alcătuise în minte: un copil gol, cu inima smulsă, zăcînd pe o masă într-o cabană de vacanță irlandeză, în timp ce ciori negre țopăiau oarbe prin încăperea mohorîtă. Cînd deschise ochii, îl văzu pe Assefa care se uita îngrijorat la el.

– Nu-i nimic, spuse. Continuă, te rog.

Assefa începu din nou să citească.

Se spune – deși nu pot să bag mîna în foc pentru asta – că, uneori, iluminații din rîndurile lor se întorc pe o insulă din Lagună, unde o biserică în ruină a fost transformată în templu pentru Liturghia lor. Dar unde se găsește această insulă sau care dintre multele biserici părăsite este acum templul lor, nu vă pot spune, avînd în vedere că și eu am auzit de la altcineva. Totuși, o persoană care susține că ar avea anumite cunoștințe despre această problemă, cu toate că n-a vrut să-mi dezvăluie mai nimic, m-a îndemnat să caut îndrumare în Cuvîntul lui Dumnezeu și mi-a oferit cîteva versete care, a spus el, aveau să reveleze totul unui ochi atent.

Și totuși, în acești șapte ani, n-am reușit să înțeleg nimic din ele, deși știu că primul este luat din profetul Iezechiel: «Qui oculos habent ad videndum et non vident: cei care au ochi de văzut

şi nu văd». *Cu toate acestea, pentru plăcerea domniilor voastre şi, poate, pentru cîştigul acelora care au o minte mai ascuţită decît mine, le copiez aici, ca pe o curiozitate:* «Abscondita est ab oculis omnium viventium (Iov 28:21); Ad inferna descendunt (Iov 21:13); Atque abysso subjacente (Deut. 33:13); Sumentes igitur lapidum, posuerunt subter eum (Ieşirea 17:12); En lapis iste erit vobis in testimonium (Iosua 24:27); Quis revolvet nobis lepidem ab ostio monumenti? (Marcu 16:3); Super lapidem unum septem oculi sunt (Zaharia 3:9).»

Assefa oftă şi îşi ridică privirea.

– Asta e tot, spuse el.

– Eşti sigur? Nu mai e nimic?

Patrick se simţea complet părăsit de puteri.

Preotul clătină din cap.

– Nimic, răspunse. E sfîrşitul fragmentului.

Închise cartea şi o aşeză pe o parte. Afară, sirena unei fabrici răsună ca un scrîşnet în aerul greu, cu miros de petrol, al serii. Assefa şi Patrick erau ca nişte somnambuli, treziţi brusc la duritatea zilei, dar încă neputincioşi să se scuture de fanteziile morbide la care tocmai asistaseră în somn.

Treizeci şi şapte

În acea seară ieşiră să mănînce în afara pensiunii. Un taxi îi duse pînă în centru, iar cea mai mare parte din următoarea oră o petrecură colindînd străzile în căutarea unui restaurant care să nu vîndă hamburgeri şi cartofi prăjiţi. Peste tot în jur, blocuri cenuşii se înălţau posomorîte în spatele unei burniţe mărunte şi persistente. Patrick nu se mai simţise niciodată atît de nefericit.

Se hotărîră, în sfîrşit, asupra unui local, o *trattoria* înghesuită fără scăpare între un magazin de mobilă ieftină şi o sală de jocuri electronice. Tot timpul cît mîncară, prin peretele despărţitor subţire, răsunară neîncetat piuituri, răgete şi rafale de împuşcături. Brînza de pe pizza lui Patrick era de consistenţa cauciucului, iar majoritatea spaghetelor lui Assefa proveneau dintr-o conservă.

În mijlocul secolului al douăzecilea, asaltaţi din toate părţile de imaginile, zgomotele şi mirosurile sale rîncede, ei stăteau aplecaţi deasupra unei feţe de masă pătate, încercînd să rezolve un mister vechi de cel puţin şapte veacuri. Patrick era convins acum că Francesca trăia, că o văzuse în seara dinainte şi că se afla chiar acum undeva, acolo, pîndind din umbră. Crezuse cîndva că umbra în care se afla era moartea, dar acum ştia că fusese o minciună. Morţii nu se întorc. Orice s-ar întoarce din acele umbre cumplite, nu ar fi Francesca.

Mîncară încet şi vorbiră de una şi de alta, ca doi îndrăgostiţi care abia au devenit apropiaţi, dar sînt obosiţi. Tragedia îi adusese mai aproape, iar o anumită senzaţie de pericol reciproc făcea mai complexă ceea ce ar fi putut rămîne o simplă prietenie. Şi totuşi, nici unul din ei nu-l înţelegea foarte bine pe celălalt sau

lumea din care făcea parte. Educaţia lui Patrick reprezenta, în mare măsură, o legătură; dar catolicismul său, cu lipsurile şi cu respingerile lui, mai mult îi despărţea decît îi apropia.

– Versetele acelea în latină, întrebă Patrick. Ai înţeles ceva din ele?

Assefa clătină obosit din cap.

– Nu prea, răspunse el. Nu voia să vorbească despre ele, nu voia nici măcar să se gîndească la ele. Presupun, continuă el, că reprezină un fel de joc de cuvinte din secolul al optsprezecelea.

Patrick încuviinţă. Şi el credea la fel.

– Poţi să le traduci?

– Da, bineînţeles. Primele două sînt din Cartea lui Iov: „A fost ascunsă de ochii oricărei făpturi vii şi coboară în împărăţia morţii." Următorul e din Deuteronom: „Şi adîncul cel dedesubt." Apoi unul de la Ieşire: „Au luat o piatră şi au pus-o sub el." Apoi Iosua: „Iată, piatra aceasta ne va fi mărturie." Următorul, din Marcu, e singurul din Noul Testament: „Cine ne va prăvăli nouă piatra de la uşa mormîntului?" Şi ultimul e din Zaharia: „Pe această piatră sînt şapte ochi."

Patrick băgă în gură o măslină zbîrcită şi o mestecă încruntat.

– Ai dreptate. Nici unul n-are sens.

Assefa sorbi din vin.

– Credeam că lucrurile de genul ăsta sînt specialitatea ta.

Patrick clătină din cap.

– Am lucrat în domeniu. Eu aduceam informaţiile, alţii le interpretau. Nu ştiu aproape nimic despre analiza mesajelor cifrate.

– Poate e un fel de acrostih, format din prima literă a fiecărui verset. Să vedem, ar ieşi AAASEQS. Nu cred că ne ajută prea mult.

– Dar dacă e prima literă a fiecărui cuvînt dintr-un singur verset?

– Ei bine, primul din Iov ar ieşi AEAOOV. Inutil. Al doilea se citeşte AID. Măcar înseamnă ceva în engleză. Apoi avem AAS – care corespunde la trei litere din primul grup pe care l-am obţinut. Cel din Ieşire ne dă SILPSE, care nu înseamnă nimic. Apoi ELIEVIT, care sună a latină, dar nu e. Poate că prima parte se referă la profetul Ilie. Cel din Marcu iese QRNLAOM, iar Zaharia dă SLUSOS. Ca să fiu sincer, e o mare prostie.

Din camera alăturată se auzi un piuit disperat, semn că cineva ajunsese departe la jocul video.

Patrick suspină.

– Cred că ai dreptate. Dar o să le examinăm mai atent cînd ne întoarcem la pensiune. Cel puţin, ştim că mesajul n-a fost alcătuit cu ajutorul unui computer aşa că, teoretic, nu avem nici noi nevoie de unul ca să-l decodăm.

– Ar fi ceva, Patrick.

– Da?

– Ai observat că, dacă luăm prima literă a fiecărui verset, obţinem şapte? Şi ultimul verset se referă la „şapte ochi".

Patrick clătină din cap.

– Nu şi dacă incluzi primul verset din Iezechiel. Lăsă furculiţa jos şi sorbi din Pinot Nero. Ai început să te agăţi de paie.

– Dacă spui tu. Dar Claudio şi Siniscalchi sînt morţi, aşa că încotro o luăm, Patrick? Spui că poliţia ne caută. Ce-ar fi să ne predăm? Poate ne ascultă cineva povestea şi începe o anchetă. Un astfel de lucru ar fi părut de necrezut nu cu foarte mulţi ani în urmă, dar de cînd cu scandalul P2, oamenii din Italia sînt dispuşi să creadă aproape orice.

– Aproape orice, Assefa... dar nu asta, doar pe baza cuvîntului nostru, fără nici o dovadă solidă. Iar faptul că poliţia se interesează de noi arată că cineva din rîndurile ei lucrează deja pentru aceşti oameni.

– Atunci, ce propui?

Ce era de propus? De ce s-ar mai fi obosit să propună ceva? Lucrurile aveau să-şi urmeze cursul, indiferent dacă ei făceau

ceva sau nu. Rezultatul avea să fie același – moartea, pentru ei și pentru oricine se apropia prea mult de acest lucru.

– Nu știu, murmură el. Nu știu.

Comandă încă o sticlă de vin. În seara aceea voia să bea cît putea de mult, ca să alunge imaginile sinistre care-l torturau. Vinul era ieftin și acru, dar tare. Assefa îl urmărea detașat cum se îmbăta. El voia să rămînă treaz. Se temea de pierderea controlului, chiar și temporară, și de vîrtejul spiritului pe care îl provoca beția. Nu-i fusese ușor să-și abandoneze identitatea de preot; în toate cîte se întîmplau acum, descoperea o ruptură și mai adîncă între el și realitate, o senzație din ce în ce mai acută de nebunie. Bău apă îmbuteliată și ascultă aparatele din camera vecină, care își înfăptuiau propriile fantezii computerizate.

După aceea, nu reușiră să găsească un taxi nicăieri. Burnița continua să cadă, moale și rece, albă în lumina becurilor de stradă. Patrick mergea nesigur, sprijinit de Assefa. Urmară indicatoarele spre Porto Marghera, dar, în realitate, se rătăciseră. Acum aceasta era adevărata Veneție, viitorul întipărit în sticlă și beton, aspru, steril, urît, lipsit de orice fel de grație, spirituală sau materială. Dincolo de becurile din stradă, apele maronii ale Adriaticei își pregăteau asaltul final.

– Assefa, mormăi Patrick cînd cotiră de-a lungul altui șir de clădiri uniforme, care era elementul comun în acele versete?

– Lasă versetele, Patrick. N-au nici un sens.

Patrick se poticni și-l prinse pe Assefa de braț.

– Te înșeli. Trebuie să aibă un sens. Care e elementul comun în cele mai multe dintre ele?

– Nu știu, Patrick, spune-mi tu.

– Piatra, pentru numele lui Dumnezeu. „Au luat o piatră și au pus-o sub el“, „Piatra aceasta ne va fi mărturie“, „Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormîntului?“, „Pe această piatră sînt șapte ochi.“ Nu vezi? Trebuie să existe o legătură.

– Eşti beat, Patrick. Nu înseamnă nimic. Sau, dacă înseamnă, acum e prea tîrziu ca să mai aflăm. Corradini a avut versetele timp de şapte ani şi n-a înţeles nimic din ele. Hai să încercăm să ne întoarcem la strada principală. Nu e prea tîrziu, poate mai găsim un taxi.

– Cum se spune în italiană la piatră?

– *Pietra.*

– Şi altfel?

Assefa ridică din umeri.

– *Roccia?*

– Nu, nu *roccia.* Numele e „Pietro". Petru. Iar în Biblie, Petru e „stînca" sau „piatra".

– Nu văd cum ne ajută asta, Patrick.

Patrick se opri şi îl apucă strîns pe Assefa de umăr.

– Ne ajută. Nu vezi? Ne ajută pînă la capăt.

Nu mai spuse nimic. Găsiră o stradă mai largă şi aşteptară să apară un taxi. După cincisprezece minute sosi unul şi îi duse înapoi la pensiune. Plătiră cel puţin de două ori mai mult decît la venire.

Sus, Patrick se duse direct la cartea lui Corradini, pe care Assefa o lăsase pe măsuţa şubredă din cameră. I-o întinse lui Assefa.

– Uite, zise el, caută capitolul despre familia Contarini. Vezi dacă scrie ceva despre Pietro Contarini. A murit în jurul anului 870.

– Patrick, nu...

– Uită-te odată, pentru Dumnezeu!

După cinci minute, Assefa găsi o referire.

Pietro Contarini. Acest bărbat cu suflet nobil a fost adevăratul fondator al averii familiei sale şi izvorul prosperităţii lor. Născut din părinţi nobili, a fost educat încă din tinereţe să-şi ocupe locul ce i se cuvenea printre nobilii generaţiei sale. Se povesteşte că, la vîrsta de paisprezece ani, a...

– Treci direct unde spune de moartea lui, îl întrerupse Patrick nerăbdător.

Assefa citi mai departe în gînd, verificînd fiecare rînd.

– Aici, spuse el. Vorbește puțin despre boala care l-a ucis. Să citesc asta?

– Nu. Înmormîntarea o vreau.

– Bine, cred că asta e.

În cele din urmă, a murit în a treisprezecea zi a lunii septembrie, în anul 869, și a fost primit la sînul milostivului și darnicului Dumnezeu, requiescat in pace. *Iar în ziua următoare, barca cu rămășițele sale pămîntești a fost însoțită de sute de oameni pînă la mănăstirea San Giacomo, care pe vremea aceea înflorea pe insula San Vitale, în Palude, care se află în Paluda Maggiore, și astăzi este în ruină. Cînd biserica a fost reclădită, în veacul al doisprezecelea, mormîntul lui Pietro a fost mult lărgit de către descendenții săi, fiind, în același timp, aurit și placat cu marmură. L-am văzut și eu cu ochii mei și îl consider o operă de mare frumusețe, deși se află într-o paragină de neînchipuit.*

În acea noapte, Patrick visă ultimul său vis, o viziune lungă și încîlcită care părea să nu aibă nici început, nici sfîrșit. Era din nou singur, într-o încăpere pătrată, învăluită de la un capăt la altul în draperii negre. De-a lungul întregii camere, lumînări înalte ardeau în sfeșnice de argint așezate pe suporturi grele, cu trei picioare. Era sigur că se afla în casa în care îl adusese gondola. În aer plutea un miros de umezeală, ca și cum încăperea s-ar fi aflat jos, aproape de nivelul canalului. Și mai exista un miros, mai subtil, imposibil de descris, dar tulburător într-un anume fel.

Închise ochii strîns, alungînd imaginea încăperii și își spuse că totul era o halucinație provocată de o boală numită epilepsie focalizată. Nu trebuia decît să o ignore și avea să dispară. Cînd se trezea, nu avea să mai vadă nimic. Și dacă îi revenea, avea să-și facă o tomografie și avea să ia medicamente care aveau să o alunge pentru totdeauna. Dar, deși ședea și se gîndea la alte

lucruri şi îşi spunea că nu făcea decît să doarmă într-o pensiune plină de purici din Mestre, mirosul canalului şi mireasma mai fină pe care o ascundea îi persistau în nări. Deschise, în cele din urmă, ochii şi văzu draperiile negre şi lumînările care abia arseseră puţin.

Deodată, auzi paşi care se apropiau. O uşă se deschise, un fald al draperiei se trase într-o parte şi un bărbat îmbrăcat într-un costum din secolul al optsprezecelea intră în încăpere. Al doilea şi al treilea îl urmară, apoi alţii, pînă cînd camera se umplu. La intrare, fiecare se înclină uşor spre Patrick, apoi merse şi rămase în picioare lîngă perete. La sfîrşit, intrară în cameră patru femei, toate înveşmîntate în dantelă neagră, şi se opriră alături de bărbaţi.

Cineva începu să vorbească cu o voce scăzută, apoi i se alăturară şi alţii, pînă cînd întreaga adunare ajunse să vorbească la unison. Cu o groază crescîndă, Patrick îşi dădu seama că şi el vorbea, că vocea lui se amesteca cu a celorlalţi, înălţîndu-se şi coborînd într-o incantaţie blîndă. La început nu recunoscu limba, apoi, fără să se mire, îşi dădu seama că era arameică.

'l tsbqnn' 'lh' bhswk'
'l tIsbqnn' bhswk' bry' wbsryqwth
'l t' lnn' mr'n' b'tr' dy l' bh nwhr'
'l thszk ynyn'
Nu ne părăsi, o, Doamne, în întuneric.
Nu ne lăsa în bezna din afară şi în pustiul ei.
Nu ne duce, o, Doamne, în locul unde nu este lumină.
Nu închide ochii noştri cu întunericul lui.

Incantaţia continuă timp de aproape cinci minute în mod asemănător, ca o lungă adresare către Divinitate, cerînd salvarea de teroarea mormîntului. Apoi, atmosfera începu să se schimbe. Patrick îşi dădu seama cu groază că începuse să dirijeze incantaţia, rostind versete scurte la care ceilalţi răspundeau. Era perfect conştient de ceea ce se întîmpla, dar incapabil să se oprească, de parcă altcineva ar fi vorbit cu glasul lui.

Deodată, uşa se deschise şi intră un bărbat, ducînd de mînă un băiat de zece sau unsprezece ani. Băiatul era îmbrăcat într-o haină lungă, albă. Avea părul lung, legat la spate cu o panglică roşie, şi părea ameţit. Un alt bărbat făcu un pas înainte din grup şi apucă cealaltă mînă a băiatului. Împreună, îl întoarseră cu faţa spre Patrick. Băiatul tremura. Patrick îl privi fix în ochi. Arăta ca şi cum ar fi fost drogat sau hipnotizat.

Bărbaţii îi scoaseră copilului veşmîntul şi îl aşezară pe o parte, lasîndu-l gol şi înfrigurat. Patrick încercă să protesteze, dar orice putere de a se mişca sau de a vorbi îi fusese luată. Era ca şi cum ar fi fost prezent, dar în trupul altcuiva, asupra căruia nu avea nici o putere.

Unul din bărbaţi scoase o sfoară, trase cu brutalitate mîinile băiatului la spate şi-i legă strîns încheieturile. Al doilea bărbat luă un cuţit lung de argint dintr-un săculeţ de piele şi i-l înmînă lui Patrick. Acesta privi cum mîinile sale primiră cuţitul. Pentru prima oară, se uită în jos. În faţa lui se afla o lespede înaltă de marmură, un fel de altar.

Bărbaţii îl ridicară pe băiat pe altar. În încăpere, incantaţia începu din nou. Bărbaţii se întoarseră în grup, lăsîndu-l pe Patrick la altar, cu copilul.

– Îţi oferim această jertfă, intonă el.

– *Primeşte ceea ce îţi oferim în numele lui Hristos,* răspunse adunarea.

– Ia viaţa pe care ai dat-o acestui copil şi dăruieşte-ne în schimb viaţa veşnică.

– *Acordă-ne viaţă veşnică cu Iisus, Jertfa Eternă.*

Privi cu groază cum mîinile sale ridicară cuţitul. Sub el, copilul înspăimîntat se zbătea să scape din legături. De ce nu striga cu voce tare? De ce cuţitul părea atît de uşor, de nematerial, în mîinile lui?

Ceva se întîmplă cu băiatul. Începu să urle tare, ca un animal la abator, care şi-a văzut tovarăşii tîrîţi sub lama cuţitului. Patrick încercă să deschidă ochii, dar nu reuşi cu nici un chip.

Încercă să dea drumul cuţitului, dar parcă îi fusese lipit de palmă. Îşi simţi mîna mişcîndu-se şi cuţitul atingînd carnea dezgolită a băiatului, simţi un fior de plăcere străbătîndu-i măruntaiele şi se simţi strivit de liniştea cumplită care-l înconjură după ce strigătele încetară brusc şi sîngele îi năclăi degetele.

Se trezi din beznă la lumină şi îl căută în jur pe Assefa. Dar era în aceeaşi încăpere cu draperii negre, în care lumînările aproape se stinseseră. Îi era greaţă şi era ameţit. Mîinile îi erau lipicioase. Se ridică în picioare şi zări altarul din faţa lui, gol acum şi curăţat de sînge. Putea din nou să deschidă şi să închidă ochii, să-şi controleze toate mişcările, ca şi cum ar fi reintrat în posesia propriului său trup.

Clătinîndu-se uşor, ca şi cum ar fi fost încă beat, făcu cîţiva paşi spre uşă. Halucinaţia aceasta nu se mai termina niciodată? Trase draperia şi descoperi uşa joasă de lemn prin care intraseră ceilalţi. Clanţa era de fier, rece la atingere. O apăsă, transpirat.

Un hol îngust ducea la o altă uşă. Îl străbătu uşor, ca şi cum s-ar fi temut să nu trezească pe cineva. Pe podea era un mozaic cu spirale de îngeri aurii. Pe chipul unui înger văzu o picătură sclipitoare de sînge, încă umedă.

Deschise uşa şi intră. Camera era puternic luminată de becuri electrice. Pe peretele din faţa lui, un reflector punea în lumină o pictură de Moreau. Lîngă aceasta se afla o bibliotecă plină cu volume broşate. Într-un colţ, un televizor era deschis pe un spectacol concurs. Sunetul fusese oprit, dar de undeva se auzeau acorduri vagi de muzică. Recunoscu imediat Concertul nr. 2 pentru oboi în re minor de Albinoni, pe care îl îndrăgise în anii petrecuţi la Dublin, cînd Francesca îi făcuse cunoscute splendorile barocului venețian: Vivaldi, Tartini, Marcello şi Galuppi. Aceasta fusese una dintre piesele lor favorite, pe care o ascultau la nesfîrşit, interpretată de orchestra I Solisti Veneti. Se uită în jur, de parcă s-ar fi aşteptat ca ea să intre pe uşă.

Se întoarse şi zări din nou televizorul. Concursul se încheiase sau fusese întrerupt de o emisiune ce părea a fi un buletin de ştiri. Oameni se învîrteau dezorientaţi. În planul îndepărtat, o echipă de intervenţie făcea curăţenie, în timp ce poliţia încerca să ţină în frîu o mare mulţime dezlănţuită. Lumini albastre şi roşii pîlpîiau. Fără sonor, acompaniată doar de acordurile diafane ale muzicii, scena semăna cu un coşmar smuls din inconştient şi proiectat pe micul ecran.

Deodată, camera de filmat se mută. Pe pămînt, echipele de salvare aliniau grămezi de cadavre. Camera se apropie, însetată de spectacol. Patrick văzu chipuri mînjite de sînge, chipuri de copii, trupuri sfîrtecate, membre rupte. Camera plană pe deasupra şirurilor, din ce în ce mai lacomă. Muzica se intensifică. Văzu dinţi micuţi apăsînd buze palide, ochi îngheţaţi în moarte, păr năclăit de sînge şi mizerie. Închise ochii, dar imaginile sîngeroase continuară să i se perinde prin minte: copilul care urla, cuţitul, carnea sfîşiată, mîinile lui pătrunzînd în pieptul deschis, inima aburindă. Deschise ochii şi văzu din nou chipurile de la televizor; încăperea începu să se legene, muzica creştea şi scădea, scădea şi creştea, pereţii se apropiau şi îl striveau. În timpul căderii, auzi glasul oboiului preschimbîndu-se într-un ultim strigăt disperat în noapte.

TREIZECI ŞI OPT

Între Burano şi continent se întind mlaştinile şi ostroavele risipite ale lagunei de nord. E un tărîm al singurătăţii, învăluit în ceţuri şi umbre cea mai mare parte a anului, cenuşiu, retras, plin de alge şi de tristeţi marine. Canalele sale înguste sînt marcate de *bricole* înalte, ţăruşi lungi de lemn care disting zonele puţin adînci de hăurile navigabile şi se înalţă în amurgul obosit ca trunchiurile unei păduri străvechi ale cărei ramuri păsările le-au părăsit de mult.

Luaseră vaporaşul de la Fondamenta Nuova la Burano. Aveau două genţi micuţe cu ceva mîncare şi două lanterne cu baterii de rezervă. Ambarcaţiunea se mişcase încet, ca şi cum n-ar fi avut nici o ţintă, instabilă, rece şi aproape goală. Alţi patru pasageri le ţinuseră companie: doi pînă la Murano şi ceilalţi pînă la Mazzorbo. Restul drumului îl făcuseră singuri, doar cu cîrmaciul şi secundul lui, şi ajunseseră la Burano pe la mijlocul dimineţii.

O dată ajunşi, se dovedi surprinzător de greu să găsească un barcagiu care să admită că ştie unde se află San Vitale în Palude sau să se arate dispus să-i ducă la ţărmul ei. Era ca şi cum locul ar fi fost blestemat. Patrick detectă o nelinişte mută la toţi cei cu care vorbise. O dată, aplecîndu-se să-şi lege un şiret, observase un pescar bătrîn, cu care vorbise mai devreme, privindu-l fix, cu o expresie de tulburare pe chip. După puţin timp, clătinările din cap şi tăcerile îmbufnate reuşiră să-l aducă într-o stare de disperare vecină cu deznădejdea.

Găsiră omul de care aveau nevoie imediat după prînz, într-un băruleţ, nu departe de micul port.

– Mi-au spus că aveți nevoie de cineva care să vă ducă la San Vitale.

Era bătrîn și destul de dărîmat, cu pielea feței întărită, ca și cum ar fi fost întinsă și lipită peste o masă din atelierul lui Claudio Surian. Țepi albi îi acopereau bărbia slabă, care fusese cîndva dislocată și pusă la loc de un chirurg nu foarte îndemînatic. Privirea tulbure sugera că petrecuse mai multe ore la bar decît la cîrmă. Zîmbi știrb și fără nici un pic de căldură.

Patrick încuviință din cap.

– Cît? întrebă bătrînul marinar.

– Îți dau o sută de mii. Pînă acolo și înapoi.

– *Vaffanculo!* Drept cine mă iei, domnule? Un idiot de gondolier? Ascultă, dacă vrei o plimbare drăguță pe niște canale simpatice, dacă vrei un tenor care să-ți cînte arii vesele, du-te naibii înapoi la Veneția. Două sute.

Patrick ridică din umeri. N-avea chef să se tîrguiască. Pierduseră și așa prea mult timp.

Părăsiră tăcuți Burano, strecurîndu-se ca niște hoți care se știu urmăriți. După ce-și negociase prețul, bătrînul devenise indiferent. Nu arătă nici un fel de curiozitate față de pasageri sau de călătoria lor, nu exprimă nici mirare, nici dezaprobare. Ultimul lucru pe care îl văzu Patrick cînd mica lor *sandolo* se îndepărtă de port fu un mic grup de pescari adunați pe chei, urmărindu-i cum intrau pe canalul ce ducea la Torcello.

Singurul sunet era scîrțîitul vîslei care se răsucea în locașul ei. Patrick își aduse aminte de visele sale. Aceasta, se gîndi el cu un fior de teamă, era continuarea visului, deznodămîntul lui în lumea adevărată. Dar acum, cînd simțea că e atît de aproape, se temea de orice deznodămînt, îi era frică de orice descoperire i-ar fi adus următoarele ceasuri. I se păru că vede, în vîrtejul apei, siluete mișcîndu-se pe ecranul unui televizor.

Lui Assefa nu-i spusese nimic despre visul din noaptea trecută. Cînd se trezise în zori, era scăldat în sudoare și tremura, dar nu strigase cu voce tare. Imagini din vis îi rămăseseră agățate de

minte asemenea muştelor într-o pînză de păianjen; auzea picioruşele păianjenilor apropiindu-se, dar oricît încerca, nu reuşea să elibereze imaginile din plasă. Mai presus de orice, ecoul urletelor copilului răsuna în decorul pustiu pe care îl străbăteau. Îşi cufundă mîinile în apă, ca şi cum ar fi vrut să şi le spele de sînge.

Ceaţa plutea aproape de suprafaţa apei, ca o mască. Erau doar o mică umbră neagră, un gîndac sau un crab, ce se tîra pe întinderea albă şi sfîşia cortina de ceaţă, care se închidea însă la loc, în spatele lor. Era frig în largul lagunei. Patrick şi Assefa tremurau, regretînd că nu se îmbrăcaseră mai gros. Bătrînul cîrmaci părea impermeabil la aerul rece şi umed, ca şi cum carapacea pielii lui ar fi fost adaptată genetic la asprimea vieţii pe aceste ape pustii.

O dată, lui Patrick i se păru că vede o altă barcă ieşind de la adăpostul unei insuliţe dinspre vest, dar pînă cînd îi atrase atenţia lui Assefa, aceasta dispăru. Aici, dincolo de Torcello, canalele deveneau mai înşelătoare, iar *bricole*-le mai puţine şi mai nesigure. Din loc în loc, pescarii puseseră nuiele subţiri de salcie şi rugi de mure pentru a-şi delimita năvoadele.

De două ori se împotmoliră în bancuri de nisip şi toţi trei fură nevoiţi să coboare în noroi pînă la genunchi, ca să împingă ambarcaţiunea grea înapoi la apă adîncă. Ici şi colo, pe cîte o insuliţă mohorîtă, apăreau ruinele vreunui zid sau ale vreunei porţi lăsate în paragină, amintiri ale gloriei apuse: mănăstiri vechi de mult desfiinţate, forturi împotriva asaltului turiştilor şi oamenilor de afaceri internaţionali, devenite acum inutile, colibele de nuiele ale pescarilor, pustii pe timpul iernii. O dată trecură pe lîngă un postament înalt de lemn, cu trei picioare, din vîrful căruia o statuie a Fecioarei străjuia un canal deosebit de periculos. Flori veştejite îi acopereau picioarele şi, lîngă mîna ei, o lumînare stinsă statea mărturie pentru evlavia vreunui pescar în trecere.

Bătrînul ridică o mînă şi făcu semn cu capul dincolo de statuie.

– *La paluda maggiore.* Marea mlaştină. Nu mai e mult. O jumătate de oră. Erau primele cuvinte pe care le rostea, de la plecare.

Lui Patrick nu-i convenea că se aflau atît de mult la mîna bătrînului. Aici, în larg, pe cele mai îndepărtate braţe ale lagunei, unde nu se auzea nici un sunet şi nici măcar aripa vreunei păsări de mare nu străbătea întinderea de ape şi noroi, puteau rămîne împotmoliţi undeva foarte uşor.

Plutiră puţin în derivă şi se opriră. Cîrmaciul îşi ridică vîsla şi se întoarse cu faţa într-o parte.

– De ce ne oprim? întrebă Patrick.

Avea oare de gînd bătrînul să le ceară mai mulţi bani, acum că îi adusese în mijlocul pustietăţii?

Dar acesta nu făcu decît să-şi descheie pantalonii şi să urineze peste marginea bărcii. După ce termină, vîsli mai departe, dar această scurtă întîmplare îi întări şi mai mult lui Patrick impresia intimităţii bătrînului cu aceste locuri: *E laguna mea, sînt apele mele, fac pipi în ele aşa cum fac şi acasă, nu se supără.*

După puţin mai mult de jumătate de oră, conturul vag al unei insule joase apăru deasupra ceţii. Cînd ajunseră mai aproape, căpătă formă şi substanţă. Chiparoşi întunecaţi străjuiau zidurile sparte ale unei biserici din secolul al doisprezecelea. De aproape, clădirea îşi dezvălui detaliile: stilul era bizantin de Ravenna, iar materialele, în special cărămidă şi marmură, amîndouă purtînd semnele vremii neîndurătoare şi ale lăsării în paragină. Alături de biserică, o clopotniţă separată, care îşi pierduse etajul superior, ţîşnea dintre chiparoşi ca un deget acuzator, aşezat acolo pentru a-i îndepărta pe curioşi de ţărmurile pustii ale insulei.

Bătrînul îşi trase *sandolo* la mal, într-un golf micuţ, la vest de biserică. Dacă insula avusese vreodată un debarcader, acesta

se prăbuşise demult sau fusese năpădit de tufişurile încîlcite care, în multe locuri, se tîrau în dezordine pînă la marginea apei. Coborîră în apă la o adîncime de două picioare şi îl ajutară pe bătrîn să tragă barca mai sus, dincolo de nivelul maxim al fluxului. Plaja era stîncoasă şi verde din cauza algelor.

– Cît vreţi să staţi?

Bătrînul scuipă şi scoase din buzunar o pipă de lut.

– Nu mult, răspunse Patrick. Vrem doar să ne uităm la biserică. Cel mult două ore, să zicem.

Barcagiul ridică din umeri şi începu să-şi umple pipa cu un tutun urît mirositor.

– Cum vreţi. Dar eu nu pot să stau aici toată ziua. Vreau să mă întorc la Burano înainte de a se întuneca. În apele astea te poţi rătăci. Nu sînt lumini pînă aici, departe. Găsi o movilă mai departe de apă pe care se aşeză, îşi aprinse pipa şi începu să pufăie din ea, ca un horn înfundat. Dacă nu vă întoarceţi în două ore, plec. Şi dacă plec, sînteţi naufragiaţi. Nimeni nu vine aici, înţelegeţi? Nimeni. Dacă trebuie să mă întorc după voi mîine, o să vă coste dublu. Pe mine mă doare-n cot.

Scuipă un cocoloş de salivă maronie pe pămînt şi îşi vîrî pipa înapoi în gură.

Nu exista drum direct pînă la biserică, dar, după un timp, dădură peste ceea ce fusese, probabil, o cărare.

– De ce ar construi cineva o biserică aici? întrebă Assefa. Pare lipsit de sens.

Patrick încuviinţă din cap.

– Acum, da. Dar laguna are o istorie lungă. Prin aceste locuri au fost cîndva aşezări importante, înainte ca Veneţia să devină centrul regiunii. Localităţi ca Torcello sau Mazzorbo, pe lîngă care am trecut azi-dimineaţă, erau foarte mari odinioară, cu propriile lor mănăstiri, catedrale şi palate. Acum n-a mai rămas mare lucru din ele, aşa că ne imaginăm că laguna nu e decît o mare sălbăticie. Cred că biserica asta a fost iniţial a unei mănăstiri, apoi a servit ca lăcaş de cult pentru locuitorii insulelor

din jur. Mai tîrziu, cînd Veneția a preluat controlul, oamenii trebuie să fi migrat într-acolo, lăsînd biserica părăsită printre buruieni. Altă explicație mai bună nu cred să existe.

Assefa privi în jur la peisajul aspru, bătut de vînt, la clopotnița sfîrtecată al cărei clopot răsunase cîndva zilnic pe deasupra apelor întunecate și primejdioase.

– Doar dacă cineva n-a dorit să aibă o biserică exact într-un loc în care să nu ajungă nimeni, zise el.

Patrick nu răspunse. Se gîndea la strigătele băiatului din vis. Cît de puternic răsunaseră, cît de ușor s-ar fi pierdut în această imensă pustietate.

Merseră mai departe în liniște.

TREIZECI ŞI NOUĂ

De aproape se vedea că biserica era mai distrusă decît păruse de pe mare. Bucăţi din acoperiş se prăbuşiseră, multe ferestre erau sparte, uşile principale erau scoase din ţîţîni şi deschise. Fragmente din tencuială căzuseră de pe pereţi şi stăteau împrăştiate printre ierburi şi buruieni. Inundaţiile ocazionale îşi lăsaseră urmele pe pietrele mai joase, iar în crăpăturile umede dintre cărămizi crescuse un strat gros de muşchi. Şi totuşi, avînd în vedere vechimea ei şi timpul de cînd fusese părăsită, clădirea era într-o stare deosebit de bună. Lăsa impresia că, din cînd în cînd, venise cineva să facă puţină ordine şi să mai ţină în loc acţiunea distrugătoare a stihiilor.

Uşa principală se deschidea direct într-un nartex întunecat şi urît mirositor, plin de bucăţi de ipsos şi pînze de păianjen. Pe sub o arcadă se intra direct în corpul central al bisericii. Dincolo de arcadă, soarele de iarnă pătrundea prin sute de găuri, creînd un tainic paradis de piatră, transformînd-o în cu totul altă substanţă. Fiecare cărămidă, fiecare lespede de marmură, fiecare bucată de calcar spartă şi zdrelită, vibra în propria sa nuanţă, răspunzînd cu propriul său antifon de lumină. Acoperişul, fărîmiţat şi frînt, atîrna ca o boltă de sticlă alchimică deasupra naosului pustiu.

Patrick şi Assefa păşiră peste pragul negru, asemenea unor copii care pătrund pentru prima oară într-un spaţiu rezervat de cei mari doar pentru ei. Liniştea îi împresură ca o Liturghie, în care cîntările se înălţau printre coloanele de marmură roz, ca o litanie solemnă şoptită de piatră şi de lumină. În dreapta lor, o fereastră uriaşă de alabastru perforat săgeta neîncetat raze de lumină sidefie peste spaţiile goale şi tăcute de dedesubt. Tufişuri

creşteau printre ornamentele căzute, smocuri de iarbă învăluiau capetele sfinţilor, un bîtlan îşi făcuse cuib într-un baptisteriu.

Dar ochii lor erau pironiţi în faţă. Pereţii şi acoperişul absidei avuseseră cel mai puţin de suferit şi, deşi altarul fusese desfiinţat şi lumina stinsă pentru totdeauna, avură sentimentul că acolo încă se mai îndeplinea o taină. Deasupra băncilor de piatră ale preoţilor, deasupra unicei ferestre de sticlă afumată, deasupra faldurilor de marmură, se înălţa triumfătoare, pînă la tavanul boltit, statuia Fecioarei cu pruncul în braţe. Bucăţi din mozaic se desprinseseră, dar, cu toate acestea, nimic nu-i ştirbea frumuseţea. Parcă plutea într-un văzduh de aur. Era subţire, blîndă şi plină de lumină, iar pe întinderea albastră a veşmîntului ei erau împrăştiate floricele roşii, ca nişte picături de sînge de copil.

Assefa scoase din haină o lumînare subţire, albă. O aprinse cu chibritul şi o aşeză pe o piatră în faţa altarului. Rămase un timp cu ochii aţintiţi la Fecioară, apoi îngenunche şi spuse încet o rugăciune. Cînd termină, se întoarse şi-i zise lui Patrick:

– Acum, Patrick, hai să facem ceea ce am venit să facem.

Erau mai multe morminte de-a lungul zidurilor laterale ale bisericii, toate lăsate în paragină. Nu le trebui mult timp ca să-l găsească pe cel al lui Pietro Contarini; se afla în stînga locului unde se înălţase odată altarul principal şi era un monument funerar sculptat din marmură şi teracotă, în stil gotic. Vopseaua şi aurul dispăruseră de mult, sfinţii care stăteau în fiecare nişă îşi pierduseră mîinile, iar stratul de la suprafaţă se crăpase pe alocuri, dar mormîntul rămăsese intact. În vîrf, sub o boltă susţinută de îngeri, o efigie a lui Pietro Contarini îşi dormea somnul în linişte. Lîngă capul lui, tulpini veştejite de flori stăteau într-un vas de marmură. Nu puteau fi mai vechi de un an.

Patrick nu ştia foarte exact ce căuta. Dar era sigur că mormîntul conţinea răspunsurile la întrebările lui. Începu să pipăie cu atenţie reliefurile desenate pe faţada monumentului şi curînd începu să se contureze un model. Cu un fior, recunoscu primul dintr-o serie de basoreliefuri reprezentînd pregătirea lui Avraam

pentru jertfirea fiului său, Isaac. Băiatul era legat, avea un căluş în gură şi era întins pe stînca lată, iar tatăl său era aplecat deasupra lui, cu un cuţit în mînă.

Următoarea secvenţă era mai puţin clară, şi Patrick nu-şi dădu seama, la început, ce anume reprezenta. Un om sacrifica o capră lîngă un stîlp înalt de piatră, urmărit de spectatori tăcuţi. Apoi îşi aminti povestea lui Iacob care înjunghiase un animal la Iegar-Sahaduta, unde ridicase un stîlp de piatră şi clădise o movilă de pietre. Cineva se pricepuse foarte bine să exploateze jocul de cuvinte.

Al treilea relief îi înfăţişa pe copiii lui Israel înjunghiind miei şi ungînd cu sîngele lor pragul de sus al caselor: instituirea Pesach-ului. Patrick îşi simţi inima bătînd repede. Lucrurile începeau să se orînduiască.

Urmară şi alte scene, cele mai multe reprezentînd jertfe din Vechiul Testament. Deasupra primului rînd se afla un număr de secvenţe separate care înfăţişau momente din viaţa lui Iisus, culminînd cu o reprezentare a Învierii. Hristos jertfa supremă, Hristos simbolul vieţii veşnice. Dintr-un motiv necunoscut, ideea îl tulbură pe Patrick.

Dar, oricît de clare ar fi fost imaginile iconografice, nu păreau să-i ajute prea mult. Patrick sperase să găsească mai mult decît o demonstraţie a felului în care Vechiul Testament l-a prefigurat pe cel Nou. Se simţi dezamăgit, ca şi cum cineva şi-ar fi încălcat o promisiune solemnă faţă de el.

– La naiba! exclamă el. N-are nici un sens. De ce atîta mister? Ce rost au versetele astea criptice? Jumătate din ele nici măcar nu corespund scenelor de aici, iar cele care corespund sînt departe de a fi cutremurătoare. Trebuie să mai fie ceva.

– Nu e obligatoriu, Patrick. Gîndirea religioasă găseşte semnificaţii chiar şi în cele mai prozaice lucruri. Poate că cel care i-a dat versetele lui Corradini a vrut doar să-i dezvăluie o interpretare ezoterică a jertfei lui Dumnezeu. În fond, acesta pare să

fie mesajul mormîntului. Nu e nimic nou sau extraordinar, dar are o anumită adîncime.

Patrick clătină din cap.

– Nu, nu e asta. Motivul jertfei se referă la altceva. Ştiu eu.

Începură să studieze din nou basoreliefurile, ca şi cum acestea ar fi ascuns un mesaj pe care l-ar fi putut descifra, dacă avea ochi să vadă. Tablou cu tablou, personaj cu personaj, examinară scenele, încercînd să le pună cumva în legătură cu versetele din cartea lui Corradini. După o jumătate de oră renunţară.

Îşi aduseseră ceva de mîncare pentru prînz, în bagaj. Assefa îl deschise şi întinse mîncarea pe o piatră plată. Mîncară în linişte, abătuţi şi frînţi de oboseală, tremurînd în aerul umed. Fiecare ştia că, după ce terminau de mîncat salamul şi brînza, aveau să se întoarcă la barcă şi să-i ceară bătrînului să-i ducă înapoi acasă. Băură pe rînd dintr-o sticlă mare de apă Recoara. Patrick nu simţea gustul mîncării; mesteca încet, fără poftă. După ce luă ultima îmbucătură, ridică sticla la gură şi zări cuvintele de pe etichetă: *Sorgente Recoara* – Izvorul Recoara. În acel moment înţelese.

Fusese acolo tot timpul, în faţa lui, ca un indiciu dintr-un joc de cuvinte încrucişate, cu cheie, care scapă gîndirii conştiente şi cedează imediat în faţa inconştientului. Se ridică în picioare şi se întoarse la mormînt. Assefa îl urmări nedumerit.

Nu se înşelase. După scena Pesach-ului, urma una în care Moise lovea stînca din deşert, făcînd să ţîşnească izvoare pentru fiii lui Israel. Doar că, în loc să fie douăsprezece izvoare – cîte unul pentru fiecare dintre cele douăsprezece seminţii, fiecare seminţie, la rîndul ei, simbolizînd unul dintre cei doisprezece apostoli – erau numai şapte. Poate artistul fusese neglijent, poate preferase simbolismul numeric al cifrei mai mici. Dar Patrick ştia că nu acesta era motivul.

Pietro Contarini adusese ceva cu el, din Egipt. Se întorsese acolo în ultimii săi ani, aşa cum avea să facă şi fiul lui, Andrea. Scena sculptată îl arăta pe Moise în deşert, după ieşirea din

Egipt. Cînd Pietro Contarini fusese la Alexandria, nimeni nu mai vorbea limba egipteană acolo, toţi vorbeau araba. Iar jocul de cuvinte, îşi dădu seama Patrick, nu fusese în italiană, latină sau greacă; fusese în arabă.

Cuvîntul arab *ayn* are două sensuri fundamentale: „ochi“ şi „izvor“. Desigur, mai înseamnă şi alte lucruri, dar acestea sînt sensurile de bază. Pe piatră erau nu şapte ochi, ci şapte izvoare.

Patrick îşi puse mîna pe stîncă, lîngă figura lui Moise. O simţi mişcîndu-se puţin şi împinse mai tare. Relieful alunecă într-o parte. Înăuntru era un mîner, un inel mare de fier, fixat în piatră. În interiorul inelului era cioplit în piatră un cerc. Iar în interiorul cercului, o menora cu o cruce.

Trase de inel înspre el şi faţada mormîntului se deplasă cu o jumătate de ţol. Trase din nou, mai puternic. Piatra se răsuci, ca şi cum ar fi alunecat în jurul unui pivot. Se încordă şi împinse a treia oară. O latură a mormîntului lui Pietro Contarini se desprinse din perete şi lăsă să se vadă o deschizătură adîncă, întunecată.

PATRUZECI

– „Cine ne va prăvăli nouă piatra de la uşa mormîntului?“ şopti Assefa.

Se opri lîngă Patrick şi privi gaura care se căscase în perete. Forma întunecată a unei scări care cobora se desluşea vag.

– „Coboară în împărăţia morţii... şi adîncul cel dedesubt“, rosti Patrick.

Înţelesul versetelor citate de Corradini devenise deodată limpede ca cristalul.

Patrick luă lanternele din geantă şi îi întinse una lui Assefa. O aprinse pe a sa şi începu să coboare scările.

Pereţii scării erau acoperiţi cu un strat de ipsos şi împodobiţi cu o frescă foarte complicată. Un şir de personaje îmbrăcate în veşminte antice romane mergeau într-o procesiune solemnă, purtînd pe umăr cruci mici. Unii duceau copii de mînă, alţii îi urmau cu instrumente muzicale: chitare, tobe, tamburine, harpe, ţambale şi chimvale. Şi totuşi, nimeni nu dansa. Orice fel de muzică ar fi cîntat, era cu siguranţă lentă şi tristă.

Patrick păşi pe prima treaptă. Se aşteptase ca scara să fie mucegăită şi acoperită de pînze de păianjen, dar, spre mirarea lui, era curată şi uscată, ca şi cum ar fi fost măturată abia ieri. Deşi purtau semnele vremii, frescele de pe pereţii de lîngă el erau excelent conservate.

Treptele erau de marmură, puţin tocite. Patrick numără douăzeci cu totul. Se terminau la o arcadă rotunjită, asemănătoare cu cele bizantine din biserica de sus, care ducea într-o încăpere vastă de sub pămînt, cu un tavan jos, uşor curbat.

Raza lanternei lui Patrick străbătu o întreagă lume pictată şi ascunsă adînc în pămînt, independentă de lumea de la suprafaţă.

Assefa i se alătură şi amîndoi luminară cu lămpile contururile universului secret în care coborîseră. Deasupra lor prinseră să ardă constelaţii întunecate, în timp ce stele de foc cădeau necontenit din cerul de aur. Printre ele, îngeri cu veşminte purpurii şi aripile în flăcări se prăbuşeau în dezordine. Dar în centru, Hristos şedea maiestuos pe un tron de sticlă. În jurul lui, haosul şi moartea dispăreau, iar vîrtejul se sfîrşea într-o mare linişte.

Pe pereţi, procesiunea castă străbătea în drumul ei şerpuit întreaga lume, trecînd pe lîngă turnuri înalte, peste culmi de dealuri, prin codri, peste rîuri, de-a lungul ţărmurilor unor mări tăcute, fără valuri. De peste tot veneau să i se alăture bărbaţi şi femei în robe antice, regi, călători, muzicieni, preoţi, călugăriţe, leproşi... şi foarte mulţi copii, singuri sau duşi de mînă. În aer, deasupra capetelor lor, zburau păsări cu penaj ciudat, pe pămînt, animale stranii le urmăreau trecerea, iar în mări, peşti cu ochi monstruoşi îşi întorceau capetele şi se holbau la ei.

Intenţionat sau nu, artistul crease o lume profund tulburată, în care singura alinare era procesiunea şi chipul cu barbă al lui Hristos – Dumnezeu, contemplînd, în seninătatea sa, nebunia.

Urmăriră procesiunea pe ambii pereţi, în sus şi în jos, la stînga şi la dreapta, pînă cînd se întîlniră, în capătul îndepărtat al încăperii, rămas pînă acum în beznă. O cetate imensă se înălţa, rotunjită şi aurie, pe un deal acoperit cu iarbă. Deasupra ei, soarele strălucea pe cerul albastru. Păsări cu ciocurile de jasp cîntau în vîrful arborilor înalţi, ca nişte coloane, şi îngeri zburau în sus, purtînd ecoul cîntecului lor. Patrick nu avea nevoie să întrebe ce cetate era aceea în care ajunseseră pelerinii. Văzuse multe reprezentări bizantine ale Ierusalimului.

Dar nici una nu era ca aceasta. Într-o serie compactă de picturi, de-a lungul zidului principal al cetăţii, era repetată şi extinsă fresca pe care o văzuse în Palazzo Contarini. În centru, pe o

colină, se înălţau trei cruci negre, goale. De o parte şi de alta, artistul înfăţişase scene din viaţa lui Iisus: învierea lui Lazăr, scoaterea demonilor numiţi Legiune, alungarea negustorilor din Templu. Dar la picioarele crucilor, ca şi mai înainte, era pictat un mormînt deschis. Zece oameni îl duceau pe Iisus, legat şi strigînd, la mormînt.

Sub această scenă, mormîntul apărea închis, cu intrarea astupată de o stîncă uriaşă. Iar lîngă uşa mormîntului fusese aşezată o altă piatră, un altar sacrificial. Acesta era sfîrşitul pelerinajului prin lumea dementă: unul cîte unul, pelerinii îşi aduceau copiii spre a fi jertfiţi; unul cîte unul, copiii erau legaţi şi întinşi pe piatră. În stînga lor, un personaj mascat răsucea o piatră de moară, ascuţind nişte cuţite lungi şi subţiri.

Exact în mijlocul criptei, sub chipul lui Hristos înviat, era un altar de piatră exact ca cel din pictură, acoperit cu o pînză albă, pătată de sînge. Pe altar se afla un sfeşnic de argint. Avea şapte braţe, lucrate foarte fin de un meşter priceput. Iar braţul din centru era o cruce. Şapte lumînări arseseră acolo, picurînd ceară albă pe pînză.

– Patrick, vino încoace. Assefa era într-un colţ al încăperii şi ţinea ceva în mînă. Patrick veni lîngă el. Assefa descoperise un teanc de veşminte într-un colţ. Priveşte, zise el. Ridică o sutană tivită cu roşu şi o tichie roşie. Astea au fost ale unui cardinal. Sînt destul de curate, fără praf. Se apleacă şi înălţă un obiect micuţ. Şi ăsta, continuă el, inelul unui cardinal. Are un blazon.

I-l întinse lui Patrick.

Blazonul reprezenta o pălărie largă de cardinal, cu ciucuri care cădeau de o parte şi de alta a unui scut. Pe scut erau desenate, heraldic, soarele şi luna. Patrick mai văzuse acest blazon, în cartea lui Corradini, la capitolul despre familia Migliau.

Lui Patrick îi trebui mult timp ca să povestească despre copilul ucis, descoperit în Irlanda, despre fresca din Palazzo Contarini şi despre visul din noaptea trecută. Assefa îl ascultă

tăcut, cu o groază crescîndă. Prin urmare, aluziile lui Corradini se sprijineau, totuşi, pe realitate. La un anumit moment din trecut, familia Contarini şi alte cîteva familii practicaseră la Veneţia sacrificiul copiilor. Astăzi, urmaşii lor păstrau cultul viu. Întrebarea era de ce. Şi ce însemna Pesach? Şi ce căutase patriarhul Veneţiei într-o criptă pictată de sub mormîntul lui Pietro Contarini?

Începea să se întunece cînd părăsiră biserica. Găsiră cărarea care ducea înapoi la locul unde acostaseră şi se grăbiră să ajungă acolo înainte ca barcagiul să se sature de aşteptat. În spatele lor, biserica se plecă la pămînt în lumina amurgului, apărîndu-şi secretele.

Bătrînul nu era nicăieri. Patrick îl strigă, dar glasul i se pierdu în linişte. Nu răspunse nimeni. Se uită la ceas: cele două ore nu se sfîrşiseră încă.

– Ticălosul a plecat!

Assefa încuviinţă.

– Văd şi eu. Ce facem acum?

– Aşteptăm să se întoarcă, presupun. Mîine dimineaţă o să fie aici, ca să încaseze plata dublă.

Assefa se plimbă pînă la malul apei şi privi în largul lagunei, la lumina slabă care se stingea pe deasupra apelor pustii. Se răsuci ca să o ia înapoi, dar se opri şi se uită la ceva în dreapta.

– Patrick, vino încoace!

Patrick sesiză urgenţa chemării din vocea lui Assefa şi se grăbi spre plaja îngustă.

– Priveşte!

Ambarcaţiunea bătrînului era acolo, odihnindu-se tot în locul în care o trăseseră. Se apropiară.

Cineva luase un bolovan mare şi zdrobise în mai multe locuri coca uşoară a bărcii.

PATRUZECI ŞI UNU

Nu exista nici pămînt, nici cer, nici rai, nici iad. Doar bezna şi zgomotul valurilor şi, o dată, în depărtare, sirena unui vapor trecînd prin noapte.

Era ciudat, se gîndi Patrick, cît de uşor fuseseră, pînă la urmă, învinşi. Nu fusese nevoie de arme. Fără barcă şi fără mijloacele de a o repara pe cea existentă, erau prizonieri. Prizonieri şi condamnaţi la o moarte lentă. Apă puteau găsi acolo, dar era puţin probabil ca insula să le ofere suficientă mîncare pentru a supravieţui.

Coasta Italiei era doar la cîteva mile depărtare, dar puteau la fel de bine să fie cincizeci. Bărcile navigau pe canalele adînci din larg şi, o dată sau de două ori pe zi, un aeroplan avea să zboare pe deasupra lor, dar nimeni nu putea să-i audă sau să-i vadă. Să înoate nici nu se punea problema: apele lagunei erau extrem de primejdioase, iar canalele sigure ale acestei regiuni era cunoscute doar de cîţiva pescari. Un înotător neexperimentat s-ar fi pierdut repede şi ar fi fost tras la fund de plantele de apă şi de mlaştini.

Focul se stinse repede în vălul negru al nopţii, dar nici unul din cei doi bărbaţi nu avea puterea sau voinţa de a se ridica şi de a aduce alte lemne. Erau epuizaţi, fizic şi emoţional, dar somnul refuza să vină. Patrick se temea să nu înceapă din nou să viseze, mai ales aici, printre nişte ruine care nu erau ruine, în inima coşmarului său. Închise ochii şi văzu umbre întunecate care i se tîrau prin ungherele minţii. Încă o criză de epilepsie? Sau erau fantomele acestei insule, umbrele golite de sînge ale copiilor cu inimile scoase?

Assefa se ghemui lîngă el, tremurînd, privind ultimele flăcări pîlpîind în întuneric; se războia şi el cu propriile lui fantome. Din cînd în cînd, orice preot e bîntuit de ele: gîndul la ceea ce ar fi putut să fie, certitudini care s-au prăbuşit şi au devenit îndoieli, rugăciuni rămase fără răspuns, chipurile copiilor înfometaţi care mor fără Dumnezeu. În noaptea aceea se îngheşuiseră toate în jurul lui, ca nişte proxeneţi, nerăbdătoare să-i arate ce aveau de vînzare, nu din biserică sau din cripta pictată, ci mai adînc, din inima lui, mai tristă şi mai însîngerată decît orice martiraj sau jertfă.

Focul se transformase în cenuşă şi bezna se înteţise în jurul lor, iar ei rămaseră în continuare aşezaţi, fiecare cufundat în propriile sale gînduri, aşteptînd să treacă noaptea lungă. Pe la miezul nopţii, Assefa se ridică greoi în picioare. Membrele îi erau amorţite de frig.

– Patrick, şopti el. Eşti treaz?

– Da. Ce s-a întîmplat?

– Cred că o să murim dacă rămînem aici. Dacă nu în noaptea asta, mîine. Ar trebui să ne adăpostim în criptă, să aprindem un foc, să încercăm să ne încălzim puţin. Poate vine cineva.

Dintr-un motiv necunoscut, Assefa se simţea îmboldit să coboare în criptă. Simţea acest impuls ca pe o ispită fizică, dar mai puţin concret, mai greu de combătut. Era de bun simţ, în fond. Supravieţuirea lor putea depinde de asta. Nici o ispită nu e atît de imbatabilă precum bunul simţ.

– Nu, răspunse Patrick. Prefer să rămîn aici sus. Du-te tu, dacă vrei.

Assefa ezită.

– O să aduc măcar nişte lemne. Trebuie să fie cîteva scînduri lîngă biserică.

Luă o lanternă şi dispăru în întuneric. Patrick rămase să lupte cu o moleşeală aproape irezistibilă care i se putea dovedi fatală. Poate că, aşa cum sugerase Assefa, zorii aveau să aducă o rază de speranţă. Pe lumină puteau explora insula. Poate că, totuşi,

avea să vină cineva. Mulţi oameni din Burano ştiau unde plecaseră. Dacă barcagiul lor nu se întorcea, trebuia să vină cineva să-l caute. Patrick era sigur că bătrînul fusese lichidat de aceeaşi persoană care spărsese şi *sandolo*. Îşi aduse aminte de barca pe care o văzuse o clipă în ziua anterioară. Fuseseră urmăriţi încă de la început? Sau aceasta era procedura standard pentru oricine se interesa de San Vitale?

Toată povestea începea să capete un sens teribil pentru el, deşi nu putea încă să descurce toate iţele ei încurcate. Înainte de toate era ideea de sacrificiu. Acesta nu era un lucru neobişnuit: pentru mulţi creştini, moartea pe cruce a lui Iisus reprezenta o formă sublimată, mai înaltă a sacrificiului la Templu, din iudaism. El a fost jertfa supremă, moartea Lui a făcut inutile toate sacrificiile din trecut: „Nu prin sîngele oilor şi al viţeilor, ci prin sîngele Lui." Această Frăţie, aceşti paznici ai mormîntului lui Iisus, credeau, evident, în ceva asemănător, dar jertfei lui Iisus adăugaseră jertfa unor copii nevinovaţi.

Moloh nu însemna nimic. Cîţi copii muriseră de mîinile lui Irod pentru a fi salvat pruncul Iisus? Cîţi muriseră în Egipt pentru ca poporul ales al lui Iahve să poată pleca în tărîmul unde curge lapte şi miere?

Ce semnificaţie avea „Pesach"? O reactualizare a jertfei Egiptului, ca un nou popor ales să-şi cîştige libertatea? Patrick se cutremură la gîndul acesta. Acum era doar o chestiune de zile.

Văzu o lumină apropiindu-se din capătul îndepărtat al naosului. La început crezu că era Assefa, apoi observă că lumina era altfel decît cea pe care o purta prietenul său; era mai mare şi mai puternică. Îşi ridică propria lanternă şi o aprinse. Aceasta răspîndi o lumină slabă şi galbenă, care nu influenţă cu nimic întunericul. Lumina care se apropia şovăi, apoi îşi schimbă uşor direcţia şi porni drept spre el.

Stinse lanterna şi se ridică în picioare.

– Cine-i acolo? strigă el. Nu primi nici un răspuns. Făcu cîţiva paşi înapoi, pînă la peretele absidei, şi începu să-l ocoleas-

că, încercînd să ajungă în corpul principal al bisericii. Lumina se mişcă mai aproape. Abia întrezărea forma nedesluşită a persoanei care o ţinea. Silueta se poticni şi lumina se legănă puternic cîteva secunde, apoi se redresă. Cine eşti? Ce vrei?

Putea fi deja cineva din Burano, înfruntînd presupusele orori ale insulei San Vitale de dragul unui prieten beţiv şi a doi străini nebuni?

– Patrick? *Sei tu, Patrick?* Glasul răsună blînd şi familiar, dar în acelaşi timp străin, puţin mai tare decît o şoaptă, şi totuşi mai intens decît un strigăt de durere. Inima parcă i se opri şi simţi că ameţeşte. Întinse mîna şi se sprijini de perete. Palma lui îl simţi dur şi umed. Unde eşti, Patrick? Nu te văd.

Era un vis, un coşmar mai degrabă, ultimul pas spre nebunie. Toate simţurile îi erau treze, nimic nu-l despărţea de lumea din jur, dar era convins că visa. Ce altceva putea fi?

Ea înălţă lampa mai sus şi el îi văzu, în sfîrşit, faţa, chipul umbrei pe care o aşteptase, ochii negri pe o mască palidă. Îşi aminti un joc pe care îl juca în copilărie: îşi punea o lanternă sub bărbie şi se transforma într-o făptură ireală, de o paloare cadaverică. Dar acum nu era un joc, era cu adevărat cineva care se întorsese din morţi.

– Nu sînt o fantomă, Patrick. Ştii asta deja. Mă aşteptai. Acum două nopţi, cînd m-ai urmărit, ştiai. Nu te teme... n-am venit să-ţi fac rău. Refuza să creadă că totul era mai mult decît un vis. Adormise în frig şi umezeală, iar leziunea de pe creier năştea iluzii din propria sa beznă interioară. Ca şi cum i-ar fi citit gîndurile, ea clătină din cap. Nu, Patrick. Nu sînt nici vis. Nu-mi cere să-ţi explic. Nu acum. Poate niciodată. N-am venit aici ca să vorbesc despre mine. Am venit să te iau de pe San Vitale.

Acum îi vedea mai bine faţa. Se schimbase. Nu atît fiindcă îmbătrînise; se transformase într-un mod subtil, mai profund decît cineva care ajunge, pur şi simplu, la mijlocul vieţii.

Ochii ei nu mai erau ochii în care privise ultima oară, în urmă cu douăzeci de ani. Poate că era, totuşi, reală. Nu avea nici

o amintire a ei aşa cum era acum, pe care creierul lui bolnav să o poată aduce la lumină.

Şovăi încă o clipă, apoi păşi în lumină.

– Ce ai făcut cu Assefa? întrebă el.

– E bine, l-am lăsat jos, pe ţărm. Se opri, cu ochii aţintiţi asupra trăsăturilor lui. Te-ai schimbat, Patrick, spuse, în cele din urmă. Mai mult decît mi-am închipuit.

El simţi emoţia din vocea ei. Fantomele au oare sentimente?

– Unde mă duci?

Consideră de la sine înţeles ca ea să dea ordinele. Moartea conferă privilegii.

– Pe continent. Trebuie să ajungem acolo în noaptea asta. Oamenii lui Migliau vor pune pe cineva să stea la pîndă. Te rog, Patrick... ştiu că ţi-e greu. Dar trebuie să vii cu mine. Dacă rămîi aici, vei muri. O urmă amorţit afară din biserică, mergînd la cîţiva paşi în spatele ei; lanterna ei rămase tot timpul în faţă, împungînd întunericul. Părea să ştie bine drumul. În cinci minute ajunseră înapoi la debarcader. Chiar înainte de a ajunge la ţărm, Francesca stinse lanterna. De aici cărarea coboară direct pe plajă, şopti ea. Ia-mă de mînă, te ajut eu să cobori.

Întinse nehotărît mîna spre ea. Cînd o prinse de mînă, simţi un fior. Era rece ca gheaţa şi, timp de o clipă îngrozitoare, i se păru că era, într-adevăr, un coşmar şi că era, totuşi, moartă. Dar era doar aerul rece al nopţii, care-i îngheţase şi lui mîinile. Îl conduse pînă la ţărm, aşa cum îl dusese, cu mulţi ani în urmă, pe un alt ţărm inundat de valurile fluxului, goală şi tremurînd de frig.

Assefa îi aştepta în întuneric. Lîngă el, un alt bărbat stătea sprijinit de o barcă micuţă.

Patruzeci şi doi

Roma, 2 martie

Madonna era foarte veche şi ştearsă. Faţa îi era acoperită de o reţea fină de crăpături, vopseaua albastră a veşmîntului se cojea pe alocuri, ia cercul auriu al aurei aproape dispăruse. Dacă vremea făcuse aceste ravagii sau adoraţia oamenilor, era imposibil de spus. Dar ochii ei păreau obosiţi şi tulburi, ca şi cum rugăciunile şi tînguirile nenumăratelor generaţii ar fi reuşit, pînă la urmă, să o copleşească. Spiritul, ca şi trupul, are limitele lui, iar compasiunea, orice ar spune teologii, nu e inepuizabilă.

Assefa făcu un pas înainte şi îşi puse lumînarea alături de cele care ardeau deja în faţa icoanei. Stătu aproape o jumătate de minut şi îi privi faţa devastată. Era neagră ca şi el, obosită ca şi el, şi de aceea găsea mai multă mîngîiere în trăsăturile ei fărîmiţate decît în toate statuile şi picturile oraşului la un loc. Suspină şi căzu în genunchi, răsucind cu degetele ostenite un rozariu de plastic.

Patrick rămase tăcut în umbra din spatele lui, cu mîinile împreunate în faţă, stînd de pază. Santa Maria delle Grazie era o biserică puţin vizitată, situată în afara traseului turistic obişnuit, pe Vicolo de' Renzi, la sud de rîu, în Trastevere. Aici nu veneau vizitatori, nici măcar cei mai inteligenţi, care îşi aruncă ghidurile şi se pierd intenţionat pe străduţele cu miros de pisică şi coji de portocală putrezite. Chiar şi pelerinii erau puţini şi rari, doar cîţiva cunoscători atraşi de Fecioara Neagră.

Potrivit legendei, icoana fusese adusă iniţial în sudul Franţei din Ţara Sfîntă, în timpul cruciadelor, de către un cavaler tem-

plier, Guillaume de Pereille. Unii spuneau că era, asemenea multor Fecioare Negre, opera Sfîntului Luca. După cruciada împotriva albigenzilor[1] din secolul al treisprezecelea, fusese mutată de la Languedoc la Turin şi de la Turin la Roma, unde fusese adăpostită într-o capelă specială din Santa Maria delle Grazie şi numită La Madonna Mora. Adevărul mai prozaic era că fusese, probabil, lucrată de artistul Pietro Cavallini din Roma, despre care se ştia că pictase o Madonna di Constantinopoli, foarte asemănătoare, pentru Abaţia Benedictină din Montevergine, în jurul anului 1290.

Assefa descoperise mica biserică în primii ani de seminar. Într-un fel, devenise capela lui personală, locul în care se refugia. La început fusese atras de Fecioara însăşi; căutase în chipul ei negru un fel de oglindă a lui însuşi, un spaţiu spiritual pentru tot ce era african în el şi care era în primejdie de a fi sufocat de moştenirea greacă şi latină. Se rugase la ea, iar ea îi răspunsese în felul ei ostenit şi îndurerat. Dar cu timpul, biserica însăşi îi cucerise inima: micile capele laterale în care ardea o singură lumină, în faţa altarului; firidele întunecate în care stăteau statuetele sfinţilor pe socluri de marmură; mirosul de ceară şi tămîie, de lac şi de putregai, de pînză mucegăită şi de piatră sfărîmată.

În trecut îşi îndrepta paşii spre acest adăpost cel puţin o dată pe săptămînă, pentru a scăpa de vuietul neîntrerupt al traficului, de urletele radioului, de pălăvrăgeala neîncetată a străzii şi pentru a evada din cercul închis şi aglomerat al seminarului şi al Accademiei Pontificia. Iar mai de curînd, pentru a-şi linişti vîrtejul delirant al propriilor gînduri.

Acum, teama fusese cea care îl adusese aici. Teama, ura şi un abis de nesiguranţă. Se simţea paralizat de îndoială, incapabil să gîndească sau să acţioneze, dar conştient că, dacă nu acţiona repede, avea să eşueze în încercarea de a împiedica o tragedie cumplită.

1 Albigenzi, sectă religioasă care a înflorit în sudul Franţei, între anii 1020-1250, şi a fost, în cele din urmă, exterminată ca eretică (n.trad.).

Patrick aştepta calm în umbră. El nu simţea nevoia să se roage. Nu era o problemă de credinţă sau de necredinţă; pur şi simplu, îi era teamă de întunericul acesta misterios, de pierderea de sine pe care o simbolizau toate aceste parfumuri şi culori stinse. Pentru Patrick, Dumnezeu ori se revela în lumina zilei, ori nu se revela deloc.

În sfîrşit, Assefa se ridică. Faţa îi era udă de lacrimi, dar părea mai puţin tulburat.

– Îmi pare rău, zise el. A durat mai mult decît ar fi trebuit.

– Nu-i nimic.

– Dar tu, Patrick? Nu vrei să spui măcar o rugăciune?

Patrick clătină din cap.

– Cred că mai mult m-ar zăpăci, răspunse el.

– Dar prietena ta?

Se referea la Francesca. Ea rămăsese afară, să supravegheze strada.

– Ştii ce crede ea, Assefa. Că toate astea sînt doar o mască, iar adevărul se ascunde în altă parte.

Assefa oftă.

– Nu vrei să aprinzi măcar o lumînare pentru ea? O fi veche Madonna, dar nu e nici oarbă, nici surdă.

Patrick scoase o bancnotă de cinci mii de lire din buzunar şi-i dădu drumul în fanta cutiei cu lumînări. Luă o lumînare lungă şi o aprinse de la cea pusă de Assefa. Cînd o aşeză pe un suport, îşi ridică privirea spre icoană. Lumina pîlpîitoare mîngîie aurul vechi ca aripa unui fluture trecînd prin flacără. Fecioara se uită la el. Oare chiar fusese la Languedoc? se întrebă. Asistase la primele arderi pe rug ale Inchiziţiei, la vărsarea sîngelui unor copii nevinovaţi, la Béziers şi Perpignan? Pentru spălarea păcatelor, pentru gloria Bisericii adevărate.

Îi întoarse spatele. Nu era surdă? îşi spuse el. Nu era oarbă? Atunci avea inima de piatră.

Fotografia găsită de Assefa la Dublin îl pregătise puţin pe Patrick pentru revederea Francescăi, dar nu se aşteptase deloc să o poată atinge, să vorbească cu ea. Mai mult decît orice, îi era greu să accepte schimbările pe care le suferise. Îşi dădea acum seama că, din prima clipă în care se gîndise serios la posibilitatea de a o găsi în viaţă, la San Michele, şi-o imaginase tot timpul ca într-un tablou – o fată de douăzeci de ani, rămasă într-un tărîm fermecat, în afara timpului, din care avea să se întoarcă la el aşa cum şi-o amintea: tînără, energică şi îndrăgostită.

Pentru el, desigur, ea rămăsese neschimbată, o figură tăcută, îngheţată în memoria lui. Dar această Francesca, întoarsă la el în bezna de pe San Vitale, nu era nici pe departe un fragment din trecutul altcuiva. Avea şuviţe cărunte în păr, iar faţa îi era slabă, palidă şi obosită. În ochi i se citea o tristeţe vagă, ca şi cum ceva din adîncul fiinţei ei ar fi murit, într-adevăr, cu toţi acei ani în urmă.

De cînd îşi făcuse apariţia pe San Vitale, abia schimbaseră cîteva vorbe. Îi dusese la ţărm într-o linişte absolută, ghidîndu-se după cele cîteva beculeţe pe care le amplasase de-a lungul canalelor. Bărbatul care o însoţea le fusese prezentat drept avocatul Roberto Quadri. După ce trăseseră barca pe mal, merseseră pe jos pînă la Caposile, unde Francesca şi Quadri lăsaseră o maşină, o dubiţă Transit fără geamuri, cu locuri de dormit pe podea. Cît timp Patrick şi Assefa încercaseră să se odihnească în spate, ea şi avocatul călătoriseră prin noapte spre Roma, pe autostrada ce trece prin Bologna şi Florenţa.

Quadri îi însoţise pînă la un apartament de pe Via Grotta Pinta, o străduţă îngustă şi întortocheată din oraşul vechi, nu departe de Campo de' Fiori. Apartamentul era situat la ultimul etaj al unei clădiri înalte, vopsite în ocru, dintr-un şir de mici magazine şi *trattorie*. Era spaţios, puţin mobilat şi expus curentului; era evident că nu era o locuinţă permanentă. Semăna mai mult cu o ascunzătoare, se gîndise Patrick.

– Al cui e apartamentul acesta? întrebase el.

– Mai tîrziu, răspunsese ea. O să-ţi povestesc mai tîrziu. Acum vreau să dorm.

Quadri o sărutase uşor pe obraz şi dăduse mîna cu Patrick şi cu Assefa.

– Ne vedem mai tîrziu, zisese el. Şi eu trebuie să dorm. Dar înainte de asta, am puţină treabă. Ciao, Francesca. O să-l sun pe Dermot, să-i spun că totul a mers bine.

Francesca dormise pînă la zece şi, în cele din urmă, atît Patrick cît şi Assefa se liniştiseră îndeajuns ca să se poată lăsa şi ei în voia somnului. În timpul micului dejun, format din chifle şi cafea, Assefa întrebase dacă putea să viziteze Santa Maria delle Grazie, care, din cîte ştia el, se afla nu foarte departe, pe celălalt mal al Tibrului.

Acum veneau încet înapoi, peste Ponte Sisto. Fluviul curgea leneş pe sub picioarele lor, galben şi mîlos, aproape lipsit de putere. Assefa mergea cu cîţiva paşi înainte, preocupat. Aflîndu-se singur cu Francesca, Patrick se simţea stingherit şi parcă legat la gură.

– Am impresia că încă visez, spuse el. Nu înţeleg. Erai moartă. Am văzut cînd te-au îngropat.

Francesca clătină din cap. Avea părul strîns la spate, într-o coadă, exact aşa cum îşi amintea el.

– N-am fost niciodată moartă, Patrick. Nu... în sensul la care te referi tu. În alt fel, poate. În toate felurile care contează. Se opri. În clipa în care ieşiră de pe pod, el îi zări o secundă profilul. În acel moment înţelese, pentru prima oară, că era într-adevăr vie. Alte lucruri poate se schimbaseră, dar profilul era acelaşi. Am pierdut mai mult de douăzeci de ani, Patrick. Îmi pare rău, pentru tine mai mult decît pentru orice sau oricine altcineva. Nu pot face nimic ca să mă revanşez. Dar n-am avut de ales; sau am crezut că n-am de ales. Crede-mă, atunci chiar eram convinsă de asta.

– Şi acum...

– Dacă aş crede că pot să schimb măcar o secundă din trecut... Dar nu pot, aşa că nici măcar nu încerc. Vreau doar să mai repar cîte ceva, atîta tot.

– Nu înţeleg nimic.

– Nu, zise ea. Ştiu. Dar peste cîteva minute o să trecem la explicaţii. I-am rugat pe Roberto şi pe încă un prieten să ne aştepte la apartament. Ei mă vor ajuta să lămuresc lucrurile.

Străbătură Campo de' Fiori, unde cîteva tarabe erau încă deschise. Francesca părea să-i cunoască bine pe toţi vînzătorii; cumpără legume, brînză şi peşte. Lîngă standul de peşte se deschidea un gang boltit care ducea într-o alee îngustă.

Francesca îi conduse pe alee şi le spuse că era o scurtătură spre Via Grotta Pinta. Pe la jumătatea drumului, aleea se transformă într-un pasaj acoperit, întunecat şi mirosind a urină. Trecură prin porţi grele de fier şi Patrick observă că, în spatele lor, pămîntul era acoperit cu seringi folosite. Francesca se uită în urmă.

– Trebuie să fiţi atenţi pe aici, zise ea. Nu veniţi niciodată singuri noaptea. E plin de nebuni sau chiar mai rău. Merse mai departe şi ecoul paşilor ei se lovi de zidurile înguste ale pasajului. Vechiul *campo,* continuă ea, era locul unde se făceau execuţii. Aici l-au ars pe Giordano Bruno în 1600, pentru că a spus că pămîntul nu e centrul universului şi că nimic nu e finit. Făcu o pauză şi se uită înapoi la Patrick, la seringile folosite. Crezi că doare, întrebă ea, să fii ars de viu? Încet, fără strangulare? Oare ideile ajută? Acţionează ca un drog?

– Ideile?

– Credinţa, convingerile, o certitudine oarecare. Îl privi în ochi. Lui i se păru că avea lacrimi la colţul ochilor. Crezi că, dacă eşti convins că universul e infinit, durerea devine mai mică? Oare sfinţii şi oamenii de ştiinţă simt mai puţin intens decît criminalii în această situaţie?

– Nu pot să-ţi răspund, spuse el. Nimeni nu poate.

Assefa stătea tăcut lîngă ei. Francesca nu zise nimic. Privi de-a lungul pasajului spre o pată de lumină care indica locul unde se afla piaţa.

– Nu, spuse ea, în cele din urmă. Nimeni n-a fost în stare să-mi dea un răspuns.

Se întoarse şi o luă repede spre capătul pasajului.

Patruzeci și trei

Cînd ajunseră înapoi la bloc, doi bărbați îi așteptau la ușa dinspre stradă. Francesca zîmbi și îi salută cu căldură, sărutîndu-i scurt pe obraz. Cel mai înalt era un bărbat masiv de vreo cincizeci de ani, îmbrăcat cu o jachetă scurtă de piele și pantaloni în carouri fine. Tovarășul lui era Quadri, pe care abia acum îl văzură, pentru prima oară, bine. Era elegant îmbrăcat, foarte slab, și avea puțin peste treizeci de ani.

– Patrick, Assefa, zise Francesca, chemîndu-i mai aproape, dați-mi voie să vi-l prezint pe părintele Dermot O'Malley. Părintele O'Malley e irlandez de formație, dar italian de profesie. Trăiește aici de aproape tot atîția ani ca și mine. Iar italiana o vorbește mai bine.

Bărbatul mai în vîrstă înaintă și le strînse mîinile. Era solid și semăna mai mult cu un soldat decît cu un preot. Cîndva avusese o claie de păr roșu, dar intensitatea lui pierise de mult, lăsînd un ghemotoc cenușiu cu cîteva șuvițe de culoarea unui măr ruginiu uscat. Patrick își imagină că ținea predici cu tendință declamatorie. Observă că nu purta guler preoțesc.

– Pe Roberto l-ați cunoscut deja, continuă Francesca, întorcîndu-se spre bărbatul mai tînăr. Cînd nu salvează necunoscuți de pe insule misterioase, Roberto lucrează cu părintele O'Malley. De aceea pare atît de obosit, nu-i așa, Roberto?

Patrick sesiză îngrijorarea din spatele tonului ei glumeț și, pentru o absurdă fracțiune de secundă, simți ceva care semăna cu o criză de gelozie. Dar acum nu mai simțea decît milă pentru Francesca, nu dragoste; ce drept avea mila la gelozie?

Quadri dădu mîna cu ei, puţin cam formal, şi se retrase. Patrick îşi spuse că arăta bolnav. Strîngerea de mînă fusese a unui bărbat bolnav.

– Patrick, spuse Francesca, dacă nu te deranjează, părintele O'Malley vrea să mergi puţin cu el, în timp ce eu îi conduc pe Roberto şi pe Assefa sus, în apartament. Ne întîlnim cu toţii aici, să luăm prînzul, peste vreo două ore.

Patrick se simţi puţin dezamăgit. Începea să se obişnuiască cu gîndul că Francesca nu era, în cele din urmă, moartă şi aşteptase cu nerăbdare ocazia de a-i pune cîteva întrebări directe despre ceea ce se întîmplase cu ea.

– Da, nici o problemă, minţi el.

Ar fi vrut să-i explice cineva cine erau aceşti oameni şi ce legătură aveau cu Francesca.

O'Malley îşi parcase maşina, un Fiat, undeva în josul străzii. Cînd preotul se avîntă în vîrtejul şi vuietul traficului, Patrick se pregăti pentru o cursă dură şi întrebă unde mergeau.

– Într-o excursie misterioasă, domnule Canavan, într-o excursie misterioasă. Poate nu chiar fermecată, dar cred că vi se va părea foarte interesantă.

Patrick îşi dădu seama că vorbea cu un puternic accent din Cork, pe care cei treizeci de ani petrecuţi la Roma nu reuşiseră să-l atenueze deloc.

– De ce numai eu? De ce nu şi Assefa?

– Dar, domnule Canavan, cu siguranţă aţi observat că prietenul dumneavoastră nu trece prea uşor nebăgat în seamă. Sînt peste tot oameni care vă caută pe amîndoi. Nu cred că au aflat deja că sînteţi la Roma şi aş prefera ca lucrurile să rămînă aşa. Sînt sigur că şi dumneavoastră. Ca să fiu sincer, îmi asum şi cu dumneavoastră un risc destul de mare, dar părintele Makonnen e cu totul altă poveste. Are prea mulţi prieteni în acest oraş ca să poată umbla pe străzi. Şi aşa, n-ar fi trebuit să iasă din casă azi-dimineaţă. Maşina coti pe Corso Vittorio Emanuele şi intră în traficul de pe cealaltă parte, ca o albină care-şi reia locul într-un roi

în plină viteză. Cînd o luară în direcţia Tibrului, Patrick trase adînc aer în piept. Ghicise unde mergeau. O'Malley îşi întoarse privirea spre el. Liniştiţi-vă, domnule Canavan. Sau pot să-ţi spun Patrick? Vei fi perfect în siguranţă cu mine. O să stăm cît mai departe de biroul cardinalului Fazzini. Şi de alte cîteva birouri pe care aş putea să le menţionez, dar nu vreau. Cînd se apropiară de Piazza Paoli, traficul începu să se îndesească şi să se încurce. În cele din urmă, se blocară de tot, în mijlocul unei mulţimi de maşini şi motociclete huruitoare, la cîţiva iarzi de pod. O'Malley scoase din viteză şi trase frîna de mînă. O să stăm ceva timp aici, spuse el. E o oră nepotrivită. Dar, de fapt, la Roma, ora e tot timpul nepotrivită. Ce-ar fi să umpli timpul povestind cum ai ajuns să fii implicat în povestea asta?

Pas cu pas, Patrick relată evenimentele care îl aduseseră aici, în timp ce în jurul lor traficul vuia şi şoferii îşi descărcau frustrările de o viaţă pe oricine le cădea sub ochi. Preotul îl ascultă în linişte, devenind din ce în ce mai serios, pe măsură ce povestea lui Patrick se desfăşura. Nu puse întrebări, nu se arătă surprins, nu exprimă nici un fel de sentimente, de supărare sau de înţelegere. Cînd Patrick ajunse la sfîrşit, lumea infernală, cuprinsă de furie, din jurul lor parcă dispăruse, lăsîndu-i liniştiţi în lumina soarelui, înconjuraţi de umbre mai întunecate şi ameninţaţi de o altfel de furie.

– Cît de bine l-ai cunoscut pe Eamonn De Faoite? întrebă, în cele din urmă, preotul.

– Foarte bine. L-am cunoscut cînd eram student, în primul an. M-a ajutat enorm. Vorbiţi de parcă l-aţi fi cunoscut şi dumneavoastră.

O'Malley încuviinţă.

– O, da, zise el, privind prin parbrizul îngust la razele de soare ce se reflectau în metal şi sticlă. Eamonn şi cu mine am fost prieteni buni, foarte buni. Ne-am cunoscut cînd eu eram seminarist la Maynooth. A fost duhovnicul meu. Rîse scurt. Iisuse, pe vremea aceea nu mai terminam de spovedit păcate.

Cred că aveam impresia că, dacă urma să devin preot, trebuia să fiu mai bun decît ceilalţi, să obţin iertarea celei mai mărunte greşeli. Ei bine, Eamonn m-a dezvăţat foarte repede de acest obicei. Ia aminte, dacă pe vremea aceea credeam că am multe de spovedit... Afară se auzi un vuiet şi traficul începu să se elibereze. O'Malley dădu drumul frînei şi porni, claxonînd tare. După aceea am păstrat legătura cu el, cam ca şi tine. De fapt, cred că mi-a pomenit o dată sau de două ori numele tău. Din cînd în cînd, venea în vizită la Roma şi atunci petreceam cîte o săptămînă sau două împreună. Nu suporta să stea la Colegiul Irlandez. Şi nu-l condamn: ăia cred că singura mîncare din lume sînt verdeţurile şi morcovii.

Patrick îşi dădu seama că O'Malley se străduia să-şi ţină în frîu o puternică emoţie, că moartea lui Eamonn De Faoite îi provocase o durere intensă, permanentă.

O luară pe Via dei Corridoni şi se îndreptară spre Vatican. La stînga lor, cupola imensă a catedralei Sf. Petru se lupta să iasă deasupra acoperişurilor, ca şi cum ar fi suferit de dorinţa de a se elibera din străduţele subţiri şi întortocheate care se îngrămădeau în jurul ei ca rudele la patul unui muribund.

Din Via di Porta Angelica întoarseră la stînga şi intrară pe poarta Sfînta Ana, intrarea de serviciu a Vaticanului, care era aproape blocată de maşini, dubiţe şi motociclete. Soldatul de serviciu din Garda Elveţiană le făcu semn să intre. Un al doilea gardian, la poarta din interior, se dovedi mai atent. O'Malley îşi coborî geamul şi scoase o legitimaţie micuţă. Gardianul încuviinţă din cap, salută şi îi lăsă să treacă.

Merseră înainte pe Via del Belvedere şi pătrunseră printr-un scurt tunel într-o curte în care erau parcate zeci de maşini, majoritatea purtînd numere cu SCV, iniţialele de la Sacra Città Vaticano. O'Malley trase maşina într-un loc liber din stînga.

– Ai mai fost vreodată la Vatican, Patrick? Patrick clătină negativ din cap. Ce păcat! E un loc extraordinar. Poate vom avea timp altă dată pentru o vizită aşa cum trebuie. Pentru moment,

află că ne aflăm în Cortile del Belvedere, Curtea Belvedere. Uşa din dreapta te duce la Biblioteca Vaticanului. Dar cea care ne trebuie nouă e uşa din stînga. Ea duce la Arhivele Secrete. Patrick ridică din sprîncene. Nu trebuie să fii atît de surprins, spuse preotul. În zilele noastre mai există extrem de puţine secrete. De fapt, nu cred să fi existat vreodată. Dacă nu vor ca ceva să fie găsit aici, poţi să fii sigur că n-or să-l lase aruncat undeva ca să te poţi împiedica oricînd de el. Dar asta nu înseamnă că nu mai poţi să faci, din cînd în cînd, mici descoperiri valoroase, dacă ştii unde să cauţi. Se uită la Patrick. Prietenul tău, Eamonn de Faoite, ştia unde să caute. Cu atît mai mult, păcat de el!

Coborîră din maşină şi o lăsară descuiată. Furtul era aproape necunoscut aici, iar temniţa Vaticanului se bucura de reputaţia de a fi cel mai puţin folosită din lume.

Dincolo de uşa principală, un portar cu o figură severă şedea în spatele unei mese uriaşe de mahon. Vîrsta lui putea fi între cincizeci şi o sută nouăzeci de ani. Cu o expresie de iritare, îşi ridică privirea din cartea instructivă pe care o citea şi îşi potrivi o pereche de ochelari cu lentile bifocale, acoperite de pete şi de mătreaţă. Se uită mai întîi la Patrick, apoi la O'Malley şi se îndreptă în scaunul lui cu spătar înalt.

– Da? Cu ce vă pot ajuta?

– Sînt părintele O'Malley. Am venit să mă uit la nişte manuscrise. Presupun că mai aveţi ceva manuscrise pe aici.

În mod ciudat, vorbea italiana perfect, fără cea mai mică urmă din accentul puternic care-i colora engleza.

Portarul se uită la el, ca şi cum tocmai ar fi cerut să fie făcut papă.

– Înţeleg. Aveţi, desigur, un *tessera.*

– Asta-i bună, la ce mi-ar trebui aşa ceva? Am lucruri mai bune de făcut decît să-mi petrec jumătate din viaţă printre cărţi vechi şi murdare. Dumnezeu ştie de ce m-aş putea îmbolnăvi.

Faţa paznicului, care era, oricum, de culoarea şi consistenţa pergamentului şters, se făcu şi mai albă.

– Îmi pare rău...

– Dar, dacă doriţi un permis, am ceva mai bun decît un *tessera*. Ia uitaţi-vă la asta.

O'Malley scoase un plic gros din buzunarul interior al hainei şi îl întinse omului din spatele mesei. Acesta îl ridică şi se uită la el ca la un animal turbat.

– Ce e asta?

– Deschideţi-l şi vedeţi.

Portarul şovăi, dîndu-şi seama că fusese păcălit, apoi deschise plicul şi scoase o foaie groasă de hîrtie, cu antet. După mai puţin de un minut, îi conduse cu zîmbete şi ploconeli, pe Patrick şi pe părintele O'Malley, la scaunele de la una dintre mesele uriaşe, negre, din principala sală de lectură.

O'Malley se apleacă spre Patrick în timp ce mergeau şi îi şopti la ureche.

– După douăzeci de ani chiar şi un om ca mine ajunge să cunoască persoane cu funcţii înalte. Mă crezi că aceea era o scrisoare de la secretarul particular al papei? Un individ pe nume Foucauld. Am fost prieteni cu mult timp în urmă.

O dată aşezaţi, paznicul se apropie de custode, un fel de gargui bolnav de icter care şedea ţeapăn pe un fotoliu înalt ca un tron şi îşi supraveghea micul regat fără vîrstă, şi vorbi puţin cu el înainte de a pleca. Încăperea era aproape goală, cu excepţia custodelui, a asistenţilor lui şi a cîtorva cărturari privilegiaţi care stăteau aplecaţi asupra unor volume uriaşe, negre, la fel de uscate ca şi ei înşişi. Pe un perete, un ceas imens ticăia puternic, amintindu-le tuturor că, în cele din urmă, pendulul şi calendarul înving absolut orice, chiar şi studiul.

În timp ce un asistent plecase să aducă volumul cerut de O'Malley, preotul se aplecă la urechea lui Patrick şi-i şopti încet.

– Biserica a ţinut nişte arhive la Roma încă din secolul al şaselea. Cam tot ce deţinea ea pe vremea aceea era păstrat la Lateran, dar se spune că totul a fost distrus în război, la începutul

secolului al treisprezecelea. Cu toate acestea, părerea mea e că ceea ce vreau să-ți arăt provine de acolo.

În orice caz, după aceea, arhivele fie era ținute la Vatican, fie îl însoțeau pe papă cînd călătorea prin țară. Mai tîrziu, toate documentele au fost mutate la Castel Sant' Angelo pentru a fi păstrate în siguranță. Lucrurile cu adevărat importante – precum privilegiile și edictele pontificale – erau ținute în ceea ce se numea Archivium Arcis.

Apoi, în 1611, Paul al V-lea a fondat Arhivele Secrete, Archivium Secretum Vaticanum. Avea optzeci de *armaria*, dulapuri mari de lemn, pline cu materiale de diferite proveniențe – Biblioteca Segreta, Camera, Archivium Arcis. Pînă în 1879 arhiva a fost, într-adevăr, secretă, dar în acel an Leo al XIII-lea a hotărît să-i lase pe cărturarii celebri să studieze documentele. Unii dintre ei par să fi rămas aici încă de pe atunci. După cum vezi, eu nu sînt atît de celebru, dar nu-mi lipsește o oarecare influență pe aici. Din experiență, știu că nu există nimic la Vatican care să nu poată fi rezolvat cu o sticluță de Black Bush pusă în mîna cui trebuie. Se opri pentru că asistentul se întorcea cu o carte mică în mînă. Fără nici un cuvînt, o așeză pe masă în fața lor și plecă. Acum fii atent, Patrick. Vei vedea că numărul de serie de pe spatele acestui volum este AA Arm. I-XVIII 6723. Asta înseamnă că provine din Archivium Arcis, că este depozitat în setul inferior de *armaria*, cu seriile de la unu la optsprezece, și că numărul său de ordine este 6723.

– Ce este?

– Ai puțină răbdare. Dacă vrei să-l deschizi... Se auzi un sîsîit din direcția fotoliului custodelui. Își ridicară ochii și-l văzură pe bătrînul cu mutră de șoarece ducîndu-și degetul îndoit la buze. O'Malley își coborî și mai mult vocea. Dacă te uiți înăuntru, o să vezi că e o copie a unei Evanghelii gnostice scrisă în limba coptă. Conform unei notițe în latină, plasată la început, a fost găsită în Archivium Arcis cînd totul a fost transferat la Arhivele Secrete. Desigur că Evangheliile gnostice nu prea erau

la modă pe vremea aceea, aşa că volumul a rămas să putrezească în lada sa de zestre, fără ca cineva să se uite cu puţină atenţie la el. Examină coperta uzată de piele şi legătura ciudată, coptă, prinsă cu curele. Eamonn De Faoite a fost prima persoană care a făcut mai mult decît să se uite la ea. Şi ce crezi că a găsit?

– Ce-ar fi să-mi arătaţi?

– Poftim, uită-te.

Patrick dezlegă cureluşele şi deschise micul volum. Pagină după pagină, pline de o scriere coptă foarte măruntă, cu cerneală neagră, în timp ce literele mari erau cu cerneală roşie. Arăta cam descurajant, aproape imposibil de citit.

– Nu ştiu să citesc în coptă.

– Nu? Mare păcat. Nici eu nu ştiu. Dar priveşte aici.

Preotul deschise din nou cartea şi o răsfoi pînă cînd ajunse la două pagini, aproape de mijloc. Le desprinse cu grijă una de cealaltă. Între ele se afla o a treia foaie, nelegată. O'Malley o ridică şi o întinse pe masă, în faţa lui Patrick.

– Dar arameică ştii să citeşti, nu-i aşa?

Patrick privi în jos. Despăturită, foaia era un papirus mare, acoperit cu o scriere arameică măruntă. Arameica: limba în care fusese scrisă cea mai mare parte a Vechiului Testament, limba vorbită în Palestina pe vremea lui Iisus.

PATRUZECI ŞI PATRU

Din cînd în cînd, răsună trîmbiţe pe turnurile înalte. Acum pe turnul Psephinus, acum pe foişoarele înalte de la Hippicus, Phasael şi Mariamme. Alungă păsările din cer, iar nouă ni se pare că a venit sfîrşitul. Simon bar Goria şi oamenii lui au pus stăpînire pe Oraşul Superior, iar mare parte din cel Inferior, Templul şi Ophel sînt în mîinile lui Ioan din Gischala şi ale discipolilor săi. Tot ce se află între ei a fost ars din temelii. Fumul pluteşte peste tot. Fumul şi ecoul bocetelor. Unii spun că Templul a început să ardă.

Patrick îşi ridică privirea. Auzea ticăitul ceasului şi scîrţîitul unui creion cu care cineva lua notiţe la o altă masă. O'Malley îl urmărea calm, ca un profesor care aşteaptă ca cel mai bun elev al său să arate ce poate.

– Ar trebui să cred că e original? şopti Patrick.

– Nu ştiu. Tu ce crezi? Tu ştii arameică, nu eu.

Patrick căzu pe gînduri. Trecuseră mulţi ani de cînd îl citise pe Josephus, dar nu încăpea nici o îndoială.

– Cred că e o descriere a asediului Ierusalimului din anul 70 d. Hr., din timpul războiului evreilor cu romanii. Dar e imposibil. Nici un document scris n-a supravieţuit asediului.

– Vrei să spui, nici un document de care să se fi ştiut înaintea acestuia.

Patrick încuviinţă. Nu exista nici un motiv pentru ca un astfel de document să nu fi fost salvat.

– Credeţi că ar putea să-mi aducă o lupă? Scrisul e foarte mic.

– Bună idee. Să-i punem puţin la treabă.

O'Malley îl chemă pe asistent şi, cîteva minute mai tîrziu, o lupă uriaşă îşi făcu apariţia pe masă, în faţa lui Patrick. O ridică şi continuă să citească.

Pesach a venit şi a trecut, dar nu ne-a adus izbăvirea. Cu trei săptămîni în urmă, Sacrificiul Continuu a încetat şi altarul a fost părăsit. Dincolo de zidurile cetăţii sînt adunate oştile fiului lui Faraon. Patru legiuni, cărora li se alătură arabii şi sirienii.

Pentru o clipă, Patrick rămase nedumerit. Apoi înţelese. Generalul roman care conducea campania era Titus. Tatăl lui, Vespasian, tocmai fusese făcut împărat. Deci Vespasian era „Faraon", iar Titus era „fiul lui Faraon".

Şi-au mutat tabăra într-un punct, faţă în faţă cu Turnul Psephinus. Legiunea a zecea rămîne pe Muntele Măslinilor. Au cele mai mari şi cele mai cumplite maşini de război: încărcătoare rapide, aruncătoare de pietre, catapulte. Aruncă bucăţi imense de marmură albă în interiorul cetăţii. Cei care stau de pază pe ziduri strigă cînd le văd venind şi noi o luăm la fugă îngroziţi. Din toate părţile, zgomotul izbirii berbecilor se înalţă la ceruri. Dar rugăciunile noastre rămîn aici, jos. Au adus berbeci la poarta de vest a Templului. Sfîrşitul nu mai poate fi departe. Doamne, de ce ţi-ai părăsit poporul?

Aceia dintre fraţi care au rămas în oraş se întîlnesc în fiecare zi în casa lui Ioan Zelotul, cel care a fost binecuvîntat de Iacov în zilele dinaintea morţii sale. Nu ne mai rugăm pentru iertare, ci pentru înţelegere. Mai este unul printre noi care îşi aminteşte cuvintele rostite de Învăţătorul nostru, cînd a ieşit din Templu cu ucenicii săi. El le-a spus: «Vedeţi voi toate acestea? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămîne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.» Chiar şi aşa, toate vor trece. Ne rugăm ca apoi să se împlinească toate, şi făgăduinţa Lui că Se va întoarce.

Patrick îşi ridică privirea şi se frecă la ochi.

– Cel care a scris asta era creştin. Ştiai?

– Da, bineînţeles. Ceea ce ţii în mînă e, fără îndoială, cel mai vechi document despre Biserica primară. Cred că vei descoperi

că omul era un creştin evreu, nu unul dintre străinii convertiţi de Pavel.

Patrick aprobă din cap. Iacov, fratele lui Iisus, fusese capul Bisericii din Ierusalim. El şi discipolii lui, spre deosebire de Pavel şi de cei convertiţi de el, respectau Legea evreiască şi mergeau la Templu regulat, învăţînd, în acelaşi timp, că Iisus era Mesia. Pînă la distrugerea cetăţii în anul 70, ei reprezentaseră grupul cel mai important din Biserica primară. Apoi Ierusalimul a fost dărîmat, iar ei au fost fie ucişi, fie împrăştiaţi, lăsîndu-l pe Pavel şi pe discipolii săi să conducă noua religie după bunul lor plac.

Patrick continuă să citească.

Dintre fraţii lui Iisus care erau în oraş înainte de Pesach, frîngînd pîinea împreună şi rugîndu-se conform învăţăturii apostolilor, acum au mai rămas doar cîţiva. Ne rugăm în fiecare zi ca fraţii noştri care au plecat să ajungă cu bine şi să fie scutiţi de urgia acestor ultime zile.

O parte dintre noi, în număr de şapte, conform numărului de diaconi puşi înaintea celor Doisprezece, ne-am întîlnit în ziua aceasta, a opta din Loos, pentru a ne sfătui în taină. Primul dintre noi e Ioan Zelotul, un om sfînt în inima căruia arde iubirea de Dumnezeu, şi un profet trimis să-i călăuzească pe fraţi în aceste zile ale întunericului. El a fost numit cap al celor Doisprezece de către Iacov, fratele Domnului, în zilele dinainte de a fi ucis cu pietre. Sub el sînt Eleazar bar Simon, Iuda din Gamala, Barnaba fiul lui Iosua cel Bătrîn, Ionatan diaconul din Emmaus, Pavel din Acrabetta şi eu însumi, Simon bar Matei, Levitul.

Ne-am luat numele de Cei Şapte ai Mormîntului şi am jurat să apărăm mormîntul Domnului nostru, în care mai sînt îngropaţi fratele Lui, Iacov, şi mama Lui. Mormîntul este ascuns printre gropile de dincolo de ziduri, la nord de mormîntul lui Simon cel Drept. Ioan cunoaşte un drum secret care trece prin valea Hinnom din sud. De acolo, vom merge noaptea spre vest

şi vom ocoli taberele inavadatorilor, pînă cînd vom ajunge din nou în nord.

Iar cînd vor trece toate acestea care au fost prevestite cetăţii şi va cădea piatră de pe piatră, dacă, prin mila lui Dumnezeu, unii dintre noi vor mai fi în viaţă, aceia vor merge în Egipt, care este Babilonul, pentru a-l ucide pe Faraon chiar pe tronul lui, răzbunînd Templul lui Dumnezeu, atît pe cel pămîntesc cît şi pe Cel care a fost răstignit.

Şi acela va fi adevăratul Pesach, cînd poporul ales al lui Dumnezeu va ieşi din pămîntul Egiptului şi va intra în Tărîmul Făgăduinţei. Iar Domnul nostru se va întoarce. Şi va fi un nou Ierusalim, iar Dumnezeu şi Mielul vor fi Templul său. Egiptul şi Babilonul vor cădea, împreună cu toţi cei care i-au risipit pe fiii lui Dumnezeu printre neamuri. Pentru că Iisus a zis: «Nu socotiţi că am venit să aduc pace pe pămînt; n-am venit să aduc pace, ci sabie.» Şi aşa va fi.

Iar dacă vom muri cu toţii, să ia cel care vine după noi sabia în locul nostru, pentru ca zilele să fie numărate şi cei răi să plătească. Căci Mormîntul e un legămînt sfînt, şi sabia la fel, că binele va învinge şi toate chipurile răului vor pieri de pe faţa pămîntului.

Patrick îşi ridică ochii.

– Acesta e textul principal. Mai sînt cîteva rînduri scrise de o altă mînă, în ebraică. Sînt puţin mai greu de citit.

– Sînt sigur că ai să te descurci. Încearcă.

Încet, Patrick începu să descifreze textul obscur pe care îl avea în faţă.

Eu, Ioan din Amathus, numit şi Zelotul, deşi am fost de mult botezat, las aici ceea ce a scris Simon Levitul despre ultimele zile ale Ierusalimului, ca să fie mărturie pentru alţii. Din întreaga Frăţie a Mormîntului, eu singur am rămas în viaţă. Voi închide mormîntul şi mă voi refugia în Egipt, unde au plecat şi alţii înaintea mea. Voi duce cu mine taina mormîntului şi a Celui care a intrat în el şi a felului în care a intrat în el, pentru ca aceste

lucruri să nu fie uitate. Printre credincioşii dinaintea mea mai sînt cîţiva care cunosc puţin despre aceasta. Dacă Dumnezeu îmi îngăduie, voi alege dintre ei şase Bătrîni care să conducă Frăţia. Aceste cuvinte le las pentru acela pe care Dumnezeu îl va trimite în zilele din urmă, ca să ia sabia şi să elibereze poporul lui Dumnezeu din robie. Dumnezeu să-l ajute să sfîrşească ceea ce am început eu şi să orînduiască toate lucrurile cu dreptate.

Patrick îşi înălţă privirea. O'Malley se uita fix la el.

– Acum ştii, spuse acesta.

Patruzeci şi cinci

Cînd se întoarseră în apartament, ceilalţi luaseră deja prînzul. Francesca le pregăti spaghete proaspete cu peşte şi-i lăsă în bucătărie să mănînce în linişte.

În cele din urmă, li se alăturară celorlalţi în sufragerie, unde găsiră cafeaua făcută. Francesca le turnă cîte o cană mare de espresso şi trecu pe la fiecare cu un platou rotund cu *amaretti*. Părintele O'Malley vorbi primul.

– Probabil că aţi început să vă întrebaţi ce se întîmplă. Nu voiam să spun prea multe înainte de a avea ocazia să-i arăt ceva lui Patrick. Părinte Makonnen, cred că Roberto v-a explicat deja de ce am considerat că e mai bine să nu veniţi cu noi. Patrick şi cu mine am făcut o scurtă vizită la Arhivele Vaticanului şi şansele erau mari ca cineva de acolo sau de prin împrejurimi să vă recunoască. În momentul de faţă, chiar şi un vechi prieten ar putea reprezenta, fără să ştie, o primejdie pentru dumneavoastră. Sînt sigur că înţelegeţi motivele pentru care sînt atît de precaut.

Makonnen încuviinţă din cap. Sentimentul că se afla într-un pericol permanent îi devenise o a doua natură. Se întrebă cum se descurcase înainte fără el.

O'Malley se aşeză pe marginea scaunului. Cu toată mărimea lui, Patrick avea impresia că era un om extraordinar de blînd. Blînd, dar nu moale. Patrick simţi că în adîncul fiinţei lui ardea un fel de mînie justiţiară care i-ar fi sfîşiat imediat blîndeţea, dacă ar fi fost nevoie.

– Patrick, te rog să mă ierţi că te-am luat de aici într-un mod atît de misterios. Dar aveam un motiv serios să-ţi arăt acel document. Dacă nu l-ai fi văzut – în original, atenţie, nu o copie –

poate ai fi crezut că anumite lucruri pe care urmează să ţi le spun sînt puţin... exagerate. Din nefericire, nu sînt. Aş da orice ca să le fac să fie aşa, dar ele nu vor să fie decît ceea ce sînt. Făcu o pauză şi îşi împreună mîinile în faţă, ca pentru rugăciune. Roberto Quadri şi cu mine, începu el, vorbind rar, sîntem directorii unei organizaţii numită FRATERNITÀ. Numele e format, de fapt, din iniţiale: Fundazione per Reabilitazione degli Ardenti e Transfughi delle Religioni Nuove in Italia – Fundaţia pentru Reabilitarea Aderenţilor şi Transfugilor din Religiile Noi din Italia. De fapt, Fundaţia nu este decît ramura italiană a unei reţele mult mai largi, creată de Biserică în urmă cu cîţiva ani, pentru a-i ajuta pe cei care au fost vătămaţi în vreun fel prin implicarea în noile mişcări religioase – numite uneori de ziare, culte. Lunatici, Scientologi, discipoli ai lui Bhagwan Shree Rajneesh, Copii ai lui Dumnezeu, adoratori ai lui Krishna, Baha'i, Misionari al Luminii Divine – lista e fără sfîrşit.

Pe noi ne interesează doar cei care cred că au avut de suferit în urma implicării lor: discipoli care vor să părăsească cultul, foşti membri care întîmpină dificultăţi în readaptarea la lumea normală. Noi le găsim slujbe, le oferim o locuinţă temporară, îi ajutăm să se împace cu familiile lor. Şi cîteodată îi apărăm de alţi membri ai cultului care vor să-i aducă înapoi sau să le dea o lecţie pentru că au plecat. Spre deosebire de alte organizaţii pe care le cunosc, noi nu răpim membri ai sectelor pentru a-i reprograma. Asta ar însemna să le spălăm creierul, ca să accepte tot ceea ce societatea crede că e normal. Îşi roti privirea prin cameră. Dar din moment ce societatea modernă nu e nici ea mai puţin anormală decît multe secte, nu văd de ce ar trebui să obligăm pe cineva care şi-a găsit un sens să se întoarcă în azilul de nebuni din stradă. Făcu o pauză. Îmi pare rău, n-am vrut să vă ţin o predică. Să continuăm. Micul nostru grup există acum de vreo zece ani, dar, în ultimii cinci dintre aceştia, Roberto şi cu mine am petrecut din ce în ce mai mult timp ocupîndu-ne de un anumit cult. Apropo, Roberto a fost înainte membru al ISKCON,

mişcarea Hare Krishna. Cu doisprezece ani în urmă, a încetat să mai călătorească pe alte planete şi a studiat dreptul. A început să-şi dedice tot timpul organizaţiei FRATERNITÀ acum şase ani. Cred că în acest moment ar fi mai bine să-l las pe el să vorbească.

Quadri îşi aşeză ceaşca pe podea. Din nou, Patrick îi observă oboseala, mişcările lente ale cuiva care suferă de o boală gravă. Cu toate acestea, cînd începu să vorbească, vocea avocatului nu avea nimic din apatia la care se aştepase Patrick. Era precis, limpede şi perfect stăpîn pe subiectul său.

– Bine, cu ce să încep? Cu începutul, presupun. Deci, cum a început totul? Nu FRATERNITÀ, ci povestea asta în care sîntem implicaţi. Făcu o pauză. Nu mult după ce am început să lucrez pentru Dermot, o femeie a venit la biroul nostru din Roma. Eu eram de serviciu. Am deschis uşa şi am invitat-o înăuntru. Părea de vreo patruzeci şi cinci de ani, dar ceva m-a făcut să cred că putea fi mult mai tînără. La început, a fost într-o stare de agitaţie maximă – foarte speriată, foarte instabilă. Se uita tot timpul în jur, ca şi cum s-ar fi aşteptat să apară cineva nedorit. A avut nevoie de foarte mult timp ca să-şi ia inima-n dinţi şi să vorbească. A fost nevoie de zile, de săptămîni, pînă au ieşit la lumină toate amănuntele. Tocmai cumpărasem acest apartament ca adăpost pentru cei care fugeau de sectele mai violente, aşa că am adus-o aici în aceeaşi seară. După ce Dermot şi cu mine i-am ascultat povestea, am lăsat-o să locuiască aici permanent. Actele nu fuseseră încă transferate la FRATERNITÀ, aşa că am reuşit să fac dispărută întreaga tranzacţie. Nici măcar ceilalţi directori n-au ştiut de existenţa ei. Şi încă nu ştiu. Se opri ca să-şi mai toarne cafea. Cîteva săptămîni am stat aici, în apartament, cu ea. Era atît de speriată, încît nu putea fi lăsată nici o clipă singură. Dermot a venit a doua zi şi, după aceea, în fiecare zi. Uneori vorbeam pînă în zori, alteori stăteam doar alături de ea, aşteptînd să vorbească din nou. Era la limită, înţelegeţi, pe marginea prăpastiei. Dar cu cît vorbea mai mult, cu atît devenea mai calmă. Era

un fel de terapie, ca să ne poată spune tot ce ştia. La început am crezut că inventează, că spune minciuni sau că are o imaginaţie prea bogată. Cu siguranţă că ne-au mai trecut şi alte lucruri prin cap: că era dementă, înnebunită de durere sau că era o biată femeie singură care-şi scornea temeri pentru a se mîngîia şi a-şi găsi un scop şi un sens în viaţă. Ei bine, pe atunci eram obişnuiţi cu forme mai blînde de nebunie, cu obsesiile triviale ale celor dereglaţi spiritual. Sexul este principala lor obsesie; dacă visează, despre asta visează. Unii au prea puţin, alţii prea mult, alţii deloc; nu are importanţă. Dar ea nu era aşa. Dacă era nebună, obsesia ei era violenţa. Dacă visa, visa măceluri. Se opri, ca şi cum simpla existenţă a unor astfel de vise l-ar fi contrariat. Dar cu cît vorbeam mai mult cu ea, cu atît ne dădeam seama că nu era nebună. Era sănătoasă. Perfect sănătoasă. Ne-a oferit un număr de lucruri pe care le puteam verifica fără să atragem atenţia asupra noastră. Şi peste tot unde am căutat, am găsit confirmarea a ceea ce ne spusese. Povestea ei ţinea. Mai bine... Ezită, uitîndu-se la Patrick şi apoi la Assefa. Mai bine se dovedea a fi o minciună, mai bine era nebună. Apoi privirea lui o întîlni pe cea a Francescăi şi zîmbi, un zîmbet subţire, singuratic, intim. Mă rog, poate asta nu. Cum am fi putut să ne dorim aşa ceva? Să spunem că mai bine s-ar fi înşelat. Făcu o scurtă pauză şi îl fixă cu privirea pe Patrick înainte de a continua. Signor Canavan, documentul care v-a fost arătat astăzi la Vatican... sînteţi convins de autenticitatea lui?

Patrick şovăi.

– Nu sînt expert, răspunse el. Dar, la un nivel superficial, da, părea autentic. Avea aerul că era adevărat, l-am simţit aşa cum... îmi închipui că trebuie să fie un document din acea perioadă. Se opri. Îmi pare rău, n-am fost prea explicit. Ei bine, limba arameică era convingătoare, detaliile asediului reale, atît cît mi le amintesc din Josephus. Dar dacă doriţi o certitudine, trebuie să aduceţi un paleograf, dotat cu instrumentele şi cu expertiza

necesare pentru a face o treabă bună, pentru a examina materialul, cerneala, scrisul, limba. Ideală ar fi o echipă de experţi.

– Da, spuse Roberto. Ştiu. Dar acest lucru a fost făcut deja şi rezultatul ne-a dat dreptate. Eamonn De Faoite a examinat scrisoarea în Arhive, sub pretextul că lucrează la alte documente din volum. Au echipamente excelente acolo. Nu sînt chiar atît de medievali pe cît vor să pară. Am aici o copie a raportului său, dacă vreţi să o vedeţi. Patrick clătină din cap. Cum doriţi. Poate ne oferiţi şi nouă o relatare a conţinutului scrisorii, pentru părintele Makonnen, care n-a văzut-o.

Patrick ezită, dar îi îndeplini cererea. Assefa ascultă cu atenţie, nemişcat, ca un condamnat care îşi aude sentinţa rostită la tribunal, rar, apăsat, rînd cu rînd. Cînd Patrick termină, Assefa nu zise nimic. Cuvintele deveniseră inutile pentru el.

Quadri vorbi din nou, cu vocea scăzută, de avocat.

– După cum cred că aţi înţeles deja, Frăţia la care se referă scrisoarea nu s-a pierdut în negura timpului. Se află încă printre noi. De-a lungul secolelor, membrii acesteia au devenit bogaţi, puternici şi ascunşi, iar acum sînt dispuşi să facă pasul spre dobîndirea unei puteri şi a unei influenţe pe care nici măcar n-au visat-o vreodată. Se opri şi sorbi o înghiţitură de cafea. Cred că ar fi mai bine ca Francesca să vă explice restul, cu propriile ei cuvinte.

Patrick îşi întoarse privirea spre Francesca, dar ea ţinea ochii în pămînt, evitînd orice contact cu ceilalţi. O urmări cum se aduna şi îi recunoscu, cu o strîngere de inimă, felul în care îşi apropia sprîncenele şi se încrunta uşor cînd îşi aduna gîndurile.

– Frăţia a existat dintotdeauna, începu ea. De pe vremea lui Ioan Zelotul, tot timpul a existat undeva un grup de bărbaţi şi femei, dedicat păstrării celui mai mare secret al omenirii, locul unde se află mormîntul lui Iisus. Au purtat multe nume şi s-au ascuns sub felurite măşti, dar Frăţia a rămas întotdeauna una şi indivizibilă. De aproape două mii de ani, pînă cînd m-am întors eu din morţi şi mi-am deschis sufletul în această cameră, în faţa

lui Dermot şi a lui Roberto, nimeni nu i-a trădat vreodată. Nu, asta nu e adevărat. Au fost trădaţi de multe ori. Dar nimeni, pînă acum, n-a reuşit să-i trădeze şi să supravieţuiască. Îşi ridică ochii şi surprinse privirea lui Patrick. Da, Patrick, ştiu, zise ea. Cu mult înainte de a-i trăda pe ei, te-am trădat pe tine. Vrei să-ţi explic totul, şi eu nu ştiu cum s-o fac, fără să-ţi spun lucruri pe care n-ar fi drept să le ştii.

– Lasă-mă pe mine să apreciez ce e drept, Francesca. Ceea ce ţi s-a întîmplat ţie mi s-a întîmplat şi mie. Am dreptul să ştiu.

Ea nu răspunse imediat. Părul îi căzuse peste faţă, aşa cum îi cădea cu mulţi ani în urmă; dar acum avea şuviţe cărunte, iar ochii ascunşi sub el adăposteau amintiri de neimaginat pe atunci.

– Foarte bine. Am să încerc să-ţi explic. Dar mai întîi... Dermot, te rog să mă ajuţi. Părintele Makonnen...

O'Malley încuviinţă din cap.

– Da, spuse el şi se întoarse spre Assefa. Părinte Makonnen, ştiu că aţi fost greu încercat în ultimele zile. Cred că e de datoria mea să vă avertizez că, dacă rămîneţi, s-ar putea să auziţi lucruri pe care veţi dori să nu le fi auzit. Lucruri care vă vor pune la încercare nu numai vocaţia, ci şi credinţa. Nu vorbesc într-o doară. Pe lîngă orice altceva, şi eu sînt preot, ca şi dumneavoastră. Ştiu că, dacă veţi asculta ceea ce urmează să ne povestească Francesca, nu veţi mai cunoaşte somnul liniştit multe nopţi de acum înainte. Poate niciodată. Dacă vreţi să plecaţi, nici unul dintre noi nu vă va dispreţui, cu atît mai puţin eu. Dar trebuie să fie decizia dumneavoastră.

Assefa se ridică şi merse la fereastră. Privi jos, în stradă, la viermuiala oamenilor şi a maşinilor, la lumea vocaţiei sale. Se gîndea la Fecioara la care se rugase în dimineaţa aceea: era neagră şi era fecioară, două feţe ale unei monede, cunoaşterea şi ignoranţa, înţelepciunea şi lipsa înţelepciunii. A fi negru însemna a cunoaşte lucruri pe care alţi oameni nu le puteau cunoaşte niciodată. A suferi neîncetat, a fi mereu sărac, a nu avea nici o speranţă de schimbare în cursul vieţii tale. Suferinţa era o formă

de cunoaştere, durerea o formă de înţelepciune. Ignoranţa, ca şi fecioria, nu tulbura sufletul. Dar propria lui feciorie, renunţarea asumată, era o feciorie a suferinţei. Nu-i putea întoarce spatele, aşa cum Patrick întorsese spatele Fecioarei în dimineaţa aceea.

– Prefer să rămîn, spuse el.

PATRUZECI ŞI ŞASE

– Ni se spunea Morţii. Francesca stătea încordată pe scaun, ca şi cum ar fi încercat să-şi menţină echilibrul în timpul unei furtuni. Eram aleşi. Aleşi din lume, spuneau. O nouă aristocraţie, o preoţie consacrată de Dumnezeu. Aşa ne spuneau. Familiile noastre ne alegeau şi Cei Şapte îşi dădeau acordul. Sau nu şi-l dădeau, dacă aveau îndoieli. O dată ales, nu mai aveai cum să dai înapoi. Era ca şi cum cineva ar fi luat un burete şi ţi-ar fi şters numele de pe o placă. Din acel moment, eram trataţi ca şi cum am fi fost cu adevărat morţi. Se uită la Patrick. Tu ştii asta; ai venit la înmormîntarea mea, i-ai văzut cum m-au îngropat, i-ai auzit rugîndu-se pentru odihna sufletului meu. Poate crezi că a fost o simplă prefăcătorie, un rol complicat pe care l-au jucat. E posibil. Dar durerea lor nu era mai prefăcută decît a ta. Părinţii mei ştiau că nu aveau să mă mai vadă niciodată. Fraţii mei, sora mea Giulietta, toţi ştiau. Aşa că, vezi, dragă Patrick, au suferit aproape la fel de mult ca şi tine. Aproape. Se opri şi ochii ei îi căutară înfriguraţi pe ai lui, ca şi cum ar fi vrut să-l liniştească, să-l asigure că durerea lui nu fusese în zadar. Dar în privirea ei era o tristeţe imensă, care îl înfricoşă mai mult decît simpla durere. Morţii sînt o frăţie în interiorul frăţiei, continuă ea. La drept vorbind, sînt împărţiţi într-o frăţie de bărbaţi şi una de femei. Asemenea primilor călugări creştini, asemenea primilor Fraţi ai Mormîntului, trăiesc în Egipt, în două mănăstiri apropiate din deşertul de vest, dincolo de oaza Dakhla. Cînd e nevoie de serviciile lor în Europa sau în America, sînt chemaţi. Timp de secole, ei au constituit inima Frăţiei, ochii şi urechile ei... mîinile ei.

Tremură uşor, ca şi cum încăperea ar fi fost străbătută de un curent subţire, nevăzut. Erau aproape, se gîndi ea, mai aproape decît fuseseră vreodată. Evenimentele din ultimele luni o obligaseră să iasă la lumină mai mult decît ar fi fost, poate, înţelept. Stăteau încă la pîndă, o aşteptau să facă o greşeală care să o aducă în mîinile lor. Şi dacă o găseau, aveau să fie neîndurători. Absolut neîndurători.

– După ce au murit o dată, continuă ea, sînt dispuşi să moară din nou. Sau să omoare. Într-un anumit sens, sînt dincolo de moralitate. Au, fireşte, o morală proprie; dar o pot modela în funcţie de scopurile lor, asemenea meşterilor sticlari care îndoaie, răsucesc şi învîrt sticla atît de frumos, încît, în cele din urmă, nu mai are alt scop decît să se spargă.

Patrick îi privi degetele subţiri care se mişcau, ca şi cum ar fi tors fire de sticlă. Îşi aminti că merseseră o dată, împreună, să vadă un artist care lucra sticlă de Murano extrem de fină şi făcea din ea piciorușele unor insecte minuscule. El îi cumpărase un păianjen de sticlă, dar, cînd ajunseseră acasă, două dintre cele opt piciorușe erau rupte.

– Morţii, spunea ea, sînt înlocuitori. Acceptînd să moară cît sînt încă în viaţă, ei reactualizează jertfa lui Iisus. Ezită. Cum pot să vă explic? Patrick, cînd ai fost la *palazzo* la tatăl meu, ai văzut pe perete o pictură, o frescă?

– Da, îl înfăţişa...

– Pe Iisus legat de mîini şi de picioare, tîrît în mormînt. Făcu o pauză. Nu aşa ne spune Biblia că a murit, nu-i aşa? Dar nu e doar imaginaţia unui pictor sau doar o blasfemie sinistră. Pentru Frăţie, acesta este adevărul adevărat. E fundamentul credinţei lor.

Patrick şi-l aminti pe Alessandro Contarini aşa cum îl văzuse ultima oară, nervos, cu părul lung şi alb atîrnîndu-i în faţă, cu degetul ridicat arătînd spre fresca de pe perete şi strigînd: „Pentru asta, neghiobule! Pentru asta!“

Francesca ezită şi se întoarse spre O'Malley.

– Dermot, eu...

– Fii liniştită, draga mea. Te descurci foarte bine. Continuă.

Închise puţin ochii şi apoi îi deschise la loc, ca şi cum clipa de întuneric i-ar fi dat putere.

– Vechiul Testament, spuse ea, e construit în jurul ideii de sacrificiu. Boi, berbeci şi oi, capre, turturele, porumbei: un şuvoi nesecat de sînge sacrificial. Dar există şi sînge omenesc. Avraam îşi duce fiul pe munte şi se pregăteşte să-i spintece gîtul ca jertfă pentru Dumnezeul lui. Moise e trimis de acelaşi Dumnezeu pentru a-şi izbăvi poporul de Faraon: preţul este sîngele primilor-născuţi ai Egiptului. Dumnezeu le dăruieşte Tărîmul Făgăduinţei, iar preţul este mai mult sînge vărsat: cetăţi întregi trecute prin foc şi sabie, bărbaţi, femei şi copii, fără deosebire. Ieftae se întoarce acasă în urma victoriei asupra amoniţilor şi preţul este propria sa fiică, împlinirea jurămîntului făcut lui Dumnezeu. Hiel din Bethel reclădeşte Ierihonul şi plăteşte cu sîngele fiilor lui, Abiram şi Segub, îngropaţi la temelie, sub poartă. Cu timpul, Templul începe să duhnească a sînge. Furtuna nevăzută care o tulbura pe Francesca îşi atinsese apogeul. Încerca să lupte împotriva ei, negîndu-i forţa. Hristos s-a născut într-o lume obsedată de sacrificiu. Jertfele arderii de tot, zilnice, jertfa săptămînală de Sabat, sacrificiul lunar, Pesach; jertfe de mîncare, jertfe de băutură, jertfe pentru păcat. La cîteva zile după naşterea lui, străzile au fost inundate de sîngele nou-născuţilor. Acesta a fost preţul lui Dumnezeu, plata care i-a permis să plece în siguranţă în Egipt. În Ierusalim, în Templu, altarul era roşu. El a vrut să schimbe lumea, să confere porumbeilor şi berbecilor o altfel de sfinţenie. Viaţa lui pentru cea a lumii, trupul lui ca ultimă jertfă, sîngele lui ca preţ pentru tot, moneda care avea să cumpere iertarea lui Dumnezeu. Asta e învăţătura Bisericii, credinţa Bisericii. Liturghia repetă la nesfîrşit jertfa lui, trupul şi sîngele lui pe noul altar al lui Dumnezeu. Se uită la Patrick, apoi la Assefa. Privirea ei părea mai distantă acum. Asta credeţi voi, nu? Că, printr-un singur om, jertfa din Templu a devenit uni-

versală. Dar Frăţia crede altceva. Frăţia ştie adevărul. De pe măsuţa de lîngă ea, ridică o carte mică, cu coperte negre. Aceasta este Evanghelia în arameică a lui Iacov, spuse ea. S-a aflat în posesia Frăţiei încă de la conceperea ei. Orice alte manuscrise ar fi existat, au fost de mult pierdute sau distruse. Frăţia însăşi n-a tipărit niciodată mai mult de cîteva sute de exemplare. Pe acesta l-am furat din biblioteca tatălui meu chiar înainte de a veni la Roma. E o traducere în italiană. Daţi-mi voie să vă citesc relatarea morţii lui Iisus, după Iacov.

Şi s-a suit pe cruce şi l-au pironit şi l-au răstignit pe ea, după cum spusese profetul. Şi s-a chinuit mult, de la ceasul al şaselea pînă la ceasul al nouălea, cînd a strigat cu glas tare şi a rămas atîrnat pe cruce ca un mort. Şi totuşi, nu murise, ci era încă viu. Căci, cînd au venit să-l coboare ca să-l ducă la mormînt, s-au bucurat găsindu-l încă viu.

Mama lui şi Maria Magdalena i-au vindecat rănile şi l-au îngrijit zi şi noapte, timp de trei luni, pînă s-a însănătoşit. Şi în vremea aceea puţini dintre ucenicii săi ştiau ce se petrecuse, că nu murise aşa cum fusese proorocit, ci era încă viu. Căci cei mai mulţi dintre ucenici credeau că a fost îngropat şi a înviat din morţi.

Trei luni, mama lui şi Maria Magdalena l-au îngrijit în taină. I-au lăsat pe farisei şi pe romani să creadă că murise, fiindcă aceasta era singura nădejde de a scăpa nevătămat. Planul lor era ca, după ce avea să-şi recapete puterile şi să poată merge din nou, să găsească o cale de ieşire din Palestina şi să meargă în altă ţară. Iar el dorea aceasta foarte mult, căci crucea îl doborîse şi n-ar mai fi putut să rabde încă o dată răstignirea.

Dar eu, Iacov, fratele lui, împreună cu Simon Canaanitul, cu Andrei fratele lui Petru şi alţi şapte ucenici din afara celor doisprezece, noi toţi care ştiam adevărul, aveam altă părere. Pentru că voia lui Dumnezeu fusese nesocotită şi jertfa Lui rămăsese neîmplinită. Prin urmare, ne-am întîlnit în casa lui Simon, care este pe strada Zăgazului de Apă, şi am depus un jurămînt solemn,

legîndu-ne să ducem la bun sfîrşit ceea ce rămăsese neterminat. În noaptea aceea am venit la locul din afara cetăţii, unde fusese ascuns Iisus, şi l-am luat de acolo în ţipetele femeilor care îl păzeau şi l-am dus la locul din afara cetăţii unde Iosif din Arimateea ne dăduse mormînt ca să-l îngropăm. L-am legat cu frînghii, iar în gură i-am pus căluş, ca să nu scape sau să-i audă strigătele romanii şi să trimită oameni să vadă ce e.

Şi l-am aşezat în sarcofagul pe care Iosif încrustase numele lui şi împrejurările morţii lui, sub Pilat. A fost o mare durere pentru noi să ne purtăm aşa cu el, dar ne-am amintit făgăduinţa lui Dumnezeu că avea să ne ierte toate păcatele, nouă şi tuturor oamenilor, prin sîngele fiului Său. Aşa că l-am aşezat în locul lui, l-am acoperit cu o piatră şi am închis mormîntul.

Se opri din citit şi în încăpere se aşternu o tăcere teribilă. Trecură cîteva minute şi tot nu vorbi nimeni. În cele din urmă, Assefa se întoarse spre părintele O'Malley.

– Dumneavoastră credeţi asta? întrebă el.

Preotul izbucni în rîs, destrămînd vraja sumbră care se instalase în jurul lor.

– Nu, Doamne fereşte! răspunse el. Fireşte, nu pot să afirm că totul e o minciună. De unde să ştiu eu? De unde poate şti cineva? Dar lumea e plină de evanghelii apocrife, nu-i aşa? Gnosticii, de exemplu, scoteau la evanghelii, epistole, apocalipse şi Dumnezeu ştie mai ce, cum face găina ouă. Prefer să nu cred în Evanghelia după Toma sau după Petru, sau după ebioniţi şi nici în Faptele lui Pavel, Petru sau Toma, sau în alte lucruri de genul acesta. Aşa că de ce aş crede în Evanghelia după Iacov? Şi dacă e adevărat, cu ce se schimbă situaţia? Dacă sfinţii sînt în iad, prefer să mă duc acolo cu ei decît în rai cu Iacov şi trupa lui. Se opri şi îl privi trist pe Assefa. Nu mă îndoiesc că Frăţia există; ştiu prea multe despre ei şi faptele lor. Iar pergamentul pe care i l-am arătat lui Patrick e o dovadă sigură că au o vechime considerabilă. Dar asta nu înseamnă că ei ştiu tot adevărul. Zîmbi.

Mai bine vorbim despre asta mai tîrziu. Acum să o lăsăm pe Francesca să-şi termine povestea.

Francesca aşeză cartea pe masă.

– Nu mai sînt multe de spus, continuă ea. Frăţia a crescut, la început în Egipt, apoi în Italia. Strămoşul meu, Pietro Contarini, a cunoscut acolo cîţiva Fraţi şi a fost iniţiat în taina lor. Pe vremea aceea, Egiptul era sub stăpînire musulmană, iar Fraţii voiau să pătrundă pe teritoriul creştin. Din Veneţia s-au extins pînă la Roma, iar la Roma au devenit episcopi şi cardinali. Cam în aceeaşi perioadă cînd Pietro a adus credinţa în Italia, un pelerin irlandez care se întorcea de la Ierusalim a dus-o şi în Irlanda. În timpul cruciadelor, cavaleri francezi şi englezi au fost primiţi în Frăţie de către o ramură care trăia la Ierusalim, înşişi Paznicii Mormîntului. Cu anii, Frăţia a devenit tot mai puternică. Familia mea şi altele ca ea din Veneţia au făcut din Frăţie centrul existenţei lor. Era ca o legătură care-i unea mai strîns decît orice legătură de rudenie. De fapt, într-un anumit sens, era o legătură de sînge. Nu numai secretul pe care îl împărtăşeau îi ţinea împreună; era ceva mult mai sumbru şi mai sălbatic. Cînd Frăţia a ajuns pentru prima oară în Egipt, credinţa lor fusese pusă la grea încercare. Ierusalimul fusese distrus, Templul dărîmat din temelii, Sfînta Sfintelor pusă pe foc. Nu aveau cum să ştie cît timp mormîntul lui Iisus avea să rămînă neatins sau dacă nu fusese deja găsit şi pîngărit. Evreii din Alexandria nu le erau de nici un ajutor. Se rugau şi îşi frîngeau mîinile, dar erau neputincioşi. Aşa că Fraţii au jurat ca într-o zi să răzbune distrugerea Cetăţii Sfinte. Şi, pentru a-şi consfinţi legămîntul, şi-au ucis proprii copii, fiii şi fiicele întîi-născuţi, indiferent de vîrstă. Jertfa lui Iisus nu fusese suficientă, altfel Templul n-ar fi fost ars. Dumnezeu era mîniat, cerea mai mult sînge. Dacă voiau să iasă din nou din Egipt, asemenea copiilor lui Israel conduşi de Moise, Pesach-ul trebuia repetat. Dar, de data aceasta, nu sîngele egiptenilor, ci propriul lor sînge trebuia vărsat de bunăvoie, ca jertfă pentru păcat, ca plată pentru păcatele unui întreg popor. Şi

aşa au continuat. Desigur, nu fiecare generaţie îşi putea ucide întîii-născuţi. Aşa că a fost creată instituţia Morţilor. V-am explicat mai devreme că aceştia era nişte înlocuitori: în loc să moară fizic, ei intrau în mormînt de vii. Din cînd în cînd, un copil era cu adevărat sacrificat. Dar pe vremea aceea, sacrificarea unui copil devenise mai mult decît un ritual de ispăşire. Conducătorii Frăţiei, cei Şapte, ştiau că participarea la o crimă îi unea pe discipolii lor mai puternic decît orice jurămînt. Cine ar fi îndrăznit să desconspire un asemenea secret, aducînd astfel dezonoarea şi chiar mai mult asupra familiilor lor. Se opri. Patrick observă că devenea din nou agitată. Toate acestea le-am aflat din întîmplare, spuse ea, cu vocea aproape stinsă. Cei mai mulţi dintre noi habar n-aveam, înţelegeţi. Doar cei Şapte, Apostolii imediat inferiori lor, abaţii Ordinului Morţilor şi capii de familie cunoşteau întregul adevăr. Dar eu... am aflat de el şi... am fost de faţă. L-am văzut pe propriul meu tată... Îmi pare rău, nu pot...

Francesca tremura acum, torturată de o amintire pe care n-o putea exorciza. Nu avea nevoie de cuvinte, groaza plutea în cameră, în jurul lor, crudă, sîngeroasă şi zdrobitor de puternică. Patrick veni lîngă ea, uitînd de existenţa celorlalţi. O luă de mînă, o ridică de pe scaun şi o îmbrăţişă cu căldură, nu ca un iubit, ci ca un prieten legat de ea prin suferinţă.

– Ce ţi s-a întîmplat ţie mi s-a întîmplat şi mie, repetă el.

Dar ea clătină din cap şi se retrase de lîngă el.

– Nu, răspunse ea. Dragostea nu-şi are locul aici. Orice ai fi simţit pentru mine, orice aş fi simţit pentru tine, e absolut irelevant. Lor nu le pasă de iubire. Nici măcar de iubirea lui Dumnezeu. Ei nu vor ca Dumnezeu să-i iubească, vor doar să-i răsplătească pentru ceea ce Îi oferă. Nu vor dragoste, Patrick, vor putere. Putere şi izbăvire de păcate. Putere în viaţa aceasta şi glorie în cea viitoare. Şi-ar sacrifica orice pentru asta: sentimentele, iubirile, copiii... chiar şi sufletele.

El rămase cu ochii la ea, nedumerit, speriat, incapabil să înţeleagă.

– Domnule Canavan, răsună vocea lui Quadri. Vă rog să luaţi loc. N-am terminat încă. Se întoarse spre Francesca. Ia şi tu loc, Francesca. Te-ai descurcat foarte bine. Îţi sînt recunoscător. Se opri şi îşi roti încet privirea prin cameră. Pe chipul slab i se citeau semnele durerii. Avea ochii măriţi şi privirea dură. Domnule Canavan, părinte Makonnen, continuă el. Cu ajutorul Francescăi, un mic grup de oameni, aleşi de părintele O'Malley şi de mine, studiază de cîţiva ani Frăţia. I-am identificat pe cîţiva dintre membrii ei cei mai de seamă, am adunat probe despre activităţile lor, am alcătuit un dosar care va fi prezentat procurorului public la timpul potrivit. Din cauza mărimii şi a caracterului secret al organizaţiei, am fost nevoiţi să acţionăm cu cea mai mare precauţie. Fiecare pas pe care l-am făcut a fost planificat şi dezbătut cu multă atenţie. În fiecare moment am fost conştienţi că cea mai mică scăpare poate pune în pericol întreaga misiune. O indiscreţie, o dezvăluire prematură, o întrebare neatentă – orice le putea descoperi existenţa noastră. Deocamdată credem că am reuşit să nu creăm suspiciuni. Ne-am asumat un risc imens aducîndu-vă astăzi aici. Frăţia vă cunoaşte, membrii ei vă vînează peste tot. Francesca e deja condamnată la moarte. În mod normal, aş fi recomandat să fiţi lăsaţi în voia sorţii. Sarcina noastră e prea importantă ca să fie pusă în primejdie pentru o viaţă sau două. Aşa trebuie să ne purtăm ca să supravieţuim. Dar am avut un motiv pentru a vă căuta. Vrem să aflăm tot ce aţi auzit despre Pesach. Unul dintre oamenii noştri a auzit prima oară de el acum un an. De atunci am încercat tot ce ne-a stat în putinţă ca să aflăm mai mult, dar aproape fără succes. Tot ce ştim e că ceea ce pregătesc va fi cel mai mare triumf al lor din cei două mii de ani de cînd există, că va avea loc foarte curînd şi că peste o sută de Morţi au fost aduşi în Italia din Egipt, ca să-l aducă la îndeplinire. Avem nevoie de ajutorul vostru. Vă rog să vă gîndiţi bine. Dacă ştiţi ceva ce ne-ar putea da un indiciu, orice...

Se uită în jur. Assefa se ridicase pe jumătate de pe scaun. Pe chip avea întipărită o expresie de teroare pură. Îşi ridică încet o mînă şi o duse la gură, ca şi cum i s-ar fi făcut rău. O'Malley se sculă şi veni lîngă el, îl apucă de braţ şi-l susţinu.

– Părinte Makonnen, vă simţiţi bine?

Etiopianul îl prinse pe O'Malley de braţ, strîngîndu-l tare, apoi îl privi drept în faţă, cu ochii măriţi de teamă şi de durere.

– Dumnezeule, şopti el. Iisuse Hristoase, Fecioară Maria, ştiu. Ştiu.

– Ce e, părinte? Ce ştiţi?

O'Malley simţi că îi îngheaţă sîngele în vine.

– Ştiu ce plănuiesc. Doamne, iartă-mă, ar fi trebuit să-mi dau seama mai de mult. Ştiu ce e. Ştiu că se va întîmpla mîine.

PATRUZECI ŞI ŞAPTE

O'Malley găsi o sticlă de grappa în bucătărie. Assefa o bău cu sorbituri mici, agitate, gîfîind de fiecare dată cînd lichidul îi tăia răsuflarea. Roberto îi arătă cum să se calmeze: să respire rar şi ritmic din diafragmă. Rămase un timp cu ochii închişi, răsuflînd încet pentru a-şi risipi tensiunea. Cînd deschise din nou ochii, se holbă la podea şi atît; emoţia făcuse loc oboselii şi nepăsării.

– Părinte Makonnen, i se adresă Roberto blînd, dar ferm, ca şi cum ar fi presat un martor reticent să spună ce a văzut. Trebuie să ne spuneţi ce ştiţi. E foarte important. Multe vieţi pot depinde de asta. Vieţi nevinovate.

Assefa clătină din cap.

– E prea tîrziu, şopti el. Ce putem face? Nu mai e timp.

– Lăsaţi-mă pe mine să decid asta, vă rog. Spuneţi-mi tot ce puteţi.

Assefa îşi ridică privirea. Avea ochii în lacrimi, iar Roberto citi în ei o rugăminte mută, o cerere nerostită de asigurare. O mai văzuse de multe ori, în alţi ochi, în alte înprejurări. Dar cererea era aceeaşi: „Spune-mi că e doar un vis, că într-o clipă mă voi trezi şi voi vedea că nimic din toatea acestea n-a fost adevărat." Era privirea unui om care tocmai a aflat că e pe moarte, din cauza unei boli incurabile. Era o privire pe care Roberto o cunoştea, într-adevăr, foarte bine.

– Bine, răspunse Assefa. O să vă spun tot ce pot. Făcu o pauză, apoi începu să vorbească, alegîndu-şi cu grijă cuvintele. În ultimele luni, nunţiatura din Dublin a fost implicată într-o serie de discuţii extrem de delicate. Eu am fost prezent la cîteva

întîlniri, unele chiar la sediul nunţiaturii, altele la Leinster House şi altele la ambasadele Egiptului şi Irakului. Trebuie să înţelegeţi că eu nu sînt decît un simplu *addetto* şi am luat parte doar la convorbirile la nivel scăzut. Dar arhiepiscopul Balzarin mi-a mărturisit unele lucruri. Trebuia să mă ocup de anumite piese din corespondenţă. Se opri şi ridică paharul de grappa, apoi se răzgîndi şi îl puse la loc. Cu aproximativ un an în urmă, Sfîntul Părinte a decis să înceapă o serie de negocieri cu scopul de a instaura pacea în Orientul Mijlociu. Planul său e să înceapă cu Libanul, deoarece acolo are influenţă directă prin intermediul creştinilor maroniţi. Dacă acordul se dovedeşte încununat de succes acolo, intenţionează să-l încerce şi în Palestina sau chiar în Golf.

Marele său aliat este noul preşedinte al Irlandei, domnul MacMaoláin. Poate ştiţi că, înainte de a deveni preşedinte acum doi ani, MacMaoláin a fost general-locotenent în armata irlandeză. Timp de mai mulţi ani a fost comandant al UNIFIL, Forţa Irlandeză UN din Liban. În perioada aceea a aflat multe despre politica din regiune.

Se pare că îşi doreşte să cîştige Premiul Nobel pentru Pace, ca şi vechiul său prieten, Seán McBride. Se pare că el şi Sfîntul Părinte au ajuns să se cunoască bine după război, cînd papa a studiat la Angelicum, Universitatea Dominicană de aici, din Roma. MacMaoláin avea un frate mai mare într-un ordin sfînt, care scria o teză la Angelicum, aşa că a fost, la rîndul lui, trimis un an la Roma. Părinţii lui voiau să fie diplomat, ca şi tatăl său, şi s-au gîndit că, ştiind italiana, putea găsi un post la ambasada de la Roma. Desigur, în armată a intrat după ce s-a întors la Dublin, dar se pare că vrea să recupereze ce a pierdut cu schimbarea timpurie de carieră.

Patrick îl ascultă atent. Două dintre cele mai grele probleme ale acestei afaceri păreau să se fi lămurit în acelaşi timp: în ce fel era implicată Irlanda şi ce căutase Alex Cekulaiev la Dublin.

– Ce fel de plan pun la cale pentru Liban? întrebă el.

Assefa îşi muşcă buzele.

– Nu cunosc detaliile, îmi pare rău. Dar Balzarin mi-a dat o idee generală. Sfîntul Părinte e de părere că oamenii s-au săturat pînă peste cap de război civil şi ar face orice pentru pace. Dacă lăsăm deoparte diversele facţiuni, principala diviziune a ţării e între creştini şi musulmani. Rotunjind, creştinii reprezintă cam patruzeci şi trei la sută din populaţie. Sfîntul Părinte intenţionează să se întîlnească cu capii diferitelor biserici şi apoi cu şefii musulmani. În schimbul promisiunii de a-şi folosi influenţa în Statele Unite pentru a-i convinge pe evrei să accepte concesiile cerute de palestinieni, el va propune o coaliţie guvernamentală. Tehnic vorbind, Libanul va deveni un stat musulman. Dar minoritatea creştină va fi reprezentată puternic la toate nivelurile de conducere. Nu e un sistem foarte diferit de cel instaurat în 1926, cu excepţia faptului că şiiţii vor fi recunoscuţi ca majoritate în rîndul populaţiei musulmane. Dumnezeu ştie dacă acest plan are vreo şansă de reuşită. Sfîntul Părinte vrea să înfiinţeze un secretariat special al Vaticanului la Beirut, care să se ocupe de supravegherea aplicării noii constituţii, alături de un Consiliu al clerului şiit, sunit şi druz. Irlanda a promis să trimită observatori sub auspiciile Naţiunilor Unite. Se speră ca aceştia să fie mai uşor acceptaţi de către şiiţi, pentru că Irlanda nu e o putere imperială şi se presupune că e angajată într-o luptă de independenţă faţă de Marea Britanie.

Se opri şi îşi goli paharul de grappa.

– Nu înţeleg, spuse Patrick. Nu văd ce legătură are asta cu ceea ce am vorbit pînă acum.

Francesca îl întrerupse.

– S-ar putea să aibă, Patrick. Frăţia detestă extrem de mult islamul. Cînd oştile musulmane au cucerit Palestina şi Egiptul, în secolul al şaptelea, Fraţii i-au considerat o plagă trimisă de Dumnezeu ca să le dea o lecţie bisericilor sau, poate, ca să deschidă drumul propriei lor ascensiuni la putere. Dar arabii au rămas şi au pus stăpînire pe oraşele şi pe cetăţile în care se aflau

locurile lor sfinte: mormîntul lui Iisus la Ierusalim, cel al lui Ioan din Amathus la Alexandria, biserica celor Şapte la Babilon, lîngă actualul Cairo, catacombele lor speciale de la Qum al-Shuqaffa. Fraţii au jurat să poarte un fel de război sfînt împotriva invadatorilor şi, de-a lungul secolelor, au făcut tot ce-au putut ca să le facă viaţa grea. Patrick se gîndi la ceea ce văzuse atunci în Egipt, primul lui contact cu Frăţia Mormîntului: sîngele copiilor musulmani umplînd bazinul de bazalt, satul sfîşiat de durere. În urmă cu aproximativ douăzeci de ani, continuă ea, conducerea Frăţiei a fost încredinţată unui episcop numit Migliau. Acum e cardinal şi patriarh al Veneţiei. Patrick şi Assefa schimbară o privire. Încă o piesă din joc îşi găsise locul. Migliau, spuse mai departe Francesca, are o antipatie adîncă faţă de islam. Nu e ceva raţional la el, doar o parte din bagajul lui general de fobii şi prejudecăţi. A fost de-a dreptul furios cînd Consiliul Vaticanului a adoptat un document numit *Nostra Aetate,* care făcea apel la înţelegere între musulmani şi creştini. Iar cînd actualul papă a vizitat ţări musulmane ca Turcia şi Maroc şi a vorbit despre legăturile spirituale dintre cele două religii, şi-a ieşit din minţi. A trimis o enciclică tuturor ramurilor Frăţiei, în care declara că papa e un eretic care a trădat credinţa în Hristos.

– Nu înţeleg, interveni Assefa. Cu siguranţă că Frăţia n-a recunoscut niciodată autoritatea papei. Ce importanţă avea ce spunea Sfîntul Părinte?

Francesca se încruntă.

– Nu e chiar atît de simplu, părinte. La început de tot, Frăţia era în opoziţie totală faţă de Biserică. Dar cu timpul, pe măsură ce puterea Bisericii a crescut, a început să o considere un fel de expresie publică a creştinismului, destinată lumii întregi, în timp ce Frăţia rămînea deţinătoarea adevărului. Biserica era coaja, în timp ce Frăţia era sîmburele. Dar acum Migliau vrea să schimbe totul. Spune că papa a devenit Antihristul şi că el, Migliau, este adevăratul papă, trimis de Dumnezeu pentru a reuni partea interioară şi partea exterioară a credinţei. E cam nebun, înţelegeţi.

Cred că soluţia papei pentru Liban ar reprezenta pentru el ultima trădare. Ar putea încerca să împiedice, într-un fel, planul.

– Cred că a început deja.

Assefa povesti ceea ce el şi Patrick ştiau despre dispariţia lui Migliau. Ceilalţi ascultară în linişte. Chiar dacă nu înţelegeau de ce cardinalul preferase să se facă nevăzut, era clar că absenţa lui nu era o coincidenţă, ci preludiul unor evenimente mult mai dramatice.

– Spuneaţi că ştiţi ce este Pesach, îl îndemnă Roberto.

Assefa încuviinţă.

– Da, răspunse el, cred că ştiu. Nu vă pot spune ce au de gînd să facă. Dar vă pot spune cînd şi unde. Făcu o pauză. Puteţi să-mi spuneţi dacă s-a scris în ziare despre o conferinţă ce urmează să aibă loc mîine la Vatican?

O'Malley încuviinţă din cap.

– Da, bineînţeles. Cam acum trei zile. A fost ţinută în secret pînă atunci, ca să nu apară probleme. Ceva în legătură cu Orientul Mijlociu. Cred că Sfîntul Părinte trebuie să se întîlnească cu lideri religioşi din diferite ţări. Nu era prezentată ca un eveniment foarte important.

Assefa aprobă.

–Nu, dar face parte din planul Sfîntului Părinte pentru convorbirile de pace. Întîlnirea de mîine va fi prima dintr-o serie de conferinţe publice menite să deschidă calea acestei misiuni. Fireşte că nu va fi prezentată aşa. Nu se va pomeni nimic despre Liban sau despre alt proiect, nici măcar despre speranţele, temerile sau visurile lui. Va fi, pur şi simplu, o întîlnire la nivel înalt a liderilor creştini şi musulmani, organizată de Secretariatul pentru Religii Necreştine. Pe lîngă însuşi papa, vor participa cardinali reprezentînd Secretariatul pentru Religii Necreştine şi Fundaţia pentru Promovarea Unităţii Creştine, episcopi din diacezele catolice de pe tot cuprinsul Orientului Mijlociu, patriarhi ai bisericilor ortodoxe, reprezentanţi ai comunităţilor creştine maronite, copte, armene, asiriene, şeici musulmani de

la Universitatea Azhar din Cairo, teologi saudiţi din Mecca şi Medina, lideri ismaeliţi din Bombay şi Africa de Est şi un mujtahid şiit din Liban. La deschiderea ceremoniei va fi prezent şi domnul MacMaoláin, alături de preşedintele Egiptului şi de ambasadori ai diferitelor state musulmane.

– Preşedintele Egiptului, aţi spus? Asta nu scria în nici un ziar. Chipul lui O'Malley trăda o mare îngrijorare. Assefa încuviinţă din cap. Îţi aminteşti papirusul pe care ţi l-am arătat azi-dimineaţă? întrebă irladezul, întorcîndu-se spre Patrick, care se afla în stînga lui. Îţi mai aminteşti ce spunea Simon Levitul despre Egipt? Patrick încuviinţă ameţit. Ei bine, omule, spune, ce zicea?

– „Dacă unii dintre noi vor mai fi în viaţă... aceia vor merge în Egipt, care este Babilonul, pentru a-l ucide pe Faraon...". Nu... Nu mai ţin minte restul.

– „Şi acela va fi adevăratul Pesach, cînd poporul ales al lui Dumnezeu va ieşi din pămîntul Egiptului şi va intra în Ţara Făgăduinţei... Egiptul şi Babilonul vor cădea, împreună cu toţi cei care i-au risipit pe fiii lui Dumnezeu printre neamuri." Cunosc bine textul, Patrick. L-am citit de foarte multe ori. Dar, pentru Dumnezeu, niciodată nu mi s-a părut atît de limpede ca în acest moment.

Se lăsă o tăcere îngrozită, pe măsură ce sensul străvechilor cuvinte devenea clar. Simon, Ioan şi toţi năpăstuiţii Ierusalimului aveau să fie răzbunaţi. Un faraon diferit într-o epocă diferită, dar perfect, într-un fel, pentru o astfel de răzbunare: conducătorul Egiptului, doborît alături de cel care moştenise mantia vechilor împăraţi romani. Şi mai mult, doborît chiar la Roma, Babilonul atîtor apocalipse.

– Mai e vreun lucru pe care ar trebui să-l ştim? întrebă în sfîrşit, O'Malley, cu glasul stins şi tremurat pentru prima oară de cînd Patrick şi Assefa îl cunoscuseră.

Assefa încuviinţă din cap.

– Da, două lucruri. Mai întîi, conferinţa nu durează decît două zile. Ecoul din presă a fost ţinut în mod intenţionat foarte

scăzut. Doar agenţiile şi corespondenţii mai importanţi au fost invitaţi. Pînă să poată reacţiona grupările ostile din Iran, Libia sau Egipt, ultima sesiune va fi deja încheiată şi delegaţii se vor afla pe drumul de întoarcere acasă. Iar Sfîntul Părinte va fi repurtat o importantă victorie în domeniul relaţiilor publice şi va putea declara că a pus sămînţa unităţii creştino-musulmane, anulînd secole de neîncredere şi bigotism în numai patruzeci şi opt de ore. Orice ar spune fundamentaliştii din ambele tabere, el va fi făcut deja un pas spre pace. De cînd a venit Gorbaciov la putere, valoarea acestor gesturi în politica externă a crescut enorm.

Rămase tăcut.

– Spuneai că sînt două lucruri.

Assefa şovăi.

– Da, răspunse el. Două lucruri. Al doilea e acesta. La ora zece, mîine dimineaţă, va avea loc o audienţă papală specială la Palatul Apostolic, în Sala Clementina. Toţi delegaţii de rang înalt vor fi acolo, alături de preşedinţii Irlandei şi Egiptului şi de membrii Curiei care nu vor fi prezenţi la conferinţa propriu-zisă. Dar punctul culminant al audienţei va fi un moment care, speră Sanctitatea sa, va cîştiga inimile bărbaţilor şi femeilor din toată lumea. Se opri şi închise o clipă ochii. După ce îi va întîmpina pe demnitari şi îi va invita să ia loc în sală, papa va primi un grup de orfani aleşi din toate ţările Europei şi ale Orientului Mijlociu, dar mai ales din Italia şi Egipt. Copii creştini şi copii musulmani, speranţa unei noi generaţii. Assefa se uită la ceilalţi, unul cîte unul. Înţelegeţi ce spun? şopti el. Mîine dimineaţă papa îşi va da binecuvîntarea unui grup de peste o sută de copii.

Nimeni nu rosti nici un cuvînt. De jos, din stradă, un zgomot slab de paşi, voci şi maşini se înălţă pînă la ei, ca de la o mie de mile depărtare, gol, fără înţeles. Ecoul ultimelor cuvinte ale lui Assefa părea să răsune la nesfîrşit în camera micuţă, umplînd-o pînă cînd nu mai rămase loc pentru nimic altceva.

Dermot O'Malley sparse tăcerea. Rămase nemişcat pe scaun, ascultînd cum ecoul acoperea sunetul lumii de afară.

– „Iar la miezul nopții, spuse el cu o voce impersonală din care pierise orice emoție, a lovit Domnul pe toți întîi-născuții în pămîntul Egiptului, de la întîi-născutul lui Faraon, care ședea pe tron, pînă la întîi-născutul robului, care sta în închisoare."

Dar Patrick nu îl auzi. Rămăsese înțepenit pe scaun, cu ochii holbați înainte, ca și cum ar fi văzut ceva în lumina după-amiezii muribunde: un ecran de televizor, lumini roșii și albastre, fața pătată de sînge a unui copil, dinții mici apăsînd buzele golite de sînge, ochii morți, trupurile ca niște păpuși, împrăștiate pe o podea cu dale de marmură colorate.

PATRUZECI ŞI OPT

Se aflau pe terasa din spatele apartamentului. O'Malley plecase cu Assefa la Vatican. Roberto distribuia scrisori sigilate mai multor membri ai guvernului şi ai parchetului. Patrick şi Francesca nu puteau decît să aştepte.

Ultima rază de lumină aproape dispăruse de pe cer. Exact în faţa lor, în domul cenuşiu al catedralei Sant'Andrea della Valle, o pereche de şoimi îşi făcea cuib. În timp ce zburau într-un du-te-vino necontenit, aripile lor se aprinseră într-o rază a amurgului care cădea pieziş pe cupola domului.

– Acela e masculul, zise Patrick, arătînd cu degetul una din păsări, care plană puţin înainte de a se năpusti în căutarea materialului proaspăt de construcţie. Cel cu aripi albastre.

– Da, răspunse Francesca. Păsările o tulburaseră. Ea nu fusese niciodată atît de liberă, încît să poată pluti fără efort prin aerul lipsit de obstacole, să-şi răsucească penele în lumină, să fie vînătorul, nu vînatul. Vin aici în fiecare an, spuse ea. Îşi construiesc un cuib, îşi clocesc ouăle şi pleacă din nou.

Ar fi vrut să-i crească o pereche de aripi şi să zboare, cu uşurinţa unui şoim, departe de Roma, de Italia, de trecut.

– Cum m-ai găsit? întrebă el. Cum ai ajuns să mă urmăreşti la Veneţia în noaptea în care l-am vizitat pe tatăl tău?

Ea zîmbi. Nu era vechiul ei zîmbet, îşi spuse el. Acela pierise pentru totdeauna. Dar era foarte asemănător cu acela, enigmatic, forţat, nu în genul Giocondei, ci mai sumbru, ca şi cum n-ar fi fost deloc un zîmbet, ci masca unei frici paralizante. Frică, tristeţe, dorinţe care îmbătrîniseră şi deveniseră inutile – teme pentru o viaţă întreagă. Se gîndi la măşti: măştile albe de

alabastru din atelierul lui Claudio Surian, masca colorată de pe chipul lui mort, *bautas* purtate de umbrele din visul lui, costumele elegante și complicate pe care el și Francesca le purtaseră la carnaval, cu un an înaintea falsei sale morți – un oraș întreg învăluit, ascuns, aflat sub puterea unui legămînt de tăcere.

– Sosirea ta în Italia n-a trecut neobservată de către Frăție, răspunse ea. La Roma te-au pierdut și atunci și-au alertat toți membrii. Așa am auzit și noi că erați aici. La început am crezut că mi se întinsese o capcană, dar nu înțelegeam cum puteai fi implicat și tu. Apoi am aflat cine era părintele Makonnen și ne-am dat seama că exista, totuși, o logică. Oricum, am bănuit că aveai să mergi la Veneția. Restul a fost ușor. Erau două locuri în care nu se putea să nu mergi: mormîntul meu de pe San Michele și Palazzo Contarini. Fratele Antonio i-a spus lui Dermot că ai fost la San Michele, iar...

– Și el știe?

Ea încuviință.

– Doar cîte ceva. E un vechi prieten al lui Dermot, au fost împreună la Roma. Dermot i-a povestit o dată cîteva lucruri, avea nevoie de ajutorul lui. De vreme ce toate înmormîntările Veneției au loc la San Michele, el a putut să identifice, pentru noi, mai mulți Morți și, prin ei, am ajuns la familiile lor. Am obținut informații foarte utile în felul acesta.

Se uită din nou afară, spre dom. Lumina se stinsese în întregime acum, lăsînd cerul purpuriu întunecat, ca o vînătaie puternică. Șoimii plecaseră. Zgomotul traficului în mișcare se înălța pînă la ei de jos, din oraș, ca un animal săbatic care se învîrte în cușcă.

– Deci ai fost acolo în noaptea aceea? zise el.

– Da. Eram afară, în *calle*. Nu m-am așteptat să mă zărești în ceață și, cu atît mai puțin, să mă recunoști. Pe atunci nu știam că găsiseși o fotografie și că bănuiai că nu eram moartă.

– N-ai fi încercat să vorbești cu mine?

Ea făcu ochii mari.

– Nu, bineînţeles că nu. Din cîte ştiam eu, mă credeai moartă. Încă nu cunoşteam exact natura implicării tale. Din punctul tău de vedere, apariţia mea neaşteptată putea fi un şoc teribil. Din punctul meu de vedere, exista riscul foarte mare ca tu să-i conduci direct la mine.

– Dar m-ai dus la spital.

– Fireşte. Cînd m-ai strigat pe nume, mi-am dat seama că ştiai sau bănuiai că eram în viaţă. Apoi te-ai prăbuşit. Nu puteam să te las acolo.

Mîna ei stătea nemişcată pe balustrada terasei. A lui se odihnea alături, aproape, dar fără să o atingă. Cîndva, a se ţine de mînă fusese gestul cel mai firesc. Dar aici, în seara aceasta, despărţiţi de un mormînt şi de un număr de ani, părea aproape un sacrilegiu.

– L-am pus pe Roberto să te urmărească după ce ai plecat din spital, continuă ea. Ştiai că jos te aştepta un poliţist?

– Da. Era...?

Ea confirmă din cap.

– Matteo Maglione. Omul lor de bază de la Carabinierii din Veneţia. Faptul că a venit personal la spital a fost o greşeală. Roberto l-a recunoscut şi şi-a dat seama că aveai să încerci să fugi pe uşa din spate. Te-a urmărit pînă la Porto Marghera. Desigur, ai făcut şi tu o greşeală cînd ai început să pui întrebări la Burano, încercînd să găseşti pe cineva care să te ducă la San Vitale. După aceea ţi-au dat de urmă imediat. Din fericire, noi eram exact în spatele lor. Am ajuns prea tîrziu pentru a-l salva pe bătrînul pescar; dar, cel puţin, v-am scăpat pe voi amîndoi. Aţi riscat enorm mergînd acolo.

– Şi tu la fel, replică el.

Ea ridică din umeri.

– M-am obişnuit. Nu mă aştept să trăiesc veşnic. Se cutremură. Hai să intrăm, spuse. Se face frig.

Merseră în bucătărie şi făcură cafea. Simţeau nevoia să facă ceva care să-i distragă din tensiunea aşteptării. Mai presus de

toate, exista între ei un acord mut să nu înceapă o discuție despre ceea ce se întîmplase în urmă cu douăzeci de ani. Durerea lui Patrick începea să se transforme în furie față de ceea ce, în ultimă instanță, fusese o trădare. Dacă Francesca l-ar fi părăsit pentru un alt bărbat, poate că viața lui n-ar mai fi fost atît de răvășită cum fusese din cauza presupusei sale morți.

Acum înviase, într-adevăr, dar nimic din ce se întîmpla acum nu mai putea să reînvie anii pierduți din cauza durerii. Și nici nu mai putea reînnoi dragostea pe care ea o omorîse. Poate că n-avea nici o vină, poate fusese victima unor presiuni imposibil de suportat. Dar el nu era în măsură să o judece. Cu un șoc, își dădu seama că începuse deja să-l deranjeze faptul că Francesca trăia. O mare parte din viața lui se țesuse în jurul morții ei, o mare parte din el fusese îngropată în sicriul ei gol, astfel că acum se întreba dacă mai putea găsi energie pentru a umple golul creat de întoarcerea ei.

Îi povesti tot ce putu despre viața lui după terminarea universității, ocolind orice referire la starea lui sufletească. În consecință, tot ce spuse păru ciudat de cenușiu și plat, o înșiruire impersonală de fapte, ca un dosar alcătuit de o agenție despre o persoană necunoscută. Vorbi puțin despre munca lui de la CIA și se concentră în special asupra locurilor în care fusese și a oamenilor pe care îi cunoscuse.

Îi spuse cîte ceva despre femeile de care se apropiase, într-o încercare disperată și nereușită de a uita durerea provocată de presupusa ei moarte. Dar, vorbind despre ele, nu se referi deloc la suferința care îi măcinase și, în cele din urmă, îi distrusese fiecare relație. Fără să vrea, se înfățișă pe sine oarecum indiferent, cu sentimente superficiale și reci.

Avusese și o încercare de căsătorie, la cinci ani după Francesca. Neputînd să recunoască faptul că încă mai avea nevoie de ea, își subminase nemilos relația, zi după zi, noapte după noapte, pînă cînd aceasta ajunsese firavă și bolnăvicioasă, nemaiputînd fi salvată. El și soția lui stătuseră împreună mai puțin de un an.

Vorbi pe larg despre Ruth. De cînd plecase din Irlanda, se gîndise neîncetat la ea. Imaginea trupului ei alb, sprijinit de piatra cenuşie, îl obseda. Acum înţelegea de ce tatăl ei o omorîse sau pusese să fie omorîtă: fusese sacrificiul lui necesar. Patrick n-o iubise niciodată aşa cum o iubise pe Francesca, dar pînă acum nu avusese curajul să recunoască. De cînd se reîntorsese Francesca, amintirea lui Ruth începuse să pălească.

Francesca îl ascultă în tăcere. De peste douăzeci de ani, propria ei imaginaţie o chinuise cu astfel de întrebări. Cît de mult suferise după ea? Un an? Doi ani? Şi-l închipuise în pat cu alte femei, cu soţie şi copii, întotdeauna fericit, fără să-şi mai amintească de ea. Nu simţea nici un fel de satisfacţie acum cînd aflase că el nu cunoscuse niciodată fericirea pe care i-o acordase, cu atîta generozitate, în imaginaţia ei.

În mod ciudat, ea nu-i oferi prea multe în schimb. Cel mai mult vorbi despre FRATERNITÀ – cum auzise de ei, ajutorul pe care i-l oferiseră, munca pe care o făcuse pentru ei în schimb. Chiar dacă n-ar fi apărut Pesach-ul, pînă la urmă tot s-ar fi dus la procurorul de stat cu dosarul imens pe care îl întocmiseră despre Frăţie.

– Îţi mai aduci aminte de P2? întrebă ea.

El încuviinţă.

Scandalul P2 izbucnise în 1981. Cu cincisprezece ani în urmă, un om numit Licio Gelli organizase o lojă masonică sub numele de Raggruppamento Gelli Propaganda Due – pe scurt, P2. Prin diferite mijloace, reuşise să-i convingă pe unii dintre cei mai puternici oameni din ţară să i se alăture: membri ai Cabinetului, cîţiva foşti prim-miniştri, aproape două sute de ofiţeri superiori, bancheri, magistraţi, profesori universitari.

În 1980, unul dintre prietenii apropiaţi ai lui Gelli, un bancher numit Michele Sindona, a fost anchetat sub acuzaţia de fraudă. Gelli a fost implicat în caz, vila i-a fost percheziţionată şi au fost găsite documente, printre care dosarele membrilor P2.

Afacerea a devenit cea mai mare criză politică din Italia de după război. Primul-ministru a demisionat şi guvernul a căzut.

– Roberto vorbea mult despre afacerea P2, povesti ea. O studiase în amănunt şi credea că cel mai bine ar fi să demascăm şi Frăţia în acelaşi fel. Dar mai întîi trebuia să ne situăm pe o poziţie inatacabilă. Nu ne puteam permite să facem public totul atîta timp cît mai existau membri influenţi ai Frăţiei necunoscuţi nouă. Autorităţile au avut noroc cu P2: listele pe care le-au găsit în vila lui Gelli conţineau aproape o mie de nume, toţi membrii lojei. Nouă ne-ar trebui o minune ca să găsim o astfel de listă a Frăţiei. Din cîte ştiu eu, nici nu există aşa ceva. Se opri şi îşi frecă frumtea, ca şi cum tensiunea i-ar fi provocat o durere de cap. Avem şi noi dosarele noastre, bineînţeles. Sînt păstrate, în două exemplare, în trei seifuri bancare diferite, iar Roberto mai are un rînd pe dischete de computer, ascunse într-un loc sigur. Nu sîntem absolut siguri, dar credem că lista noastră e aproape completă. Ceea ce am căutat în ultimii doi ani au fost dovezi imbatabile cu privire la activităţile Frăţiei. Tot ce ne trebuie e un material suficient pentru a convinge o persoană sau două din funcţiile potrivite că o serie de raiduri sincronizate ar fi justificate; atunci restul probelor ar ieşi la lumină.

Prietenul tău, Eamonn De Faoite, a lucrat pentru noi. A început prin a traduce cîte ceva din arameică, apoi a început să investigheze pe cont propriu Frăţia din Irlanda. Legături au existat dintotdeauna. Au membri în Irlanda de sute de ani. De aceea m-au trimis să studiez la Trinity. Patrick îşi aminti brusc prima sa halucinaţie, în care o văzuse pe Francesca vorbind în irlandeză, într-o încăpere de secol optsprezece din Dublin. Oare trăise acolo vreo predecesoare de-a ei? Francesca continuă: Iniţial, eu n-ar fi trebuit să fiu printre Morţi. Acest privilegiu îi fusese rezervat fratelui meu mai mare,Umberto. Dar Umberto... a murit cu adevărat într-un accident, aşa că a trebuit să-i iau locul. Nu mi-au spus decît cînd am ajuns la Veneţia. Am încercat să... iau legătura cu tine, am... Închise ochii, copleşită din nou de durerea

amintirii. M-au împiedicat. A trebuit să plec imediat, a trebuit să merg în Egipt. Făcu o pauză. Îmi pare rău. N-am vrut să vorbesc despre asta. Nu încă.

– Nu-i nimic.

Respiră de cîteva ori adînc.

– Eamonn... vorbeam despre Eamonn. El a fost primul care a dat peste Pesach. Se opri puţin. Spui că i-a trimis hîrtiile lui Balzarin?

– Da.

– Înţeleg. Da, e logic. Nouă ne-a spus că are nişte informaţii, dar sînt incomplete. Cred că a pomenit şi de existenţa unei posibile surse de a afla mai multe. Îmi amintesc acum. Spunea că Balzarin l-a abordat, făcînd aluzie că ştia ceva despre Frăţie. Noi nu aveam nici o informaţie despre Balzarin. Cred că Eamonn i-a dat dosarul lui despre Frăţie cu scopul de a afla mai multe despre Pesach.

– Dar omul acesta la care l-a dus părintele O'Malley pe Assefa? Cardinalul acesta. Ne putem baza pe el?

– Dermot zice că da. Dumnezeule, Patrick, noi nu ne-am gîndit că va trebui să acţionăm atît de repede. Roberto voia să o luăm încet, să ne adunăm forţele, să strîngem cît mai multă muniţie, să abordăm simultan mai multe persoane din funcţii de conducere. El avea răbdare, în ciuda... Se opri şi se ridică brusc. Rămase o clipă cu ochii la uşă, ca şi cum ar fi fost nehotărîtă, apoi trecu în camera de alături. Patrick o urmă nedumerit. Stătea în picioare, la fereastră. Întîrzie, zise ea. Roberto a spus că sună imediat după ce distribuie scrisorile. Sînt îngrijorată.

– E încă devreme, răspunse Patrick. Abia trecut de opt.

Dar şi el era îngrijorat. Roberto ar fi trebuit să dea un semn de viaţă.

– Mă duc să sun la el acasă, spuse Francesca.

Lîngă ea era o uşă care ducea la birou. Patrick intră după ea. Cînd păşi înăuntru, ea aprinse lumina. În prima clipă, Patrick nu observă nimic, apoi, deodată, îşi dădu seama. Mai fusese o dată

în camera aceasta. Nu acum, de cînd îl adusese Francesca în apartament. Înainte.

Pe un perete era o copie după „Salomeea“ lui Moreau, luminată de un singur reflector. Lîngă aceasta, un corp de bibliotecă ticsit de cărți. Într-un colț, un televizor micuț, cu ecranul întunecat.

Era camera din vedenia lui, camera pe care o visase în ultimul său coșmar, la Veneția.

PATRUZECI ŞI NOUĂ

Pe drumul spre Vatican, Assefa încercă să se roage, dar gîndurile îi erau prea încurcate ca să alcătuiască şi cea mai simplă formă de rugăciune. Trecură în goană pe străzile familiare, devenite acum străine. Nimic nu mai părea real sau obişnuit: străzile, magazinele, cafenelele, oamenii. Roma devenise un decor de film, un oraş fals, iar locuitorii ei, simple personaje într-un film prost. Nu putea să creadă că aici, undeva pe aceste străzi, bărbaţi şi femei plănuiau un măcel monstruos.

O'Malley dăduse cîteva telefoane înainte de plecare. Nu lăsa nimic la voia întîmplării. Dorea să vorbească cu oamenii potriviţi, dar trebuia să aibă grijă ca ceea ce spunea să nu ajungă la urechile cuiva legat de Frăţie, în special ale cardinalului Fazzini sau ale altor membri ai Curiei, despre care se ştia că fac parte din Frăţie. O'Malley ştia că nu era deloc momentul potrivit să arunce cu acuzaţii în cardinali. Fazzini era profund implicat în pregătirile pentru ceremonia din ziua următoare. Ar fi fost o gravă încălcare de etichetă dacă secretarul de stat şi departamentul său ar fi fost excluşi de la discuţiile despre securitate.

Preotul spera să convingă o mînă de oameni să-şi asume responsabilitatea pentru ceea ce trebuia făcut. Din fericire, credea că reuşise să găsească persoanele potrivite.

Colonelul Hans Meyer, comandantul Gărzii Elveţiene, răspundea de securitatea Vaticanului. Aceia dintre oamenii lui care nu aveau de îndeplinit funcţii ceremoniale în ziua următoare, urma să poarte puşti automate în loc de arbalete. Era vital să fie pregătiţi să reacţioneze la orice atac, indiferent din ce parte ar fi venit. O'Malley era sigur că Meyer şi oamenii lui erau absolut

de încredere. Mai multe surse diferite îi confirmaseră că Frăţia nu reuşise niciodată să se infiltreze în Garda Elveţiană.

Era adevărat, Garda Nobilă, Garda Palatină şi Jandarmeria Papală găzduiseră cîţiva Fraţi în fiecare generaţie, dar acestea fuseseră desfiinţate de către Paul al VI-lea în 1970 şi, din cîte aflase O'Malley, elveţienii nu moşteniseră tradiţia acestei trădări. Meyer se născuse şi crescuse la Lucerna, o zonă aparent rămasă în afara influenţei Frăţiei. Era un om de încredere.

Securitatea generală era în sarcina cardinalului John Fischer, preşedintele Biroului Central al Securităţii Vaticanului. Fischer era curat ca lacrima. Născut la Chicago din părinţi imigranţi germani, îşi croise drum în ierarhia catolică locală, sub cardinalul John Cody. Singurul lucru pe care cei doi îl aveau în comun era prenumele. Cu prima ocazie, Fischer plecase din Chicago pentru a lucra la Serviciile de Ajutorare Catolice din Lumea a Treia: Africa, Filipine, Mexic. La începutul anilor şaptezeci, imediat după înfiinţarea centrului pentru coordonarea activităţilor de caritate ale Bisericii Catolice, Cor Unum, Fischer fusese chemat la Roma pentru a face parte din consiliul de conducere al organizaţiei. O dată ajuns la Vatican, talentul său extraordinar în administraţie îi adusese promovări repetate. Transferarea lui la Securitate, în urmă cu cinci ani, fusese considerată un pas important spre o implicare mai profundă în administrarea domeniului papal.

Ultimul căruia O'Malley îi lăsase mesaj era vechiul său prieten, monseniorul Giuseppe Foucauld, secretarul particular al papei. Născut la Roma, dintr-o familie italiano-franceză, Foucauld era unul dintre cei mai puternici oameni de la Vatican. Se bucura de încrederea Sfîntului Părinte, şi orice ar fi vrut să ajungă la urechile papei trebuia să treacă mai întîi pe la el. O'Malley nu se hotărîse încă dacă papa trebuia informat de existenţa complotului şi, prin urmare, a Frăţiei însăşi. Pînă la urmă, trebuia să afle, fireşte. Dar O'Malley se temea de consecinţele unei dezvăluiri premature.

Stabiliseră o întîlnire în biroul lui Fischer, la etajul al doilea al Palatului Guvernatorului, o clădire lungă, cu patru niveluri, situată în spatele catedralei Sf. Petru, care joacă rolul de Primărie a statului Vatican. O'Malley însuşi sugerase acest loc, gîndindu-se că era mai bine să se întîlnească departe de ochii curioşi din Palatul Apostolic. Frăţia avea să fie cu ochii-n patru în seara aceasta.

Trecură direct pe sub Arco delle Campane, la stînga de Sf. Petru. Gărzile de serviciu de la poartă îi aşteptau. Cîteva secunde mai tîrziu, O'Malley parcă în faţă la Governorato. Luă un teanc mare de hîrtii de pe bancheta din spate şi coborî.

Cardinalul îi aştepta într-o sală de recepţie privată din spatele biroului. Clădirea era cufundată în linişte: tot personalul, cu excepţia celor de la securitate, îşi încheiase ziua. Un preot tînăr îi conduse sus, le dădu cîteva indicaţii şi se îndepărtă discret.

Fischer îi întîmpină personal, înaintînd spre ei cu mîna întinsă şi cu un zîmbet călduros. Era un bărbat cu o înfăţişare veselă, puţin trecut de şaizeci de ani. De-a lungul anilor, cîştigase în greutate mai mult decît era sănătos, dar reuşea să o poarte cu demnitate. Tichia de pe cap îi era împinsă spre ceafă, dîndu-i un aer puţin neserios.

– Părinte O'Malley! Mă bucur să vă cunosc, în sfîrşit. Am auzit multe despre munca dumneavoastră. Poate nu ştiţi, dar drumurile noastre s-au intersectat de cîteva ori. În Africa aveam multe probleme cu noile religii – Kimbanguişti, Aladura, toate bisericile acelea indigene. Mare nebunie! Dar cele mai rele sînt noile culte care pătrund în vechile teritorii misionare: martorii lui Iehova, mormonii, baha'ii. Oamenii dumneavoastră ne-au ajutat foarte mult. Îşi strînseră mîinile, apoi se întoarse spre Assefa. *Tenastilliñ. Indamin adderu.*

– *Dahina,* răspunse Assefa.

– Mă tem că asta e tot ce ştiu din limba amhara, spuse cardinalul cu un zîmbet larg. Îmi pare rău, cred că părintele O'Malley nu v-a menţionat numele.

– Makonnen. Părintele Assefa Makonnen.

– Îmi pare bine să vă cunosc, părinte Makonnen. Lucraţi în organizaţia părintelui O'Malley?

Assefa clătină din cap.

– Nu, Eminenţă, eu...

– Părintele Makonnen vă va explica mai tîrziu cine este, îl întrerupse O'Malley. Cred că veţi înţelege mai bine aşa. Mai întîi trebuie să vă explic anumite lucruri.

Cardinalul ridică din sprîncene.

– Dar ştiu că vă place să fiţi misterios, părinte. Nici la telefon nu mi-aţi spus prea multe.

– Nu, într-adevăr. Eu... O'Malley ezită. Eminenţă, colonelul Meyer şi monseniorul Foucauld n-au venit încă? Aş prefera să nu începem fără ei.

Fischer îşi privi ceasul de la mînă.

– Colonelul trebuie să sosească dintr-o clipă în alta. Monseniorul Foucauld vă roagă să-l iertaţi şi vă transmite că va veni mai tîrziu. În seara aceasta ia cina cu Sfîntul Părinte. Au oaspeţi importanţi, aşa că nu poate să plece pînă în jurul orei zece. Vă deranjează dacă începem fără el? În noaptea aceasta am şi eu o problemă foarte importantă de rezolvat.

– Ei bine, în legătură cu aceasta am venit. Un...

Se auzi o bătaie puternică în uşă. O clipă mai tîrziu, aceasta se deschise şi în cameră intră un bărbat înalt îmbrăcat în strălucitoarea uniformă renascentistă a Gărzii Elveţiene. Îl salută pe cardinal, apoi şi pe ceilalţi.

– Hans, intră, te rog. Cardinalul făcu cîţiva paşi în faţă şi-l trase pe colonel în cameră. Hans, acesta este părintele Dermot O'Malley, directorul FRATERNITÀ. Ştii? Cei care se ocupă de sectanţi şi de sonaţi pentru noi. Iar acesta este Assefa Makonnen. Părintele Makonnen e o persoană misterioasă. Dar am fost asigurat că nu va rămîne aşa pînă la sfîrşit. După ce se încheiară prezentările, americanul îi invită să-şi tragă cîte un scaun uşor în jurul unei măsuţe. Pot să vă ofer ceva de băut? Am un Scotch

excelent pe care mi l-a trimis fratele meu de Anul Nou. Nu? Nimic? Atunci lăsaţi-mă să torn unul pentru mine. Mă întorc imediat.

– Eminenţă, înainte de a începe, interveni O'Malley, pot să dau un telefon?

– Sigur, vă rog. E un telefon chiar acolo. E un număr din exterior? O'Malley încuviinţă din cap. Atunci va trebui să treceţi prin centrală. Nu trebuie decît să le spuneţi numărul. Vă fac ei legătura.

În timp ce cardinalul îşi pregătea băutura, părintele O'Malley o sună pe Francesca. Îi explică pe scurt unde era şi îi promise să sune din nou, înainte de a pleca.

Cardinalul Fischer se întoarse la locul lui, cu un pahar plin cu gheaţă în mînă.

– Cine era, părinte?

– O, doar un prieten care şi-ar fi putut face griji din cauza mea.

– Să-şi facă griji? Nu aveţi nici o problemă, nu-i aşa?

– Nu mai mult decît noi toţi, Eminenţă. Dar din cauza unei probleme am venit aici în seara aceasta. O problemă gravă. Am dovezi că se pune la cale asasinarea Sfîntului Părinte.

Cardinalul îşi puse paharul jos. Îl scrută cu privirea pe O'Malley, apoi pe Assefa.

– Cred că ar fi bine să ne spuneţi tot ce ştiţi, părinte.

Povestea durà foarte mult. Acum, că făcuse public ceea ce ştia, O'Malley avea grijă să nu strice totul din grabă. Îi purtă pe Fischer şi pe Meyer pas cu pas prin dovezile pe care le adunase, sprijinindu-şi fiecare afirmaţie cu documente. Caracteristicile mai neobişnuite ale Frăţiei şi istoria ei le lăsă la sfîrşit, ca ascultătorii săi să fie pregătiţi. În cele din urmă, cu ajutorul lui Assefa, schiţă scenariul de a doua zi, aşa cum şi-l imaginaseră.

– N-am nici o dovadă că asta intenţionează să facă. Poate am tras concluzii pripite. Dar mai bine să fim siguri decît să

regretăm după aceea. Nu poate fi nimic rău în a întări securitatea la audienţa de mîine sau chiar a o anula. Viaţa Sfîntului Părinte e în joc, sînt sigur de asta.

Cardinalul încuviinţă.

– Da, părinte, cred că aveţi dreptate. V-aţi prezentat cazul foarte bine. Dovezile sînt extrem de convingătoare. Se întoarse spre colonelul Meyer, care şedea în dreapta lui. Eşti de acord?

La început, Meyer nu spuse nimic. Ridică nişte hîrtii de pe masă şi le examină cu atenţie. În cele din urmă, le puse la loc şi îşi înălţă privirea.

– Da, spuse el. Nu pot să mă pronunţ cu privire la tot acest material, nu e de competenţa mea. Dar ceea ce mi-aţi spus a fost suficient ca să mă îngrijoreze foarte mult. Nu mai timp pentru a organiza securitate suplimentară. Ar trebui să chem trupele antiteroriste ale Carabinierilor, GIS-ul. Dar aceştia sînt deja la Veneţia, unde se ocupă de dispariţia cardinalului Migliau. Eu zic că ar trebui să luăm foarte serios în considerare posibilitatea de a anula audienţa de mîine dimineaţă.

– Nu crezi că e puţin exagerat, colonele? Cardinalul Fischer se aplecă peste masă. Sînt destul de convins că părintele O'Malley are dreptate în privinţa acestei Frăţii. Dar cu siguranţă că ai destui oameni ca să faci faţă oricărei ameninţări pe care ar putea-o reprezenta. Oamenii tăi sînt bine pregătiţi şi bine înarmaţi. Acum cunoşti pericolul, poţi să încercuieşti Sala Clementina.

– Îmi pare rău, Eminenţă, dar nu pot să fac asta. Dacă va fi vreun atac, s-ar putea să pierd oameni încercînd să-l resping. Privitori nevinovaţi pot fi răniţi. Ca militar profesionist, nu pot să recomand decît un singur mod de a acţiona: anularea audienţei. Dar am nevoie de o autoritate pentru a-l convinge pe Sfîntul Părinte. L-am putea ruga pe monseniorul Foucauld să ne aştepte şi să aranjeze o întîlnire urgentă cu papa?

Cardinalul păru să ezite o secundă.

– Foarte bine. Să văd ce pot face. Ridică receptorul. *Interno due, per favore.* Urmă o pauză, apoi răspunse o voce. Cu mon-

seniorul Foucauld, vă rog. Spuneţi-i că îl caută cardinalul Fischer. Mulţumesc. Încă o pauză, de data aceasta mai lungă. Alo, tu eşti Giuseppe?... John Fischer la telefon. Părintele Dermot O'Malley e aici, la mine. A vorbit cu tine, puţin mai devreme, despre o întîlnire... Exact... Da, ştiu. Ascultă, Giuseppe, am avut o lungă discuţie cu el şi cu colonelul Meyer. Nu avem nici un motiv de îngrijorare... Nu, absolut nici unul. A fost o alarmă falsă. O'Malley se uită la Assefa. Nu reuşea să înţeleagă. Fischer continuă să vorbească. Sînt sigur că Sanctitatea sa e obosit. N-are nici un rost să-l sperii în seara aceasta. Dimineaţă totul poate începe conform planului... Şi ţie la fel, Giuseppe. Te rog să-i transmiţi Sfîntului Părinte salutările mele. Mă voi ruga ca totul să meargă bine mîine. Sînt sigur că va fi un mare succes. *Ciao.*

Cînd cardinalul puse telefonul în furcă, atît O'Malley cît şi Meyer erau deja în picioare. O'Malley i se adresă tăios.

– Eminenţă, ce înseamnă asta? Am căzut de acord că viaţa Sfîntului Părinte e în primejdie. Trebuie să protestez. Vă rog să-mi daţi voie să vorbesc cu monseniorul Foucauld.

– Vă rog să luaţi loc, părinte. N-aveţi de ce să vă enervaţi. Situaţia e sub control.

Meyer făcu un pas în faţă.

– Îmi pare rău, Eminenţă, dar părintele O'Malley are dreptate. Nu ne putem permite să riscăm cînd e vorba de viaţa Sfîntului Părinte. Sau de orice alte vieţi.

Fischer se ridică brusc de pe scaun.

– L-am rugat pe părintele O'Malley să ia loc. Aş vrea să faci şi dumneata acelaşi lucru.

– Nu pot...

– Colonele, eşti aproape insolent. Aminteşte-ţi care ţi-e locul.

Fischer se înroşise la faţă. Ochii îi scăpărau de furie. Colonelul îşi păstră poziţia.

Părintele O'Malley vru să-l apuce pe Fischer de umeri. Cardinalul își ridică o mînă și-l pălmui tare pe obraz.

– Rămîi așezat, părinte. Vocea îi era de oțel. E timpul să înțelegi cum stau lucrurile în realitate. Fischer se apropie de un al doilea telefon, un aparat alb, de birou, și formă o singură cifră. Sună puțin, apoi răspunse o voce. Cardinalul spuse: Puteți să urcați acum, vă rog? și puse receptorul în furcă.

Nimeni nu vorbea. Assefa se uita agitat la O'Malley. Nu înțelegea cum putea cardinalul Fischer să nu le creadă povestea. Aveau dovezi. Assefa îi relatase în amănunt evenimentele din Dublin. Ce mai voia cardinalul? Îi aruncă o privire.

Cardinalul se întorsese la locul lui. Ședea impasibil, cu mîinile împreunate calm în poala largă. Toată furia îi dispăruse. Avea sutana roșie perfect călcată și pantofii impecabil lustruiți. Obrajii roșii îi străluceau de mulțumire. Semăna cu o uriașă păpușă de ceară.

Atenția lui Assefa fu atrasă de ceva de pe perete, din spatele capului lui Fischer. Era blazonul personal al cardinalului, pictat pe o tipsie de ceramică. Assefa îl observase de mai multe ori în seara aceea, dar parcă abia acum îl vedea cu adevărat pentru prima oară.

În centrul modelului heraldic, sub o pălărie roșie de cardinal cu ciucuri lungi, atîrnînd, se afla un scut larg. Iar în mijlocul scutului, un om stătea în picioare la prova unei bărci, cu o mînă ridicată deasupra capului, pregătindu-se să arunce un năvod în apă.

Fischer. Pescarul. *Il Pescatore.*

CINCIZECI

Uşa se deschise. Doi preoţi intrară în cameră şi îşi înclinară capetele spre cardinal. Purtau pistoale automate mici, într-o manieră care părea foarte profesionistă.

– Colonele Meyer, spuse Fischer, regret să vă informez că sînteţi arestat. Dacă sînteţi bun să-i însoţiţi pe aceşti domni, vor avea grijă să fiţi tratat aşa cum trebuie.

– *Verfluchte Scheisse!* înjură Meyer şi sări de pe scaun. La uşă se auzi zgomotul unor zăvoare trase. Insist să-mi spuneţi ce credeţi că faceţi, urlă colonelul. Nu aveţi autoritatea de a face aşa ceva. Cine sînt oamenii aceştia? Numai Garda mea are voie să poarte arme aici. Nu mă interesează dacă...

– Luaţi-l. Fischer flutură o mînă indiferentă spre Meyer. Preoţii – dacă erau preoţi – înaintară şi îl apucară brutal pe colonel, fiecare de cîte un braţ. Înainte de a avea timp să protesteze, îl împinseră pe uşă afară. Aceasta se trînti în urma lor. Se auziră paşi bocănind pe podeaua de marmură de afară, urmaţi de o altă uşă trîntită şi apoi de linişte. Fischer se lăsă la loc pe spate, în scaun. Deci, spuse el şi-i zîmbi, mai întîi lui O'Malley, apoi lui Makonnen. Ce să fac cu voi?

– Absolut nimic, răspunse irlandezul. Şi, contrar aşteptărilor, o să-l aduceţi pe colonelul Meyer înapoi. Şi el o să dea, pînă la urmă, telefon monseniorului Foucauld.

– Serios! Ce interesant să aud asta! Poate îmi spuneţi şi de ce credeţi că se va întîmpla aşa.

O'Malley arătă cu mîna spre masă.

– Ce vedeţi acolo, Eminenţă? O'Malley îi rosti titlul pe un ton cel puţin sarcastic. O listă de nume, dovezi scrise ale legăturii

lor cu o organizaţie numită Frăţia Mormîntului, documente care dovedesc existenţa acestei Frăţii. O grămadă de hîrtii extraordinar de valoroase, nu credeţi? V-aţi închipuit cumva că am venit aici cu singurele copii existente ale acestor hîrtii? M-aţi crezut chiar atît de încrezător? Se opri şi întinse mîna după lista de nume. O ridică de pe masă şi o flutură prin faţa lui Fischer. Cópii ale acestei liste, alături de xeroxuri după fiecare document relevant au fost depuse în seifurile a trei mari bănci italiene. Am pregătit scrisori pentru procurorul public, pentru ministrul justiţiei, pentru primul-ministru şi pentru redacţiile ziarelor *Il Tempo, Messaggero şi Giornale d'Italia.* În această clipă trebuie să fi fost deja distribuite de un coleg de-al meu. Puse lista înapoi pe masă. Acum vreau să mă ascultaţi cu atenţie. Dacă nu-i contactez pe fiecare dintre cei enumeraţi pînă mîine dimineaţă la ora şapte, au instrucţiuni să deschidă plicurile. La fel, dacă în următoarele zile va avea loc, oriunde în Italia, vreun act terorist important, vor deschide plicurile. În orice caz, nu le vor distruge sub nici o formă. Înăuntrul lor, aşa cum aţi ghicit, probabil, vor găsi scrisoarea mea, împreună cu o autorizaţie scrisă de a deschide seifurile şi de a lua documentele pe care le-am depozitat acolo. Înţelegeţi? Puteţi sau nu să-mi faceţi rău, cum doriţi. Puteţi să mergeţi mai departe mîine-dimineaţă, conform planului, ştiind că poate eşua. În orice caz, Frăţia e terminată. Migliau se află pe lista aceea. Fazzini. Aţi văzut cu ochii dumneavoastră. Sînt sigur că puteţi completa singur restul numelor. Suspină adînc. S-a terminat, Eminenţă. Totul s-a sfîrşit.

Fischer nu spuse nimic. Rămase cu ochii la O'Malley, fără să clipească. La sfîrşitul unui minut, la fel de tăcut, se ridică. Merse încet pînă într-o cameră alăturată. Trecu încă un minut pînă cînd reapăru. Avea în braţe un teanc mare de hîrtii, aranjate în dosare maro, îngrijite şi legate cu sfoară.

– Acestea sînt hîrtiile despre care vorbeaţi, părinte O'Malley?

Aşeză dosarele pe masă. O'Malley se holbă la ele ca un om căruia tocmai i-a fost arătat un mormînt deschis şi i s-a spus că

e al lui. Arăta golit de viaţă. Avea spatele încovoiat, capul plecat şi umerii parcă striviţi de o greutate insuportabilă.

Se auzi o bătaie la uşă.

– *Avanti!* strigă Fischer.

Uşa se deschise şi un bărbat slab, îmbrăcat în veşminte de cardinal, intră în încăpere.

– Tommaso, intră, te rog, îl întîmpină Fischer. Tocmai vorbeam despre tine.

– Serios? Nou-venitul ridică din sprîncene. Ce onoare!

– Nu cred că îl cunoşti pe părintele Dermot O'Malley.

– Dar am auzit atîtea despre el! Necunoscutul îşi întinse mîna, aşteptînd ca O'Malley să se ridice şi să-i sărute inelul. Dar irlandezul nu făcu nici o mişcare. Văd că am uitat bunele maniere.

Cardinalul îşi lăsă mîna în jos.

– Iar acesta, spuse Fischer, este părintele Makonnen. Cred că vă cunoaşteţi deja. Assefa nu spuse nimic. Îl cunoştea foarte bine pe Fazzini. Te rog, Tommaso, vino să bei ceva.

– Doar un suc de fructe, te rog. Am cinat împreună cu Sfîntul Părinte. Trebuie să am mintea limpede mîine.

– Desigur, desigur. Fazzini se aşeză pe un scaun confortabil, lîngă Fischer. Şi ce mai face Sfîntul Părinte?

– Bine, bine. Are speranţe mari pentru mîine, foarte mari. A, apropo, să nu uit. Pe drum încoace am trecut prin biroul meu. Am adus scrisorile pe care le voiai.

Scotoci în interiorul sutanei şi scoase o legătură cu vreo şase plicuri groase. Părintele O'Malley închise ochii, ca de durere.

– Mulţumesc, Tommaso. De Meyer m-am ocupat eu. Cred că toate detaliile sînt puse la punct. Se uită la ceasul de la mînă. Ia uite, exact la timp ca să vedem buletinul de ştiri.

Nu aşteptară prea mult. După o jumătate de minut, pe ecran apăru o prezentatoare. Al doilea subiect îl constitui primul anunţ oficial al audienţei de a doua zi şi a conferinţei care avea să-i urmeze. După o fotografie în care papa îi întîmpina pe preşe-

dinții MacMaoláin și Mirghani, urmă un film cu sosirea altor demnitari la aeroportul Fiumicino. Un profesor de la Instituto di Studi Orientali din Roma bălmăjea platitudini despre relațiile creștino-musulmane, dar fu depășit de un purtător de cuvînt al SNCR, Secretariatul pentru Religii Necreștine, care reuși să strecoare citate din Sfîntul Francisc, Qur'an și Herman Hesse.

Fischer nu închise televizorul după ce reportajul luă sfîrșit. Îi obligă să urmărească și restul știrilor locale: un reportaj despre problema locuințelor în EUR, altul despre niște alegeri parțiale și unul despre prețul salamului. În cele din urmă, prezentatoarea își frunzări foile și ajunse la ultima știre.

– Tocmai am fost informați că în oraș a avut loc un accident de mașină care s-a soldat cu o victimă. Un automobil, în care se afla doar șoferul, s-a ciocnit cu un autocamion greu pe Via del Corso, nu departe de Palazzo Chigi. Conform raportului preliminar, automobilul a intrat pe banda camionului și a fost zdrobit în impact. Șoferul automobilului a murit în drum spre spitalul San Giovanni. Numele lui tocmai ne-a fost comunicat de către Vigili Urbani: Roberto Quadri, avocat, lucra pentru o organizație catolică ce se ocupă de foștii sectanți. Șoferul autocamionului a scăpat nevătămat. La această oră, nu cunoaștem mai multe amănunte. Acestea au fost știrile serii. Ne întîlnim din nou mîine dimineață, la ora șapte, la primul buletin de știri al zilei. Va fi o relatare despre audiența papală, iar la ora zece evenimentul va fi prezentat pe larg. Pînă atunci, la revedere.

Fischer opri televizorul cu o telecomandă. Încăperea se umplu de o tăcere apăsătoare. Dermot O'Malley rămăsese nemișcat. Lacrimile îi alunecau pe obraji, dar el nu ridică un deget ca să le șteargă.

– Dar problema cealaltă, Tommaso? A fost și ea rezolvată?

– A, da... americanul și fata Contarini. Oamenii mei se îndreaptă într-acolo chiar acum. N-ar trebui să dureze prea mult.

O'Malley își înălță privirea. Toată blîndețea îi dipăruse de pe față, ca și cum n-ar fi existat niciodată. În locul ei, apăruse o

expresie de furie oarbă, amestecată cu durere. Îşi dădu capul pe spate şi urlă cît putu de tare, apoi sări în picioare, îl prinse pe Fazzini şi-l răsturnă de pe scaun. Căzură amîndoi, O'Malley deasupra bătrînului, întărit de forţa urii, cu mîinile în jurul gîtului cardinalului.

Fischer se ridică şi îşi vîrî o mînă în sutană. Scoase un mic revolver, făcu doi paşi spre O'Malley, îl împinse de deasupra lui Fazzini şi-l împuşcă de două ori. Forţa gloanţelor îl aruncă în spate pe irlandezul masiv. Acesta se uită la Fischer cu o expresie mirată, se ridică într-un cot şi încercă să se scoale în picioare. Fischer trase din nou, încă două focuri. O'Malley căzu din nou pe spate, sufocîndu-se. Fischer îl ajută pe Fazzini să se aşeze la loc pe scaun. Cînd se uită din nou în jur, O'Malley era în genunchi într-o baltă de sînge şi căuta un scaun ca să se sprijine. Americanul ridică pistolul.

– Nu! strigă Assefa. Etiopianul alergă la Fischer şi îl prinse de încheietură. Cardinalul îşi răsuci braţul, lovindu-l puternic în obraz cu ţeava pistolului. Assefa se clătină şi căzu peste un fotoliu. O'Malley era în picioare acum. Cu un urlet, se aruncă asupra lui Fischer. Americanul goli în el restul încărcăturii, trei gloanţe, unul după altul. O'Malley se prăbuşi cu faţa în jos şi rămase ţeapăn.

CINCIZECI ŞI UNU

– În bucătărie, zise el, ai spus că Roberto e răbdător, în ciuda a ceva. Apoi te-ai întrerupt.

Ieşiseră din birou după ce Francesca sună acasă la Roberto, fără să primească nici un răspuns. Nu remarcase tulburarea lui cînd intrase în cameră. Întorşi în sufragerie, ea turnă grappa, pentru amîndoi. Stătea la fereastră, privind în stradă.

– Serios?

– Da.

Nu răspunse. Cu palmele lipite de geam, îşi odihni obrazul pe sticla rece. Dincolo de aceasta, zgomotul traficului se auzea înăbuşit. Noaptea părea cuprinsă de o linişte, de o nemişcare, ce venea parcă din ea, ca şi cum ar fi fost centrul calm al unei furtuni.

– Am fost amanţi cîndva, spuse ea, cu vocea înăbuşită, în timp ce răsuflarea îi aburea geamul. Nu aşa cum am fost noi doi, Patrick. Cu Roberto a fost mai... liniştit. Mai puţină fericire, adesea tristeţe. Dar, după ce trăisem atît de mult departe de lume, el m-a adus înapoi. M-a învăţat să trăiesc din nou. N-a fost uşor. A fost nevoie de toată puterea noastră. Pentru dragoste nu mai era timp. Se uită afară, în noapte, şi, pentru prima oară, Patrick simţi cît era de rătăcită, ca un copil care se trezeşte din vis într-un dormitor străin, la sute de mile de casă. Amîndoi am avut zeii noştri şi i-am pierdut, continuă ea, şi cred că am înţeles asta destul de bine. Dar el cîntase şi dansase pentru zeul lui, în timp ce eu plînsesem şi sîngerasem pentru al meu. Eu nu înţelegeam deloc extazul lui, iar el îmi interpreta greşit lacrimile drept orbire. Dar ne-am dăruit unul altuia un fel de fericire. Un fel de echilibru. E

cuvîntul potrivit? Nu mă refer la o balanţă, în care o greutate o susţine pe cealaltă. A fost mai mult ca... mersul pe sîrmă, în care echilibrul este păstrat doar printr-o permanentă mişcare, în care echilibristul cade şi moare dacă rămîne nemişcat mai mult de o clipă. Aşa am fost noi, mereu în mişcare, mereu în căutarea unui nou punct de echilibru. Întinse o mînă şi atinse geamul, ştergînd pelicula de abur condensat, ca un fum. Fereastra avea gratii puternice, destinate să-i ţină la distanţă pe intruşi. Privi printre ele, ca şi cum acest apartament fusese pentru ea nu un refugiu, ci o închisoare. Poate, dacă am fi fost mai mult ca greutăţile unei balanţe, am fi rezistat mai mult. Nu ştiu. Echilibrul nostru era prea fragil; pînă la urmă, l-am pierdut. Roberto s-a implicat prea mult în investigarea Frăţiei. A lăsat-o să-i ocupe întreaga viaţă. Dar, vezi, eu eram exact invers. Frăţia fusese deja întreaga mea viaţă, încercam să o las în urmă, să găsesc alte moduri de a trăi. Poate că aici am fi găsit pînă la urmă un echilibru, nu pot să spun. Dar, oricum, era deja prea tîrziu. Roberto e bolnav. Nu mai are mult de trăit. Îşi întoarse privirea de la fereastră în cameră, dar ochii ei îi ocoliră pe cei ai lui Patrick. În urmă cu trei ani, a primit diagnosticul SIDA. Doctorul i-a spus că mai avea un an pînă la optsprezece luni de trăit. La început a fost răvăşit. Timp de o lună sau mai mult a umblat ca un zombi, nu-l mai interesa nimic şi aştepta, pur şi simplu, să moară. Apoi, destul de subit, s-a schimbat. A aflat că poate lupta cu boala, că SIDA nu era o condamnare la moarte, indiferent ce spuneau doctorii. În Statele Unite erau grupuri de oameni care trăiseră şapte sau opt ani cu boala. Unii dintre ei nu aveau nici un fel de simptome şi duceau o viaţă normală. Ceea ce aveau în comun era hotărîrea de a nu ceda. Meditau, practicau vizualizarea, îşi făceau acupunctură, foloseau remedii vegetale... orice le putea întări sistemul imunitar, oferindu-le o şansă să lupte. Sună incredibil. Te-ai aştepta să apară în presă, pe prima pagină. Dar celor din mass-media nu le pasă. Ei vor ca oamenii să moară de SIDA. La ce bun o epidemie dacă nu face şi cîteva victime? Cu doctorii e la fel.

Roberto a depăşit deja previziunile lor, dar, de fiecare dată cînd le spune ce face, parcă se loveşte de un zid. Nu vor să ştie de oamenii care se însănătoşesc în afara controlului lor. Francesca suspină. După felul în care luptă, ar fi trebuit deja să fie ca oamenii aceia din America, să aibă o viaţă normală. Dar toată energia pe care o obţine, o investeşte în lupta împotriva Frăţiei. Asta e ceea ce-l consumă acum, nu SIDA. Nu-i aşa că e stupid? Se întoarse cu spatele la fereastră. Mă gîndesc la toţi oamenii din lume care sînt îngroziţi de SIDA. Vezi, ei au ajuns să creadă într-un mit, şi anume că medicina poate vindeca orice. Şi apoi apare SIDA şi se trezesc din nou neputincioşi. Dar SIDA e doar un cuvînt, patru litere: ei mor din cauza a patru litere. Au impresia că e un virus care îi omoară, dar nu e aşa. Oamenii cu sistemul imunitar sănătos pot să ia virusul şi să nu aibă aproape nici un efect. Nu mor de SIDA decît cei care se află deja pe drumul spre moarte. Iar societatea noastră îi încurajează. Preoţii le spun că sînt păcătoşi şi merită să moară. Doctorii le spun că nu pot fi vindecaţi şi, cu siguranţă, vor muri. Presa îi tratează ca pe nişte leproşi. Eu am fost deja ca şi moartă, ştiu exact cum e să fii în afara lumii. Aşa s-a simţit şi Roberto prima oară, cînd i-au spus că are SIDA, ca şi cum l-ar fi dus la o uşă şi i-ar fi făcut vînt afară pentru a nu-l mai lăsa niciodată să intre înapoi. Se opri, cu privirea concentrată în altă parte, nu asupra lui, nu asupra camerei. De aceea trebuie să distrugem Frăţia şi pe Migliau, dacă putem. Ei sînt simbolul morţii; ei cred că sacrificiul este esenţial pentru supravieţuire, că nu e nimic rău în a vărsa sînge nevinovat pentru a dobîndi salvarea. Migliau e dispus să trimită la moarte oricît de mulţi, de dragul celor puţini. E ca şi medicina. Nu vor ca oamenii să moară. Şi totuşi, preferă să-i lase să moară cu miile de SIDA decît să admită că au greşit. Vedeţi, spun ei, fără noi sînteţi neajutoraţi. Credeţi în noi, daţi-ne puterea şi vă garantăm salvarea.

Preoţii sînt la fel. Viaţa unei femei e în pericol, are nevoie de un avort, şi ei ce-i spun? Viaţa copilului tău e mai importantă

decît a ta, trebuie să te sacrifici ca să trăiască el. Oamenii mor de foame, au nevoie de măsuri contraceptive, dar preoţii le spun că se supără Dumnezeu dacă le folosesc.

De aceea Migliau e atît de periculos. O să găsească ţapi ispăşitori peste tot: bolnavi de SIDA, musulmani, homosexuali, săraci, oricine nu va încăpea în noua lui ordine. Toţi vor deveni jertfe, iar oamenii se vor uita şi vor aplauda. E o măsură de salubritate, vor spune. Ştergeţi viruşii de pe faţa pămîntului şi veţi fi sănătoşi. Distrugeţi celulele canceroase şi veţi fi nemuritori. Şi n-ar fi atît de rău dacă ar fi doar o metaforă, dar nu e. El vrea să curgă sînge adevărat pe altarul lui. Mîine va fi doar începutul dacă nu-l oprim. Tăcu puţin. Îmi pare rău, spuse apoi. Nu despre asta voiai să vorbim. Noi...

– Sssst. Patrick ridică o mînă.

– Ce e?

– Mi s-a părut că aud ceva. Mai există vreo intrare în acest apartament.

Ea se uită speriată în jur.

– Crezi că...? Ezită. Sînt doar două intrări: uşa din faţă şi cea laterală, dinspre scara de incendiu.

– În ce parte e asta?

Vorbi şoptit, trăgînd-o din dreptul uşii.

Ea arătă cu degetul.

– De-a lungul coridorului, la stînga.

– Bine. Du-te afară, pe terasă, şi aşteaptă-mă acolo.

Ea clătină din cap.

– Mulţumesc, dar prefer să rămîn.

O prinse de umeri.

– Te rog, Francesca, nu te împotrivi. Eu ştiu cum să mă apăr. Tu n-ai fost antrenată.

Ea ridică o sprînceană.

– Nu? Dar ce crezi că ne-au învăţat acolo, în deşert? Să croşetăm?

Afară se auzi un zgomot clar.

– Repede, şuieră ea. Pe aici! Îl luă de mînă şi-l trase în bucătărie. În grabă, deschise uşile de sub chiuvetă şi scoase un sul de pînză de sac. Prinde! spuse ea, aruncîndu-l în braţele lui Patrick. El îl desfăşură şi găsi un pistol Beretta. E încărcat, şopti ea. Cincisprezece gloanţe.

Deja despachetase încă un pistol, pentru ea.

Uşa de la sufragerie fu spartă cu o bufnitură puternică. Prin sticla mată a uşii de la bucătărie, Patrick văzu silueta unui bărbat mişcîndu-se prin cameră. Patrick întinse mîna spre clanţă. Era pe punctul de a o apăsa, cînd sticla îi explodă în faţă, spulberată de o salvă de mitralieră care-i trecu chiar pe deasupra capului. Căzu pe spate şi scăpă pistolul. Împuşcăturile din sufragerie continuară, secerînd bucătăria, spărgînd farfurii şi pahare, făcînd dulapurile ţăndări.

Francesca se aruncă la podea, deasupra lui Patrick, şi înălţă pistolul cu amîndouă mîinile. Capul asasinului era vizibil prin gaura din care căzuse sticla. Trase repede, înainte ca el să-şi poată schimba unghiul de tragere. Glontele sfîşie obrazul acestuia.

Ea se rostogoli spre uşă, o izbi puternic şi se aruncă într-o parte, la adăpostul peretelui. O rafală de împuşcături seceră uşa, dincolo de picioarele lui Patrick. Francesca se întinse înapoi şi îl trase pe Patrick în afara liniei de tragere, la adăpostul peretelui. O a treia rafală de mitralieră făcu bucăţi uşa şi mătură podeaua din spatele ei, exact unde ea şi Patrick fuseseră cu cîteva clipe în urmă.

Urmă o pauză. Francesca auzi zgomotul făcut de scoaterea unui încărcător. Sări în picioare, ţinti prin gaura din uşă şi trase o serie de focuri în direcţia din care veniseră împuşcăturile. Se auzi un urlet, urmat de o bufnitură puternică.

Cineva strigă dintr-un dormitor.

– Paolo! *Che succede?*

– Repede! Francesca îl ajută pe Patrick să se scoale în picioare. Sîngele îi şiroia pe faţă. Eşti teafăr? Poţi să vezi?

El încuviinţă din cap.

– Sînt bine. Nu... grav rănit. Doar tăiat.

– Hai să ieșim de aici,zise ea.

Pistolul lui se afla pe podea, unde îl scăpase. Îl ridică și i-l întinse.

Erau pe la jumătatea sufrageriei cînd al doilea bărbat apăru în cadrul ușii. Purta o glugă neagră pe cap și o pușcă de atac Steyr AUG în mîna înmănușată. Cîntări scena dintr-o singură privire și se retrase în spatele ușii.

Francesca se ascunse la stînga, în spatele unui fotoliu, Patrick, la dreapta, răsturnînd o măsuță de cafea pe post de baricadă. Omul cu mitraliera deschise focul asupra Francescăi. Gloanțele grele de 5.56 mm sfîrtecară spătarul fotoliului în cîteva secunde. Ea trase printr-o latură, dar gloanțele ei nimeriră mai sus, făcînd țăndări pragul de sus al ușii.

Patrick zări un al treilea bărbat ieșind din dormitorul de lîngă scara de incendiu și pătrunzînd în coridor. Trase în el cu o jumătate de secundă prea tîrziu. Celălalt trase o a doua salvă în fotoliu, obligînd-o pe Francesca să se rostogolească din spatele lui înspre perete. Atacatorul îi văzu mișcarea și își smuci arma, încercînd să urmeze aceeași traiectorie, dar în acel moment Patrick trase prin peretele despărțitor extrem de subțire. Se auzi un strigăt și bărbatul se prăbuși în cameră.

– Fii atentă, Francesca! Mai e unul pe coridor!

Al treilea individ dispăruse. Dar știau că, dacă voia să tragă, trebuia să vină la ușă. Alergară lîngă perete, de o parte și de alta a ușii, și se lipiră de el.

Patrick văzu o mînă apărînd de după tocul ușii și zări ceva zburînd prin aer. Cîteva secunde mai tîrziu văzu o lumină orbitoare, însoțită de o explozie puternică. Se clătină, își astupă urechile cu mîinile și scăpă pistolul pe podea. Francesca țipă, trăgînd la întîmplare. Urmă o a doua grenadă, care o izbi de perete.

Patrick încercă să se împotrivească amețelii și se ridică în genunchi. Nu putea să-și dea seama unde era sus și unde era jos.

Încăperea parcă pulsa, se învîrtea şi clocotea în valuri lungi, rotitoare. Nu vedea şi nu auzea. Întinse mîna în căutarea unui sprijin. Simţi o mînă, ceva îl susţinu. Apoi mîna dispăru şi el se prăbuşi ca un bolovan într-o fîntînă fără gură şi fără fund, cu pereţii din cea mai neagră noapte.

CINCIZECI ŞI DOI

Nimeni nu veni să ia cadavrul lui Dermot O'Malley. Nici lui Fischer, nici lui Fazzini nu părea să le pese. Şezură şi discutară probleme personale: prima comuniune a unei nepoate, boala unui prieten comun, cît de greu puteau face rost de vin franţuzesc prin Anonna, comisarul Vaticanului. Din cînd în cînd, unul sau altul îi arunca cîte o privire lui Assefa, întorcîndu-se în clipa următoare la discuţie, nepăsători de prezenţa lui. El rămase nemişcat, visînd la Abisinia, unde se construiau biserici sub pămînt, iar preoţii se îmbrăcau în veşminte de un alb imaculat. Cîteodată simţea o senzaţie de greaţă.

În cele din urmă, Fazzini se ridică şi-i strînse mîna lui Fischer.

– Îţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut, John. O să trimit pe cineva la noapte să ia acest obiect de aici. Cred că ar fi bine să nu ne mai vedem pînă la Conclav. Dar, dacă apare vreo complicaţie serioasă, ai grijă să mă anunţi. După ziua de mîine nu va mai conta atît de mult.

– Eşti sigur că totul va merge conform planului la Conclav? Dacă nu-l aleg pe Migliau, va trebui să o luăm de la capăt.

Fazzini clătină din cap.

– Chiar dacă actualul papă ar muri de moarte naturală, tot Migliau ar fi succesorul lui. După ziua de mîine, nu va mai fi nici o îndoială. Ai încredere în mine. Cînd a regăsit mormîntul, după ce fusese pierdut atîta timp, a fost un semn. Poţi să fii sigur. Va fi un mare papă. Primul din rîndurile noastre. Primul dintr-o nouă linie. Secretarul de stat se întoarse să plece. Părinte Makonnen, zise el, cred că sînteţi în sarcina mea. Cardinalul Fischer are destulă curăţenie de făcut pe aici. Cred că ar fi mai

bine să veniţi cu mine. Sînteţi aşteptat la ceremonia de mîine dimineaţă. Va trebui să fiţi îmbrăcat mai adecvat decît acum.

Assefa se ridică mecanic, fără să înţeleagă. Fazzini îl conduse la uşă. Afară stătea un preot înarmat cu un mic Uzi. Ca refrenul unui cîntec, vorbele lui O'Malley îi răsunară în minte: *Peste o sută de Morţi au fost aduşi în Italia din Egipt.*

Merseră pe jos de la Palatul Guvernatorului, pe Via delle Fondamente, spre Palatul Apostolic, unde îşi avea sediul Secretariatul de Stat. Bătrînul cardinal merse alături de Assefa, iar preotul la cîţiva paşi în urma lor. Assefa se întrebă dacă omul ar fi tras într-adevăr, dacă ar fi încercat să scape. Observase că pistolul era echipat cu surdină.

– Îmi pare rău că ai fost tîrît în povestea asta fără nici o vină, părinte, spuse Fazzini. Te aştepta o carieră foarte promiţătoare. M-am uitat prin dosarul tău, înţelegi. Te-ai descurcat foarte bine pentru un... negru. Am reuşit să fac ordine la Dublin. Mă tem că ai lăsat o harababură cam mare acolo. Mare păcat de Diotavelli. Am avut ceva probleme din cauza lui. Am dat toată vina pe IRA, bineînţeles. E foarte convenabil să ai la îndemînă un grup terorist activ pe care să arunci vina. Acum, fireşte, nu se mai pune problema să te întorci acolo. Sau în orice altă parte. Ştii prea multe. Ai devenit un pericol. Pînă acum n-am reuşit să găsim vreo explicaţie rezonabilă privind dispariţia ta. S-a presupus că ai fost răpit de IRA, dar povestea începe să scîrţîie puţin. Dacă ţi s-ar fi descoperit cadavrul în Irlanda, presupunerea ar fi fost confirmată, dar după ziua de mîine ar fi destul de dificil să te ducem pînă acolo. Poţi să-ţi imaginezi în ce stare vor fi liniile aeriene şi securitatea de la graniţă de astăzi într-o săptămînă. Se opri cînd intrară în Curtea Sentinal. Aşa că, reluă el, cel mai simplu ar fi să apari mîine la audienţă. Eu voi lămuri că ai fost implicat în nişte negocieri confidenţiale de ultimă oră şi că am preferat ca prezenţa ta la Roma să rămînă secretă.

Fireşte, nu vei avea nici timpul, nici ocazia de a face scandal. În toată agitaţia de mîine, va fi floare la ureche să te lichidăm. Cardinalul Fischer mi-a spus că ai fost foarte aproape de a-ţi da seama ce se va întîmpla. Felicitările mele.

Assefa se întoarse spre el.

– Şi ce se va întîmpla, exact? Îl veţi ucide pe Sfîntul Părinte. Şi pe copii o dată cu el. Sînteţi cardinal, aţi depus jurăminte sacre. Nu vă înţeleg.

Fazzini îşi desfăcu larg braţele.

– De ce m-ai înţelege? Nu ai nici cea mai mică bază de la care să începi să-mi înţelegi acţiunile. Foarte puţini au. Nimic din tot ce fac nu fac pentru voi; dimpotrivă. Un preot negru e, după părerea mea, aproape o contradicţie în termeni. Poate nu în totalitate. Oamenii ca tine îşi au rostul lor. Iisus a murit pentru toată lumea. Dar locul vostru nu e aici, la Vatican. Rolul vostru e de a sluji, nu de a conduce. Se opri din mers. Îşi ridică vocea, în liniştea din jur. Există episcopi negri, chiar şi cardinali. Cît timp va trece pînă cînd unul dintre ei va fi ales papă? Şi acum oamenii spun că femeile ar trebui să ajungă şi ele preoţi. Ce urmează? Negresele? Tîrfele? Hermafrodiţii? Pe urmă spun că preoţii ar trebui să se căsătorească. Unde se va sfîrşi totul? Se vor căsători între ei şi vor sluji împreună, soţi şi soţii, la altar? Copiii le vor fi acoliţi? În America, homosexualii au un fel de căsătorie. Se vor căsătorii bărbaţii unii cu alţii şi vor sluji ca preoţi, împreună, unul ţinînd potirul şi celălalt prescura? Acum ni se spune că Mahomed a fost un geniu religios şi că islamul e o credinţă inspirată de Dumnezeu. Ce ni se va spune mai tîrziu? Că zeii indieni sînt fraţii lui Dumnezeu? Că vrăjitoria şi ocultismul fac parte din planul lui Dumnezeu şi sînt asemenea tainelor Lui? Vor ridica statui lui Baal şi Astarte în bisericile noastre? Spune-mi? Unde se vor opri?

Assefa nu răspunse. La cîţiva paşi în spate, preotul înarmat îi aştepta răbdător să pornească din nou. Assefa începu să meargă.

– V-am întrebat ce se va întîmpla mîine. Am ajuns pînă aici, am dreptul să ştiu.

– Ce drept? Dreptul unui preot? Crezi că, dacă greşesc, în ochii tăi, îţi sînt, într-un fel, inferior. Nu-i nevoie să-mi spui, ştiu că asta crezi. Aşa cum ţi-am spus, nu ai pe ce să te sprijini ca să mă poţi înţelege. Ai fost crescut în sălbăticie; tot ce ştii ai învăţat de la noi. Nu ştii nimic de la tine, nu înţelegi nimic prin propriile tale puteri. Crezi că frăţia noastră e o aberaţie, o mutilare a credinţei adevărate, o creaţie bastardă. Vorbea din nou tare, cu o voce dură, iritată. Dar după ce standarde ne judeci? Cine e creştin şi cine nu e? Ai tu dreptul de a hotărî? Are Roma acest drept? Creştinii Copţi? Grecii? Bisericile indigene din Africa? Mormonii? Martorii lui Iehova? Noi sîntem mai vechi decît oricare dintre ei, mai vechi decît Roma, mai vechi decît cei mai vechi. Noi avem drepturi. Dreptul de a judeca. Dreptul de a condamna. Dreptul de a pedepsi.

Assefa tremura. Aerul nopţii era rece.

– Asta vreţi să faceţi mîine? Întrebă el. Să pedepsiţi?

Fazzini făcu o pauză.

– Da, răspunse el, dacă vrei. E o pedeapsă. E ceea ce Părinţii Bisericii numeau *exemplum*. Vom face un exemplu, înaintea oamenilor, din aceşti păgâni.

– Ce exemplu? Ce se va întîmpla?

– Foarte bine,dacă asta te face fericit. Ezită puţin, apoi începu. După ce Sfîntul Părinte – observi că şi acum respect formalităţile – după ce Sfîntul Părinte îi va întîmpina pe şefii de state,vor fi aduşi înăuntru copiii. Pentru această parte a ceremoniei el va coborî de pe tron ca să se plimbe printre orfani, să-i mîngîie pe obraz şi să le ofere bomboane. Şi apoi va sosi momentul. Oamenii noştri vor veni dinspre Piazza şi vor urca scările pînă

la Sala Clementina. Vor fi cincizeci, îmbrăcaţi ca luptătorii musulmani pentru libertate. Toţi vorbesc araba, bineînţeles. Nu va exista nici o confuzie. Toată lumea îi va lua drept extremişti musulmani. Vor fi înarmaţi pînă în dinţi şi vor trage doar pentru a ucide.

– Nu vor reuşi niciodată să intre, spuse Assefa, deşi nici el nu prea credea asta. Garda Elveţiană îi va împiedica.

Fazzini clătină din cap.

– Mîine, gărzile de serviciu la Palatul Apostolic vor descoperi că au primit gloanţe oarbe în loc de muniţie adevărată. Apropo de asta, tu şi prietenul tău, părintele O'Malley, ne-aţi făcut un serviciu implicîndu-l pe colonelul Meyer în afacerea asta. Va fi un ţap ispăşitor perfect. Mai merseră un timp în linişte. Din curtea San Damaso, luară liftul pînă la etajul al treilea al Palatului Apostolic. Îţi vei petrece noaptea într-o cameră nu departe de aici, părinte. Bernardo o să-ţi dea ceva ca să dormi bine. Te rog să nu-i faci probleme. Sînt sigur că îţi vei juca foarte bine rolul mîine dimineaţă.

Assefa se întoarse să plece. Se simţea incapabil să mai protesteze. N-avea nici un rost să se împotrivească unei asemenea forţe. Înainte de a pleca, se întoarse spre Fazzini.

– De ce? Pentru ce faceţi toate astea? Ce speraţi să îndepliniţi?

Cardinalul îl fixă cu privirea. Avea aproape o expresie de compătimire în ochi. Compătimire amestecată cu dispreţ.

– Vom îndeplini scopul lui Dumnezeu. Nu aşa cum îl vedeţi voi, fireşte. Nu aşa cum îl vede papa. Nu aşa cum îl văd hinduşii, musulmanii, budiştii şi toţi ecumeniştii din lume. Acum aproape două mii de ani, Dumnezeu a dat Romei putere. A lăsat să se întîmple acest lucru. Le-a permis să-I dărîme Templul, să-I împrăştie poporul. Şi apoi le-a luat puterea înapoi. De data aceasta a dat-o arabilor şi apoi turcilor. Acesta a fost coşmarul Lui, înţelegi, coşmarul lui Dumnezeu. Toţi profeţii visau un nou

Sion, iar El le-a dat sînge şi cenuşă. Pentru păcatele lor. Pentru că Lui i-au dat sîngele porumbeilor şi şi-au păstrat copiii pentru ei. Şi tocmai cînd coşmarul părea să se fi sfîrşit, cînd credeau că se treziseră din somn, atunci El i-a păcălit din nou. I-a lăsat să creadă că deţin adevărul, cînd El le oferise numai minciuni şi ocolişuri. Jumătăţile de adevăr sînt mai rele decît minciunile. Acum Îi dau pîine şi vin în loc de sînge. I-a lăsat să conducă în numele lui Iisus Hristos, cînd , de fapt, Iisus era cu noi, sîngerînd pentru noi. Războaie, inchiziţii. Molime – au fost nevoiţi să plătească, vezi, ca să-i răscumpere sacrificiul. Se opri şi se apropie de perete. Deasupra căminului atîrna un crucifix de lemn. Îl luă din cui şi îl ţinu cu amîndouă mîinile. Îl privi pătrunzător timp de jumătate de minut, apoi îl aruncă în flăcări. Dar acum totul se va schimba. Ei au avut o şansă. Acum e rîndul nostru. Noi Îi vom oferi sacrificiul pe care îl doreşte. Se întoarse şi se uită urît la Assefa. Cardinalul Migliau a fost ales de Dumnezeu ca să fie noul Său Mare Preot. Va exista din nou un Templu. Şi un altar. Şi un sacrificiu adevărat. Peste cîteva zile se va ţine un Conclav. În cîteva ore se va înălţa fumul alb. Migliau va fi noul nostru papă.

– Nu şi dacă Dumnezeu va voi altfel.

– Dumnezeu nu va voi altfel. Ascultă! După ziua de mîine, lumea va fi copleşită de mînie. Vor fi glasuri care vor cere o nouă cruciadă. Rusia şi China vor fi uitate. Islamul va fi demascat ca adevăratul duşman. Iar noul nostru papă va fi primul care va cere un război. Poimîine se va anunţa că Migliau a fost luat ostatic de către aceiaşi terorişti care au înfăptuit şi masacrul de la Vatican. Viaţa lui va fi în primejdie. În fiecare biserică şi catedrală se vor spune rugăciuni pentru el. Se vor oficia slujbe speciale. Iar în timpul Conclavului se va avansa ideea că ar trebui ales papă. *In partibus infidelium.* Vicarul lui Hristos printre păgîni. Va fi ales, să n-ai nici o îndoială. Şi, după cîteva zile, va

urma o acţiune de salvare spectaculoasă. Se va întoarce triumfător la Roma şi, în locul iertării, va declanşa a Zecea Cruciadă. După exact şapte sute de ani de cînd ultimul avanpost creştin din Ţara Sfîntă a căzut în mîna sarazinilor.

În cămin, flăcările strălucitoare începură să devoreze crucifixul.

CINCIZECI ŞI TREI

Mirosul îl făcu pe Patrick să-şi recapete cunoştinţa. Mirosul sau căldura. Capul îi era ca o minge plină de ciment şi închisă ermetic. Prima dată se gîndi că era încă în cripta de pe San Vitale, apoi îşi aduse aminte de Francesca, de venirea la Roma şi de atacul din apartament.

Gemu şi încercă să deschidă ochii. Erau lipicioşi. Ridică o mînă şi îi atinse uşor. Degetele i se umeziră. În secunda următoare tuşi violent şi încercă să se ridice. Plămînii îi erau plini de fum şi, oricît ar fi încercat, nu găsea aer nicăieri. Reuşi să deschidă ochii o fracţiune de secundă. Lumina îl izbi ca un tanc ce intră într-un perete de sticlă. Clipi repede. Fumul era gros, acru şi înţepător.

Camera era plină de fumul negru, dens, străbătut de pîlpîirile unor flăcări portocalii şi roşii. Mirosea a benzină. A benzină şi a fum. De jur-împrejur, flăcările se întindeau cu o viteză îngrijorătoare. Picioarele îi era moi ca nişte cîrpe; era sigur că avea să moară. Se strădui să-şi păstreze ochii deschişi atît cît să-şi dea seama unde era. În mod ciudat, un bec de noapte era încă aprins, strălucind cu trufie doar pentru sine, ca şi cum totul în jurul lui ar fi fost normal. Fumul şi focul îl dezorientaseră.

Francesca! Unde era Francesca? Îşi aminti foarte clar că ultima oară o văzuse în celălalt capăt al camerei, unde se rostogolise ca să iasă din raza de tragere a celui de-al doilea atacator. Cît timp trecuse de la atac?

Încercă să o strige pe nume, dar, în clipa în care deschise gura, începu să se sufoce. Cu un geamăt, porni tîrîş într-o

direcţie, rugîndu-se să fie cea bună şi încercînd să-şi ţină gura cît mai aproape de podea. La nivelul ei mai rămăsese exact atîta aer cît să-l ajute să supravieţuiască. În spatele lui, auzea sfîrîitul flăcărilor care alunecau continuu pe deasupra pînzelor şi lemnului. Îşi simţea capul desprins de trup şi învîrtit prin cameră, ca şi cum ar fi fost legat cu un elastic.

Între el şi uşă nu era decît o masă de flăcări care creştea. În dreapta, singura fereastră care dădea în stradă era închisă cu gratii de fier, groase de jumătate de ţol. Apartamentul se transformase într-o capcană fără scăpare.

Prin bucătărie nu se putea ieşi: singura ei fereastră era la o înălţime de zece picioare şi era atît de mică, încît abia puteai să scuipi prin ea. Nu exista nici o ieşire.

Atinse cu degetele ceva moale. Apăsă mai tare şi lucrul se mişcă.

– Fran... cesca... Tu... eşti? tuşi el.

După o scurtă tăcere, o voce răguşită îi răspunse din întuneric.

– *Si*... Patrick... Ce s-a întîmplat?

– O grenadă cu gaze lacrimogene... apoi... benzină... Au vrut... să pară un accident... Nu vorbi... Trebuie... să încerc...

O apucă de braţ şi o ajută să se ridice în genunchi. Traseră aer cît putură în plămîni, apoi porniră înainte, împleticindu-se. Flăcările luaseră totul în stăpînire acum; se înălţau, cădeau şi se răsuceau într-un balet înfricoşător de lumină şi întuneric.

Francesca simţi că-şi pierde răsuflarea, iar căldura se înfăşura în jurul ei, avidă de carne. Capul îi pulsa de durere, iar inima îi bătea în piept ca un coşmar care încerca să se elibereze din ghearele somnului.

Părea o adevărată nebunie să înainteze, dar nu aveau de ales. Trebuia să intre în miezul focului, dacă voiau să scape din el.

– Fugi! strigă Patrick, luînd-o de braţ.

Merseră mai departe, clătinîndu-se, în direcţia în care trebuia să fie uşa.

Francesca îşi agăţă un picior în ceva. Căzu înainte, rostogolindu-se, şi-l trase pe Patrick după ea. Se împiedicase de trupul celui pe care îl împuşcase.

Patrick simţi cum fumul îi invada plămînii. Pielea mai avea puţin şi îi lua foc. O ridică pe Francesca în genunchi şi o împinse înainte, spre uşă. Un val de fum îi pătrunse în gură şi în ochi, înecîndu-l şi orbindu-l. Unde Dumnezeu era uşa?

Cu un efort, începură din nou să înainteze, cît puteau de aplecaţi, pentru a respira puţinul aer care mai rămăsese prins sub rotocoalele de fum. Patrick ştia că nu mai puteau fi decît cîteva secunde pînă cînd aveau să se prăbuşească, iar uşa putea fi, foarte bine, la cîteva mile depărtare, nevăzută şi imposibil de atins în beznă.

Deodată, ajunseră. Cel care dăduse foc camerei închisese şi uşa după el. Acum era o masă de flăcări. Patrick ridică piciorul şi o lovi tare, făcîndu-i tocul praf. Uşa se desprinse şi căzu în afară, în hol.

În spatele lor, sticla de la geamuri se sparse, lăsînd să pătrundă un val de oxigen, şi camera explodă cu o violenţă incredibilă.

Coridorul era un infern. Pereţii erau acoperiţi cu lemn, nu cu ipsos, şi pe toată lungimea lor, flăcările se sfîşiau una pe alta ca nişte fiare, sărind şi mîrîind.

Nu aveau timp să stea pe gînduri. Nu aveau de ales. Nu mai erau decît văpăile şi o ultimă şansă de a trăi.

– Fugi! hîrîi el.

Pătrunseră, împleticindu-se, în iad. Hainele le luară foc, iar ei ardeau şi înotau asemenea unor peşti orbi, înnebuniţi, în oceanul de flăcări.

Uşa din faţă fusese lăsată deschisă. Pe aici intra oxigenul care alimenta focul. Ieşiră, clătinîndu-se, pe palier, în timp ce braţele li se agitau disperate pentru a stinge flăcările. Patrick căzu

la podea, tuşind şi trăgînd adînc aer în plămîni. Francesca se prăbuşi lîngă el, cu respiraţia întretăiată, şi vomită.

Patrick se rostogoli spre balustradă. Trebuia să se îndepărteze de apartament înainte ca incendiul să cuprindă totul. Cu un efort, se ridică în genunchi. Deschise ochii. La mai puţin de un iard, un bărbat stătea cu picioarele depărtate şi se uita fix la el.

CINCIZECI ŞI PATRU

La început crezu că ajunsese din nou la spitalul din Veneţia. Aceleaşi sunete, aceleaşi culori, un chip aplecat deasupra lui. Apoi văzu bandajele. Focul nu fusese un vis sau o halucinaţie.

– Unde sînt? întrebă el rugător.

– La San Giovanni, răspunse o voce de femeie. L'Ospedale San Giovanni, lîngă San Giovanni, în Laterano. Sînteţi la urgenţă. Aţi fost adus aici acum cîteva ore, în urma unui incendiu. Nu vă faceţi griji, nu sînteţi grav rănit. Aveţi doar cîteva arsuri. Se spune că aţi scăpat printr-o minune.

– Francesca...

Încercă să se ridice, dar o mînă fermă îl împinse la loc în pat.

– Staţi liniştit. O femeie a fost adusă împreună cu dumneavoastră. O să se facă bine. Nu vă faceţi nici o problemă. Încercaţi să dormiţi puţin.

– Cît e ceasul?

– Nu vă gîndiţi la ceas acum. De somn aveţi nevoie.

– Nu, nu înţelegeţi. E important. Vă rog, cît e ceasul?

– E şapte şi jumătate.

– Dimineaţa? E dimineaţă?

– Bineînţeles. V-am spus că aţi fost adus aici doar cu cîteva ore în urmă.

– Unde e? Francesca... femeia pe care au adus-o împreună cu mine?

– O veţi vedea mai tîrziu. La prînz. Puteţi s-o vedeţi la prînz.

– Nu, e prea tîrziu!

Încercă din nou să se ridice. Acum vedea limpede. Se afla într-o rezervă cu draperii, pe un pat înconjurat de suporturi pentru perfuzii şi alte instrumente de urgenţă. Sora medicală era în stînga lui, o femeie de aproximativ patruzeci de ani. Aceasta se întinse şi îl obligă din nou să se culce.

– Încercaţi să nu vă agitaţi. Soţia dumneavoastră e în rezerva alăturată. Mai tîrziu veţi fi amîndoi transferaţi într-un salon, cînd vine schimbul de după-amiază.

Se lăsă epuizat pe spate. Deasupra lui, lumini puternice îi înţepau ochii. Două ore şi jumătate. Trebuia să afle ce se întîmpla.

– Vă rog, spuse el. Trebuie să dau un telefon. E extrem de important.

Sora şovăi, apoi încuviinţă din cap.

– Bine. O să pun pe cineva să aducă un scaun cu rotile.

– Picioarele mele...?

– Picioarele dumneavoastră n-au nimic. Dar nu vreau să mergeţi pe jos ca să obosiţi. Aşteptaţi puţin.

Trebuia să vorbească cu O'Malley. Preotul avusese de gînd să rămînă la Vatican pînă cînd avea să se încredinţeze că nu mai era nici un pericol. Poate încercase să sune din nou seara, dar fără răspuns. De ce nu venise la apartament? Cineva de acolo l-ar fi îndrumat, cu siguranţă, la spital. Şi Roberto? El nici măcar nu luase legătura cu ei. Patrick simţi cum îl cuprinde teama, ca o gheară.

Un infirmier veni cu un scaun cu rotile şi îl ajută să se aşeze în el.

– Puteţi să mă duceţi în rezerva de alături, vă rog? Soţia mea este acolo. Trebuie să vorbesc cu ea.

– Îmi pare rău, mi s-a spus să vă duc la telefon.

– La naiba, nu pot să dau telefon fără număr. Ea îl ştie. Trebuie să vorbesc cu ea.

– Numai dacă e trează. Infirmierul trase puţin draperia de la rezerva Francescăi. Şedea proptită în pat, cu ochii deschişi. Bine, puteţi să intraţi. Dar numai un moment, fiţi atent, altfel dau de necaz.

– Patrick! Francesca se ridică mai sus. O luă de mînă şi o strînse, făcînd-o să tresară. Îmi pare rău, Patrick, a fost puţin arsă. Încă mă doare.

– Iartă-mă.

– Ce cauţi într-un scaun cu rotile? Nu eşti...?

– Nu. Puteam să merg dacă voiam. Regulamentul spitalului. Ascultă, Francesca, e şapte şi jumătate. Dacă Dermot n-a reuşit să-l convingă pe acest cardinal de existenţa complotului, e prea tîrziu ca să-l mai împiedicăm.

– M-am gîndit şi eu la asta. Abia acum o jumătate de oră m-am trezit. Mi-au spus că tu încă dormi, că nu trebuie să fii deranjat. Dermot ar fi trebuit să ajungă aici. Sau Roberto. Sînt îngrijorată, Patrick. Cred că s-a întîmplat ceva.

– Vreau să telefonez la Vatican, să vorbesc cu cel pe care s-au dus să-l vadă. Cardinalul. Cum îl cheamă?

Ea se gîndi un moment.

– E american. De aceea Dermot are încredere în el. Îl cheamă Fischer. Cardinalul Fischer.

– Se scrie ca în engleză sau...

Patrick strînse marginea scaunului.

– Ce s-a întîmplat, Patrick? E vreo...?

– O, Doamne! Nu i-am spus lui O'Malley. Pescarul. Assefa probabil că nu şi-a dat seama, engleza nu e limba lui maternă.

Ea îl luă de mînă, ignorînd durerea.

– Ce e, Patrick? Ce s-a întîmplat? El îi povesti. Ea închise ochii pentru a suporta durerea. Nu putem fi siguri. Poate e o coincidenţă.

El clătină din cap.

– Nu putem să riscăm. Dar Roberto? Dacă O'Malley n-a sunat, acum se vor deschide scrisorile. Putem să-l contactăm pe Roberto? Acasă? La birou? Ştii numerele de telefon?

Francesca le recită din memorie.

Patrick îl chemă pe infirmier şi-i ceru să-l împingă pe coridor, unde erau telefoanele publice. Infirmierul îi făcu rost de un pumn de *gettoni* şi-l lăsă singur pentru a suna.

La apartamentul lui Roberto nu răspunse nimeni. Încercă numărul de la birou. Cînd era pe punctul de a renunţa şi acolo, o voce masculină răspunse.

– *Pronto.*

– *Pronto.* Aş vrea să vorbesc cu Roberto Quadri, vă rog.

– Cine îl caută?

– Un prieten. Trebuie să vorbesc urgent cu el. Ştiţi unde se află?

– Îmi pare rău, signor Quadri a murit azi-noapte într-un accident de maşină, pe Via del Corso. Îmi pare foarte rău. A fost dus la spitalul San Giovanni. Cred că cei de acolo vă pot da mai multe amănunte.

Patrick închise telefonul. Se holbă la receptor cîteva secunde, apoi se ridică în picioare. Infirmierul se repezi la el.

– *Signore,* nu cred că...

Patrick îl împinse din drum. Fugi înapoi la rezerva în care îl aştepta Francesca.

– Grăbeşte-te, zise el. Găseşte nişte haine. Trebuie să ieşim de aici. Trebuie să-i oprim noi înşine.

Asistenta care fusese mai devreme la Patrick apăru în fugă, urmată de un bărbat în halat alb.

– Ce înseamnă asta? V-am spus să staţi în pat! Ce vreţi să...

Patrick o dădu la o parte şi veni în faţa doctorului. Era tînăr, probabil în primul an de practică medicală, şi arăta ca şi cum ar fi avut o noapte foarte grea.

– Vă rog să nu vă opuneţi, spuse Patrick. Eu şi această femeie ne externăm. Îmi asum întreaga responsabilitate, înţelegeţi?

– Dar nu puteţi...

– E o urgenţă, pricepeţi? N-am timp de discuţii.

Alergă în rezerva sa şi deschise dulăpiorul de lîngă pat. Îşi găsi hainele într-o stare foarte puţin adecvată pentru purtat. Erau arse, ude şi acoperite de diverse pete cu aspect neplăcut. Îşi smulse halatul pe care îl purtase şi-şi îmbrăcă pantalonii şi cămaşa.

– Vă rog, *signore,* nu sînteţi suficient de refăcut ca să plecaţi!

Asistenta era hotărîtă să-şi exercite autoritatea.

– *Vaffanculo!* o repezi Patrick.

Îşi trase pantalonii şi se întoarse la Francesca. Arăta la fel de rău ca şi el. Se întrebă cît de departe aveau să ajungă înainte ca poliţia să pună mîna pe ei.

– Înainte de a pleca, zise el, trebuie să-ţi spun ceva.

– Despre Roberto?

El încuviinţă.

– Mai bine stai jos, o îndemnă el.

Găsiră un taxi la poarta spitalului, pe Via dei Quattro Coronati. Şoferul se uită de două ori la ei, dar ridică din umeri. Pe scările spitalelor puteai vedea multe ciudăţenii.

Francesca îi spuse să-i ducă direct pe Via della Rotonda, lîngă Pantheon, unde era situat apartamentul lui Roberto. Suportase curios de bine vestea morţii lui. Poate că sfîrşitul acesta brusc i se părea mai bun decît moartea lentă pe care o suferea de atîta timp. Lacrimile pe care le-ar fi putut vărsa trebuia să mai aştepte.

Avea o cheie cu care intrară în clădire şi alta de la apartamentul însuşi.

Cineva ajunsese acolo înaintea lor. Apartamentul fusese răvăşit complet. În biroul lui Quadri, hîrtiile erau împrăştiate peste tot. Dulapurile pentru dosare erau deschise şi conţinutul lor golit. Cutiile goale fuseseră îngrămădite într-un colţ. Frăţia voia să se asigure că nu mai rămînea nimic care să o pună în primejdie.

Francesca se năpusti din birou în bucătărie. Patrick o urmă. Podeaua era plină de farfurii sparte şi borcane goale. Ea îşi croi drum printre ele pînă la chiuvetă şi băgă mîna în interiorul dulapului de dedesubt. Lipite de partea de sus a dulapului, ca şi în apartamentul ei, erau două pistoale Beretta. Fără să spună o vorbă, îi înmînă unul lui Patrick.

– Şi acum? întrebă el.

Se uită la el, apoi la ea însăşi.

– Nu putem să rămînem în hainele astea, spuse. Trebuie să intrăm la Vatican şi nu cred că Garda Elveţiană ar lăsa înăuntru pe cineva care arată ca noi.

Cîteva haine de-ale ei mai atîrnau încă în fundul dulapului lui Roberto. Cît timp se schimbă ea, Patrick se duse în baie cu o cămaşă şi un costum. Cînd terminară, arătau încă destul de suspect, dar aveau şanse să treacă de o santinelă bănuitoare.

– Cu ce mergem?

– Dubiţa e încă parcată pe Via Grotta Pinta. Avem puţin de mers pe jos.

– Şi cînd ajungem acolo?

– Îl găsim pe Fischer. Sau pe Fazzini. Şi le punem pistolul la tîmplă. Tu ce sugerezi?

El ridică din umeri.

– Nimic, presupun. Dacă am avea timp...

– Da?

– L-aş căuta pe Migliau. Spui că el e conducătorul Frăţiei. Asta înseamnă că el e în spatele operaţiunii de astăzi. Şi asta înseamnă că trebuie să fie la Roma. N-ar avea nici un rost să stea la Veneţia.

– Are o mulţime de subalterni.

– În cazul ăsta, de ce a mai dispărut?

Ea se încruntă.

– Da. Ai şi tu dreptate. Dar, cum spuneai, nu mai avem timp.

Revăzu cu ochii minţii ecranul televizorului şi feţele copiilor morţi.

– Nu, răspunse el. Nu mai avem timp. Dar, dacă ai şti că e la Roma, unde l-ai căuta?

Ea ridică din umeri.

–Peste tot. Nu undeva anume. Cei Şapte trăiesc la Ierusalim acum. Morţii sînt în Egipt.

– Dermot zicea că au adus o sută de Morţi. Unde ar putea să stea?

– În diferite case, chiar la hotel.

– Dar ar trebui să se reunească din cînd în cînd, ca să fie puşi la curent. Ar trebui să aibă un centru.

Ea se gîndi.

– E posibil ca...

– Ce anume?

– Cu cîteva secole în urmă, pe la începuturile istoriei ei, Frăţia avea membri la Roma. Nu mulţi, cîteva sute, cel mult. Dar aveau catacombe separate de ceilalţi creştini, unde îşi îngropau proprii morţi. În timpul persecuţiilor lui Decian, se întruneau acolo, sub pămînt.

– Cum se numeau? Aveau vreun nume?

– Nu cred. Ba nu, greşesc, aveau un nume. Acum îmi amintesc. Am fost o dată acolo, în copilărie. Trebuie să fi avut vreo zece-unsprezece ani. Mi s-a făcut frică şi n-am vrut să rămîn înăuntru. Tatăl meu le-a numit Catacombe di Pasqua. Catacombele Paştelui.

Patrick se uită fix la ea.

– Eşti sigură? Ea încuviinţă din cap. Atunci asta e, spuse el. Avea o notă de triumf în voce. Pentru prima oară, se gîndi el, era cu un pas înaintea duşmanului. Acolo se află Migliau. Nu Catacombele Paştelui, Francesca, ci Catacombele Pesach-ului.

CINCIZECI ŞI CINCI

Îşi croiră cu greutate drum prin traficul aglomerat de dimineaţă, strecurîndu-se cu dubiţa printre maşini şi autobuze şi încălcînd toate regulile de circulaţie existente, chiar şi în marea lor diversitate italiană. Francesca se îndreptă spre sud, pe lîngă Colosseum, şi apoi în jos, pe Viale delle Terme di Caracalla. Catacombele, ca atîtea altele, erau situate pe Via Appia Antica, vechiul drum pe care merseseră cîndva armatele romane pînă la Brindisi.

După Porta San Sebastiano, unde începea Via Appia, cea mai mare parte a maşinilor o luă spre oraş, iar ei reuşiră să prindă viteză. Şoseaua îngustă îi purtă printr-o zonă deschisă, mărginită pe ambele părţi de mormintele în ruină ale aristocraţiei romane.

Patrick se simţi cuprins de un val de tristeţe. Vechile morminte, oricît ar fi fost de pompoase, erau la fel de dărîmate şi de demne de milă ca şi oasele care se odihneau în ele. Îşi aminti de fratele Antonio care se temea ca, la Înviere, să nu-şi piardă vreo parte din corp din cauza vreunui olog. O glumă, desigur, dar adînc înrădăcinată în dorinţa noastră de perfecţiune. Dar ce găseşti dacă deschizi mormintele? *Pulvis cinis et nihil*. Se uită la Francesca. Ea fusese îngropată şi se întorsese – în trup, îşi spuse el, nu în spirit. Vechiul ei suflet fusese lăsat să putrezească în mormînt.

Cotiră imediat după Catacombele lui Pratextatus, intrînd pe Via Appia Pignatelli.

– Vechile catacombe ale evreilor sînt chiar aici, la dreapta, spuse ea, arătînd cu mîna. Frăţia şi le-a clădit pe ale ei lîngă acestea. Dacă cineva dădea peste ele, putea să creadă că erau tot morminte evreieşti şi le lăsa în pace. După aproximativ o jumătate de milă, opriră lîngă o mică fermă. Catacombele sînt sub ferma aceea, spuse ea. Proprietarii sînt şi ei membri ai Frăţiei. S-ar putea să fim nevoiţi să intrăm cu forţa.

Bătură la uşa clădirii principale, o construcţie dărăpănată care putea părea părăsită, dacă n-ar fi fost fumul care ieşea, în rotocoale, din coş. Un bărbat înalt, de aproximativ treizeci şi cinci de ani, îmbrăcat într-o cămaşă în carouri şi pantaloni reiaţi plini de noroi, apăru în uşă. Le aruncă o privire nervoasă şi se pregăti să le trîntească uşa în nas.

– *Che cacchio desidera?* Ce dracu' vreţi?

– Mă numesc Maria Contarini. Am un mesaj urgent pentru cardinalul Migliau, de la cei Şapte.

Se încruntă şi îşi mută privirea de la ea la Patrick.

– Cardinalul Migliau? Cei Şapte? Despre ce vorbiţi?

Timp de o clipă, Patrick se pleoşti. Se înşelaseră. Apoi un alt bărbat ieşi din umbră, în spatele primului. Era mai tînăr şi purta haine negre, perfect croite.

– Ce vor, Carlo?

– Zice că o cheamă Contarini. Zice că are un mesaj de la cei Şapte, pentru cardinalul Migliau.

Bărbatul mai tînăr păşi în lumină. Era bronzat şi părea foarte musculos.

– Cine sînteţi? întrebă el.

Părea neliniştit.

– I-am spus prietenului dumneavoastră. Sînt Maria Contarini. Am un mesaj pentru cardinal. Un mesaj personal. Trebuie să mă duceţi la el.

– Contarini? De la Veneţia?

– Da. Ascultaţi, nu am foarte mult timp...

– Sîntem în căutarea unei persoane cu numele dumneavoastră. Francesca? Aceasta e? Francesca Contarini. Arătaţi...

Îngheţă cînd ea îşi scoase Beretta din buzunar şi o îndreptă spre fruntea lui. Patrick îi urmă exemplul şi îşi scoase propriul pistol, nelăsîndu-i timp lui Carlo să facă vreo mişcare.

– Încetişor, spuse Francesca. Ieşi afară şi pune-ţi mîinile pe perete, cît poţi de sus. Şi tu la fel, haide.

Îi aduseră afară pe cei doi bărbaţi şi-i proptiră de perete. Patrick îl percheziţionă pe cel tînăr şi găsi un Browning Hi-Power, într-un toc de pistol atîrnat de umăr. Carlo nu era înarmat.

– Cîţi mai sînt înăuntru? întrebă Francesca.

– Du-te naibii! răspunse tînărul.

– Cine eşti? Cît timp ai fost Mort?

– Mai puţin decît vei fi tu.

– Nu te baza pe asta. Se întoarse spre Patrick. Hai să-i ducem înăuntru şi să-i legăm. Fii cu ochii pe ei pînă verific în casă.

Se strecură pe uşă, ghemuindu-se la pămînt, cu pistolul la îndemînă. Casa era cufundată în linişte. Nimeni nu încercă să o oprească. Construcţia era o simplă cabană de lemn cu un etaj şi şase camere. În mai puţin de un minut, Francesca văzu că nu mai era nimeni.

– E în ordine, strigă ea. Adu-i înăuntru.

De data aceasta, rămase ea să păzească prizonierii, cît timp Patrick căută sfoară într-o magazie de afară. Îi legară pe cei doi bărbaţi spate la spate pe podea, într-o poziţie care părea îngrozitor de incomodă.

– În Egipt te-au învăţat să legi aşa? întrebă Patrick.

Francesca încuviinţă din cap.

– Pe lîngă croşetat, răspunse ea.

Intrarea în catacombe se făcea prin magazie. Francesca o ţinea minte foarte bine, din prima ei vizită. O trapă îngustă se deschidea deasupra unei scări. Lîngă ea, şase lămpi cu petrol atîrnau în cuie. Luară fiecare cîte o lampă şi o aprinseră.

Francesca rămase pe loc în capul scărilor.

– Ce s-a întîmplat? întrebă Patrick.

Ea se înfioră.

– Ţi-am spus, nici cînd eram mică nu puteam suporta acest loc. Ştii, cadavrele mai sînt încă acolo jos. Sau ceea ce a mai rămas din ele. Mii de firide, o milă sau mai mult de tuneluri. Şi doar atîta lumină cît poţi purta singur.

– Pare un loc minunat pentru a aduce o fată la întîlnire. Vrei să intru eu primul?

Ea încuviinţă din cap.

– E ciudat, nu-i aşa? zîmbi ea. Eu, o fantomă, mă tem de cîteva morminte vechi şi mucegăite, iar tu intri înăuntru fără nici o grijă.

– Ce te face să crezi că nu sînt mort de frică?

– Eşti?

– Nu, fireşte că nu. Fac asta în fiecare week-end, ca să mă distrez.

– Atunci totul e bine.

Ţinînd lampa într-o mînă, îşi trecu picioarele peste margine, pînă deasupra scării, şi începu să coboare. Francesca aşteptă pînă cînd ajunse cu capul mai jos de picioarele ei şi îl urmă cu grijă.

Scara se termina la o adîncime de aproape patruzeci de picioare. Patrick coborî pe ea şi răsuci butonul lămpii pentru a mări lumina. Se trezi într-un spaţiu larg, pavat, care se sfîrşea cu o uşă joasă, monumentală. Pereţii şi marginile uşii erau acoperiţi cu şiruri de motive simbolice: struguri, vase cu vin, lotuşi, frunze de acant, păuni, porumbei şi îngeri cu aripi moi, albe.

Francesca veni lîngă el, adăugînd lumina ei.

– Ai idee cît se întinde locul acesta? întrebă el.

Ea clătină din cap.

– Destul de vag. Are mai multe niveluri. Acestea sînt împărţite în coridoare cu nişe pentru morţi. Îmi amintesc că erau şi morminte mai mari şi capele laterale. Tatăl meu mi-a spus că mormintele mai mari conţin sarcofagele unor martiri sau ale unora dintre cei Şapte şi dintre Stîlpi, care au murit la Roma.

Patrick îşi scoase pistolul.

– Ţie îţi las fantomele, spuse el.

Dar ea nu-i răspunse printr-un zîmbet.

Întîlniră primele fantome cîteva clipe mai tîrziu, cînd trecură de uşă. Tunelul îngust se lărgea, formînd o anticameră, în care cei din cortegiu ţinuseră *agapa* funerară. Pereţii erau acoperiţi, din tavan pînă la podea, cu picturi, portrete micuţe, de aproximativ zece ţoli pătraţi fiecare. Stilul era cel al Egiptului roman, cópii ale chipurilor pictate pe sarcofagele mumiilor din acea perioadă – reprezentări sincere, realiste ale bărbaţilor şi femeilor care trăiseră cu optsprezece veacuri în urmă.Oriunde se uitau Patrick şi Francesca , ochii lor întîlneau privirea fixă a morţilor. Erau familii întregi, însemnate printr-un contur de crini sau de lauri, perechi alăturate, părinţi, mame, amanţi – toţi serioşi şi liniştiţi în moarte. Francesca se cutremură şi îl luă pe Patrick de braţ.

– Uitasem asta, şopti ea. Sînt atît de vii, parcă ne acuză. Sau ne aşteaptă să ajungem alături de ei.

– Dacă nu-l găsim pe Migliau repede, n-or să mai aibă mult de aşteptat. Vino, pe aici.

Din loc în loc, pînze de păianjen atîrnau ca flamurile zdrenţuite într-o catedrală întunecată. Patrick le simţi atingerea pe faţă

în timp ce înainta de-a lungul primului tunel îngust, strivit între șiruri nesfîrșite de lespezi de marmură. Unele lespezi căzuseră, descoperind grămăjoare patetice de haine și oase.

La capăt, tunelul se deschidea din nou, transformîndu-se într-o capelă mortuară. Un altar simplu se înălța lîngă un perete, între două sarcofage identice. Deasupra lor pluteau îngeri fără aripi. Chipul lui Hristos, cu ochii mari și cu barbă, privea în jos, un om aflat la limita îndumnezeirii, cu mîinile întinse pentru a primi sacrificiul. Patrick se cutremură.

La o distanță de cîțiva iarzi se auziră pași urcînd pe o scară. Mai întîi apăru o lumină, apoi o voce strigă.

– Paolo? *Che cosa stai facendo?*

Patrick își lăsă lampa jos și o trase înapoi pe Francesca, cu spatele lipit de peretele capelei. Lumina șovăi, apoi porni în direcția lor. Un bărbat cu o lampă ca a lor își făcu apariția. Patrick sări asupra lui, luîndu-l absolut prin surprindere, și îl dezechilibră. Omul încercă să strige, dar Patrick îi acoperise deja gura cu un braț, înăbușindu-i strigătul. Lampa îi căzu jos, se sparse și izbucni în flăcări. Francesca veni repede și le stinse cu picioarele.

Cu o mișcare degajată, Patrick puse pistolul la tîmpla necunoscutului și îi șuieră la ureche:

– Dacă scoți un sunet o să ajungi mort de-adevăratelea. *Capisce?*

Bărbatul mormăi și făcu un gest ce păru de încuviințare. Francesca îl controlă și îi luă pistolul.

– Bine, ascultă, șopti Patrick. Am venit după Migliau. Vreau să ne duci la el. Ai înțeles? Omul se zbătu, încercînd să se elibereze. Patrick își mări strînsoarea. Încotro? În jos pe scări? Necunoscutul își smuci capul. Patrick îl roti și-l împinse spre deschizătura prin care venise. În capul scărilor, își desfăcu strînsoarea și luă lampa de la Francesca. Coboară cîte o treaptă, îi porunci bărbatului. Sînt exact în spatele tău.

Prizonierul păru gata să protesteze, dar se răzgîndi. Coborî scările de piatră, treaptă cu treaptă. Patrick îl urmă îndeaproape.

Cu zece trepte înainte de capătul scării, omul sări. Ateriză dezechilibrat, se împiedică, apoi se ridică în picioare.

– *Aiuto!* Strigă tare. Astolfo! Alberto! *Correte qui presto!*

Patrick îl împușcă exact cînd începu să alerge, izbindu-l de o placă funerară. Urmat îndeaproape de Francesca, alergă spre

piciorul scării. Nu aveau de ales. Trebuia să meargă înainte. Migliau trebuia să fie acolo. Patrick se uită la ceas. Era aproape nouă. Mai aveau o oră şi ceva.

– Patrick, repede, ia hainele lui! Ei nu ştiu cine a tras. Acustica e foarte proastă, s-ar putea să nu deosebească o voce de alta. Grăbeşte-te!

– Nici o problemă! strigă Patrick. L-am prins.

Apoi se grăbi să facă ce-l sfătuise Francesca. Îşi smulse de pe el costumul lui Roberto şi îmbrăcă pantalonii mortului. Auzi paşi alergînd pe coridor, mai departe, apoi voci.

– Nico? *Che succede?* Tu ai fost? În cine ai tras?

– Într-un intrus. E în ordine, l-am prins.

Vocea lui Patrick fu distorsionată şi înăbuşită printre morminte.

Încă departe de ei, apărură lumini.

– Repede, Patrick! Nu te mai ocupa de pantofi.

Exact la timp, Patrick îşi trase peste cap puloverul necunoscutului. Trecu în spatele Francescăi şi-i puse pistolul la tîmplă. Erau trei bărbaţi, toţi purtînd lămpi şi pistoale.

– Ce se întîmplă, Nico? Cardinalul e speriat. Cine e femeia asta?

– Acum! şopti Patrick.

Se mişcară în direcţii opuse, Francesca la stînga, Patrick la dreapta şi, în acelaşi timp, deschiseră focul, trăgînd rafală după rafală. Adversarii lor nu avură nici o şansă.

Străbătură în fugă tunelul, Francesca în faţă şi Patrick după ea, încurcat de lipsa pantofilor. Deodată, coridorul făcu un colţ. O lumină puternică îi întîmpină. Lămpile pîlpîiră. Un foc ardea vesel într-un alămar. Flăcările jucau pe mozaicurile de aur şi argint. Pe bolta înaltă, aruncau sclipiri asemenea unor peşti exotici într-un ocean de bronz.

În mijlocul încăperii, în veşmînt negru tivit cu roşu, un bătrîn şedea pe un scaun cu spătar înalt. Avea hainele năclăite de sînge, iar mîinile îi erau purpurii. În mîna dreaptă ţinea un cuţit cu lama lungă şi subţire.

CINCIZECI ŞI ŞASE

Migliau lăsă cuţitul fără să opună rezistenţă. Era slab şi palid, o umbră chinuită şi sfîşiată. Cu douăzeci de ani în urmă, în alt mormînt şi în alt întuneric, curmase o viaţă la fel de uşor cum un bucătar sparge ouăle. Nu însemnase nimic pentru el, în comparaţie cu descoperirea extraordinară pe care o făcuse. Acum părea beat, cu simţurile amorţite, ca o păpuşă de cîrpe.

Era încă înalt, dar toată vigoarea i se dusese irevocabil. Avea obrajii scobiţi şi gîtul subţire. Doar în ochi îi mai sclipea vechea mînie, arderile interioare ale unui om aflat aproape de sfinţenie sau de nebunie. În spatele lui, pe un altar de piatră, trupul sfîrtecat al unui copil gol zăcea într-o baltă de sînge cald.

Francesca găsi un cearceaf pe un pat din apropiere, pe care dormise, evident, cardinalul. Acoperi copilul cu el şi-l coborî de pe altar. Era cald ca o fiinţă adormită, pe care numai un vis o despărţea de anii pierduţi.

– L-am iubit, şopti cardinalul. Patrick se aplecă să-l audă. Buzele crăpate i se mişcau în şoaptă. Era fiul meu. Mi-au spus că e necesar să am un fiu. Pentru ziua de astăzi, ca să fie sacrificiul meu. El a fost greutatea de pe talger. Preţul pentru Vicarul lui Hristos. Se uită în jos, la grămăjoara înfăşurată în alb pe care Francesca o aşezase pe pămînt. Mi-au adus o femeie, spuse el. Acum şapte ani. Era albă, extraordinar de albă, şi se temea de mine. Nu trebuia să se teamă, nu voiam să-i fac nici un rău. Avea pielea palidă, nu ca femeile pe care obişnuiam să le visez. Acum nu mai visez deloc. A stat cu mine pînă cînd a fost evident că purta un copil, apoi au luat-o. Începusem deja să o doresc. Dar n-o visez niciodată. L-am botezat pe copil Giovanni, după Ioan Zelotul. L-am ţinut într-o casă de lîngă palatul patriarhal, unde puteam să-l vizitez în fiecare lună. Pe mama lui nu m-au mai lăsat să o văd niciodată. Ce s-a întîmplat cu ea? Mai trăieşte? Se opri, furat de o amintire. I-am ştiut întodeauna destinul, dar tot l-am iubit. Mi-au spus că asta face parte din preţ, din balanţă. Fără dragoste nu poate exista sacrificiu, cel puţin unul care să aibă sens. Se uită la ei, pe rînd. Curînd voi fi papă, spuse el, cu voce încă şoptită. El e garanţia mea, pentru că l-am iubit. Dar eu

nu voi mai avea nici un pic de iubire. Nici pentru Dumnezeu, nici pentru omenire. Nu va mai fi nimic de-acum decît un sacrificiu continuu. Va fi plată după plată, pînă cînd fiecare picătură va fi răscumpărată.

Patrick îl luă pe bătrîn de braţ şi-l ridică în picioare.

– E timpul să mergem, spuse el.

Nu simţea nimic, nici măcar dispreţ.

– Dar n-a venit încă vremea Conclavului.

– Nu va fi nici un Conclav.

Dar oare aşa era? Dacă nu ajungeau la timp, Biserica avea să fie nevoită să-şi aleagă un nou papă.

– Şi copilul? întrebă Francesca.

– Ia-l tu pe Migliau, răspunse el. Eu o să iau copilul.

Era o cursă contra cronometru acum. Cea mai rea oră, din punctul de vedere al circulaţiei, trecuse, oferindu-le o şansă din două. Maşinile şi pietonii se dădură la o parte din calea lor. O dată ajunşi în oraş, Francesca o luă pe un traseu ocolit, pe străzile laterale, evitînd bulevardele largi pe care le ştia aglomerate. Era aproape zece cînd ajunseră la podul Vittorio Emanuele şi se strecurară în şirul de maşini care traversau fluviul.

Traversară piaţa Sfîntul Petru şi se opriră la Poarta de Bronz care era principala intrare a Vaticanului. În cîteva secunde fură înconjuraţi de membrii Gărzii Elveţiene, postaţi acolo ca forţe suplimentare de securitate pentru ceremonia dinăuntru. Formară un cerc în jurul dubiţei şi îşi îndreptară armele spre portiere.

Francesca îşi coborîse deja geamul.

– Repede, spuse ea. În spate e cardinalul Migliau. N-am timp să vă explic. Trebuie să-l ducem la audienţă.

Un sergent îndesat veni lîngă ea.

– Afară! ordonă el, îndreptîndu-şi arma spre ea.

– Pentru numele lui Dumnezeu, spuse ea.Uitaţi-vă în spate. E Migliau, vă spun eu. Oamenii lui plănuiesc un atac împotriva papei.

–Fiţi cu ochii pe ea, ordonă sergentul la doi dintre oamenii săi. Tu şi tu, veniţi cu mine.

Ocoliră maşina pînă în spate. Un gardian răsuci mînerul şi deschise uşa. Înăuntru, Patrick stătea lîngă Migliau. Pe podea, copilul mort zăcea înfăşurat în cearceaf.

– *Was zum Teufel...?*

Patrick îşi ridică mîinile în aer şi se tîrî afară. Doi gardieni îl înhăţară şi îl izbiră de partea laterală a maşinii. Unul îl percheziţionă şi-i luă pistolul.

Sergentul se uită cu atenţie la Migliau.

– Puteţi să vă mişcaţi? întrebă el.

Credea că sîngele era chiar al cardinalului, că fusese rănit.

Migliau se mişcă asemenea unui somnambul. Se tîrî încet pînă la uşă, unde îl sprijini un gardian. Sergentul îl scrută mai atent.

– *Mein Gott*, şopti el.

În cursul ultimei săptămîni circulaseră fotografii ale lui Migliau peste tot, prin sediul lor.

– Nu e rănit, spuse Patrick. Nu e sîngele lui. Dacă vă uitaţi sub cearceaful acesta, o să vedeţi de unde vine sîngele.

Un gardian intră în maşină şi ridică un colţ al cearceafului. O clipă mai tîrziu, se repezi afară, vomitînd.

– Ce naiba se întîmplă? întrebă poruncitor sergentul, înşfăcîndu-l violent pe Patrick.

Acesta purta încă pantalonii şi puloverul pe care le îmbrăcase în catacombe.

– Ascultaţi-mă bine, răspunse Patrick. Nu e timp ca să mai repet. Cardinalul Migliau e vinovat pentru ceea... ce a văzut omul dumneavoastră înăuntru. N-avem timp de explicaţii. Va trebui să mă credeţi pe cuvînt. Oamenii care lucrează pentru el pun la cale un atac în timpul audienţei de astăzi. Vor să-l ucidă pe papă şi pe copiii care vor fi cu el. Confuzia din ochii sergentului era evidentă. Dacă nu mă credeţi, insistă Patrick, papa va muri, alături de o mulţime de copii nevinovaţi. Vreţi să aveţi aşa ceva pe conştiinţă?

– Ce doriţi să facem noi?

– Duceţi-ne la recepţie. E singura cale. Vă rog să mă credeţi, e vorba de o chestiune de minute. Nu ştiu exact cînd va începe atacul sau de unde va veni. Ar fi bine să chemaţi întăriri. Chemaţi serviciile de securitate italiene. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, grăbiţi-vă.

Sergentul era un om inteligent. Fusese deja tulburat în dimineaţa aceea, cînd se raportase dispariţia colonelului Meyer. Dacă bărbatul şi femeia aceasta erau implicaţi în vreun complot, era foarte puţin probabil să apară în felul acesta şi să-i avertizeze dinainte. Doar dacă nu era o capcană. Scoase un telefon portabil din buzunar şi apăsă un buton.

– Domnul căpitan Luft? Sînt sergentul Genscher de la poartă. Avem o situaţie urgentă. Aş vrea să veniţi aici imediat.

O voce răspunse scurt. Genscher îşi puse telefonul la loc. Se întoarse spre Migliau şi îl prinse de umeri.

– Eminenţă, e adevărat? E adevărat ce zice omul acesta?

Migliau se holbă la el, ca şi cum ar fi fost incapabil să înţeleagă. În cele din urmă, începu să vorbească nedesluşit.

– Adevărul? Eu sînt adevărul. Acesta e destinul meu. În curînd mă vor numi papă. Va arde fumul alb şi va veni vremea sîngelui. L-am iubit – asta nu reuşesc să înţeleg. Nu plănuisem să-l iubesc.

Genscher clătină din cap. Pentru prima oară în cariera lui, era cu adevărat speriat.

Cîteva secunde mai tîrziu, un bărbat cu gradul de căpitan intră, în goană, pe poartă. Se opri puţin pentru a cîntări situaţia. Genscher alergă la el. Schimbară cîteva vorbe, apoi căpitanul Luft veni în locul unde stăteau Patrick şi Francesca, unul lîngă altul, în spatele maşinii.

– E adevărat? Vreţi să cred că se pune la cale un complot împotriva papei. Ce dovezi aveţi?

– Pentru Dumnezeu, ripostă Francesca, n-avem timp pentru dovezi. Spuneţi-le oamenilor dumneavoastră să se pregătească şi chemaţi întăriri. Puteţi să faceţi cîte anchete doriţi după aceea.

Luft nu i se opuse. Se întoarse spre Genscher.

– Faceţi cum spune ea. Transmite-le lui Hofmann şi Wegener să-şi aducă oamenii aici imediat. Sună la sediul Carabinierilor şi spune-i colonelului Salvi că am nevoie de ajutor urgent. Genscher salută şi plecă. Voi doi, zise căpitanul către Patrick şi Francesca, veniţi cu mine.

– Căpitane, imploră Francesca, nu mai e timp. Audienţa trebuie oprită. Papa şi toţi ceilalţi trebuie evacuaţi.

– Nu pot să fac asta. Audienţa a început deja. Eu nu am autoritatea de a o opri.

– Dar cine o are?

– Colonelul Meyer, dar el lipseşte. Şi chiar şi el ar avea nevoie de autorizaţia cardinalului Fischer.

Francesca închise ochii.

– Cardinalul Fischer e implicat şi el. Trebuie să-l ducem pe Migliau la Sfîntul Părinte. Trebuie să le producem un şoc, ca să evacueze Sala Clementina. Sînt vieţi în joc.

Luft îşi plimbă privirea de la ei la Migliau şi înapoi. Genscher îi spusese că, după părerea lui, Migliau era nebun. Nebun şi periculos? Sau înnebunise fiindcă fusese luat ostatic?

– Foarte bine, răspunse el. Îmi voi asuma responsabilitatea. Dumnezeu să vă ajute dacă minţiţi. Se întoarse spre gărzile care aşteptau lîngă dubiţă. Voi veniţi cu mine. Mergem să întrerupem o audienţă papală.

CINCIZECI ŞI ŞAPTE

Patrick ducea copilul, în timp ce Luft îl escorta pe cardinalul Migliau. În Corridore del Bernini zăriră, pentru o clipă, impunătoarea scară Regia, înainte de a coti la dreapta, spre Scala Pia. Gărzile, aliniate de-a lungul scării, îl salutară pe căpitan, dar chipurile lor trădau uimirea.

La capătul scărilor, Luft şovăi înaintea uşilor Sălii Clementina.

– E ultima voastră şansă, spuse el. După ce deschid uşa asta, nu mai există cale de întoarcere.

– Dacă nu intrăm, spuse cu convingere Patrick, întinzînd copilul în faţa căpitanului, acesta va fi primul dintr-un lung şir de victime. Nu avem de ales.

Trase cearceaful şi dezvălui copilul dezbrăcat.

Luft se îndreptă şi deschise uşa.

Coloane zugrăvite în roşu şi negru se înălţau spre bolta tavanului pictat, pe care chipuri ale Justiţiei şi Religiei sprijineau un univers guvernat de ordine şi iubire.În cerurile vopsite, se roteau, într-un dans cosmic, îngeri şi heruvimi. Lumină şi armonie, o lume neschimbătoare, arhetipuri într-un paradis al încîntării eterne.

Pe podea, o armonie diferită, vanitatea în căutarea măririi, bijuterii şi veşminte preţioase care confereau simplilor muritori o demnitate divină. Cardinali în mătase roşie, episcopi în rase purpurii, preoţi în negru şi, deasupra tuturor, în capătul sălii, aşezat pe un tron de aur, papa în alb.

Cardinalul Migliau păşi şovăitor în încăpere. L-a început nu-l observă nimeni. Apoi un diplomat aflat în apropierea uşii îl zări. Patrick intră după el, cu băiatul mort în braţe. O tăcere de moarte se lăsă în fundul sălii, pe unde trecură ei, şi se propagă pînă la celălalt capăt. Bărbaţi şi femei se dădeau la o parte, făcînd loc sinistrei procesiuni să treacă. Nimeni nu încercă să-i oprească, nimeni nu rosti un cuvînt.

Migliau mergea ţeapăn acum, ca şi cum intrarea în sală îi oferise noi puteri. Păşi nesprijinit pe lîngă şirul de feţe înmărmurite, fără să se uite în stînga sau în dreapta, pînă cînd ajunse, în sfîrşit, la piciorul tronului papal, ridicat pe un podium nu foarte înalt, deasupra mulţimii.

– Coboară, spuse Migliau cu o voce puţin mai înaltă decît o şoaptă.Cei care îi făcuseră loc să treacă se înghesuiră acum înainte, ca să-l audă. Coboară, repetă el. Acesta e tronul meu. Acelea sînt veşmintele mele.Te detronez în numele lui Iisus Hristos.

La început, papa nu reacţionă. Nu înţelegea ce se întîmplă. Pe Migliau îl recunoscuse, dar cine erau ceilalţi însoţitori? Şi ce era cu copilul acela mort, purtat în urma cardinalului?

Căpitanul Luft făcu un pas înainte.

– Sanctitatea voastră, îmi cer iertare pentru această întrerupere. Nu am timp să vă explic. Trebuie să evacuăm sala. Avem motive să credem că se pregăteşte un atentat.

Papa se ridică cu o expresie de groază pe faţă.

– Nu înţeleg. Intraţi aici în felul acesta, întrerupeţi o audienţă foarte importantă. Doresc să vorbesc cu colonelul Meyer. Unde e? Unde e cardinalul Fischer? Au fost informaţi?

– Nu mai e timp, Sanctitatea voastră. Trebuie să evacuăm sala. Am dat ordin ca Poarta de Bronz să fie închisă. Trebuie să-i ducem pe toţi cît mai departe de Sala Clementina, în Appartamento din spate. Cred că sînt multe vieţi în joc. Vă rog să mă ajutaţi. Sanctitate. Vă implor.

Papa văzu îngrijorarea de pe chipul lui. Ezită doar o secundă, apoi ridică o mînă.

– Vă rog, strigă el. Vorbea în italiană, simplu şi direct, cu voce calmă. N-aveţi de ce să intraţi în panică. Tocmai mi s-a spus că, pentru siguranţa noastră, Garda Elveţiană doreşte să ne mute în apartamentele din spatele acestei încăperi. Vă rog să le urmaţi sfatul cît puteţi de calm şi de repede.

În acel moment se produse o mişcare în mulţime. O siluetă se detaşă din grupul de cardinali care stăteau lîngă papă. Cardinalul Fazzini alergă înainte, se aruncă la picioarele lui Migliau, îi luă mîna şi o duse la buze. Apoi un al doilea şi un al treilea cardinal ieşiră în faţă şi îngenuncheară înaintea lui Migliau. Un arhiepiscop şi patru episcopi îi urmară.

Patrick lasă jos trupul copilului. Se uită în jur şi văzu grupul de orfani care aşteptau să-l cunoască pe papă. Erau cu ochii măriţi, unii dintre ei plîngînd de-a binelea, în timp ce cîteva călugăriţe vizibil speriate se agitau în jurul lor, încercînd să restabilească calmul.

În partea cealaltă, un grup de preoţi înmărmuriseră în tăcere. Patrick le aruncă o privire. În fruntea lor stătea Assefa.

– Assefa!

Patrick alergă spre el.

Etiopianul nu răspunse. Patrick observă că preoţii care-l încadrau îl ţineau de coate ca pentru a-l sprijini să nu cadă. Cînd ajunse lîngă el, unul dintre ei îl împinse brutal înapoi.

Patrick îl lovi cu putere, împingîndu-l în spate. Acesta se clătină, apoi îşi reveni şi se repezi la Patrick. Evitînd prima lovitură a preotului, Patrick se aruncă asupra lui. Se auziră ţipete şi strigăte din mulţimea care se îmbulzea să fugă din calea lor.

– Patrick! Vocea Francescăi răzbătu prin vacarm. Are armă! Celălalt!

Patrick se întoarse şi-l văzu pe al doilea preot ţintind spre el. Nu putea face nimic. Sub ochii lui, Assefa îşi repezi braţul în jos şi lovi mîna preotului. Alţi doi preoţi se năpustiră şi-l înhăţară pe primul, care tocmai îşi scotea, la rîndul lui, pistolul.

În acel moment, de jos se auzi zgomotul unei explozii. La mai puţin de o secundă urmă alta şi apoi a treia. Spărgeau Poarta de Bronz. Cineva ţipă. Apoi izbucni o furtună de glasuri speriate.

Patrick alergă la Assefa. Etiopianul se prăbuşise. Patrick văzu imediat că fusese puternic drogat.

– Assefa, te simţi bine? Unde e O'Malley? Ce s-a întîmplat cu el?

Assefa se luptă să articuleze cuvintele.

– O'... Malley... mort... Fischer... *Il Pescatore*... Patrick ascultă... Gărzile... toate gloanţele... oarbe... inutile...

Patrick se ridică.

– Francesca, ia pistolul de la celălalt preot. Eu îl iau pe ăsta. Trebuie să-i spun căpitanului că oamenii lui sînt înarmaţi cu gloanţe oarbe.

Deodată, se auziră împuşcături. Rafale de mitralieră răsunară slab de dedesubt. De afară veniră strigătele Gărzilor Elveţiene care alergau să apere scările.

– Căpitane, strigă Patrick, alergînd spre Luft, care stătea lîngă uşile de la Appartamento. Îl apucă pe căpitan de braţ. Oamenii dumneavoastră au fost înarmaţi cu gloanţe oarbe.

– Poftim?!

– Nu ştiu cum. Puteţi să vă încercaţi arma?

Luft nu spuse nimic. Traversă camera, îşi dădu jos de pe umăr arma şi o îndreptă spre perete. Trase o salvă scurtă. Puşca răpăi, dar peretele rămase intact. Cînd se întoarse din nou cu faţa spre cameră, tot sîngele i se scursese din obraji.

– Am eu un pistol, spuse Patrick. Mai are unul şi Francesca. Cineva dintre oamenii dumneavoastră are armele pe care sergentul Genscher ni le-a luat la poartă. Asta înseamnă patru.

– Patru pistoale împotriva cîtor arme de asalt? Va fi un masacru.

– Puneţi-vă oamenii să ridice o baricadă la uşile principale! zise Patrick.

Căpitanul încuviinţă şi dădu ordinele. În pofida a tot ce se întîmpla, reuşea să nu-şi piardă cumpătul. Un grup de preoţi alergă să le dea o mînă de ajutor Gărzilor.

O mînă de prelaţi se adunaseră în jurul papei; grupul îşi croia drum spre uşile din spate, care dădeau spre o suită de camere. Alţii îi conduceau pe orfani. În spaţiul din faţa podiumului papal, se formase alt grup de clerici, care treceau pe rînd să-i sărute mîna lui Migliau.

Deodată, o siluetă se desprinse din grupul iniţial de cardinali, care fusese spart de Fazzini. Aceasta îşi croi drum spre cercul de demnitari din jurul papei. Căpitanul Luft îl zări şi păşi în faţă.

– Cardinale Fischer! Toată dimineaţa am încercat să vă găsesc. Colonelul Meyer a dispărut. Avem nevoie de...

Fischer se întoarse. În timpul mişcării, Patrick îi zări chipul şi i se păru că îl văzuse printre pozele din albumul găsit de Assefa la Dublin. Privirea din ochii cardinalului era complexă: triumf amestecat cu îndoială, încredere cu teamă. Cînd căpitanul Gărzii Elveţiene făcu încă un pas în direcţia lui, se întoarse şi îşi strecură mîna în interiorul veşmintelor. Cînd o scoase, avea în ea un mic revolver. Îl ridică, clătină din cap cu un fel de compătimire şi trase de două ori. Realitatea brutală a gloanţelor păru să-l ia prin surprindere pe Luft. Cu ochii mari, întinse o mînă ca într-un gest de implorare, se clătină, clipi de cîteva ori şi căzu.

O clipă mai tîrziu, cardinalul își puse arma la loc și se înghesui în foiala de siluete roșii și purpurii care-l escortau pe papă. Patrick ajunse după cîteva secunde, dar îl pierdu în îmbulzeală. Îmbrăcat cum era și înarmat, părea o amenințare mai mare decît Fazzini. Grupul compact se strînse și mai tare.

– Vă rog, strigă el, trebuie să mă lăsați să trec!

Nici unul dintre cei aflați lîngă papă nu văzuse ce se întîmplase cu căpitanul. Îl recunoscură pe Fischer, știau că este șeful securității Vaticanului și îi făcură loc să treacă.

Patrick se vîrî în mulțime. Trupurile erau atît de înghesuite încît nu îndrăzni să deschidă focul. Își croi drum cu coatele și cu pumnii. Nu înțelegea de ce Fischer și ceilalți prelați pe care îi văzuse riscaseră totul ieșind la lumină acum. Dar știa că, dacă Fischer ajungea la papă, avea să se creeze o panică generală. Era posibil să nu reușească să-i scoată pe copii.

Deodată, se făcu o deschizătură, și Patrick îl văzu pe Fischer. Papa se întorcea la auzul vocii americanului. Patrick încercă să spargă ultimul cerc, dar doi preoți tineri îl ținură pe loc. Fischer era liber acum, la doar cîteva picioare de ținta sa. Patrick îl văzu zîmbind, zări răspunsul papei la salutul său și mîna lui Fischer mișcîndu-se sub veșminte.

– Opriți-l! Are un pistol! urlă Patrick.

Papa privi în jur, apoi înapoi la Fischer, exact cînd acesta își scoase pistolul și-l îndreptă în direcția lui.

În acel moment, Patrick înțelese. Fischer și ceilalți erau nepăsători. Aveau de gînd să omoare pe toată lumea. Nu trebuia să supraviețuiască nimeni, în afara lor. Îl izbi cu pumnii pe cel care încerca să-l țină, apoi se răsuci și scăpă.

Fischer trase trei focuri, într-o succesiune rapidă. Primul glonte atinse un episcop bătrîn care se aruncase în fața papei. Al doilea lovi un cardinal din stînga papei. Al treilea își nimeri ținta.

Urmă o a patra împușcătură. Fischer se poticni și din gît îi țîșni sînge. Aproape nimeni nu-i dădu atenție. Toți ochii erau asupra papei, asupra sîngelui roșu care se răspîndea pe veșmîntul său alb.

Cineva îl lovi de la spate pe Patrick, îi zbură arma din mînă și-l aruncă la podea.

CINCIZECI ŞI OPT

De afară se auziră noi împuşcături. Se apropiau. Francesca reuşise să pătrundă prin mulţime, la locul unde zăcea Patrick. Lumea îşi dăduse deja seama că el încercase să-l salveze, nu să-l ucidă pe papă. Îl ajută să se ridice în picioare. Lîngă el, Fischer zăcea mort, cu privirea goală fixată asupra figurii Justiţiei de pe tavanul înalt de deasupra lui. Patrick se apleca şi ridică pistolul scăpat de el. Trebuia să mai aibă vreo două încărcătoare.

– Papa, spuse el. Fischer l-a nimerit.

Un grup de oameni se agita încă în jurul punctului în care Patrick îl văzuse ultima oară pe pontif. Un episcop veni la ei.

– Trăieşte, dar e rănit grav. Trebuie să-l ducem la spital.

– Grăbiţi-vă, zise Patrick. Noi facem tot posibilul ca să respingem atacul. Vă putem oferi cîteva minute, nu mai mult. Dincolo de uşa principală, împuşcăturile începuseră deja. Patrick se întoarse spre Francesca. Ajută-mă, o rugă.

Alergară spre Migliau, care stătea înconjurat de discipoli. Patrick se năpusti în mijlocul cercului şi îl înşfăcă pe bătrîn. Un cardinal încercă să-l împiedice, dar Patrick îl trînti jos. Francesca îl acoperi pe Patrick cît timp îl tîrî pe Migliau afară din cerc, în mijlocul unui val de proteste. La capătul îndepărtat al încăperii, uşile erau sfîrtecate de rafalele armelor grele. Doi membri ai Gărzii Elveţiene şi o mînă de preoţi încercau să susţină baricada.

Patrick îl tîrî pe Migliau în mijlocul sălii, de unde fugiseră toţi diplomaţii şi oficialii Vaticanului. Uşa se îndoi înăuntru, apoi se făcu bucăţi. Cei care o sprijineau fură aruncaţi în spate.

Prin deschizătură năvăliră în cameră siluete îmbrăcate în negru. Purtau bărbi, iar în jurul frunţilor aveau benţiţe cu sloganuri în arabă. *Al-nasr aw al-mawt,* Victorie sau Moarte, spunea unul. Cînd pătrunseră în sală, oamenii se împrăştiară, trăgînd la întîmplare.

Patrick se apleca şi îl împuşcă pe primul atacant în piept. Acesta muri cu o expresie de mirare şi groază pe chip. Francesca

trase în bărbatul din spatele lui. Ceilalţi se întoarseră, pregătiţi să deschidă focul.

Patrick rămase drept, cu pistolul la tîmpla lui Migliau.

– Nu vă apropiaţi! strigă el.

Teroriştii ezitară. Îl recunoscuseră pe cardinal. Fără el, nici victoria, nici moartea nu mai însemnau nimic pentru ei. Nebunia are raţiuni pe care o minte limpede nu le poate egala.

Pentru prima oară, Migliau zîmbi.

– De ce vă temeţi? întrebă el cu o voce blîndă, aproape imposibil de auzit în vacarm. De ce şovăiţi? Moartea mea nu înseamnă nimic. Lăsaţi ca astăzi să fie o zi a sacrificiului. Astăzi este ziua Pesach-ului. Babilonul a căzut. Fiul meu e mort. Sîngele unei lumi întregi va plăti pentru el. Dumnezeu vă cere o jertfă. Faceţi-mă pe mine jertfa voastră. Aceasta este crucea mea, aici, în camera aceasta.

Ridică o mînă şi îi binecuvîntă. Patrick începu să-l tîrască încet, cu pistolul lipit de tîmplă, înapoi spre capătul sălii. Mai mulţi atacatori se alăturaseră primului grup, toţi îmbrăcaţi la fel, purtînd bentiţe care le exprimau dorinţa de a deveni martiri. După ce trecură pragul, şi aceştia se opriră, neştiind ce să facă mai departe. Asta nu făcea parte din plan.

Francesca apăru în spatele lui Patrick. Plecase după Fazzini şi acum îl ţinea şi pe el ostatic.

– Nu trebuie să vă temeţi, spuse Migliau răguşit, zîmbind oamenilor înarmaţi din faţa lui. Gîndiţi-vă cum l-au pus ucenicii lui în mormînt. Gîndiţi-vă că i-au ascultat strigătele două zile şi două nopţi, pînă cînd a tăcut. Ei nu s-au temut să facă acest lucru. Nici voi n-ar trebui să vă temeţi. Faceţi voia lui Dumnezeu.

Şeful forţei de atac păru să se hotărască. Fusese învăţat să se supună. Îşi ridică puşca şi trase un singur glonte, rece, precis, ca un cuţit sacrificial pătrunzînd în carnea victimei. O fîntînă de sînge ţâşni, strălucitor ca aurul, din capul lui Migliau. Jertfa era completă. Vălul Templului fusese sfîşiat de sus pînă jos. Sfinţii aveau să se scoale din mormintele lor.

În secunda următoare, cel care îl împuşcase pe Migliau fu aruncat înapoi de o ploaie de gloanţe. Patrick se uită în jur. Lîngă una din uşile laterale, un trăgător de elită, îmbrăcat în uniforma trupelor de luptă a Carabinierilor, îşi fixa ţinta. Sergentul Genscher nu pierduse timpul. Alt bărbat stătea lîngă uşa următoare. Lîngă el, un al treilea.

Patrick privi spre cealaltă parte a sălii. Toate uşile erau pline de siluete întunecate. Nu se văzu nici o umbră, nu se auzi nici un fîlfîit de aripi; dar îngerul morţii zbura prin încăpere.

O clipă mai subţire decît aerul, atacatorii ezitară, văzîndu-se în mod inexplicabil înconjuraţi. În secunda următoare, rafale de mitralieră răpăiră precis, implacabil, constant, în liniştea perfectă. Cei din frunte căzură primii. Tovarăşii lor din spate se ghemuiră, trăgînd la întîmplare. Carabinierii traseră încontinuu. De dedesubt, zgomotul împuşcăturilor răsună din nou printre coloanele de marmură. Pe dalele reci, pe marmura albă, roz şi roşie, pe chipurile sfinţilor şi ale îngerilor, sîngele curgea în valuri calde, ca sîngele porumbeilor pe un vast altar de piatră colorată. Sarcificiul era complet.

CINCIZECI ŞI NOUĂ

Privi cum fratele Antonio curăţa ultimele urme de ciment de pe mistrie. Placa era la locul ei, aşa cum fusese înainte, cu numele Francescăi, data naşterii ei, data morţii. Bătrînul se ridică greoi în picioare.

– E gata, spuse el.

Patrick încuviinţă. Era gata. Fantoma ei fusese, în sfîrşit, lăsată să se odihnească. O rază de soare căzu pe numele ei. Nu erau nici flori, nici fotografii.

Ieşi din criptă în lumina soarelui de martie. Mai era puţin pînă la Paşte. Bisericile aveau să se umple de flori albe. Preoţii aveau să predice despre moarte şi înviere. „Eu sînt Învierea şi Viaţa“, aveau să proclame ei. La Roma, de pe patul său de suferinţă, papa avea să lanseze un apel la împăcare. Iar popoarele aveau să rămînă surde, ca de obicei.

Se îndepărtă de mormînt, de-a lungul unei alei lungi de chiparoşi, pe lîngă morţii mai vechi şi morţii mai noi, coborînd drept spre mare. Dincolo de întinderea de apă, luminată de soare, Veneţia strălucea departe, veselă, cu turnurile ei înalte, renăscută din mare şi din noroi.

Ea îl aştepta, privind o bărcuţă care plutea în derivă, o dată cu fluxul. Nu era aşa cum şi-o amintea el. Avea fire albe în păr, iar ochii ei văzuseră lucruri pe care el nici nu şi le putea închipui. O luă de mînă şi rămaseră mult timp tăcuţi, uitîndu-se la valuri. El îngropase trecutul. Puteau să creadă că era moartă.

– S-a terminat, spuse el. Eşti liberă.

Ea încuviinţă din cap. Ţărmul părea să se întindă la nesfîrşit.

– Mai rămîn fantomele, răspunse ea.

O privi în ochi, apoi îi apropie faţa de buzele lui şi o sărută uşor. Ea nu era o fantomă, îşi spuse. Nu o va mai lăsa să se întoarcă printre umbre.

Ea zîmbi şi îi răspunse la sărut. Dar, în acel moment, zări departe, în spatele lui, mormîntul în care fusese reîngropată.

Îşi aminti penumbra unui teatru modern, actorii în costume vechi irlandeze, cuvinte magice pe care abia le înţelegea. Şi Deirdre, vorbindu-i iubitului ei, înaintea morţii.

Iar eu nu cunosc nimic... doar acest trup,
Doar acel vechi, năucitor, sărut.

Pe atunci ştiuse că aveau să devină amanţi. Dar nu ştiuse cum avea să se termine. Acum, noaptea aceea nu mai era decît o amintire, cuvintele lui Deirdre, doar un susur pe jumătate uitat. Se uită la mormînt, la buruienile care-i năpădiseră piatra.

Se înşela. Nu se terminase. La timpul potrivit avea să-i explice. Mai aveau puţin timp împreună: un an, poate doi. Îl luă de mînă şi se întoarse să privească din nou marea. Cu toată frumuseţea ei, Veneţia se scufunda implacabil în valuri. Îi strînse mîna mai tare. Un an, doi ani. Ce importanţă avea? Pînă la urmă, nimeni nu are o veşnicie.